STEPHEN KING

KAULŲ MAIŠAS

ANTRA KNYGA

Stephen King

KAULŲ MAIŠAS

Romanas

ANTRA KNYGA

Iš anglų kalbos vertė
JURGITA JĖRINAITĖ

Kaunas
1999

Stephen King. Rinktiniai raštai, 27 tomas

BAG OF BONES
New York, Scribner, 1998

UDK 820(73)-3
Ki-108

ISBN 9986-97-039-3 (Antra knyga)
ISBN 9986-97-040-7 (Dvi knygos)

ŠEŠIOLIKTAS SKYRIUS

Bet knyga buvo gera, ar ne? Knyga svarbiausia.

Bijojau persikelti į kitą kambarį, ką jau šnekėti, kad pasiėmęs mašinėlę ir rankraštį grįžčiau į Derį. Tai būtų ne mažiau pavojinga, kaip išnešti kūdikį į uraganą. Todėl gyvenau Saroje, pasilikęs teisę išvažiuoti, jeigu situacija taptų nevaldoma (rūkaliai taip pasilieka teisę mesti rūkyti, jeigu visai nukamuos kosulys), taip praėjo savaitė. Šis tas per ją įvyko, bet iki susitikimo su Maksu Devoru Gatvėje kitą penktadienį, liepos septynioliktąją, svarbiausia man buvo toliau rašyti romaną, kurį, jeigu sėkmingai baigčiau, pavadinčiau "Mano vaikystės draugu". Ko gero, mums visuomet atrodo, jog tai, ko netekome, buvo geriausia... arba galėjo būti geriausia. Negaliu tvirtinti. Žinau tik tiek, kad tą savaitę realiame gyvenime daugiausia bendravau su Endžiu Dreiku, tamsia užkulisių figūra Džonu Šeklfordu ir Reimondu Garečiu, Džono Šeklfordo vaikystės draugu, kuris mėgo užsidėti beisbolo kepuraitę.

Tą savaitę namo gyventojai nepaliko manęs ramybėje, bet nebuvo tokie triukšmingi. Bent jau negirdėjau kraują stingdančio klykimo. Kartais suskambėdavo Banterio varpelis, kartais mag-

netukai sustodavo apskritimu, bet jo viduje neradau jokios kitos žinutės. Tą savaitę.Vieną rytą radau apverstą cukrinę ir prisiminiau Metės pasakojimą apie miltus. Cukruje buvo išvedžiotas zigzagas

tarsi kas nors būtų bandęs ranką. Nepasisekė, ką gi, galiu jį užjausti - žinau ką tai reiškia.

Parodymus rūsčiajam Elmeriui Dardžinui daviau penktadienį, liepos dešimtąją. Kitą antradienį Gatve nupėdinau iki "Varingtono" softbolo aikštelės, vildamasis pamatyti Maksą Devorą. Apie šeštą valandą pasiekiau vietą, iš kurios girdėjosi riksmai, raginimai, kamuoliuko smūgiai. Surūdijusiais ženklais pažymėtas takelis pro apleistą pirtį, pora pašiūrių bei pavėnė, paskendusi gervuogynuose, atvedė mane į aikštelę. Traškučių maišeliai, saldainių popierėliai ir skardinės nuo alaus leido spėti, jog žiūrovai kartais stebėdavo varžybas įsitaisę šioje pusėje. Eidamas Gatve, negalėjau pamiršti Džo ir jos paslaptingo draugo, žaliūko sportiniu švarku, kuris juokdamasis apkabino ją per liemenį ir išlydėjo iš aikštelės. Tą savaitę porą kartų norėjau skambinti Bonei Amudson ir pasiteirauti, ar ji žino tą tipą, koks jo vardas, tačiau abu sykius apsigalvojau. *Nežadink miegančių šunų,* įspėjau save.

Tą popietę iš Gatvės pusės varžybas stebėjau tik aš vienas. Buvau pakankamai toli nuo "namų", kur paprastai įsitaisydavo senis su ratukais, išvadinęs mane melagiu ir gavęs pasiūlymą susikišti mano telefoną, kur saulė nešviečia.

Tačiau atsargumo nereikėjo. Devoras nepasirodė. Kaip ir žavioji jo Rodžetė.

Bet už tinklo tvoros ties pirmąja baze pastebėjau Metę. Greta jos stovėjo Džonas Storou su džinsais ir polo marškinėliais. Raudonus plaukus beveik dengė "Mets" kepuraitė. Jie stebėjo žaidimą ir tauškė lyg seni bičiuliai, kol pastebėjo mane. Po dviejų padavimų Džonui ėmiau pavydėti Metės.

Pagaliau kažkas smarkiai smūgiavo, ir kamuoliukas nulėkė giliai į centrą, kur tvorą atstojo miškas. Centrinis lauko žaidėjas ėmė trauktis atbulas, bet buvo aišku, jog kamuoliukas pralėks aukštai virš galvos, man iš dešinės. Nieko negalvodamas, aukštai keldamas kojas ir tarp krūmų saugodamasis nuodingojo žagrenio, kaire ranka sugavau kamuoliuką. Žiūrovai triukšmingai reagavo į mano sėkmę. Centro žaidėjas paplojo ranka į savo pirštinę. Smūgiuotojas tuo tarpu ramiai apibėgo visas bazes ir grįžo "namo".

Pametėjau kamuoliuką žaidėjui, o grįžęs į savo stebėjimo punktą, pamačiau į mane žiūrinčius Metę su Džonu.

Jeigu kas ir gali patvirtinti, jog esame tik gyvūnų rūšis su kiek didesnėmis smegenimis ir daug didesniu savo vertės pajautimu, tai yra sugebėjimas išreikšti savo jausmus gestais, kai nėra kito būdo. Metė sugniaužė rankas prie krūtinės, palenkė galvą ir pakėlė antakius - *Mano didvyri!* Aš pakėliau rankas prie pečių ir pamojau delnais: *Niekai, madam, juokų darbas.* Džonas palenkė galvą ir įrėmė pirštus į kaktą - *Tau pasisekė, šunsnuki.*

Po to parodžiau vietą, kur tikėjausi išvysti Devorą, ir patraukiau pečiais. Metė su Džonu taip pat gūžtelėjo. Po vieno padavimo pas mane atbėgo strazdanotas berniukas su kelius siekiančiu Maiklo Džordano bliuzonu.

- Tas vyrukas davė man pusę dolerio, kad pasakyčiau, jog vėliau paskambintumėte jam į viešbutį Roke, - išpyškino jis, rodydamas į Džoną. - Sakė, kad duosite man dar pusę, jeigu norėsite perduoti atsakymą.

- Pasakyk jam, kad paskambinsiu apie pusę dešimtos, - atsakiau. - Smulkių neturiu, dolerį paimsi?

- Aha, žinoma, - vaikis čiupo banknotą ir išsiepęs burną, pilną pieninių ir neseniai prasikalusių stambių tikrų dantų, pasisuko lėkti atgal. Jis man priminė Normaną Rokvelą. - Jis taip pat sakė, kad šūdinai pagavote kamuolį.

- Perduok jam, kad žmonės tą pat sakydavo ir apie Vilį Meisą*.

- Kokį Vilį?

O, tas jaunimas.

- Tiesiog pakartok, jis supras.

Likau dar vieną padavimą, bet žaidimas darėsi nuobodus, Devoras nepasirodė, todėl grįžau namo tuo pačiu keliu. Sutikau ant akmens įsitaisiusį žveją ir jaunuolių porelę, traukiančią į "Varingtoną". Jie pasisveikino, aš jiems atsakiau. Jaučiausi vienišas ir kartu patenkintas. Tai reta džiaugsmo būsena.

Kai kurie žmonės, grįžę namo, patikrina savo telefono atsakiklius; tą vasarą aš tikrindavau šaldytuvo dureles. Eni-meni-diki-daki, kaip sakydavo briedis Bulvinklis**, kalba dvasios. Tą vakarą jos nekalbėjo, nors magnetukai buvo perdėlioti sinusoide, gyvate ar miegučių susiruošusia raide "s":

Vėliau paskambinau Džonui ir paklausiau, ar pasirodė Devoras. Jis pakartojo, ką "Varingtone" sakė - beje, daug ekonomiškiau - judesiais.

* Vilis Hovardas Meisas jaunesnysis - vienas iš geriausių 1950 - 1960 metų beisbolininkų, pasiekęs keletą nacionalinių rekordų.
** Briedis Bulvinklis - animacinių filmų herojus.

- Čia pirmas žaidimas, kurį jis praleido grįžęs į Tėerą. Metė bandė paklausinėti žmonių, ar jis neserga, ir atrodo, jog ne... bent jau niekas nieko negirdėjo.

- Kaip, ji bandė paklausinėti?

- Taip, kad keli net nesiteikė jai atsakyti. "Pažiūrėjo kaip į tuščią vietą", sakydavo mano tėvų karta, - *saugokis*, pagalvojau, bet nepasakiau, *nuo tavo tėvų kartos iki mano - pusė žingsnio*. - Pagaliau Metė pasikalbėjo su sena savo drauge; bet apskritai čia ji atstumtoji. Tas Osgudas gal ir niekam tikęs nekilnojamojo turto agentas, bet, kaip Devoro piniginė, gerokai pasistengė atskirti Metę nuo kitų miestelio žmonių. Ar čia miestelis, Maikai? Niekaip negaliu suprasti.

- Čia tiesiog Tėeras, - atsakiau. - Nėra kaip kitaip paaiškinti. Ar tikrai manote, kad Devoras visus papirko? Nelabai dera su Vordsvorto idėja apie pastoralinę nekaltybę ir gėrį, tiesa?

- Jis dalija pinigus ir naudojasi Osgudu, o gal ir Futmanu, skleisti nebūtus dalykus. Vietiniai gyventojai berods ne sąžiningesni už politikus.

- Tuos, kurie paperkami?

- Taip. Tiesa, mačiau vieną iš svarbiausių Devoro liudininkų byloje dėl vaiko pabėgimo. Roisą Merilą. Stovėjo prie įrangos sandėlio su keliais kitais sukriošėliais. Nepastebėjote?

Atsakiau, jog ne.

- Jam turėtų būti ne mažiau kaip šimtas trisdešimt, - pasakė Džonas. - Laikė lazdą su auksiniu bumbulu, prilygstančiu dramblio užpakaliui.

- Tai Bostono "Post" lazda. Ji atitenka seniausiam apylinkės gyventojui.

- Nė kiek neabejoju, kad gavo ją sąžiningai. Jeigu Devoro advokatai pastatys jį liudyti, sumalsiu, - mane pašiurpino advokato pasitikėjimas.

- Neabejoju, - atsakiau. - Kaip Metė reagavo, kai seni jos draugai atsisakė kalbėtis? - mąsčiau apie jos žodžius, kai sakėsi nekenčianti antradienių, nenorinti prisiminti žaidynių ten, kur susipažino su velioniu savo vyru.

- Neblogai, - nuramino Džonas. - Man regis, ji ir pati daugumos nebelaiko draugais, - aš tuo netikėjau; dvidešimt vienerių būdamas draugų neatstumi savo noru. - Ji laikosi. Jaučiasi vieniša ir nusigandusi, manau, jog mintyse jau rengėsi išsiskirti su savo dukterimi, bet dabar ji vėl atgauna pasitikėjimą savimi. Iš esmės, po susitikimo su jumis...

Gal ir taip. Man toptelėjo Džo brolio Frenko mintis, jog nėra tokio dalyko kaip laimė, tik likimas ir teisingas pasirinkimas. O po to prieš akis iškilo Tėero vaizdas, apraizgytas nematomais, bet tvirtais kaip plienas kabeliais.

- Džonai, pamiršau paklausti svarbiausio dalyko anądien, kai daviau parodymus. Šita globos byla, kuri mums visiems taip rūpi... kada ji numatyta svarstyti?

- Geras klausimas. Aš pats tikrinau sekmadienį, Bisonetas irgi domėjosi. Nemanau, kad bylos svarstymo data jau paskirta, nebent Devoras su savo žmonėmis sugalvojo ką nors šlykštaus, pavyzdžiui, paduoti ieškinį kitoje apygardoje.

- O jie gali? Paduoti bylą kitoje apygardoje?

- Galbūt. Bet esu tikras, jog sugebėsime tai išsiaiškinti.

- Ką visa tai reiškia?

- Kad Devoras pasiruošęs nuleisti ginklus, - daug negalvodamas atsakė Džonas. - Kol kas kitaip nepaaiškinsi. Rytoj iš pat ryto grįžtu į Niujorką, bet palaikysiu ryšį. Jeigu čia atsitiks kas nors nauja, paskambinkite man.

Pažadėjęs nuėjau miegoti. Mano sapnų nelankė jokie moteriški sutvėrimai. Mano džiaugsmui.

Kai nusileidau žemyn dar kartą prisipilti šaldytos arbatos vėlų trečiadienio rytmetį, Brenda Mizerv išsinešusi į verandą džiaustė gniutulą išskalbtų mano drabužių. Džiaustė, kaip mokė mama: kelnės ir marškiniai ant išorinių virvių, apatinės kelnaitės - viduje, kad smalsūs praeiviai nematytų, kokį trikotažą renkiesi nešioti arčiausiai kūno.

- Ketvirtą valandą galėsite juos nuimti, - susiruošusi važiuoti įspėjo misis M. Ji pažvelgė į mane guviu cinišku žvilgsniu moters, kuri visą gyvenimą lenkė nugarą turčiams. - Nepalikite jų per naktį. Jie permirksta rasa ir tenka skalbti iš naujo.

Patikinau ją, kad skalbinių nudžiaustyti nepamiršiu. Po to pasiteiravau, - kaip koks šnipas, bandantis išgauti informaciją iš ambasados, - ar namas neatrodo jai keistas.

- Keistas? - paklausė ji, kilsteldama vieną vešlų antakį.

- Na, porą kartų girdėjau keistus garsus. Naktį.

Ji prunkštelėjo.

- Čia juk rąstų namas, taip? Kitaip sakant, sudėtas iš dalių. Sėda iš visų pusių skirtingai. Tikriausiai tai ir girdėjote.

- O vaiduoklių nematėte? - paklausiau lyg nusivylęs.

- Aš tai nemačiau, - oriu balsu pareiškė Mizerv, - bet mano mama sako, kad čia jų pilna. Ji sakė, kad aplink visą ežerą vaidenasi. Indėnai mikmakai, gyvenę čia, kol jų neišgrūdo generolo Vingo kariuomenė, visi tie, kurie iš šių vietų išvyko į Pilietinį karą ir negrįžo. Iš mūsų kraštų, misteri Nunenai, išėjo per šešis šimtus vyrų, o parkako vos pusantro... savo kojomis. Mama sakė, jog šioje ežero pusėje vaidenasi negriukas, kuris mirė čia, vargšelis. Žinote, vieno iš “Red Tops” sūnus.

- Negirdėjau... žinau apie Sarą ir “Red Tops”, bet apie jokį vaiką negirdėjau, - patylėjęs paklausiau. - Ar jis nuskendo?

- Ne-a, pakliuvo į spąstus žvėrims. Kankinosi ten veik visą dieną, šaukdamasis pagalbos. Pagaliau jį surado, koją išgelbėjo, bet geriau nebūtų to darę. Prasidėjo kraujo užkrėtimas, ir vaikas mirė. Tai buvo devyni šimtai pirmųjų vasarą. Matyt, todėl jie ir išvyko... per daug liūdni prisiminimai. Bet mano mama visuomet tvirtino, kad berniukas, tas tai liko. Sakydavo, kad jis tebegyvena Tėere.

Įdomu, ką pasakytų misis M. išgirdusi, jog tas mažylis mane pirmas pasitiko grįžusį iš Derio ir po to ne kartą lankėsi vasarnamyje.

- Po to dar Kenio Osterio tėvas, Normalas, - tęsė moteriškė. - Tą istoriją juk esate girdėjęs, tiesa? O, tai buvo baisu. - Brenda atrodė labai patenkinta; arba todėl, jog žinojo tokią baisią istoriją, arba kad gavo progą ją papasakoti.

- Ne, - atsakiau, - nors Kenį, aišku, žinau. Jis laiko vilkšunį. Mėlynę.

- M-hm. Jis prižiūri ir atlieka smulkius staliaus darbus kotedžuose kaip ir tėvas prieš tai. Tėvas prižiūrėjo beveik visus šituos vasarnamius, o pasibaigus Antrajam pasauliniam karui Normalas Osteris nuskandino jaunesnįjį Kenio broliuką galiniame kieme. Tada jie gyveno Vasp Hile, ten, kur kelias šakojasi - viena atšaka eina į seną valčių prieplauką, kita - į dabartinę prieplauką. Bet paskandino vargšiuką ne ežere. Paguldė po vandens pompa ir laikė, kol vaikis pritraukė vandens ir mirė.

Aš stovėjau ir žiūrėjau į ją; už mūsų plaikstėsi skalbiniai. Prisiminiau tą šaltą vandenį su metalo prieskoniu gerklėje ir nosyje. Tokio skonio gali būti tiek ežero, tiek šulinio vanduo, nes abiejų ištakos iš tų pačių vandens rezervuarų po žeme. Prisiminiau sakinį ant šaldytuvo: *help im drown.*

- Paliko vaiką gulintį po pompa. Jis turėjo naują "Ševrolė", sėdo ir išvažiavo į Keturiasdešimt antrąjį kelią. Pasiėmė ir medžioklinį šautuvą.

- Tik nesakykite man, kad Kenio Osterio tėvas nusižudė mano namuose, gerai, misis Mizerv?

Ji papurtė galvą.

- Ne-a. Padarė tai ant Brikerių priemenės. Atsisėdo ant turėklo ir nunešė sau galvą.

- Brikerių? Aš ne...

- Ir negalite prisiminti. Nuo septintojo dešimtmečio čia negyvena jokie Brikeriai. Jie iš Delavaro. Grietinėlė. Man regis, dabar tą namą jūs žinote kaip Vošburnų vilą, nors jie taip pat seniai išsikraustę. Kotedžas tuščias. Retsykiais tas bukis iš prigimties Osgudas čia atitempia ką nors, aprodo, bet niekas nesutinka mokėti sumos, kurios jis prašo. Patikėkit manim.

Vošburnus aš žinojau, kartą ar du žaidžiau su jais bridžą. Visai malonūs žmonės, nors jų misis M. su jai įprastu snobiškumu tikriausiai nelaikė "grietinėle". Jų vasarnamis stovėjo už aštuntadalio mylios Gatve nuo Saros Kvatoklės. Už jų daugiau kotedžų nėra - šlaitas virsta skardžiu, miškas čia - vieni brūzgynai bei gervuogynai. Gatvė eina iki Halo įlankos šiauriniame Juodosios Žymės gale, bet ton atkarpon užsuka tik uogų rinkėjai vasarą bei medžiotojai rudenį.

Normalas, pagalvojau sau. Nieko sau vardas vyrukui, kuris paskandino savo kūdikį kieme po vandens pompa.

- Ar jis paliko raštelį? Kokį nors pasiaiškinimą?

- Ne-a. Bet girdėjau žmones šnekant, lyg jis irgi vaidenasi prie ežero. Maži miesteliai pilni vaiduoklių, bet aš pati negaliu nei neigti, nei tvirtinti. Nesu iš patikliųjų. O dėl jūsų namo, misteri Nunenai, pasakysiu tik tiek, kad jame nenyksta drėgmės kvapas, kad ir kiek bevėdinčiau. Rąstai tikriausiai. Medis ir vanduo - nelabai gerai. Drėgmė persimeta į medį.

Ji buvo pasidėjusi savo rankinę tarp "Reeboks" kedų; dabar pasikėlė. Rankinė - kaip ir visų kaimo moterų: juoda, beformė,

talpi, be papuošimų (jeigu neminėsime auksinių žiedų, laikančių rankenas). Nesunkiai būtų jon sutalpinusi pusę virtuvės įrankių.

- Negaliu prapliurpti čia visą dieną, nors labai norėtųsi. Šiandien turiu sulakstyti dar į vieną vietelę. Vasara šiuose kraštuose - karščiausias metas, suprantate. Nepamirškite nukabinti savo drabužių prieš tamsą, misteri Nunenai. Neleiskite jiems sumirkti rasa.

- Gerai, - ir ištesėjau. Bet kai suprakaitavęs vienomis glaudėmis išėjau iš krosnies, kurioje dirbau (būtinai reikia sutaisyti kondicionierių, trūks plyš), jų nukabinti, pamačiau, jog kažkam nepatiko misis M. tvarka. Mano džinsai ir marškiniai kabėjo prie poliaus. Apatinės kelnaitės ir kojinės, dailiai paslėptos, kai misis M. išriedėjo iš kiemo savo senu "Fordu", plaikstėsi ant išorinių virvelių. Matyt, vienas iš nematomų mano svečių nusprendė paišdykauti.

Kitą dieną nuvykau į biblioteką ir pirmiausia pratęsiau savo skaitytojo bilietą. Lindė Brigs pati paėmė iš manęs keturis dolerius ir užregistravo kompiuteryje, prieš tai pareiškusi užuojautą dėl Džo mirties. Kaip ir Bilo balse išgirdau nebylų priekaištą, kad jai teko taip ilgai laukti savo priedermės. Matyt, priekaišto buvau vertas.

- Linde, ar turite miestelio istoriją? - paklausiau, kai atlikome pareigą Džo.

- Turime dvi, - atsakė ji. Pasilenkusi per stalą ši nedidukė moterytė akį rėžiančia marga berankove suknele, žilų plaukų kupeta ir žvitriomis akimis už bifokalinių akinių suokalbiškai pridūrė: - Bet abi nieko vertos.

- O kuri geresnė? - taip pat suokalbiškai pasiteiravau.

- Galgi Edvardo Ostino. Jis vasarodavo čia iki šeštojo dešimtmečio vidurio, o išėjęs į pensiją visai persikraustė čia. 1965-

aisiais ar 1966-aisiais parašė "Juodosios Žymės dienas". Išleido savo lėšomis, nes jokia leidykla nesutiko jos spausdinti. Atsisakė net vietiniai leidėjai, - Lindė atsiduso. - Čionykščiai knygą pirko, bet kiekgi jų yra...

- Taip, - pritariau.

- Tik jis nekoks rašytojas. Kaip, beje, ir fotografas. Nuo jo nespalvotų nuotraukų įskausta akys. Bet užrašė įdomių pasakojimų. Apie išvarytus mikmakus, aikštingą generolo Vingo žirgą, tornadą devyniolikto amžiaus devintajame dešimtmetyje, gaisrus antrajame šio šimtmečio...

- Ar yra kas nors apie Sarą ir "Red Tops"?

Ji šypsodamasi linktelėjo.

- Tai pagaliau susidomėjote savo namo istorija? Malonu girdėti. Ostinas rado seną tos grupės nuotrauką ir įdėjo savo knygon. Nusifotografuoti jie galėjo 1900 metų Fraiburgo mugėje. Edas sakydavo, jog kažin ką atiduotų, už tos šutvės plokštelę.

- Aš irgi, bet jie nė vienos neįrašė, - staiga prisiminiau graikų poeto Georgo Seferio haiku: *Ar čia mirusių tavo draugų balsai/ ar tik gramofonas?* - Kas nutiko misteriui Ostinui? Lyg ir negirdėjau tokios pavardės.

- Mirė metai ar dveji prieš tai, kai su Džo įsigijote savo namą, - paaiškino misis Brigs. - Vėžys.

- Minėjote, kad yra dvi istorijos.

- Antroji jums tikriausiai girdėta - "Kaslo apygardos ir Kasl Roko istorija". Išleista minint apygardos šimtmetį, sausa kaip dulkės. Edžio knyga ne itin vykusiai parašyta, bet ne tokia sausa. Tai reikia pripažinti. Rasite abi tenai, - ji parodė lentynas, pažymėtas "Lit. apie Meiną". - Jų neduodame išsinešti, - po to pralinksmėjusi pridūrė: - Bet mielai priimsime monetas, kurias įmesite į kopijavimo mašiną.

Metė sėdėjo tolimajame bibliotekos kampe ir rodė berniukui, užsimaukšlinusiam beisbolo kepuraitę snapeliu į nugarą, kaip

naudotis mikrofilmų skaitytuvu. Ji pakėlė į mane akis, nusišypsojo ir be garso ištarė: “Geras”. Matyt, turėjo omeny vakar sugautą kamuoliuką. Aš kukliai patraukiau pečiais ir nuėjau prie knygų apie Meiną. Ji teisi - vikriai jį sugavau.

- Ko jūs ieškote?

Buvau taip įsigilinęs į abi istorijas, kad Metės balsas privertė krūptelti. Atsigręžiau šypsodamasis ir pirmiausia pastebėjau, kad nuo jos sklinda tie patys lengvi kvepalai, o antra - kad mus nuo registracijos stalo seka rimtas Lindės Brigs žvilgsnis.

- Ko nors apie dabartinės mano gyvenamos vietos praeitį, - atsakiau. - Senų pasakojimų. Tai mano namų šeimininkės nuopelnas, - po to tyliau pridūriau: - Mokytoja stebi. Nesigręžiokite.

Metė atrodė nusigandusi... ir šiek tiek sunerimusi. Vėliau paaiškėjo, jog ji ne veltui nerimavo. Ramiu, bet pakankamai garsiu tonu, kad prie savo stalo išgirstų vedėja, ji paklausė, ar galėtų nukelti nuo lentynos kurią nors knygą. Paprašiau abiejų. Imdama jas, Metė kaip nusikaltėlė sukuždėjo: “Advokatas, atstovavęs jums praėjusį penktadienį, surado Džonui privatų detektyvą. Sakė, kad gali pavykti iškasti kai ką įdomaus apie globėją *ad litem*”.

Kartu su ja nuėjau prie lentynų su literatūra apie Meiną, vildamasis, jog dėl manęs mergina nenukentės, ir paklausiau, kas tai galėtų būti. Ji papurtė galvą ir padovanojo man profesionalios bibliotekininkės šypseną. Aš pasišalinau.

Grįždamas atgal, bandžiau perkratyti mintyse tai, ką perskaičiau, bet ne ką sugraibiau. Ostinas buvo netikęs rašytojas, dar prastesnis fotografas, ir nors jo pasakojimai buvo vaizdingi, trūko juos paremiančių faktų. Tikrai, jis minėjo Sarą ir “Red Tops”, bet vadino juos “diksilendo oktetu”, nors žinojau, jog buvo ne taip. “Red Tops” galėjo retsykiais pagroti ir diksilendą, bet dau-

giausia grojo bliuzą (penktadienio bei šeštadienio vakarais) ir religines giesmes sekmadienio rytą. Du lapeliai, skirti “Red Tops” gyvenimui Tėere, patvirtino, jog Ostinas negirdėjo nė vienos, tegu ir kitų muzikantų atliekamos, jų melodijos.

Jis pripažino, jog berniukas mirė nuo kraujo užkrėtimo po traumos, kai įkliuvo į spąstus. Ir patvirtino Brendos Mizerv pasakojimą... kodėl gi ne? Ostinas juk galėjo išgirsti ją iš misis M. tėvo ar senelio. Jis be kita ko rašė, jog tas vaikas buvo vienturtis Sonio Tidvelo sūnus ir kad tikrasis gitaristo vardas buvo Redžinaldas. O Tidvelai lyg ir atsikėlė iš šiaurinio, prostitučių, kvartalo Naujajame Orleane, kuris amžiaus pradžioje buvo žinomas Storivilio pavadinimu.

Oficialesnėje Kaslo apygardos istorijoje apie Sarą ir “Red Tops” net neužsiminta, o paskandinto Kenio Osterio broliuko neminėjo nė viena kronika. Prieš Metei prieinant, man šovė netikėta mintis: o jeigu Sonis Tidvelas ir Sara Tidvel buvo sutuoktiniai, o tas Ostino neminėtas berniukas - jų sūnus? Radau nuotrauką, apie kurią šnekėjo Lindė, ir atidžiai ištyrinėjau. Prieš parodai išrikiuotų galvijų eilę stovėjo grupelė negrų. Fone matėsi senovinis apžvalgos ratas. Nuotrauka tikrai galėjo būti daryta Fraiburgo mugėje ir skyrėsi nuo visų kitų Ostino fotografijų. Matėte depresijos metų nuotraukas? Rūstūs veidai, kieti kaklaraiščių mazgai ir krakmolytos apykaklės, skrybėlių šešėliuose neslepiamos akys.

Sara juoda suknele stovėjo priekyje, centre, ir laikė savo gitarą. Nuotraukoje ji atvirai nesišypsojo, bet šypsojosi jos akys, kurios sekė tave tarsi iš kai kurių paveikslų, vaikščiojant po kambarį. Tyrinėdamas nuotrauką, prisiminiau kone piktdžiugišką jos balsą sapne: *Ką nori sužinoti, širduk?* O norėjau sužinoti daugiau apie ją ir kitus: kas jie tokie, kaip bendraudavo nekoncertuodami, kodėl išsikėlė ir kur apsigyveno.

Aiškiai mačiau abi jos rankas. Vieną uždėjusi ant gitaros stygų, kitą - ant dalmenų, tą 1900 metų spalio mugės dieną groja G

akordą. Jos pirštai ilgi, artistiški, be žiedų. Tačiau tai dar nereiškia, kad jiedu su Soniu Tidvelu buvo nevedę. Jeigu taip, berniukas, įkliuvęs į žvėrims paspęstus žabangus, galėjo būti nesantuokinis jų vaikas. Tik Sonio Tidvelo akyse slėpėsi ta pati šypsenėlė. Panašumas nekėlė abejonių. Jie veikiau buvo brolis su seseria nei sutuoktiniai.

Svarsčiau apie tai važiuodamas namo, mąsčiau apie kabelius, kuriuos jaučiau, bet negalėjau matyti... ir mintimis vis grįždavau prie Lindės Brigs; kaip ji šypsojosi man ir kaip šaltai žiūrėjo į jaunąją bibliotekininkę su vidurinės mokyklos baigimo pažymėjimu. Man tai nedavė ramybės.

Kai grįžau į Sarą, dėmesį prikaustė romanas ir mano išgalvoti žmonės - kaulų maišai, kurie kiekvieną dieną auginosi kūną ir daugino kraują.

Tą šlykščią komedijos scenelę penktadienio pavakare suvaidino Maiklas Nunenas, Maksas Devoras ir Rodžetė Vitmor. Bet prieš tai įvyko kiti du dalykai, kuriuos reikia paminėti.

Pirma, ketvirtadienio vakare man paskambino Džonas Storou. Sėdėjau prieš nebylų televizoriaus ekraną, kuriame lakstė beisbolininkai (MUTE* mygtukas, kuriuo aprūpinti dauguma distancinių pultelių, galėtų būti didžiausias dvidešimtojo amžiaus išradimas). Mano galva buvo užimta Sara Tidvel, Soniu Tidvelu ir jo berniuku. Mąsčiau apie Storivilį, pavadinimą, mielą kiekvienam rašytojui**. Ir dar apie savo žmoną, kuri mirė nėščia.

- Alio? - atsiliepiau pakėlęs ragelį.

- Maikai, sužinojau keletą nuostabių naujienų, - pasigirdo Džono balsas. Jis netvėrė džiaugsmu. - Romeo Bisonetas gal ir

---

* Mute - angl. “be garso, nebylus”.
** Storivilis - angl. ”istorijų miestas”.

keistas vardas, bet jo rekomenduotas detektyvas - neįtikėtinas. Džordžas Kenedis, kaip tas aktorius. Jis negaišta veltui laiko ir savo darbą išmano. Galėtų dirbti Niujorke.

- Jeigu tai didžiausias komplimentas, kurį galite sugalvoti, vertėtų dažniau išvažiuoti iš miesto.

Džonas tęsė, lyg nenugirdęs mano pastabos.

- Tikrasis Kenedžio darbas - apsauga, visa kita - grynai hobis. Deja deja, patikėkit manimi. Didžiąją dalį informacijos surinko telefonu. Negaliu tuo patikėti.

- Kuo būtent jūs negalite patikėti?

- Aukso puodas, brangioji, - jis vėl kalbėjo su pažįstama piktdžiuga, kuri kėlė man susirūpinimą ir kartu ramino. - Po šių metų gegužės Elmeris Dardžinas padarė štai ką: baigė išmokėti kreditą už automobilį, išsipirko vasarnamį Rendžil Leikse, apmokėjo devyniasdešimt metų vaiko draudimo...

- Niekas nemoka devyniasdešimt metų vaiko draudimo, - įsikišau aš, bet tik tuščiai aušinau burną... kad pajusčiau visą džiaugsmo skonį, tiesą sakant. - Tai neįmanoma.

- Įmanoma, jeigu turi septynis vaikus, - atsakė Džonas ir ėmė juoktis.

Prisiminiau išpurtusį, savim patenkintą veidą, riestas lūpas, išdailintus ir nupoliruotus nagus.

- Negali būti!

- Gali, - juokdamasis atsakė Džonas. Kalbėjo kaip pamišėlis. - Tikrai gali! Amžius nuo trijų iki keturioooolikos! Koks vislus jo dikas! - vėl nevaldomo juoko salvės. Aš spėjau užsikrėsti juoku ir kvatojau sykiu. - Kenedis atsiųs man fa-a-aksu visos šeimy-y-ynėlės nuotraukas! - iš ragelio liejosi juokas. Įsivaizdavau, kaip Džonas Storou sėdi vienas savo kontoroje Park Aveniu ir bepročio juoku gąsdina valytojas.

- Bet tai nesvarbu, - tęsė jis, kai vėl įstengė rišliai kalbėti. - O kas svarbu, jau supratote, ar ne?

- Taip, - atsakiau. - Kaip jis galėjo taip apsikvailinti? - kalbėjau apie Dardžiną, bet turėjau galvoje Devorą. Džonas, manau, suprato, jog kalbame apie abu.

- Elmeris Dardžinas yra tiesiog smulkus advokatėlis iš mažo, dideliose Meino giriose pasiklydusio miestelio. Jis net įsivaizduoti negalėjo, kad pasirodys angelas sargas su pinigų kapšu ir padės jam iškilti į aukštumas. Beje, jis nusipirko ir motorinę valtį. Prieš dvi savaites. Didelį katerį. Su dviem pakabinamais varikliais.Viskas baigta, Maikai. Komanda namuose pralaimi devyniais taškais, vėliavėlė mūsų!

- Jeigu taip sakai... - bet mano ranka tartum savo valia susigniaužė į kumštį ir trinktelėjo į kavos staliuką.

- O, tiesa, softbolo rungtynės sugaištos ne tuščiai, - Džonas vis dar kalbėjo tarp juoko protrūkių.

- Tikrai?

- Aš ją palenkiau.

- Ją?

- Metę, - kantriai paaiškino Džonas. - Metę Devor, - patylėjęs paklausė: - Maikai? Jūs mane girdite?

- Taip, - atsiliepiau. - Ragelis išslydo. Atleiskite, - ragelis neišslydo nė per plauką, bet tikėjausi, jog advokatas nepajuto mano sutrikimo. Ir kodėl turėjo? Dėl Metės Džonas manęs tikrai negalėjo įtarti. Kaip užmiesčio vilos tarnas kokiame nors Agatos Kristi romane. Jam buvo dvidešimt aštuoneri, na, gal trisdešimt. Mintis, kad dvylika metų vyresnį žmogų gali seksualiai traukti Metė, tikriausiai jam net nešmėkštelėjo... o jei ir šmėkštelėjo, tai vieną dvi sekundes, ne daugiau, ir jis atmetė ją kaip paiką. Taip, panašiai ir pati Metė nutarė, jog tarp mano žmonos ir vyro rudu sportiniu kostiumu nieko neįvyko.

- Aš negaliu merginti jos, kol jai atstovauju, - tęsė toliau advokatas, - neetiška. Ir gali pakenkti bylai. Bet vėliau... niekad nežinai, kaip gali nutikti.

- Taip, - ištariau, klausydamas savo balso lyg iš šalies. Tarytum radijo ar magnetofono. Čia tavo mirusių draugų balsai ar tik senas gramofonas? Prisiminiau ilgapirštes Storou rankas be žiedų. Panašias į Saros toje senoje nuotraukoje. - Taip, niekad nežinai...

Mes atsisveikinome, aš likau sėdėti ir spoksoti į begarsį televizoriaus ekraną, kuriame lakstė beisbolininkai. Pasvarsčiau, gal atsinešti alaus, bet šaldytuvas atrodė be galo toli - tolygu išsiruošti į safarį. Jaučiau apmaudą, vėliau jį pakeitė malonesnis jausmas: man regis, jį buvo galima pavadinti liūdnu palengvėjimu. Ar jis jai ne per senas? Ne, nemanau. Pats tas. Dailus princas Nr.2, šįkart trijų dalių kostiumu. Metei pagaliau pasisekė vyrai, o jeigu taip - aš turėčiau būti patenkintas. *Būsiu* patenkintas. Ir jausiu palengvėjimą. Nes man reikia rašyti knygą ir derėtų pamiršti baltus sportinius batelius, blyksinčius prietemoje po raudona suknele bei tamsoje šokančią cigaretės liepsnelę.

Pirmą kartą po to, kai pamačiau Kairą, žingsniuojančią 68-ojo plento skiriamąja linija, pasijutau vienišas.

- "Juokingas žmogeliūkštis, tarė Striklendas," - pasakiau tuščiam kambariui. Sakinys išsprūdo man nespėjus suvokti, ką rengiuosi ištarti, o tuomet persijungė televizijos kanalas. Beisbolą pakeitė "Šeimos reikalai", po to ekrane pasirodė kitas serialas - "Renas ir Stimpis". Aš dirstelėjau į nuotolinio valdymo pultelį, paliktą ant kavos staliuko. Kanalas vėl persijungė, tik šį kartą išvydau Hemfrį Bogartą ir Ingridą Bergman. Jie stovėjo prie lėktuvo, man net nereikėjo įjungti garso, kad suprasčiau, jog Hemfris liepia Ingridai lipti į lėktuvą. Mėgstamiausias mano žmonos filmas. Kurio pabaigoje ji apsipildavo ašaromis.

- Džo? - paklausiau. - Tu čia?

Banterio varpelis tyliai skimbtelėjo. Vos girdimai. Name gyvena keletas vaiduoklių, buvau įsitikinęs... bet šį vakarą pirmą kartą pajutau, kad su manimi yra Džo.

- Kas jis toks, brangioji? - paklausiau. - Tas vyras softbolo aikštelėje, kas jis buvo?

Varpelis ant briedžio kaklo tylėjo. Tačiau ji liko kambaryje. Jaučiau ją it užgniaužtą kvapą.

Prisiminiau bjaurią žinutę, rastą ant šaldytuvo po pietų pas Metę: *blue rose liar ha ha.*

- Kas jis? - mano balsas drebėjo nuo gniaužiamų ašarų. - Ką tu veikei čia su kažkokiu vyru? Ar tu... - bet neįstengiau paklausti, ar ji miegojo su juo, ar apgaudinėjo mane. Nepajėgiau to paklausti, net jeigu tas vaiduoklis, kalbėkim atvirai, buvo tik mano galvoje.

Iš televizoriaus ekrano dingo ”Kasablanka”, pasirodė visų mylimas advokatas Peris Meisonas. Amžinas Perio priešas Hamiltonas Burgeris kamantinėjo kažkokią nelaimingą moterį, ir netikėtai atsirado garsas, privertęs mane pašokti.

- Aš ne melagė! - suriko aktorė sename kino filme. Akimirką ji žvelgė tiesiai į mane, ir aš nustėrau pamatęs Džo akis tame nespalvotame šeštojo dešimtmečio aktorės veide. - Aš niekad nemelavau, misteri Burgeri, niekada!

- Man regis, jūs melavote! - atšovė Burgeris. Jis priėjo arčiau, pasilenkė kaip vampyras. - Man regis, kad jūs...

Ekranas staiga užgeso. Skimbtelėjo Banterio varpelis, ir tai, kas buvo kambaryje, dingo. Bet aš pasijutau geriau. *Aš ne melagė... aš niekad nemelavau, niekada.*

Galėjau tuo patikėti, jeigu norėjau.

Jeigu norėjau.

Nuėjau miegoti, bet nieko nesapnavau.

Įpratau keltis anksti, kol darbo kambarys nepavirtęs pekla. Išgerdavau sulčių, sukramtydavau skrebutį, po to sėsdavau prie

IBM ir žiūrėdavau, kaip važiuoja karietaitė ir puslapis veja puslapį. Tie seni ir nuostabūs burtai. Rašymas man niekad nebuvo darbas, nors vadinau taip; veikiau jis buvo šokinėjimas protiniu tramplinu. Tai buvo spyruoklės, kuriam laikui nuimdavusios realaus gyvenimo svorį.

Vidudienį darydavau pertrauką, važiuodavau į Badžio Dželisono knaipę įmesti ką nors bjauraus, po valandos kitos grįždavau dirbti. Baigęs rašyti išsimaudydavau ežere ir numigdavau pokaičio šiauriniame miegamajame. Į senąjį mūsų miegamąjį nekišau nosies, o misis M. to nekomentavo, net jeigu ir laikė keistu prietaru.

Penktadienį, liepos 17-ąją, važiuodamas namo sustojau prie Leikvju supermarketo prisipilti benzino. Degalų galėjau prisipilti prie "All Purpose" garažo, ten galonas buvo centu ar dviem pigesnis, bet nenorėjau matyti tos šutvės. Tądien, bestovint prie pompos ir bežiūrint į kalnus, kitoje salelės pusėje sustojo Bilo Dyno "Dodž Remas". Nusišypsojęs prižiūrėtojas paklausė:

- Kaip sekasi, Maikai?

- Neblogai.

- Brenda tvirtina, kad rašai neatsitiesdamas.

- Taip, - atsakiau ir jau ketinau paklausti dėl kondicionieriaus antrame aukšte. Bet klausimas taip ir liko ant liežuvio galo. Labai bijojau vėl netekti taip netikėtai atgauto sugebėjimo rašyti, todėl nenorėjau keisti aplinkos. Žinoma, tai kvaila, bet kartais taip jau yra. Būna taip, kaip tiki. Tai geriausias tikėjimo apibrėžimas.

- Ką gi, malonu girdėti. Džiaugiuosi, - kalbėjo jis gana nuoširdžiai, bet kažkodėl buvo keista girdėti jį tai sakant. Bilas nebebuvo toks, koks sutiko mane grįžusį į kotedžą.

- Knisuosi po savo ežero pusės praeitį, - pasakiau.

- Sarą ir "Red Tops"? Kiek pamenu, tau jie visuomet rūpėjo.

- Jie ir ne tik jie. Visa istorija. Kalbėjau su misis M., ji pasakojo man apie Normalą Osterį. Kenio tėvą.

Bilas liko šypsotis, atsakė ne iš karto tik todėl, kad suko savo bako dangtelį, bet aš pajutau, kaip įsitempė jo vidus.

- Tu juk neketini apie tai rašyti, Maikai? Nes čia gyvena daugybė žmonių, kuriems tai nepatiktų. Ir Džo sakiau tą pat.

- Džo? - vos susilaikiau ir nestvėriau tarp pompų už jo rankos. - Kuo čia dėta Džo?

Jis ilgai ir įtariai į mane žvelgė.

- Ji tau nesakė?

- Tu apie ką?

- Ji norėjo ką nors parašyti apie Sarą ir "Red Tops" į vietos laikraštį, - Bilas rinko žodžius labai atsargiai. Gerai tai įsidėmėjau, kaip ir svilinančią į sprandą saulę ir juodus mūsų šešėlius ant asfalto. Jis paleido tekėti benziną, degalai sruveno taip pat neįprastai garsiai. - Berods ji minėjo "Yankee" žurnalą. Gal ir klystu, bet vargu.

Aš praradau kalbos dovaną. Kodėl ji nutylėjo, kad nori išmėginti ranką, aprašydama vietos istoriją? Gal todėl, jog tarėsi lendanti į mano teritoriją? Tai juokinga. Ji pakankamai gerai pažinojo mane, kad suprastų, jog neįsižeisiu... juk taip?

- Kada judu apie tai kalbėjotės, Bilai? Ar prisimeni?

- Žinoma, - atsakė jis. - Tą pačią dieną, kai atvyko pasiimti tų plastmasinių pelėdų. Tik pokalbį pradėjau aš, nes žmonės minėjo, jog ji tuo domisi.

- Šnipinėja?

- Aš taip nesakiau, - išsisuko Bilas.

Taip, jis turėjo galvoje kaip tik tai.

- O toliau?

- Daugiau nieko. Pasakiau jai, kad Tėere, kaip bet kurioje kitoje vietoje, yra neužgijusių žaizdų, ir paprašiau nebarstyti druskos ant jų, jeigu galima. Ji sakė suprantanti. Gal taip, gal ir ne.

Žinau tik tiek, jog ji ir toliau kamantinėjo. Klausėsi senių, kurių makaulėse viskas susipynė, pasakojimų.

- Kada tai buvo?

- Devyniasdešimt trečiųjų rudenį, ketvirtųjų žiemą ir pavasarį. Pervažiavo visą miestelį, net užsuko į Motoną ir Harlou su užrašų knygele bei diktofonu. Tiek ir žinau.

Apstulbau supratęs vieną dalyką: Bilas meluoja. Dar prieš dieną būčiau nusijuokęs ir pasakęs, kad Bilas Dynas nemoka meluoti. Ir tikrai jis melavo nedažnai, nes jam sunkiai sekėsi.

Pagalvojau, ar nepasakyti jam to atvirai, bet kas iš to? Norėjau viską apmąstyti, o čia to padaryti negalėjau - galva sprogo nuo minčių. Po kurio laiko tai praeis, aš pamatysiu, jog nieko tokio nėra, bet man reikėjo to laiko. Kai po mylimosios mirties sužinai netikėtų dalykų, susiūbuoja žemė po kojomis. Galite patikėti, aš žinau.

Bilas buvo nukreipęs akis į šoną, po to vėl pakėlė į mane. Žvilgsnis buvo nuoširdus ir - galėčiau prisiekti! - šiek tiek baugštus.

- Ji klausinėjo apie Kerį Osterį, ir tai geras pavyzdys apie atvirą žaizdą. Tokia tema netinka laikraščio ar žurnalo straipsniui. Normalas tiesiog pakvaišo. Niekas nežino kodėl. Tragedija buvo siaubinga, beprasmiška, ir dar gyvi žmonės, kuriuos publikacija gali skaudinti. Mažuose miesteliuose viskas tartum susieta nematomais ryšiais...

Taip, tarsi kabeliais po žeme.

-... ir praeitis lėčiau pasimiršta. Sara ir tie kiti - čia jau kas kita. Jie buvo... tiesiog priklydėliai... nevietiniai. Džo galėjo apsiriboti jais, ir viskas būtų gerai. Berods ji tai ir padarė. Nes niekad nemačiau nė vieno jos parašyto sakinio. Jeigu ji ir rašė.

Jaučiau, kad dabar Bilas šneka tiesą. Bet tai buvo ne viskas; žinojau taip aiškiai, kaip žinojau, jog skambino Metė, mūvėdama

baltus šortus. *Sara ir tie kiti buvo tiesiog priklydėliai, nevietiniai,* sakė Bilas, bet per vidurį sakinio mintis nutrūko, tartum jam teko žodžiu *priklydėliai* pakeisti kitą, natūraliai toptelėjusį galvon. *Nigeriai,* štai ką jis norėjo pasakyti. *Sara ir tie kiti buvo tiesiog nevietiniai, nigeriai.*

Nelauktai prisiminiau seną Rėjaus Bredberio apsakymą "Marsas yra rojus". Pirmieji kosmonautai, pasiekę Marsą, rado Gryn Tauną Ilinojuje ir savo brangius bičiulius bei artimuosius. Tačiau tie draugai ir giminės buvo vietiniai monstrai, o naktį, kai keliautojai manė atsigulę ilsėtis savo artimųjų lovose rojuje, vienas po kito buvo išžudyti.

- Bilai, tu įsitikinęs, kad ji kelis kartus lankėsi čia pasibaigus sezonui?

- Aha. Ir ne kelis, pasakyčiau. Tuziną ar daugiau. Atvažiuodavo vienai dienai.

- Ar kada matei ją su kokiu nors draugu? Stambiu vyru, juodaplaukiu?

Jis susimąstė. Stengiausi kvėpuoti lygiai. Po kurio laiko Bilas papurtė galvą.

- Kelis kartus mačiau Džoaną, buvo viena. Bet susitikdavau ne kiekvieną kartą, kai ji čia lankėsi. Kartais tik jai išvažiavus nugirsdavau, jog lankėsi Tėere. 1994 metų birželį sutikau ją važiuojančią į Halo Bėjų savo maža mašinyte. Džo man pamojo, aš jai taip pat pamojavau. Vakare užsukau į jūsų kotedžą pasiklausti, gal ko reikia, bet jos jau nebebuvo. Daugiau jos nebemačiau. O kai vėliau tą vasarą ji mirė, mes su Ivete buvome sukrėsti.

Kad ir ko ji ieškojo, ji to neužrašė. Aš būčiau radęs rankraštį.

Tačiau ar tai tiesa? Ji dažnai čia užsukdavo nė nemėgindama slapstytis, kartą netgi buvo pastebėta su nepažįstamu vyru, o aš apie tai sužinojau visai atsitiktinai.

- Apie tai sunku kalbėti, - tarė Bilas, - bet kad jau pradėjome, baikime iki galo. Gyventi Tėere - tas pat, kas miegoti lovoje

keturiese ar net penkiese per sausio šalčius. Jeigu visi guli ramiai, dar nieko. Bet jeigu kuris pradeda kuistis, stumdytis ir vartytis, nė vienas negali miegoti. Dabar tu neduodi ramybės. Štai kaip tai supranta aplinkiniai.

Jis laukė, ką atsakysiu. Kai per dvidešimt sekundžių neišgavo iš manęs nė žodžio (Haroldas Oblovskis manimi didžiuotųsi), pamindžikavęs varė toliau:

- Pavyzdžiui, miestelyje yra žmonių, kuriems nepatinka tavo susidomėjimas Mete Devor. Nesakau, kad tarp jūsų kas nors yra, nors kai kas *sako:* kasi sau duobę, jeigu nori likti Tėere.

- Kodėl?

- Grįžkime prie pokalbio prieš pusantros savaitės. Iš jos lauk bėdos.

- Kiek pamenu, Bilai, sakei, kad ji pati pakliuvo į bėdą. Tai tiesa. Aš stengiuosi padėti jai išsikapstyti. Tarp mūsų nėra nieko daugiau.

- O aš prisimenu, sakiau, kad Maksas Devoras yra nesveikas, - atšovė jis. - Jeigu jį įsiutinsi, visi už tai sumokėsime, - pompa automatiškai išsijungė, ir Bilas ištraukė pistoletą iš talpos. Tada atsidusęs pakėlė rankas ir vėl nuleido. - Manai, man lengva apie tai kalbėti?

- Manai, man lengva klausytis?

- Gerai jau, mes vienoje valtyje. Bet Metė Devor nėra vienintelė Tėere, kuri nesuduria galo su galu. Ir kiti turi bėdų. Negi nesupranti?

Tikriausiai jis pajuto, jog per daug gerai suprantu, nes susimetė į kuprą.

- Jeigu prašai laikytis atokiau ir leisti Devorui be kovos atimti Metės vaiką, gali pamiršti, - pasakiau. - Aš labai tikiuosi, jog kalbi ne apie tai. Todėl, kad nenoriu turėti reikalų su žmogumi, kuris kreipiasi į kitą šitai prašydamas.

- Ir taip nebūčiau prašęs, - su smarkiu akcentu atsakė Bilas. - Be to, būtų per vėlu, ar ne? - paskiau jis netikėtai suminkštėjo. - Viešpatie, žmogau, man neramu dėl tavęs. Tu rimtai turi būti atsargesnis, - jis ir vėl melavo, bet dabar neėmiau į širdį, nes melavo sau pačiam. - Kai sakau, kad Devoras pamišęs, neperdedu. Negi manai, kad jis eis į teismą, iš kurio nieko nepeš? 1933 metų gaisruose žuvo keli žmonės. Geri žmonės. Vienas iš jų - mano giminaitis. Gaisrai nuniokojo pusę apygardos, o mišką pakūrė Maksas Devoras. Atsisveikinimo dovanėlė išsikeliant iš Tėero. Niekad nebuvo įrodyta, bet tai jo darbas. Tuomet jis buvo jaunas ir žalias, tuščiomis kišenėmis. O ką jis padarytų dabar?

Jis tiriančiai žvelgė į mane. Aš tylėjau.

Bilas linktelėjo tartum gavęs atsakymą.

- Pagalvok apie tai. Ir atsimink štai ką, Maikai: niekas kitas su tavimi nesikalbėtų taip atvirai kaip aš.

- O kiek tu man atviras, Bilai? - akies kampeliu mačiau, kad iš parduotuvės prie savo "Volvo" eina kažkoks turistas, vėliau mintyse persukęs visą vaizdą pagalvojau, jog mes atrodėme kaip du peštukai, pasirengę mojuoti kumščiais. Norėjosi verkti dėl tokios išdavystės iš pasipiktinimo, ir sykiu baisiai niršau ant to lieso senio akinamai balta vasarinuke ir dirbtinių dantų pilna burna. Gal mes ir buvom pasiruošę vienas kitam užvažiuoti, bet tada to nejaučiau.

- Atviras, kiek galiu būti, - atsakė Bilas ir apsisuko eiti užsimokėti už benziną.

- Mano name vaidenasi, - ištariau.

Prižiūrėtojas sustojo susikūprinęs, lyg lauktų smūgio iš nugaros. Po to pamažu atsigręžė.

- Saroje Kvatoklėje visuomet vaidenosi, Maikai. Tu juos suerzinai. Gal tau vertėtų grįžti į Derį ir leisti jiems apsiraminti. Tai būtų geriausia išeitis, - jis nutilo, lyg norėdamas mintyse pats

pasverti, po to linktelėjo. Taip lėtai, kaip ir atsigręžė. - Tikrai, tai būtų geriausia.

Grįžęs į Sarą, vėl paskambinau Vardui Henkinsui. Paskiau pasiryžau susisiekti su Bone Amudson. Nors širdyje nenorėjau jos rasti kelionių agentūroje Augustoje, kurios bendraturtė ji buvo. Įpusėjus mūsų pokalbiui, faksas ėmė spausdinti Džo susitikimų kalendoriaus lapelių kopijas. Ant pirmojo Vardas išvedžiojo: "Tikiuosi, kad padės".

Aš neapmąsčiau iš anksto pokalbio su Bone. Jaučiau, jog suplanavęs viską sugadinsiu. Pasakiau jai, kad Džoana kažką rašė - straipsnį ar straipsnių seriją - apie miestelį, kuriame yra mūsų vasarnamis, ir kelis vietinius papiktino jos smalsumas. Kai kurie ir dabar neatlyžę. Ar mano žmona pasakojusi apie tai Bonei? Gal rodė juodraštį?

- Ne, - Bonė atrodė nuoširdžiai nustebusi. - Ji rodydavo man savo nuotraukas, žolių pavyzdžius, kurie mane domino, bet niekuomet nerodė, ką rašanti. Tiesą sakant, prisiminiau, kartą ji sakė, jog palikusi rašymą tau, o pati...

-... paragaus visko po truputį, taip?

- Taip.

Čia buvo puiki proga baigti pokalbį, bet vyrukai rūsyje turėjo kitų ketinimų.

- Ar ji su kuo nors susitikinėjo, Bone?

Kitame laido gale tyla. Pirštais, nutolusiais mažiausiai keturias mylias nuo peties, ištraukiau fakso lapus iš pintinės. Jų buvo dešimt, nuo 1993 metų lapkričio iki 1994-ųjų rugpjūčio. Įrašai dailia Džo rašysena. Ar mes turėjome faksą prieš jos mirtį? Negalėjau prisiminti. Velniškai daug ko negalėjau prisiminti.

- Bone? Jeigu žinai ką nors, prašau pasakyt man. Džo nėra, bet aš gyvas. Galiu jai atleisti, jeigu reikia, bet negaliu atleisti to, ko nesupra...

- Atleisk, - prabilo Bonė ir nervingai sukikeno. - Tiesiog iš karto tavęs nesupratau. “Susitikinėti su kuo nors”, tai taip... taip svetima Džoanai... tai, kurią pažinojau... kad ne iškart supratau, apie ką tu kalbi. Pagalvojau, kad kalbi apie psichoanalitiką, bet ne, tiesa? Norėjai pasakyti, ar ji turėjo kitą vyrą? Meilužį.

- Taip, - ranka verčiu fakso lapus. Išgirdęs nuostabą Bonės balse, pajutau palengvėjimą, bet ne tokį, kokio tikėjausi. Būčiau žinojęs. Man nereikėjo tos moters iš “Perio Meisono” trigrašio. Juk, po šimts, kalbamės apie Džo. *Džo.*

- Maikai, - tyliai, lyg būčiau kuoktelėjęs, ištarė Bonė, - ji mylėjo tave. Mylėjo *tave.*

- Taip, manau, kad mylėjo, - kalendoriaus lapeliai liudijo, kokia užsiėmusi buvo mano žmona. Kokia veikli. Meino virtuvės... “Moterų pastogė”, prieglaudų tinklas skriaudžiamoms moterims. Prieglaudos paaugliams. Meino bibliotekų draugai. Per mėnesį jai tekdavo dalyvauti dviejuose arba trijuose susitikimuose, o aš visai nepastebėjau. Buvau per daug užsiėmęs pakliuvusiomis į bėdą savo išgalvotomis moterimis. - Aš ją taip pat mylėjau, Bone, bet ji buvo kažkuo užsiėmusi per paskutiniuosius dešimtį gyvenimo mėnesių. Ar neužsiminė tau, kai lankydavosi tarybos susirinkimuose arba Meino bibliotekų draugų rateliuose?

Ragelyje tyla.

- Bone?

Patraukiau nuo ausies ragelį pasižiūrėti, ar nedega nusėdusių baterijų lemputė.

- Bone, kas yra?

- Tuos devynis ar dešimt mėnesių mes niekur nevažiuodavome. Kalbėjomės telefonu, kartą, prisimenu, priešpiečiavom kartu Vatervilyje, bet važiuoti Džo niekur nevažiavo. Ji pasitraukė iš visų tarybų.

Aš pasklaidžiau fakso lapus. Džo ranka visur pažymėtos “Meino sriubos virtuvės”.

- Nesuprantu. Ji išėjo iš “Meino sriubos virtuvių” tarybos?

Vėl pauzė. Po to Bonė atsargiai tarė:

- Ne, Maikai. Ji pasitraukė iš visos veiklos. Išėjo iš Moterų ir paauglių nakvynės namų direktorių tarybos 1993-iųjų pabaigoje, kai baigėsi jos kadencija. O dėl kitų dviejų - Virtuvių bei Bibliotekų bičiulių - išėjo 1993 metų spalį ar lapkritį.

Susitikimai pažymėti visuose Vardo atsiųstuose lapuose. Dešimtys susitikimų. 1993-iaisiais ir 1994-aisiais. Susitikimai tarybose, kurioms ji nebepriklausė. Ji lankėsi čia. Visas tas dienas, kai atseit vykdavo į susitikimus, Džo buvo Tėere. Galėjau galvą guldyti.

Bet kodėl?

SEPTYNIOLIKTAS SKYRIUS

Devoras, žinoma, buvo išprotėjęs, bet negalėjo rasti patogesnio momento užtikti mane beginklį ir išgąsdintą. Man net atrodo, jog viskas buvo iš anksto numatyta. Nuo to momento iki siaubingos audros, apie kurią tebešneka tame krašte, viskas ėmė ristis kaip kalnų lavina.

Likusią penktadienio dalį jaučiausi puikiai; pokalbis su Bone iškėlė galybę naujų klausimų, bet vis tiek nusirito akmuo nuo širdies. Paruošiau daržovių ragu (atgaila už paskutinį vizitą "Kaimo kavinėje") ir suvalgiau žiūrėdamas vakarines žinias. Kitoje ežero pusėje į kalnus leidosi saulė, užliedama svetainę auksu. Kai Tomas Brokou* uždarė kontorėlę, nutariau pasivaikštinėti Gatve. Nueisiu tiek, kad spėčiau grįžti namo prieš tamsą, o žingsniuodamas permąstysiu viską, ką sužinojau iš Bilo Dyno ir Bonės Amudson. Apgalvosiu naujienas taip, kaip kartais narstydavau naujus savo romanų siužeto posūkius.

Nusileidau laipteliais puikios nuotaikos (tiesa, kiek sutrikęs), įsukau į Gatvę ir stabtelėjau prie Žaliosios damos. Netgi kiaurai peršviečiama vakarinės saulės ji veikiau panėšėjo į damą, rodančią ranka eiti šiaurėn, nei paprastą beržą, už kurio stirkso išdžiū-

---

* Tomas Brokou - garsus naujienų žurnalistas.

vusios pušies šaka. Ką gi, galiu traukti į šiaurę, bent jau paėjėti galiuką.

Tačiau aš stabtelėjau dar minutei, su nerimu tyrinėdamas šakose pastebėtą veidą ir nelabai apsidžiaugęs, kai vėjui padvelkus jame pasirodė piktas šypsnys. Matyt, tuomet gera mano nuotaika nuvyto, nors per rūpesčius to nepastebėjau. Patraukiau ežero krantu svarstydamas, ką rašė Džo... nes jau ėmiau tikėti, jog ji vis dėlto buvo kažką parašiusi. Kam dar sena mano rašomoji mašinėlė riogso jos studijoje? Nuodugniai patikrinsiu visą namą, nutariau. Apieškosiu kiekvieną kampą ir...

help im drown

Balsas sklido iš miško, nuo vandens, iš manęs. Lengvo apsvaigimo vėjas pūstelėjo mano mintis ir išsklaidė jas it pernykščius lapus. Sustojau. Staiga pasijutau kaip niekad blogai, *sutriuškintas*. Krūtinė susigniaužė. Skrandis susispaudė it žiedas šaltyje. Akys pritvinko šalto vandens, nė kiek nepanašaus į ašaras, ir aš supratau, kas bus toliau. Ne, norėjau surikti, bet liežuvis neklausė.

Gerklę pripildė šaltas ežero vanduo, staiga prieš akis sumirguliavo medžiai, lyg būčiau žiūrėjęs į juos pro storą vandens sluoksnį, krūtinę ėmė slėgti dviejose vietose. Tarsi po vandeniu mane laikytų dvi rankos.

- Negi nenustos tai daryti? - kažkas paklausė, ar veikiau suriko. Gatvėje be manęs nieko nebuvo, bet aiškiai girdėjau tuos žodžius. - Negi nenustos tai daryti?

Po to išgirdau jau ne balsą, o kažkieno kito mintis savo galvoje. Jos daužėsi mano kaukolėje it žibintan įkliuvusios peteliškės.

padėkite, aš skęstu

padėkite, aš skęstu

vyras mėlyna kepuraite pagavo mane

vyras mėlyna kepuraite neleidžia man įkvėpti

padėkite, aš skęstu

pamečiau savo uogas
jos ant tako
jo veidas mainosi ir atrodo piktas
paleisk mane, paleisk mane, o Viešpatie, paleisk mane
viens du trys PRAŠAU
viens du trys liaukis pagaliau
ji šaukia mano vardą
taip GARSIAI

Aš pasilenkiau apimtas panikos, išsižiojau, ir iš burnos kliūstelėjo...

Niekas, žinoma, niekas.

Siaubas praėjo, bet nevisiškai. Man klaikiai skaudėjo pilvą, tartum būčiau suvalgęs ką nors, kas mirtinai įžeidė skrandį, pavyzdžiui, skruzdžių nuodų ar nuodingą grybą, kokį Džo vaizduodavo raudonuose rėmeliuose. Nusvirduliavau šešis žingsnius, žiaukčiodamas sausa gerkle. Vandens pakraštyje augo dar vienas beržas, išlenkęs grakštų liemenį virš vandens, it norėtų pasigrožėti savo atvaizdu rausvoje vakaro šviesoje. Įsikibau į jį kaip girtuoklis į žibinto stulpą.

Spaudimas pamažu atsileido, bet skausmas nė neketino trauktis. Pasirėmiau plazdančia širdimi į medį ir netikėtai užuodžiau siaubingą dvoką, baisesnį nei iš vandenvalos baseino, kuris rūgo po deginančia saule visą vasarą. Kartu pajutau, jog tą smarvę skleidžia kažkas, kas turėtų būti, bet nėra miręs.

Viens du trys, padarysiu, ką tik nori, tik liaukis, norėjau ištarti, bet ir vėl nepavyko. Paskiau viskas išnyko. Užuodžiau tik ežerą, mišką... užtat kai ką pamačiau - berniuką ežere, mažą nuskendusį vaiką, plūduriuojantį ant nugaros. Skruostai išpurtę. Burna prasivėpusi. Akys baltos it statulos.

Gerklę vėl suspaudė negailestinga ežero geležis. Padėkite man, paleiskite mane, padėkite, mane skandina. Aš pasilenkiau į priekį, mintyse klykdamas į negyvą veidą, ir supratau, jog *pats*

žiūriu viršun į save, žiūriu pro rausvą saulėlydžio vandenį į baltąjį vyrą mėlynais džinsais, geltonais polo marškinėliais, įsitvėrusį į siūbuojantį beržą ir mėginantį surikti. Jo veidas raibuliavo, akis sekundę užstojo skanų vabalą besivejąs ešerys. Vienu metu buvau juodaodis berniukas ir baltasis vyras; paskendęs vandenyje ir skęstantis ore, ar visa tai vyksta iš tiesų? Jeigu taip - stuktelk kartą, jei ne - du.

Man pavyko išžiaukčioti tik seilės lašą ir - neįtikėtina! - jį pastvėrė iššokusi žuvis. Saulei leidžiantis, jos čiumpa bet ką; kažkodėl mirštanti šviesa varo jas iš proto. Žuvis paniro už septynių pėdų nuo kranto, palikusi sidabro ratilus, pradingo geležies skonis iš mano burnos, koktus kvapas, raibuliuojantis nuskendusio negriuko veidas, negriuko, kuris, be abejo, buvo Tidvelas.

Pasisukęs dešinėn, išvydau pilką akmens kaktą tarp supuvusių lapų. Čia, kaip tik čia, pagalvojau, ir tartum patvirtindamas vėl tvoskė to klaikaus dvoko gūsis.

Užsimerkiau, nepaleisdamas medžio kamieno, jaučiausi nusilpęs, parklupdytas silpnumo ir ligos. Ir tada už nugaros pasigirdo Makso Devoro, pamišusio senio, balsas:

- Ei, suteneri, kur tavo kalė?

Atsigręžiau ir pamačiau jį su Rodžete Vitmor pašonėje. Tai buvo pirmas ir paskutinis mūsų susitikimas, bet jo pakako. Patikėkite, užteko su kaupu.

Makso invalido vežimėlis visai nebuvo panašus į vežimėlį. Greičiau į motociklo lopšio ir mėnuleigio hibridą. Didesni ratai (berods jų buvo keturi) užpakalyje. Visi skirtingame lygyje, ir aš įsitikinau, jog kiekvienas įtaisytas savo pakabinamame rėme. Devoras lengvai riedėjo net labiau duobėtu keliu nei Gatvė. Virš užpakalinių ratų buvo įtaisytas uždaras variklis. Senio kojas slėpė juoda su raudonais dryžiais stiklo pluošto kabina, kuri neblogai tiktų lenktyniniam automobiliui. Jo centre buvo įmontuotas ma-

no palydovinę anteną primenantis įrenginys... veikiausiai kompiuterizuota sistema, padedanti išvengti susidūrimų. Ar net autopilotas. Ranktūriai platūs, su galybe mygtukų. Ant kairio šios mašinos šono kabojo žalias, keturių pėdų ilgio deguonies balionas. Žarna buvo prijungta prie skaidraus plastiko vamzdelio, ateinančio iki Devoro sterblėje gulinčios kaukės. Ji man priminė stenografo kaukę. Po to, ką neseniai patyriau, pamatytas vaizdas man primintų automobilinę Tomo Klensio haliucinaciją, jeigu ne lipdukas ant kabinos, po lėkšte: AŠ MIRŠTU DĖL DODGER BLUE*.

Šį kartą moteris, kurią pastebėjau prie "Varingtono Saulėlydžio baro", vilkėjo baltą palaidinę ilgomis rankovėmis ir tokias siauras juodas kelnes, kad kojos panėšėjo į du kardus makštyse. Liesas veidas ir įdubę skruostai kaip niekad priminė Edvardo Munko rėkiančiąją. Balti plaukai it gobtuvas rėmino veidą. O lūpos atrodė nelyginant kraujuojanti žaizda.

Vitmor buvo sena ir bjauri, bet tikras saldainiukas, palyginti su Metės šešuru. Kaulėtas, melsvomis lūpomis, apie akis ir lūpų kampuose tamsiai violetinės dėmės - tokį greičiau tikiesi rasti piramidės laidojimo kambaryje, apsuptą žmonų bei naminių gyvūnėlių mumijų, apkarstytą mėgstamais papuošalais. Ant pakaušio styrojo keli žilų plaukų kuokštai; dar du šepetėliai kyšojo iš ausų, kurios priminė karštoje saulėje susilydžiusius vaško muliažus. Toji karsto vinis buvo aprengta baltomis medvilnės kelnėmis ir persiliejančia mėlyna palaidine. Pridėkime dar juodą beretytę - ir gausime niekaip negalintį numirti devynioliko amžiaus pabaigos prancūzą dailininką.

Ant jo kelių gulėjo kažkokio juodo medžio lazda. Mačiau, kad pirštai, gniaužiantys raudoną rankeną, dar stiprūs, bet jau pajuodę kaip pati lazda. Silpo jo kraujotaka, aš net neįsivaizdavau, kaip turėtų atrodyti jo kojos.

- Ta šliundra pabėgo nuo tavęs, ar ne?

---

* "Dodger Blue" - beisbolo komanda.

Bandžiau ką nors atsakyti. Tačiau tik neaiškiai sukrankiau. Atitraukiau ranką nuo medžio, bet kojos manęs menkai klausė, todėl vėl įsikibau.

Devoras pastūmė sidabrinę svirtelę, ir ratukai pririedėjo dešimt pėdų arčiau, perpus sumažinę atstumą. Jie ritosi šnarėdami nelyginant šilkas; labiau nustebinęs būtų tik stebuklingas skraidantis kilimas. Ratukai kilo ir leidosi nepriklausomai vienas nuo kito, tviskėdami raudonijančioje saulėlydžio saulėje. Kai senis priartėjo, pajutau nuo to žmogaus trykštančią energiją. Kūnas iro, bet vis dar skleidė nenuginčijamą galią, tartum kokį elektros šoką. Moteris paėjo kartu, įdėmiai mane sekdama. Rodžetės akys buvo rausvos. Tada pamaniau, jog pilkšvas akis nurausvino saulė, bet dabar manau, jog ji buvo albinosė.

- Man visuomet patiko kalės, - pasakė Devoras. Jis nutęsė *kaaalllės*. - Ar ne, Rodžete?

- Taip, sere, - atsakė senė. - Kai jos žino savo vietą.

- Kartais jų vieta buvo ant mano veido! - piktai šūktelėjo jis, lyg padėjėja būtų jam paprieštaravusi. - Kur ji, jaunuoli? Ant kieno veido ji dabar sėdi? Norėčiau žinoti. To gudraus advokatėlio, kurį jai suradai? O, aš viską apie jį žinau, net apie nepatenkinamą elgesį trečioje klasėje. Viską žinoti - mano biznis. Tai mano sėkmės paslaptis.

Nežmogiškomis pastangomis atsitiesiau.

- Ką jūs čia veikiate?

- Vaikštinėju kaip ir tu. Juk tai neuždrausta, tiesa? Gatvė priklauso visiems, kas tik nori ja pasinaudoti. Neilgai čia gyveni, suteneri, bet pakankamai ilgai tryneisi, kad žinotum. Čia mūsų viešasis parkas, kur gali vaikštinėti tiek prižiūrėti šuneliai, tiek laukiniai šunėkai.

Laisvąja ranka jis prisidėjo prie burnos deguonies kaukę, giliai įtraukęs numetė ją į skreitą. Ir nusišypsojo, apnuogindamas jodo spalvos dantenas.

- Tai ji gera? Ta tavo kaliūkštė? Turi būti gera, jeigu laikė įkalinusi mano sūnų tame susmirdusiame furgone. O dabar pasirodai tu, nors kirmėlės dar nebaigė doroti mano berniuko akių. Ar ji čiulpia?

- Užsičiaupkite.

Rodžetė Vitmor užvertė galvą ir nusikvatojo. Juokas buvo kaip pelėdos naguose įkliuvusio triušio cypimas, nuo kurio pašiurpo mano oda. Supratau, jog ji tokia pat beprotė kaip ir senis. Ačiū Dievui, kad jų dienos suskaičiuotos.

- Pataikei į jautrią vietelę, Maksai, - tarė ji.

- Ko jūs norite? - įkvėpiau ir vėl užuodžiau tą smarvę. Nevalingai sukilo šleikštulys.

Devoras išsitiesė savo kėdėje ir giliai įtraukė, lyg norėtų pasityčioti. Tą akimirką jis priminė Robertą Diuvalį "Apokalipsėje", drožiantį paplūdimiu ir visam pasauliui pasakojantį, kaip jam patiko napalmo kvapas iš ryto. Jis išsišiepė dar labiau.

- Miela vietelė, teisybė? Sustoti, pamąstyti, a? - jis apsidairė. - Taip, kaip tik čia viskas ir įvyko. Aha.

- Čia paskendo berniukas.

Man pasirodė, kad Vitmor šypsena šiek tiek sustingo. Bet Devoras į tai nesureagavo niekaip. Jis plačia ranka sugriebė deguonies kaukę ir įtraukęs nuleido vėl.

- Šiame ežere nuskendo per trisdešimt žmonių, ir tai tik tų, apie kuriuos žinoma, - tarė jis. - Vienu berniuku daugiau ar mažiau - koks skirtumas?

- Aš nesuprantu. Ar čia mirė du Tidvelų berniukai? Vienas nuo kraujo užkrėtimo, kitas...

- Ar tau rūpi tavo siela, misteri Nunenai? Nemirtinga tavo siela? Dievo peteliškė, sugauta mėsos kokone, kuris netrukus dvoks kaip manasis?

Nieko neatsakiau. Ėmė sklaidytis prisiminimai, kas nutiko prieš pasirodant Devorui. Jį pakeitė neįtikėtina asmens trauka.

Dar niekad gyvenime nebuvau susidūręs su tokia galinga laukine jėga. Būtent laukine, kitaip nepavadinsi. Galėjau pabėgti. Kitomis aplinkybėmis kaip tik taip ir būčiau pasielgęs. Bet mane sulaikė anaiptol ne drąsa; kojos vis dar buvo kaip guminės, bijojau nukristi.

- Duosiu tau progą išgelbėti savo sielą, - pareiškė Devoras. Jis iškėlė kaulėtą pirštą. - Keliauk iš čia, mielas mano suteneri. Tuojau pat, nepersirengęs. Neužsuk susidėti daiktų, nesirūpink, ar užsukai dujas. Keliauk. Palik tą kalę ir jos išperą.

- Palikti jas tau?

- Aha, man. Aš padarysiu tai, kas turi būti padaryta. Sielos yra menų magistrams, Nunenai. Aš buvau inžinierius.

- Keliauk žinai kur.

Rodžetė Vitmor vėl sucypė.

Senis sėdėjo ratukuose palenkęs galvą, šypsojosi man ir apskritai atrodė it prisikėlęs iš kapo.

- Tu įsitikinęs, kad nori būti tas geradaris, Nunenai? Jai tai visai nesvarbu, pats žinai; tu ar aš, koks skirtumas.

- Nesuprantu, apie ką čia mali, - aš dar kartą giliai įkvėpiau. Šįkart oras buvo gaivus. Pasitraukiau žingsnį nuo beržo, kojos vėl laikė. - Ir man nerūpi. Tau nepavyks atimti Kairos. Iki grabo lentos, kurios ilgai laukti nereikės. Aš to neleisiu.

- Vyruti, tu daug matei, - rodydamas rudas dantenas, pasakė Devoras. - Dar nesibaigus liepai būsi pamatęs tiek, kad gailėsies, jog pats neišsidūrei akių birželį.

- Aš einu namo. Leiskite man praeiti.

- Eik, kas tave sulaikys? - nusistebėjo jis. - Gatvė visų, - jis vėl nurijo gerą deguonies gurkšnį ir uždėjo ranką ant invalido vežimėlio ranktūrio.

Žengiau jo pusėn, ir man dar nespėjus suvokti, kas vyksta, senis pasileido ratukais į mane. Galėjo partrenkti ir smarkiai sužeisti, gal net sulaužyti kojas, bet paskutinę akimirką sustojo. Atšo-

kau, tačiau tik todėl, kad jis man leido. Tuojau pasigirdo Vitmor juokas.

- Kas yra, Nunenai?

- Traukis man iš kelio. Aš tave įspėju.

- Tai kekšė padarė tave tokį baugštų, a?

Pasukau kairėn, ketindamas apeiti senį iš šono, bet tas akimirksniu apsuko vežimėlį ir užtvėrė man kelią.

- Nešdinkis iš Tėero, Nunenai. Duodu tau gerą patari...

Šokau dešinėn, iš ežero pusės, ir būčiau lengvai jį aplenkęs, tik staiga pajutau mažo, bet stipraus kumščio smūgį į kairį žandą. Baltaplaukė ragana nešiojo žiedą, kurio akmuo įdrėskė kaklą po ausimi. Pajutau peršulį, po to nutekėjo šilta srovelė. Apsisukau ir ištiesęs rankas ją pastūmiau. Senė piktai sukvaksėjusi parvirto ant spygliais nusėto tako. Po mirksnio kažkas kirto man į pakaušį. Akyse plykstelėjo oranžinė šviesa. Sumosavęs rankomis, ėmiau gręžtis ir vėl išvydau Devorą. Senis buvo pasisukęs savo kėdėje. Lazdą, kuria man kirto, tebelaikė pakėlęs. Dešimčia metų jaunesnis Devoras būtų ne vien apsvaiginęs mane, bet ir praskėlęs kiaušą.

Atsitrenkiau į savo bičiulį beržą. Pakėliau ranką prie ausies ir netikėdamas savo akimis pažvelgiau į kraują ant pirštų. Sumuštas pakaušis tvinksėjo skausmu.

Vitmor stojosi braukdama spyglius nuo juodų kelnių ir šiurpiai išsišiepusi žvelgė į mane. Skruostai mažumėlę paraudo. Tarp ryškiai raudonų lūpų subolavo eilė smulkių dantų. Besileidžiančios saulės šviesoje jos akys liepsnojo.

- Traukis man iš kelio, - pakartojau, bet balse nebuvo jėgos.

- Ne, - atšovė Devoras, tvirtindamas lazdą prie kabinos. Dabar prieš mane sėdėjo berniukas, pasiryžęs gauti roges, kad ir kaip skaudžiai susipjaustytų rankas. - Ne, sumautas suski. *Nesitrauksiu.*

Jis vėl patraukė svirtelę, ir invalido vežimėlis be garso ėmė judėti į mane. Jeigu būčiau likęs ten, kur stovėjau, senis būtų pervėręs mane savo lazda kaip piktas hercogas iš Aleksandro Diuma romano. Tikriausiai būtų sutrupinęs gležnus dešinės savo rankos kaulus ir išsukęs ranką iš sąnario, bet šitam padarui tai niekad nerūpėjo. Jis palikdavo nuostolius skaičiuoti mažiems žmogeliams. Jeigu būčiau sudvejojęs ar nepatikėjęs tuo, ką matau, Devoras būtų mane užmušęs, tuo neabejoju. Aš spėjau pasitraukti į kairę, tik mano sportiniai bateliai slystelėjo šlaitu, ir nugarmėjau į vandenį.

Tėškiausi į ežerą per arti kranto. Kairė koja kliudė po vandeniu pasislėpusią šaknį ir išniro. Kūną perskrodė neapsakomas skausmas. Prasižiojau surikti, bet į mano burną ūžtelėjo vanduo su metalo prieskoniu, šįsyk tikras. Užsikosėjau, išspjoviau ir pasitraukiau į šalį galvodamas: *Berniukas, čia negyvas berniukas, kas, jeigu jis išties ranką ir stvers mane?*

Jausdamas, kaip prie kojų prilimpa sušlapę džinsai, apsiverčiau ant nugaros, susirūpinęs dėl savo piniginės: velniop visas kredito korteles ir vairuotojo pažymėjimą, - joje nešiojausi dvi geras Džo nuotraukas, iš kurių nieko neliks.

Devoras vos neįlėkė įkandin manęs į ežerą. Vežimėlio priekis atsidūrė ties ta vieta, kur paslydau (palei išlindusias beržo šaknis liko mano pėdsakai), ir nors užpakaliniai ratai stovėjo ant žemės, šlaitas pamažu ėmė byrėti, grumstai ristis ir kristi į vandenį. Vitmor įsikibo į vežimėlį ir puolė tempti jį atgal, bet tai buvo ne jos jėgoms. Jeigu Devorą ir išgelbės kas, tai tik jis pats. Atsistojęs iki juosmens vandenyje, nekantriai laukiau, kada gi jis nugarmės.

Po kelių nesėkmingų bandymų pamėlusi ranka sugriebė svirtelę, patraukė atgal, ir kėdė apsisuko, nuvertusi į vandenį paskuti-

nį akmenų ir žemių kaušą. Vitmor spėjo atšokti šalin, nes ją būtų pervažiavę.

Devoras pamaigė savo įrangą ir atsisuko į mane veidu per kokias septynias pėdas nuo pasvirusio beržo, po to atsargiai privažiavo prie tvirto šlaito krašto. Vitmor nuo mūsų nusisuko; mačiau atkištą jos užpakalį. Gal ką ir pagalvojau tada; tikriausiai, kad bando atgauti kvapą.

Devoras, rodos, mažiausiai nukentėjo iš mūsų trijų, net neprireikė deguonies kaukės. Paskutinė dienos šviesa tvieskė į jo veidą, kuris dabar labiau panėšėjo į apipuvusį, benzine išmirkytą ir padegtą moliūgo žibintą.

- Tai maudaisi? - paklausė jis ir nusikvatojo.

Apsidairiau, vildamasis pamatyti porelę ar žvejį, ieškantį vietos, kur prieš tamsą galėtų keletą kartų įmerkti meškerę... Ir kartu vyliausi, kad nieko nepamatysiu. Buvau piktas, įskaudintas ir išsigandęs. Bet užvis labiausiai - apstulbęs. Buvau įmestas į ežerą aštuoniasdešimt penkerių metų senio... kuris pavertė mane pajuokos objektu.

Ėmiau stumtis dešinėn, į pietus, namo. Vanduo siekė iki juosmens, kai įpratau, netgi atrodė maloniai vėsus. Batai slidinėjo akmenimis ir nuskendusiomis medžių šakomis. Patempta kulkšnis skaudėjo, bet remtis pajėgiau. Kitas klausimas, kaip jausiuos išlipęs į krantą.

Devoras vėl pamaigė mygtukus, vežimėlis apsigręžė ir pamažu nuriedėjo Gatve, neatsilikdamas nuo manęs.

- Aš tinkamai nesupažindinau tavęs su Rodžete, ar ne? - pasakė jis. - Žinai, koledže ji neblogai sportavo. Softbolas ir žolės riedulys buvo mėgstamiausios jos sporto šakos, o savo įgūdžių ji neprarado. Pademonstruok, Rodžete, savo sugebėjimus šitam jaunuoliui.

Vitmor pralenkė vežimėlį iš kairės. Kurį laiką jis užstojo Rodžetę. Kai vėl ją išvydau, jos rankose kažką pamačiau. Pasirodo, ji pasilenkė ne kvapą atgauti.

Šypsodamasi priėjo prie šlaito krašto, laikydama prie juosmens saują akmenų. Ji išsirinko golfo kamuoliuko dydžio akmenį ir pakėlusi ranką prie ausies švystelėjo į mane. Smarkiai. Akmuo nušvilpė pro pat kairį mano smilkinį ir tėškėsi į vandenį.

- Ei! - riktelėjau veikiau nustėręs nei išsigandęs. Net ir dabar neįstengiau patikėti tuo, kas čia vyksta.

- Kas tau, Rodžete? - subarė Devoras. - Niekad nemėtei kaip mergiotė. Taikyk į jį!

Antras akmuo praskriejo du coliai man virš galvos. Trečias nesunkiai būtų išbeldęs dantis, bet piktai riktelėjęs atmušiau jį delnu. Tik vėliau pastebėjau ant jo likusią mėlynę. Kurį laiką mačiau tik neapykantos kupiną jos šypsnį, veidą moters, sumokėjusią du dolerius atrakciono tire ir ketinančią išlošti didžiulį pliušinį meškiną, net jeigu reikėtų pliekti visą naktį.

O ji mėtė greitai. Akmenys švilpė iš visų pusių, pliumpsėjo į rusvą vandenį, keldami purslų geizerius. Aš ėmiau trauktis, nesiryždamas atgręžti nugaros ir nuplaukti. Bijojau, jog tą pat minutę ji paleis didelį akmenį. Bet man vis tiek kaip nors reikėjo nuo jos atitrūkti. O Devoras tuo metu krito seniokišku juoku, susiraukšlėjęs it pikta marionetė.

Vienas akmuo skaudžiai atsitrenkė į raktikaulį ir išlėkė į orą. Riktelėjau, o senė pritarė man sušukdama “Ja!” kaip karatistė, atlikusi gerą smūgį.

Tuo ir baigėsi tvarkingas atsitraukimas. Apsisukau, nuplaukiau kur giliau, bet ragana ėmė taikytis man į galvą. Pirmi du akmenys buvo skirti prisitaikyti. Po pauzės, kai nespėjau nė pagalvoti, kad atsitraukiau nuo jos per pakankamą atstumą, kažkas trinktelėjo man į galvą. Pajutau ir išgirdau vienu metu - BAM!, visai kaip komiksų knygelėje apie Betmeną.

Ryškiai oranžinis ežero vanduo pasidarė tamsiai raudonas, vėliau vyšninis. Išgirdau tylius Devoro pritarimo šūksnius ir patenkintą Vitmor cypimą. Gurkštelėjau metalu atsiduodančio van-

dens, bet buvau taip apsvaigęs, jog turėjau priminti sau jį išspjauti, o ne praryti. Kojos pasidarė per sunkios plaukti, prakeikti mano sportbačiai svėrė mažiausiai toną. Nuleidau kojas, norėdamas atsistoti, bet dugno nepasiekiau - per gilu. Pažvelgiau į krantą. Jis atrodė kaip ryškių raudonų bei oranžinių lempų nutvieksta švytinti scena. Nuo kranto skyrė koks dvidešimt pėdų. Maksas su savo padėjėja stypsojo prie Gatvės krašto. Jie atrodė kaip tėvelis ir mamytė Granto Vudo paveiksle. Devoras vėl prisidėjo prie burnos kaukę, bet mačiau, jog jis šypsosi. Vitmor taip pat buvo išsišiepusi.

Vėl įtraukiau vandens, didžiumą išspjoviau, bet geras gurkšnis nugarmėjo gerkle, privertęs užsikosėti. Grimzdau, kad išsilaikyčiau paviršiuje, puoliau kapstytis į viršų nebe plaukdamas, o bet kaip mataruodamas rankomis, eikvodamas kur kas daugiau energijos, nei reikėjo. Panika suleido aštrius žiurkės dantukus. Galva gaudė. Kiek smūgių ji šiandien atlaikė? Vitmor kumštį... Devoro lazdą... akmenį... o gal du? Viešpatie, neprisimenu.

Tvardykis, dievaži... juk nesileisi šitaip jo sutriuškinamas? Paskandinamas kaip tas berniukas?

Ne, ne, jeigu pajėgsiu.

Išnėriau iš vandens ir persibraukiau kaire ranka per pakaušį. Šiek tiek virš sprando aptikau žąsies kiaušinio dydžio gumbą, kuris tebekilo. Kai paliečiau jį, vos nenualpau iš skausmo. Per skruostus nusirito ašaros. Kai patikrinau pirštus, kruvini buvo tik galiukai, bet sunku ką nors pasakyti apie žaizdas, kai mirksti vandenyje.

- Atrodai kaip sulytas švilpikas, Nunenai! - pasiekė mane jo balsas.

- Tegu tave skradžiai! - atrėžiau. - Susitiksim teisme!

Jis dirstelėjo į Vitmor. Toji pažvelgė į jį tokia pat išraiška, ir abu nusijuokė. Jeigu tuo metu man kas būtų pakišęs “Uzi” auto-

matą, nedvejodamas būčiau paklojęs abu ir paprašęs naujos apkabos suvarpyti jų lavonus.

Bet automato po ranka nebuvo, todėl ėmiau irtis namų link. Seniai sekė mane Gatve; Maksas negirdimai važiavo invalido vežimėliu, Rodžetė žengė oriai kaip vienuolė, retsykiais stabteldama pakelti tinkamo akmens.

Nors plaukti teko nedaug, jaučiausi išsekęs. Ko gero, kaltas šokas. Paskiau netinkamu metu įkvėpiau, srėbtelėjau vandens ir visiškai supanikavau. Pradėjau plaukti prie kranto, kur galėčiau atsistoti. Rodžetė Vitmor nieko nelaukusi vėl ėmė svaidyti akmenis, kuriuos turėjo rankoje, po to ir pasidėtus ant Devoro kelių. Ji buvo apšilusi, nebemėtė kaip kokia mokinukė, ir kiekvienas metimas kliudė tikslą. Aplink mane ėmė kristi akmenys. Vieną numušiau į šoną, nes būtų prakiurdęs man kaktą, tačiau kitas akmuo smarkiai perdrėskė bicepsą. Apsiverčiau ir pasitraukiau gilyn, kur nepasiekia jos ranka, stengdamas nepanardinti nežmoniškai skaudančios galvos.

Nutolęs per pakankamą atstumą, atsigręžiau į juos. Vitmor priėjo prie pat kranto. Stengėsi išlošti kiekvieną colį. Devoras sėdėjo savo ratuose už jos. Jie abu plačiai šypsojosi, o veidai buvo raudoni kaip pragaro velnių. Raudonas dangus - jūreivis džiugus. Po dvidešimties minučių ims temti. Ar pajėgsiu išsilaikyti ant vandens dar dvidešimt minučių? Turėčiau, jeigu neimsiu panikuoti, bet ne ilgiau. Pagalvojau, kad galiu nuskęsti tamsoje ir paskutinį kartą išniręs į viršų pamatyti danguje Venerą. Vėl siaubas pastvėrė mane į savo gniaužtus. Tas siaubas buvo blogesnis nei Rodžetė su savo akmenimis.

Bet ne toks baisus kaip Devoras.

Apsidairiau į abi puses, kur Gatvė išlįsdavo iš miško. Daugiau nebebijojau pasirodyti kvailas, tačiau nieko nepamačiau. Dangau, kur visi dingo? Išvažiavo į Mauntain Vju Fraiburge picos ar "Kaimo kavinėn" pieno kokteilio?

- Ko tau reikia? - riktelėjau seniui. - Nori, kad pažadėčiau nelįsti į tavo reikalus? Gerai, nelįsiu!

Jis nusižvengė.

Ką gi, aš ir nesitikėjau, kad tai suveiks. Net jeigu žadėčiau nuoširdžiai, jis nebūtų patikėjęs.

- Mes tik norime pasižiūrėti, kiek laiko gali išbūti ant vandens, - atsakė Vitmor ir tingiai paleido dar vieną akmenį, kuris nukrito per penkias pėdas nuo manęs.

Jie sumanė mane užmušti, pagalvojau. *Rimtai ketina.*

Taip. Ir dar blogiau, kad jiems gali pavykti. Man šovė beprotiška ir kartu visai logiška mintis. Įsivaizdavau, kaip Rodžetė Vitmor kabina skelbimą prie Leikvju supermarketo lentos.

VISIEMS TR-90 MARSIEČIAMS! SVEIKI!

Misteris MAKSVELAS DEVORAS, visų mylimas marsietis, duos kiekvienam TR gyventojui ŠIMTĄ DOLERIŲ, jeigu nė vienas nekels kojos į Gatvę PENKTADIENIO VAKARE, LIEPOS 17, tarp SEPTYNIŲ ir DEVYNIŲ. Ten nėra kas veikti ir mūsų "VASAROS DRAUGAMS"! Ir atsiminkite: GERI MARSIEČIAI yra kaip GEROS BEŽDŽIONĖS: jie nieko NEMATO, nieko NEGIRDI ir nieko NEKALBA!

Man sunku buvo tuo patikėti net tokioje situacijoje... ir vis dėlto beveik tikėjau. Bent jau tuo, kad Devorui padeda velnias.

Nuovargis tempė žemyn. Batų nebegalėjau pakelti. Pamėginau vieną nusimauti, bet vėl užspringau vandeniu. Ta pasiutusi pora stebėjo mane, Devoras retkarčiais pakeldavo prie burnos kaukę.

Negaliu laukti tamsos. Saulė vakariniame Meine nusileidžia greitai, kaip, man regis, visuose kalnuotose vietovėse, tačiau nak-

tis neskuba pakeisti prieblandos. Kai vakaruose sutems tiek, kad nebūsiu matomas, rytuose patekės mėnulis.

Atitokau bemąstąs apie savo nekrologą "New York Times" su antrašte: POPULIARUS DETEKTYVŲ AUTORIUS PASKĘSTA MEINE. Debra Vainstok parūpins jiems nuotrauką iš greitai pasirodysiančio "Elenos pažado". Haroldas Oblovskis pasakys viską, kas dera, taip pat nepamirš pasirūpinti kuklia, bet ne maža žinute apie netikėtą žūtį "Leidėjų savaitraštyje". Išlaidas pasidalys per pusę su "Putnam" ir...

Nugrimzdau, srėbtelėjau gurkšnį vandens ir išspjoviau. Vėl ėmiau bejėgiškai kapanotis, bet prisiverčiau nurimti. Nuo kranto pasigirdo šiurpus Rodžetės Vitmor juokas. *Ach tu kale*, ištariau mintyse, *tu perdžiūvusi ra...*

Maikai, išgirdau Džo balsą.

Balsas skambėjo mano galvoje, bet buvo ne toks, kokiu pats kalbėdavau, įsivaizduodamas Džoaną, kai apimdavo ilgesys. Lyg patvirtindamas tai, dešinėje pasigirdo smarkus pliaukštelėjimas. Pasukęs galvą, nepastebėjau nei žuvies, nei raibulių vandens paviršiuje. Užtat įžiūrėjau mūsų plaustą, plūduriuojantį už kokio šimto jardų saulėlydžio nutviekstame vandenyje.

- Nenuplauksiu taip toli, mažute, - sugargiau.

- Sakei ką nors, Nunenai? - paklausė Devoras nuo kranto. Jis pridėjo delną prie išdribusios vaškinės ausies. - Nesuprantu! Atrodo, visai baigi išleisti kvapą! - Vitmor vėl veriančiai juokėsi.

Tau pavyks. Aš padėsiu.

Plaustas, supratau, tik jis gali mane išgelbėti. Kito tokio šiame krante nėra, o pasiekti jį akmeniu Rodžetė nepajėgs. Ėmiau irtis ton pusėn. Rankos pasidarė švininės kaip kojos. Kai pajusdavau grimztąs, stabteldavau ir įtikinėdavau save nurimti, tvirtindavau, kad jėgų užteks, jeigu tik nepanikuosiu. Kretenos sekė mane toliau, bet pamatę, kur link suku, nustojo juoktis. Ir laidyti kandžias pastabas.

Ilgą laiką atrodė, kad plaustas nė kiek neartėja. Raminau save, jog taip tik dėl tirštėjančios prietemos, juoduojančio it Devoro dantenos vandens, tačiau vis mažiau pats tuo tikėjau, nes vis labiau trūko oro ir darėsi sunku pakelti rankas.

Likus trisdešimčiai jardų, mėšlungis sutraukė kairę koją. Pasiverčiau ant šono kaip kiaura valtis, mėgindamas pasiekti ranka sutrauktą raumenį. Vanduo kliūstelėjo į burną. Stengiausi jį iškosėti, bet vanduo pakliuvo į skrandį ir supykino. Panirau, pirštais graibydamas koją.

Aš iš tikro skęstu, visai ramiai pagalvojau. *Tai štai kaip tai vyksta.*

Staiga pajutau, kaip kažkas sugriebia mane už sprando. Stiprus peštelėjimas už plaukų grąžino realybėn geriau nei epinefrino injekcija. Pajutau, kaip kita ranka suspaudžia mano kairę koją - ją nudegino tartum ugnimi. Mėšlungis atsileido, ir aš su nauja jėga nuplaukiau prie plausto. Dabar tikrai plaukiau, o ne kapsčiausi kaip anksčiau. Po kelių sekundžių jau kabojau ant plausto kopėtėlių, lipau giliai alsuodamas ir bijodamas, kad širdis sprogs lyg rankinė granata. Po kurio laiko plaučiai grąžino deguonies trūkumą, viskas ėmė rimti. Luktelėjęs minutę, išlindau iš vandens ir pastovėjau įsirėmęs rankomis į kelius. Paskiau atsigręžiau parodyti seniams nosį. Bet nebuvo kam rodyti. Gatvė buvo tuščia. Devoras ir Rodžetė Vitmor dingo.

Gal ir dingo. Bet gerai žinau, kad didžiosios Gatvės dalies negaliu matyti per medžius.

Stebėdamas kiekvieną krustelėjimą, sėdėjau susikryžiavęs kojas ant plausto, kol patekėjo mėnulis. Praėjo pusė valandos, o gal keturiasdešimt penkios minutės. Patikrinau laikrodį, bet jis dabar buvo nebenaudingas. Į vidų pakliuvo vandens, ir rodyklės susto-

jo ties puse aštuonių. Be viso kito Devoras bus man skolingas ir laikrodžio “Timex Indiglo” kainą, tai yra 29,95 dolerio.

Pagaliau atsargiai nusileidau kopėtėlėmis, panirau į vandenį ir kaip įmanydamas tyliau nuplaukiau. Kai ilsėjausi, nustojo skaudėti galvą (nors gumbą ir dabar maudė), atgavau pusiausvyrą ir patikėjau tuo, kas atsitiko. Tai ir buvo blogiausia: ne tik susitaikyti su nuskendusio berniuko pasirodymu, švilpiančiais akmenimis, ežeru, bet ir įkyriu jausmu, jog to negali būti, kad turtingi programinės įrangos magnatai nebando paskandinti rašytojų, stojusių jiems skersai kelią.

Ar šios dienos poelgis spontaniškai kilo Devoro galvoje? Susitikome atsitiktinai, ne daugiau? O gal jis sekė mane nuo Liepos 4-osios... galbūt iš kitos ežero pusės mane stebėjo žmonės, apsiginklavę galinga optika? Paranoiko paistalai, sakyčiau... bent jau būčiau sakęs prieš tai, kai du seniai vos nepaskandino manęs lyg popierinio laivuko Juodosios Žymės ežere.

Nutariau, jog man vis tiek, ar mane kas nors seka iš kitos pakrantės. Nesvarbu, kad tiedu gali tūnoti miške prie Gatvės. Plaukiau, kol kojas ėmė kutenti dumbliai, ir išvydau paplūdimio kraštą. Tada atsistojau pašiurpęs nuo šalto oro. Slinkau į krantą, pasirengęs ranka atmušti akmenį, jeigu Rodžetė vėl imtų svaidytis. Bet tuščiai. Stabtelėjau ant Gatvės, apsidairiau į abi puses. Atrodo, šiame užkampyje esu vienas. Galiausiai atsigręžiau į vandenį, kur nuo smėlio iki plausto nutįso mėnesienos takas.

- Ačiū, Džo, - padėkojau ir ėmiau lipti laiptais namo. Pusiaukelėje teko sustoti ir pasėdėti. Dar niekad gyvenime nebuvau taip pavargęs.

AŠTUONIOLIKTAS SKYRIUS

Užlipau laiptais į verandą, užuot apsukęs namą ir įėjęs pro priekines duris. Vos vilkausi, o kojos svėrė bent du kartus tiek, kiek paprastai. Svetainėje įdėmiai apsidairiau, tarytum nebuvęs čia visą dešimtmetį ir radęs viską taip, kaip palikau: briedis Banteris ant sienos, "Boston Globe" ant sofos, staliukas jos gale užverstas šūsnimi kryžiažodžių, ant baro lėkštė su pietų likučiais. Matyt, tik tuomet supratau, kas man atsitiko: išėjau pasivaikščioti, palikęs name įprastą netvarką, ir vos nežuvau. Vos nebuvau nužudytas.

Mane ėmė krėsti drebulys. Nusliūkinau į vonios kambarį šiauriniame namo sparne, nusiplėšiau šlapius drabužius ir sudrėbiau kriauklėn. Po to virpėdamas įsmeigiau akis į save veidrodyje. Atrodžiau kaip po muštynių bare. Ant vieno bicepso ilga, sukepusi žaizda. Juoda kraujosrūva it paukščio sparnai ant kairiojo raktikaulio. Kraujuojantis įdrėskimas ant kaklo, pranykstantis už ausies, kur mieloji Rodžetė kliudė savo žiedu.

Pasinaudojau savo skutimosi veidrodėliu apžiūrėti pakaušį. "Negi negali įsikalti į savo kietą makaulę?" - sakydavo mama vaikystėje mums su broliu Sidu; dabar aš dėkojau dangui, kad mama neklydo dėl makaulės kietumo, bent jau mano atveju. Ten, kur Devoras užvožė savo lazda, iškilo vulkano krateris. Taiklus

Vitmor metimas paliko kraujuojančią žaizdą, ir man teks siūti ją, jeigu nenorėsiu turėti rando. Krauju išsitepė sprandas ir plaukai. Galai žino, kiek jo ištekėjo iš tos raudonos burnos ir buvo nuskalauta vandens.

Pripyliau į delną vandenilio peroksido, sukaupiau drąsą ir šliūkštelėjau ant žaizdos it po skutimosi. Nudegino taip, kad vos užgniaužiau riksmą. Kai perštėti liovėsi, suvilgiau vatos gumulėlį ir dezinfekavau kitas žaizdas.

Nusiskutau, apsirengiau marškinėlius bei džinsus ir nuėjau skambinti apygardos šerifui. Telefonų knygos neprireikė; Kasl Roko policijos nuovados ir šerifo telefonų numeriai buvo įrašyti prie greitosios pagalbos, gaisrinės ir 900 paslaugos numerių, kur už pusantro dolerio gali sužinoti tris tos dienos "Times" kryžiažodžio atsakymus.

Pirmus tris numerius surinkau greitai, po to lėčiau. Suspaudęs 955-960, visai sustojau. Stypsojau koridoriuje, prispaudęs prie ausies ragelį, ir prieš akis mačiau dar vieną antraštę, tik jau ne respektabiliame "Times", o gerklingame "New York Post": RAŠYTOJAS - KRETANČIAM KOMPIUTERIŲ KARALIUI: "ACH TU, MUŠEIKA!" Šalia - mūsų abiejų nuotraukos: aš šiek tiek jaunesnis, o Maksas Devoras - kaip šimto šešerių. "Post" su pasimėgavimu išklos savo skaitytojams, kaip Devoras podraug su pagyvenusia dama, kuri vandenyje permirkusi nesvertų devyniasdešimties svarų, įmetė į ežerą perpus jaunesnį rašytoją, pagal nuotrauką, tvirtą ir nelepšišką vyrą.

Telefonui pabodo laukti septintojo skaitmens, jis dusyk pyptelėjo ir grąžino mane į neužimtą liniją. Atitraukęs ragelį nuo ausies, valandėlę į jį pažiūrėjau, tada pakabinau ant šakutės.

Neverkšlenu dėl kartais aikštingo, kartais bjauraus žiniasklaidos dėmesio, bet esu atsargus, kaip ir bendraudamas su įsiutusiu gauruotu žinduoliu. Amerika pavertė visuomenę linksminančius žmones aukščiausios klasės prostitutėmis, o žiniasklaida pašiepia

kiekvieną, kuris reiškia nepasitenkinimą elgesiu su juo. "Užteks inkšti, - šaukia spauda bei televizijos paskalų laidos triumfuojančiu ir nepatenkintu balsu. - Negi manai, kad mokame tokius pinigus už tai, kad padainuoji dainą ar pajudini užpakalį? Klysti, mulki! Mokame, kad galėtume stebėtis, kai tau sekasi, kad ir kuo užsiimtum, ir mėgautis, kai susimauni. Jeigu mūsų nebelinksminsi, visuomet galime tave nudėti ir suėsti".

Žinoma, *iš tikrųjų* suėsti jie negali. Jie gali išspausdinti tavo nuotrauką be marškinių ir parašyti, kad tunki, gali taukšti, kiek išgeri ar suryji piliulių, pasijuokti iš vakaro, kai "Spago" pasisodinai ant kelių kokią nors žvaigždutę ir bandei lyžtelti jai ausį, bet iš tikro suvalgyti negali. Tad ne baimė būti išvadintam "Post" verksniu ir pakliūti Džėjui Leno* ant liežuvio privertė nuleisti ragelį. Tiesiog suvokiau, kad neturiu įrodymų. Niekas mūsų nematė. Be to, žinojau, kad rasti sau ir savo asmeninei padėjėjai alibi Maksas Devoras gali piršto nepajudinęs.

Mane sulaikė ir kita aplinkybė. Tarkim, apygardos šerifas atsiunčia Džordžą Futmaną, kitaip tėtušį, užrašyti mano parodymų dėl to, kad piktas senis įstūmė mažąjį Mikutį į ežerą. Kiek juoko visi trys turėtų!

Todėl paskambinau Džonui Storou, norėdamas išgirsti iš advokato lūpų, jog elgiuosi, kaip šiuo atveju geriausia, kad tik nevilties apimti žmonės imasi tokių priemonių (dėl to buvau pasirengęs netgi pamiršti, kaip seniai kvatojosi, lyg tokio malonumo seniai nebūtų turėjęs), ir kad Ki Devor atžvilgiu niekas nepasikeitė: jos senelio ieškinys ir toliau beviltiškas.

Džono namuose atsiliepė autoatsakiklis, palikau jam žinutę: "Pasuk Maikui Nunenui, neskubu, bet nesivaržyk skambinti vėlai". Paskiau patikrinau jo kontorą, prisiminęs Džono Grišemo žodžius: jauni teisininkai dirba, kol išvirsta iš koto. Išklausiau fir-

---

* Džėjus Leno - amerikiečių komikas.

mos autoatsakiklį, tada, laikydamasis instrukcijos, suspaudžiau STO - tris pirmas advokato pavardės raides.

Po trakštelėjimo pasigirdo Džono balsas. Deja, dar vienas įrašas: "Labas, čia Džonas Storou. Išskridau į Filadelfiją pas tėvelį ir mamytę savaitgaliui. Pirmadienį būsiu kontoroje, po to išvyksiu su reikalais. Nuo antradienio iki penktadienio mėginkite ieškoti manęs..."

Numeris, kurį jis paliko, prasidėjo 207-955, tai yra Kasl Roko numeris. Spėjau, jog Džonas paliko viešbučio, kuriame apsistojo prieš tai, numerį. "Maikas Nunenas, - pasakiau. - Paskambink, kai galėsi. Palikau žinutę ir tavo namuose".

Nuėjęs į virtuvę alaus, sustojau priešais šaldytuvą ir ėmiau žaisti magnetukais. Jis pavadino mane suteneriu. *Na, suteneri, kur tavo šliundra?* Po minutės jis pasisiūlė išgelbėti mano sielą. Labai juokinga, ką ir besakyti. Kaip alkoholikui pasiūlyti pasaugoti barą. *Jis kalbėjo apie tave su atviru susižavėjimu*, sakė Metė. *Tavo ir jo proseneliai šiko į tą pačią duobę.*

Palikau alų ramybėje ir nuėjęs paskambinau Metei.

- Sveiki, - vėl išgirdau balsą iš juostos. - Čia aš, bet dabar manęs nėra namuose arba negaliu prieiti prie telefono. Palikite žinutę, gerai? - pauzė, šnaresys, po to Kairos balsas, kone išsprogdinęs ausies būgnelį: - *Palikite LINKSMĄ zinutę!* - jų juoką nutraukė pyptelėjimas.

- Sveika, Mete, čia Maikas Nunenas, - tariau. - Aš tik norėjau...

Nežinau, kaip būčiau baigęs tą mintį, bet neprireikė. Metė pati pakėlė ragelį.

- Sveiki, Maikai, - išvargęs, bespalvis jos balsas taip skyrėsi nuo linksmo įrašo, jog praradau amą. Po kurio laiko paklausiau, kas nutiko.

- Nieko, - atsakė ji ir pravirko. - Viskas. Praradau darbą. Lindė mane atleido.

Lindė, suprantama, pavadino tai ne atleidimu, o "diržo suveržimu", tačiau tai vis tiek buvo atleidimas, ir aš buvau įsitikinęs, jog Jungtinės keturių ežerų bibliotekos sponsorių sąraše rasčiau Makso Devoro pavardę. Jis ir toliau sutiksiąs būti pagrindiniu rėmėju... jeigu Lindė Brigs žais pagal jo taisykles.

- Mums nederėjo kalbėtis jai matant, - pasakiau, nors puikiai žinojau, kad Metę būtų atleidę man nė neprisiartinus prie bibliotekos. - Ir reikėjo to tikėtis.

- Džonas Storou *numatė*, - mergina verkė, bet jau bandė suimti save į rankas. - Sakė, kad Maksas Devoras pasistengs įvaryti mane į kampą, kad svarstant bylą į teisėjo klausimą atsakyčiau: "Taip, jūsų šviesybe, aš niekur nedirbu". Atsakiau jam, kad misis Brigs niekad taip nepasielgtų, ypač su mergina, kuri taip puikiai pašnekėjo apie Melvilio "Bartlbį". Žinote, ką Džonas man atsakė?

- Ne.

- Pasakė: "Jūs dar labai jauna". Man jo žodžiai nuskambėjo labai jau globėjiškai, bet jis buvo teisus, ar ne?

- Mete...

- Ką man daryti, Maikai? Ką man daryti? - panašu, kad panika persikėlė į Vasp Hilo kelią.

Aš ramiai pagalvojau: *Kodėl tau netapus mano meiluže? Oficialiai vadinsies "medžiagos rinkimo asistente", Tarptautinių pajamų tarnybos požiūriu, visai padorus užsiėmimas. Aprūpinsiu tave drabužiais, duosiu porą kreditinių kortelių, namą, - galėsi atsisveikinti su aprūdijusiu savo vagonėliu, - ir išleisiu dviejų savaičių atostogų. Ką pasakytum apie vasarį Maui? Be to, suprantama, Ki išsilavinimas bei padori sumelė grynais metų pabaigoje. Pažadu būti labai apdairus. Apdairus ir diskretiškas. Kartą ar du per savaitę, kai tavo mergytė miegos. Tau tereikia atsakyti*

"taip" ir duoti man savo raktą. Tau tereikės atsiverti, kai aš įeisiu, leisti daryti tai, ko aš noriu - kiaurą naktį, leisti liesti, kur man patinka, daryti, ką noriu daryti, niekad nesakyti "ne", niekad nesakyti "baik".

Užsimerkiau.

- Maikai? Jūs mane girdite?

- Žinoma, - atsakiau. Paskiau paliečiau pulsuojančią žaizdą ir susiraukiau. - Viskas bus gerai, Mete. Jūs...

- Treileris neapmokėtas! - kone suvaitojo ji. - Aš neapmokėjau dviejų telefono sąskaitų, jie grasina atjungti! Kažkas darosi džipo greičių dėžei ir užpakaliniam tiltui! Už paskutinę Kairos savaitę vasarps mokykloje dar pajėgsiu susimokėti - misis Brigs davė man trijų savaičių pašalpą, bet kaip nupirkti jai batus? Ji viską taip greitai išauga... šortai skylėti kaip ir dauguma kelnaičių...

Ji vėl ėmė raudoti balsu.

- Aš pasirūpinsiu jumis, kol atsistosite ant kojų, - pasakiau.

- Ne, aš negaliu...

- Galite. Ir dėl Kairos tai padarysite. Vėliau, jeigu norėsite, galėsite grąžinti skolą. Saugosime kiekvieną kvitą, jeigu norite. Bet aš jumis pasirūpinsiu. - *Ir tu niekad nenusirengsi prieš mane. Pažadu tai, ir to laikysiuosi.*

- Maikai, jūs neturėtumėt užsikrauti sau tokios naštos.

- Gal turėčiau, gal ir ne. Bet aš tai padarysiu. Pamėginkite man sukliudyti, - nutariau nebepasakoti jai, kas man nutiko, net su humoru - dabar tai būtų visiškai ne vietoje. - Rūpesčiai dėl globos baigsis greičiau, nei manėte, ir jeigu man nepavyks rasti čia nė vieno drąsuolio, kuris jus įdarbins, tikrai rasiu Deryje. Beje, prisipažinkite man atvirai - negi nekilo noras pakeisti aplinką?

Ji nelinksmai nusijuokė.

- Galima sakyti, taip.

- Su Džonu kalbėjotės šiandien?

- Taip. Jis išvykęs pas savo tėvus į Filadelfiją, bet paliko telefono numerį. Aš jam skambinau.

Jis sakėsi įsižiūrėjęs Metę. Galbūt ir ji įsižiūrėjusi jaunąjį advokatą. Raminau save, kad nemalonus mane apėmęs jausmas tėra vaizduotės vaisius. Bent jau stengiausi.

- Ką jis sakė išgirdęs, kad netekote darbo?

- Tą pat, ką ir jūs. Tik jo žodžiai manęs nenuramino taip, kaip jūsų. Nežinau kodėl, - o aš žinojau. Buvau įmetėjęs vyras, o kaip tik tuo mes traukiame jaunas moteris - suteikiame joms saugumo jausmą. - Jis grįžta antradienio ryte. Pažadėjau su juo papriešpiečiauti.

Nė kiek nedvejodamas, natūraliai paklausiau:

- Gal ir aš galėčiau prie jūsų prisijungti?

Metės balsas, kai išgirdo pasiūlymą, pagyvėjo; pasijutau netgi kaltas:

- Būtų puiku! Gal jam dar sykį paskambinti ir pasiūlyti kartu ateiti pas mane? Galėčiau vėl paruošti kepsnį ant grotelių. Galbūt neleisiu Ki į vasaros mokyklą, pavalgysime keturiese. Ji tikisi, kad vėl paskaitysite jai pasaką. Ana jai labai patiko.

- Būtų labai šaunu, - atsakiau nuoširdžiai. Su Kaira mano buvimas taip neprimins įsikišimo. Bei Džono ir Metės pasimatymo. Advokato nebus galima apkaltinti neetišku susidomėjimu savo kliente. Po to jis man tik padėkos. - Man regis, Ki laikas pereiti prie "Jonuko ir Grytutės". Kaip jūs, Mete? Ar lengviau?

- Jaučiuosi daug geriau, nei iki jūsų skambučio.

- Puiku. Viskas bus gerai.

- Pažadėkite man.

- Man regis, ką tik šitai padariau.

Stojo trumpa pauzelė.

- O jums, Maikai, ar nieko neatsitiko? Kalbate šiek tiek... na, nežinau... keistai.

- Nieko, - atsakiau, ir išties taip jaučiausi, nors nepraėjo ir valanda po to, kai skendau. - Ar galiu paklausti dar vieną klausimą, kol nepadėjau ragelio? Jis niekaip neduoda man ramybės.

- Žinoma.

- Tą vakarą, kai pietavau pas jus, pasakėte, jog Devoras gyrėsi, esą jo prosenelis pažinojo manąjį. Ir neblogai pažinojo.

- Jis sakė, kad jie šiko į vieną duobę. Dar pagalvojau, kad tai labai originalu.

- O daugiau jis nieko nesakė? Gerai pagalvokite.

Metė susimąstė, bet nieko neprisiminė. Paprašiau paskambinti, jeigu grįžtų kas nors iš to pokalbio arba pajustų vienatvę ir baimę. Arba jei kas nors imtų kelti jai nerimą. Nenorėjau per daug išsitarti, bet jau apsisprendžiau tiesiai pasišnekėti su Džonu apie paskutinį savo nuotykį. Galbūt vertėtų paprašyti privatų detektyvą iš Liuistono, kad atsiųstų vieną ar du žmones į Tėerą nenuleisti akių nuo Metės su Kaira. Maksas Devoras yra beprotis, kaip tvirtino mano kotedžo prižiūrėtojas. Tuomet negalėjau to suvokti, bet dabar jau žinau. Vos tik kildavo abejonė, užtekdavo paliesti pakaušį.

Grįžau prie šaldytuvo ir antrą kartą pamiršau jį atidaryti. Mano pirštai palietė magnetukus ir ėmė juos stumdyti. Žiūrėjau į atsirandančius, besivystančius ir vėl išyrančius žodžius. Čia buvo savotiškas rašymas... bet *rašymas*. Pajutau tai, nes apėmė transas lyg prie rašomosios mašinėlės.

Tą pusiau hipnotišką būseną autorius gali išsikviesti ir išjungti... kol viskas gerai. Intuityvi proto dalis atsiveria pradėjus dirbti ir pakyla į šešių (ar dešimties, kai diena ypač sėkminga) pėdų aukštį. Atsidūrusi tenai, ji tiesiog plevena ir siunčia magiškas žinutes bei ryškius vaizdinius. Likusią dienos dalį ji atjungta nuo kitos įrangos ir neprimena savęs, išskyrus tuos atvejus, kai netikėtai ištrūksta, ir tada panyri į transą, galvoje kyla asociacijos,

neturinčios nieko bendra su racionalia mintimi, pasirodo nelaukti reginiai. Tai yra keisčiausia kūrybos proceso dalis. Mūzos yra vaiduokliai, retsykiais aplankantys be pakvietimo.

Mano name vaidenasi.

Saroje Kvatoklėje visuomet vaidenosi... tu juos išjudinai.

Vaidenosi, sudėliojau ant šaldytuvo. Bet vaizdas pasirodė nepilnas, tad sudėsčiau aplink žodį daržovių ir vaisių žiedą. Taip geriau, kur kas geriau. Pastovėjau minutę, sukryžiavęs rankas ant krūtinės, kaip darydavau prie rašomojo stalo, kai kliūdavo koks nors žodis ar frazė, po to "o" pakeičiau "a", išėjo *vaidenasi.*

- Vaidenasi apskritime, - ištariau balsu, ir, lyg pritardamas, vos girdimai skimbtelėjo varpelis ant briedžio kaklo.

Nurinkau raides, tuo metu galvodamas, kaip keista turėti advokatą, vardu Romeo...

(rate atsidūrė *romeo*)

... ir detektyvą, vardu Džordžas Kenedis.

(*džordžas* atsirado ant šaldytuvo)

Pasvarsčiau, ar Kenedis negalėtų padėti man dėl Endžio Dreiko...

(ant durelių *dreikas*)

...galbūt jis galėtų pametėti man keletą detalių. Niekad nesu rašęs apie privatų detektyvą, o menkos smulkmenos...

(*reikas* nuimu, prie *d* priduriu *etalės*)

... suteikia įtaigos. Paverčiau 3 ant nugaros ir pakišau po apačia I, taip padarydamas šakutę. Velnias detalėse.

Paskiau mintys nuklydo kažkur kitur. Negaliu tiksliai pasakyti kur, nes buvau atsijungęs, o ta intuityvioji mano proto dalis pakilo taip aukštai, jog jos nebūtų radusi jokia paieškos komanda. Stovėjau prie šaldytuvo ir žaidžiau magnetukais, automatiškai dėliodamas minties nuotrupas. Galite netikėti, jog tai įmanoma, bet pasiklauskite bet kurio rašytojo.

Į realybę grąžino vestibiulio langus užliejusi šviesa. Pamačiau už mano "Ševrolė" įsukančią mašiną. Siaubas sukaustė kūną. Tą sekundę bet ką būčiau atidavęs už užtaisytą ginklą. Nes čia Futmanas. Turėtų būti. Devoras, grįžęs su Vitmor į "Varingtoną", paskambino jam ir pasakė, kad Nunenas atsisako būti geras marsietis, todėl jį reikia pamokyti.

Kai atsivėrė vairuotojo durelės ir nekviestą svečią apšvietė salono šviesa, lengviau įkvėpiau. Ten galėjo būti bet kas, tik ne "tėtušis". Šitas tipas, regis, nebūtų įstengęs ir musės nuskriausti susuktu laikraščiu... bet ne vienas tą pat galvojo ir apie žudiką Džefrį Damerį.

Virš šaldytuvo stovėjo lentynėlė senų ir, matyt, ozoną gadinančių aerozolio flakonų. Nežinau, kaip juos pražiūrėjo misis M., bet aš dėl to tik apsidžiaugiau. Stvėriau pirmą pakliuvusį ("Juodoji vėliava", puikus pasirinkimas), nutraukiau dangtelį ir įsikišau į kairę džinsų kišenę. Paskiau pasukau prie stalčiukų šalia kriauklės. Viršutiniame laikėme stalo įrankius. Antras, anot Džo, buvo prikištas virtuvės šlamšto: nuo termometrų iki smeigtukų kukurūzo burbuolei, kad nenusisvilintum pirštų. Trečiame radau virtuvinių peilių rinkinį. Vieną įsigrūdęs į dešinę kelnių kišenę, išėjau pasitikti atvykėlio.

Vyras, stovėjęs ant slenksčio, krūptelėjo, kai iš vidaus uždegiau šviesą, po to prisimerkė it trumparegis triušis. Penkių pėdų keturių colių, liesas, išblyškęs. Trumpai kirpti plaukai, rudos akys už taukuotų stiklų kaulo apsoduose. Rankos nuleistos prie šonų, vienoje - plokščias odos aplankas, kitoje - baltas stačiakampiukas. Netikėjau, kad man lemta mirti nuo tipo su vizitine kortele rankos, todėl atvėriau duris.

Vėlyvas lankytojas įtemptai šypsojosi, kaip šypsosi žmonės Vudžio Aleno filmuose. Ir apranga jo buvo aleniška: išblukę, lan-

guoti, kiek per trumpomis rankovėmis marškiniai, ties šakumu truputį per plačios kelnės. *Tikriausiai kas nors pasakė jam, į ką jis panašus*, toptelėjo man, *tai ir įsijautė į vaidmenį*.

- Misteris Nunenas?

- Taip?

Jis padavė man kortelę. NEKILNOJAMOJO TURTO AGENTŪRA "ATEINANTIS AMŽIUS", perskaičiau užrašą auksuotomis raidėmis. Žemiau kuklesniu juodu šriftu buvo mano lankytojo pavardė.

- Esu Ričardas Osgudas, - pasakė žmogelis, lyg nemokėčiau skaityti, ir ištiesė ranką. Kiekvienas kelnes dėvintis amerikietis turi automatiškai sureaguoti į tokį gestą, bet tą vakarą aš susilaikiau. Kurį laiką rausva jo ranka pakabojo ore, po to nusileido ir nervingai pasitrynė į kelnes. - Turiu jums laišką nuo misterio Devoro.

Aš tylėdamas laukiau.

- Ar galiu užeiti?

- Ne, - atsakiau.

Osgudas atsitraukė per žingsnį, vėl brūkštelėjo delnu per kelnes ir sukaupęs drąsą pasakė:

- Manau, neverta elgtis šiurkščiai, misteri Nunenai.

Aš taip ir nesielgiau. Jeigu norėčiau būti šiurkštus, pasitikčiau jį čiurkšle tarakonų nuodų.

- Maksas Devoras ir jo dama šį vakarą mėgino mane paskandinti ežere. Jeigu jums mano manieros atrodo netinkamos, kaltinkite juos.

Man pasirodė, jog Osgudas nuoširdžiai nustėro.

- Jūs per sunkiai dirbate prie naujosios savo knygos, misteri Nunenai. Maksui Devorui netrukus sueis aštuoniasdešimt šešeri metai, jeigu jis išgyvens iki savo gimtadienio. Vargšelis jau nebegali išlipti iš ratukų ir atsigulti į lovą. O Rodžetė...

- Suprantu, kur jūs sukate, - pertraukiau jį. - Ir be jūsų pagalbos prieš dvidešimt minučių taip galvojau. Man pačiam sunku tuo patikėti, bet taip yra. Atiduokite, ką man atvežėte.

- Gerai, - ištarė jis tuo nervinančiu tonu, lyg sakytų: "Gerai, tegu bus, kaip nori". Atitraukė užtrauktuką odinio aplanko priekyje ir išsiėmė baltą antspauduotą voką. Paėmiau jį vildamasis, kad Osgudas neišgirs sunkiai dundančios mano širdies. Devoras, kaip senis su deguonies kauke, velniškai greitai sukasi. Įdomu, koks bus kitas jo smūgis?

- Ačiū, - pasakiau agentui, verdamas duris. - Duočiau arbatpinigių vienai taurelei, bet palikau ant miegamojo staliuko savo piniginę.

- Palaukite! Jūs turėtumėt perskaityti laišką ir perduoti man atsakymą.

Nustebęs pakėliau antakius.

- Nė neįtariau, kad Devoras tariasi turįs teisę man komanduoti, bet neketinu savo elgesiu patvirtinti jo fantazijas. Nešdinkitės.

Osgudo lūpų kampučiai nusviro, abipus burnos įsirėžė gilios raukšlės. Kaipmat išsisklaidė Vudžio Aleno iliuzija. Prieš mane stovėjo penkiasdešimtmetis nekilnojamojo turto agentas, kuris pardavė savo sielą velniui ir dabar negali pakęsti, kai kas nors tampo bosą už uodegos.

- Leiskite draugiškai jums patarti, misteri Nunenai. Jis jums nepakenks. Maksas Devoras ne iš tų, su kuriais galima kvailioti.

- Laimė, kad aš nekvailioju.

Uždariau duris ir likau prieangyje, laikydamas laišką ir žvelgdamas į misterį Ateinančio Amžiaus Nekilnojamojo Turto Agentą. Jis atrodė supykęs ir priblokštas, tikriausiai seniai neteko pajusti spyrį į užpakalį. Gal tai jam tik į naudą. Parodys gyvenimo perspektyvą. Primins, kad, nepaisant Makso Devoro, jam nepavyks užaugti daugiau penkių pėdų septynių colių. Netgi apsiavus kaubojiškus batus.

- Misteris Devoras laukia atsakymo! - riktelėjo jis už durų.

- Aš paskambinsiu, - atšoviau ir lėtai iškėliau didžiuosius pirštus, ką anksčiau tikėjausi parodyti Maksui ir Rodžetei. - Kol kas galite perduoti štai ką.

Beveik tikėjausi, kad agentas nusiims akinius ir netikėdamas pasitrins akis. Bet jis nukiūtino prie mašinos, įmetė aplanką ir pats įsėdo. Palaukiau, kol jis išsuks iš kiemo ir dings miške, tada nuėjęs į svetainę atplėšiau voką. Jame radau viengubą popieriaus lapelį, nuo kurio dvelkė iš vaikystės mamą primenančiais kvepalais, berods "Baltais pečiais". Lapelio viršuje dailia, moteriška, kiek pakrypusia rašysena buvo išvedžiota:

RODŽETĖ D. VITMOR

Žemiau perskaičiau šiek tiek drebančia ranka parašytą laiškelį:

20.30

Mielas misteri Nunenai!

Maksas nori pranešti jums, kad jis labai laimingas su jumis susipažinęs! Aš turiu jam pritarti. Jūs esate labai žavus ir linksmas žmogus! Mes be galo sužavėti jūsų kvailionių.

Dabar prie reikalo. M. siūlo jums labai paprastą sandėrį: jeigu liausitės klausinėję apie jį ir baigsite rengtis teismo procesui, kitaip tariant, paliksite jį ramybėje, misteris Devoras pažada atsisakyti ketinimų perimti savo anūkės globą. Jeigu jus tai patenkina, ištarkite misteriui Osgudui: "Aš sutinku". Jis perduos tai mums. Maksas netrukus rengiasi grįžti į Kaliforniją privačiu lėktuvu - laukia neatidėliotini darbai, nors jam čia labai

malonu leisti laiką, o su jumis buvo labai smagu bendrauti. Jis nori, kad priminčiau jums, jog globa įpareigoja būti atsakingam, ir prašo nepamiršti, jog jis tai sakė.

Rodžetė

P.S. Jis priminė man, kad neatsakėte į jo klausimą: ar ji čiulpia? Maksą šis dalykas labai domina.

R.

Perskaičiau raštelį antrą kartą, vėliau trečią. Jau rengiausi padėti ant stalo, bet permečiau akimis ketvirtą sykį. Atrodė, negaliu perprasti jo esmės. Man teko sutramdyti norą šokti prie telefono ir paskambinti Metei. Pasakyti, viskas baigta, Mete. Tavo atleidimas ir mano skandinimas buvo paskutiniai jam likę šoviniai. Jis pasiduoda.

Ne. Neskambinsiu, kol absoliučiai tuo neįsitikinsiu.

Todėl paskambinau į "Varingtoną", kur ketvirtą kartą tą vakarą atsiliepė atsakiklis. Devoras ir Vitmor negadino juostelės malonybėms; šaltas kaip ledas balsas liepė palikti žinutę po signalo.

- Čia Nunenas, - atsakiau. Nespėjus daugiau ištarti nė žodžio, išgirdau trakštelėjimą, kai kažkas pakėlė ragelį.

- Ar patiko maudynės? - pašaipiai paklausė Rodžetė Vitmor. Jeigu nebūčiau jos matęs savo akimis, pagalvočiau kalbąs su šalta, Barbaros Stenvik* tipo gražuole, susiraičiusia raudonu aksomu aptrauktoje kušetėje su persikų spalvos šilko chalatu ir dramblio kaulo kandiklyje smilkstančia cigarete.

* Tikras vardas Rudė Stivens (1907 - 1990) - šokėja, kino aktorė, viena iš populiariausių ketvirto ir penkto dešimtmečių Holivudo žvaigždžių.

- Jeigu galėčiau su jumis susitikti, mis Vitmor, tiksliai nupasakočiau savo jausmus.

- Oooo, - atsakė Rodžetė. - Mano klubai tvinkčioja.

- Prašyčiau apsaugoti mane nuo savo klubų vaizdo.

- Pagaliai ir akmenys, misteri Nunenai. Kam turėtume būti dėkingi, kad paskambinote?

- Išsiunčiau misterį Osgudą be atsakymo.

- Maksas to ir tikėjosi. Sakė: "Jaunasis mūsų suteneris tiki asmeninio atsakymo verte. Tai akivaizdu vien pasižiūrėjus į jį".

- Jis ima siusti, kai pralaimi, ar ne?

- Misteris Devoras *nepralaimi*, - jos tonas atvėso mažiausiai penkiolika laipsnių, išgaravo linksma gaidelė. - Maksas gali pasirinkti kitą tikslą, bet jis niekados nepralaimi. Šįvakar jūs atrodėte pralaimėjęs, misteri Nunenai, kai taškėtės ir šūkavote ežere. Išsigandote, tiesa?

- Taip. Labai.

- Ir gerai. Įdomu, ar žinote, kaip jums pasisekė?

- Ar galiu jums kai ką pasakyti?

- Žinoma, Maikai... ar galiu vadinti jus Maiku?

- Kodėl jums nelikus prie misterio Nuneno? Tai kaip, klausote?

- Sulaikiusi kvapą.

- Jūsų bosas senas, kuoktelėjęs ir, manau, perėjo tą ribą, kai gali sudauginti dukart du, ką jau kalbėti apie vaiko globą. Jis pralaimėjo prieš savaitę.

- Gal galite konkrečiau?

- Galiu pasakyti ir tiesiai šviesiai: jeigu dar kuris nors iš jūsų pamėgins ką nors panašaus, nepatingėsiu ateiti pas tą seną ožį ir sukišti jo snargliną kaukę į subinę, kad vėdintų plaučius iš dugno. O jeigu pamatysiu jus, mis Vitmor, Gatvėje, panaudosiu vietoj taikinio. Supratote?

Aš nutilau sunkiai alsuodamas, stebėdamasis savimi ir kartu šiek tiek pasidygėjęs. Jeigu kas būtų sakęs, kad galėsiu išrėžti tokią kalbą, būčiau nusikvatojęs į veidą. Po ilgokos pauzės paklausiau:

- Mis Vitmor? Jūs klausote?

- Taip, - atsakė ji. Tikėjausi, kad ji bus įpykusi, bet senė atrodė netgi nudžiuginta. - Tai kas dabar siunta, misteri Nunenai?

- Aš, - atšoviau, - ir nepamirškite to, šlykšti akmensvaide!

- Tai ką atsakysite misteriui Devorui?

- Sutarta. Aš užsičiaupiu, advokatai užsičiaupia, jis dingsta iš Metės ir Kairos akių. Tačiau, jeigu jis toliau...

- Žinau, žinau, jūs nepaliksite jo ramybėje. Įdomu, ką apie tai manysite po savaitės, jūs arogantiškas, kvailas padare?

Neleidusi atsakyti, o man niežėjo liežuvį pasišaipyti, kad vis tiek mėto kaip mergiotė, Vitmor padėjo ragelį.

Kelias sekundes stovėjau su telefonu prie ausies, paskiau jį padėjau. Čia spąstai? Juos nujaučiau, nors ir sunkiai galėjau patikėti. Reikia apie tai pranešti Džonui. Jis nepaliko atsakiklyje tėvų telefono numerio, bet Metė jį žino. Jeigu dar kartą jai paskambinsiu, teks pasakoti tai, kas ką tik nutiko. Išmintingiau atidėti visus skambučius rytdienai. Ryte bus šviesesnė galva.

Įsikišau ranką kišenėn ir vos nepersirėžiau peiliu. Buvau visai jį užmiršęs. Nunešiau į virtuvę, įkišau stalčiun, po to grąžinau ant lentynos prie brolių nuodų flakoną ir sustingau. Daržovių bei vaisių žiede radau štai ką:

d
go
w
19 n*

* Go down 19 - angl. "eik žemyn 19".

Negi pats surinkau? Buvau taip paskendęs mintyse, taip atsijungęs, kad sudėsčiau mažą kryžiažoduką ir neprisimenu? Jeigu taip, ką jis reiškia?

Galbūt jį sustatė kas nors kitas, pagalvojau. *Vienas iš nematomų mano kolegų?*

- Eik žemyn 19-a, - ištariau braukdamas pirštu per raides. Ką tai reiškia? Kompaso parodymą? O gal reiškia 19 *vertikaliai*? Vėl kryžiažodis? Kartais užduotyje gauni raktą, kuriame parašyta tiesiog *žiūrėk 19 įstrižai* arba *žiūrėk 19 žemyn*. Jeigu reikšmė tokia, kur man tikrinti?

- Neatsisakyčiau pagalbos, - pasakiau, bet nesulaukiau jokio atsakymo: nei astraliniame lygyje, nei savo galvoje. Pagaliau išsiėmiau alaus skardinę, kurią buvau sau pažadėjęs, ir nusinešiau prie sofos. Susiradau kryžiažodžių knygą, patikrinau tą, kurį narpliojau. Jis vadinosi "Tiesa vyne" ir buvo sudarytas iš tokių kvailų žodžių, kad galėjo patikti tik kryžiažodžių rijikams. Aktoriusgėrimas? Marlonas Brendis. Populiarus pietietiškas romanas? Tekila strazdas*. Verčia advokatą gerti? Parodymų burbonas**. O 19 vertikaliai buvo rytų gėrimas***, žinomas kiekvienam kryžiažodžių mėgėjui - ama. Kiek pajėgiau įžvelgti, "Tiesa vyne" neturėjo nieko bendra su mano gyvenimu.

Patikrinau dar kelis kryžiažodžius savo rinkinyje, ieškodamas 19 žemyn. Marmuro skulptoriaus įnagis (kaltas). Bendras etanolo ir dimetrilo pavadinimas (izomerai). Pasišlykštėjęs nušveičiau šalin knygiūkštę. Kas sakė, kad atsakymas turi būti kaip tik šioje? Name yra bemaž pusšimtis kitų, keturios ar penkios guli sta-

---

* Kalambūras: Tequila Mockingbird ("Tekila strazdas") skamba panašiai kaip romano pavadinimas "To Kill a Mockingbird".

** Kalambūras: Bourbon of proof ("Parodymų burbonas") skamba kaip *Burden of proof* "parodymų našta".

*** Angl. "*Oriental nurse*"; *nurse* reiškia "auklę" ir "lėtai geriamą gėrimą."

lelio gale sofos, ant kurio stovi mano alaus skardinė, stalčiuje. Atsilošiau ir užsimerkiau.

Man visuomet patiko kekšės... kartais jų vieta būdavo man ant veido.

Štai kur gali vaikštinėti tiek prižiūrėti šuneliai, tiek laukiniai šunėkai.

Neturime didžiausio miesto girtuoklio, atliekame jo pareigas paeiliui.

Taip, kaip tik čia viskas ir įvyko. Aha.

Užmigau ir pabudau po trijų valandų nugulėtu sprandu ir siaubingai maudžiančiu pakaušiu. Baltuosiuose kalnuose dundėjo perkūnija, o name atrodė neapsakomai karšta. Stojantis šlaunis teko atplėšti nuo kušetės medžiagos. Nusliūkinau į šiaurinį sparną kaip visiškas senis, pasižiūrėjau į šlapius drabužius, pagalvojau, jog gerai būtų juos sumesti į skalbinių dėžę, po to nutariau, kad pasilenkus gali sprogti galva.

- Tegu vaiduokliai pasirūpina, - burbtelėjau. - Jeigu galite sukeisti vietomis kelnes ir apatinius ant skalbinių virvių, galite įmesti ir į dėžę.

Išgėręs “Tylenol” griuvau į lovą. Kažkuriuo metu mane pažadino vaiko verksmas.

- Liaukis, - pasakiau. - Liaukis, Ki, niekas tavęs nepaims. Tau niekas negresia. - Ir vėl užmigau.

DEVYNIOLIKTAS SKYRIUS

Suskambo telefonas. Siektelėjau ragelio iš košmariško sapno, kuriame skendau, negalėdamas įkvėpti oro. Kilau į ankstyvo ryto šviesą, susiraukęs iš skausmo, kai nuleidau per lovos kraštą kojas. Telefonas nutilo, kaip paprastai būna tokiose situacijose, man nespėjus jo pasiekti, tada vėl atsiguliau ir pradrybsojau dešimt minučių svarstydamas, kas ten galėjo skambinti.

Dzin... dzin... dzin...

Dešimt? Dvylika? Pamečiau skaičių. Kažkas tikrai atkaklus. Vyliausi, kad neteks išgirsti blogą žinią, bet iš patirties žinojau, jog žmonės nebūna tokie atkaklūs, norėdami pradžiuginti. Atsargiai paliečiau pakaušį. Sopėjo smarkiai, bet nebejaučiau to vimdančio skausmo. O pirštai neišsitepė krauju.

Perlėkiau koridorių ir pakėliau ragelį.

- Alio?

- Tai va, galite daugiau nebijoti, kad teks liudyti vaiko globos byloje.

- Bilai?

- Aha.

- Iš kur sužinojai... - palenkiau galvą už kampo ir dirstelėjau į tą įkyrų katiną-laikrodį. Dvidešimt po septynių, o jau muša pra-

kaitas. Karšta kaip pirtyje, anot Tėero marsiečių. - Iš kur sužinojai, kad jis nusprendė...

- Aš nieko neišmanau apie jo reikalus, - nutraukė mane Bilas. - Jis niekad neskambino su manimi pasitarti, o aš neskubėjau siūlyti savo patarimo.

- Kas nutiko? Kas čia vyksta?

- Tai dar neįsijungei televizoriaus?

- Aš dar negėriau kavos.

Bilas nė neketino atsiprašyti. Jis iš tų, kurie šventai įsitikinę, jog žmonės, atsikėlę po šešių ryto, nusipelno to, ką gauna. Tačiau aš jau pabudau. Ir puikiai įsivaizdavau, ką išgirsiu.

- Devoras šiąnakt nusižudė, Maikai. Įlindo į šiltą vonią ir užsimovė ant galvos plastikinį maišelį. Ilgai netruko, turint galvoje jo plaučius.

Taip, pagalvojau, tikrai. Ir nepaisant tvankaus vasaros karščio kūnu perbėgo šiurpas.

- Kas jį rado? Ta moteris?

- M-hm, sere.

- Kada?

- Prieš pat vidurnaktį, kaip teigia šeštojo kanalo žinios.

Panašiai tuo metu atsibudau ant sofos ir nusivilkau į lovą.

- Ji įtariama?

- Ar ji atliko Kevorkiano vaidmenį, turi galvoje? Reportaže, kurį mačiau, apie tai nieko neužsiminė. Paskalų malūnas Leikvju supermarkete jau turėjo įsisukti, bet aš dar nevažiavau prisipildyti savo maišo. Jeigu ir padėjo, nemanau, jog turėtų dėl to problemų. Seniui buvo aštuoniasdešimt penkeri, sveikata visai sugriuvusi.

- Nežinai, jį laidos Tėere?

- Kalifornijoje. Ji pranešė, kad laidotuvės vyks Palm Springse antradienį, - keistas jausmas mane apėmė išgirdus, kad Metės

problemų šaltinis gulės gėlėmis užverstoje koplyčioje tuo metu, kai Kairos Devor draugai virškins savo priešpiečius ir pradės mėtyti skraidančią lėkštę. Vis dar nustebęs pagalvojau: *Bus šventė. Nežinau, kokios nuotaikos tvyros mažoje Mikročipų koplytėlėje Palm Springse, bet Vasp Hilo kelyje vyks šokiai, žmonės ties rankas į dangų ir šauks: "Ačiū, Viešpatie!"*

Niekad nesidžiaugiau niekieno mirtimi, bet naujiena apie Devoro mirtį mane pradžiugino. Gaila, bet taip. Tas senas krienas murkdė mane ežere... ir dar dienai nesibaigus pats nuskendo. Sėdėdamas maiše, drungname vandenyje.

- Gal nutuoki, kaip apie tai suuodė televizijos berniukai? - jie pasirodė *ypač* spėriai, turint galvoje, kad nuo mirties iki naujienų septintą valandą laiko nedaug, prisiminus reporterių apsisukimus.

- Jiems paskambino Vitmor. Antrą valandą ryto surengė spaudos konferenciją tiesiog "Varingtono" vestibiulyje. Atsakinėjo į klausimus įsitaisiusi ant didžiulės raudono pliušo sofos, apie kurią Džo kadaise sakė, kad ant jos būtų gera nutapyti nuogą moterį. Atsimeni?

- Aha.

- Pastebėjau porą apygardos šerifo padėjėjų, šmirinėjančių aplinkui, ir vaikiną iš Džeguardo laidotuvių biuro Motone.

- Kaip keista, - leptelėjau.

- Aha, kūnas vis dar viršuje, iš visko sprendžiant, o Vitmor jau demonstruoja dantenas... Bet ji teigia tik vykdanti savo boso nurodymus. Senis paliko įrašą, kad nutraukia gyvybę penktadienį, idant nepakenktų kompanijos akcijų kursui, ir liepia Rodžetei nedelsiant sušaukti žiniasklaidą ir patikinti, jog kompanijoje viskas gerai, jo sūnus ir direktorių taryba žengia koja kojon ir nėra ko jaudintis. Po to ji pranešė apie laidotuves Palm Springse.

- Jis nusižudo, po to surengia naktinę spaudos konferenciją, kad nuramintų akcijų savininkus?

- Aha. Jis jau toks.

Mes abu nutilome. Stengiausi susikaupti, bet nepajėgiau. Žinojau tik tiek, kad noriu lipti į viršų nepaisydamas skaudančios galvos, prisijungti prie Endžio Dreiko, Džono Šeklfordo ir pastarojo vaikystės draugo, baisiojo Rėjaus Garečio. Mano knygoje buvo vietos beprotybei, bet tą beprotybę galėjau suprasti.

- Bilai, - pasiteiravau po kurio laiko, - ar mes dar draugai?

- Na, žinoma, - nedelsdamas atsakė Dynas. - Bet jei kai kas tavęs šalinsis, tu juk suprasi kodėl, a?

Aišku, suprasiu. Daugelis kaltins mane dėl senio mirties. Tai, suprantama, nesąmonė, prisiminus jo fizinę būklę, ir taip manys ne dauguma, bet netrukus ši versija atrodys labai tikėtina. Žinojau tai ne blogiau už Džono Šeklfordo vaikystės draugo paslaptį.

Taip, vaikučiai, kadaise į mažutį atokų miestelį grįžo žąsis, užaugusi ten kaip bjaurus žąsytis, ir pradėjo dėti nuostabius auksinius kiaušinius. Visas miestas susirinko pasigėrėti ir atsiimti savo dalies. Tačiau dabar ta žąsis iškepta, ir kažkam teks už tai sumokėti. Aš atsiimsiu savo, bet Metei klius daugiau: juk ji užsispyrė kovoti dėl savo mergaitės, užuot atidavusi Ki savo valia.

- Kelias savaites nekaišiok galvos, - pasakė Bilas, - toks būtų mano patarimas. Dar geriau, jeigu staiga atsirastų neatidėliotinas reikalas išvykti iš Tėero, kol viskas grįš į savo vėžes.

- Ačiū, kad manimi rūpiniesi, bet negaliu paklausyti tavo patarimo. Aš rašau knygą. Jeigu susikrausiu savo mantą ir išvažiuosiu, baigta. Taip jau kartą buvo, ir aš nenoriu, kad pasikartotų.

- Gerai sekasi, ar ne?

- Neblogai, bet ne tai svarbiausia. Tai... na, sakykime, jog tai man svarbu dėl kitų priežasčių.

- Negali išvažiuoti net į Derį?

- Ar tu stengiesi manimi atsikratyti, Viljamai?

- Aš stengiuosi neišleisti iš akių, tik tiek... mano darbas prižiūrėti, pats žinai. Ir nesakyk, kad nebuvai perspėtas: avilys ūš.

Apie tave, Maikai, sklinda dvi paskalos. Viena, kad susidėjai su Mete Devor. Kita - kad grįžai sudirbti Tėerą. Ištraukti visus skeletus iš mūsų spintų.

- Baigti tai, ką pradėjo Džo, kitaip tariant. Kas paleido tą antį, Bilai?

Bilas tyli. Mes vėl vulkanų srityje, žemės pluta kaip niekad trapi.

- Knyga, prie kurios dirbu, yra romanas, - nutraukiau tylą. - Veiksmas vyksta Floridoje.

- Ach taip? - nemaniau, kad dviejuose žodelyčiuose gali tilpti tiek palengvėjimo.

- Ar galėtum tai paskleisti?

- Manau, galėsiu, - atsakė Bilas. - Jeigu papasakotum Brendai Mizerv, pasklistų greičiau ir kur kas toliau.

- Gerai, taip ir padarysiu. O dėl Metės...

- Maikai, tu neprivalai...

- Aš su ja nesusidėjau. To niekad nebuvo. O buvo taip: ėjau gatve, pasukau už kampo, o tenai gorila muša vaiką, - trumpam nutilau. - Ji su savo advokatu antradienį sutarė kepti kepsnį ant grotelių. Aš ketinu prie jų prisijungti. Ar žmonės mieste kalbės, kad šokame ant Devoro kapo?

- Kai kurie. Roisas Merilas. Ir Dikis Bruksis. Bobos su kelnėmis, kaip jas vadina Ivetė.

- Tegu juos skradžiai, - atsakiau. - Visus iki vieno.

- Suprantu, kaip jautiesi, bet paprašyk jos nesipainioti žmonėms po akimis, - kone maldavo Bilas. - Bent tiek. Ir nenumirs patraukusi grilį už savo furgono, tiesa? Bent jau žmonės iš garažo ir parduotuvės matys tik dūmelį.

- Perduosiu tai. Jeigu dalyvausiu piknike, pats jį pernešiu.

- Protingiau pasielgtum palikęs tą merginą su vaiku, - patarė Bilas. - Gali sakyti, kad tai ne mano reikalas, bet patariu kaip geras dėdė, tavo paties labui.

Aš staiga prisiminiau sceną iš savo sapno. Įsmunku į jos drėgną tarpeklį. Nedidelės krūtys kietais speneliais. Jos balsas tamsoje, prašąs daryti tai, ką noriu. Mano kūnas sureagavo kone akimirksniu.

- Žinau, - atsakiau kotedžo prižiūrėtojui.

- Puiku, - jis, regis, apsidžiaugė, kad neprieštarauju, kitaip sakant, nepradėjau mokyti. - Leisiu tau papusryčiauti.

- Dėkui, kad paskambinai.

- Ne man dėkok. Ivetė įkalbėjo. Sakė: "Tu visuomet mylėjai Maiką ir Džo labiau už kitus. Nesusipyk su juo dabar, kai sugrįžo namo".

- Perduok, kad nepamiršiu.

Padėjau ragelį ir susimąstęs pažvelgiau į telefoną. Mes ir vėl susitaikėme... bet draugais nelikome. Ne taip, kaip anksčiau. Santykiai pasikeitė, kai sugavau Bilą meluojant ir kai ką nutylint; pasikeitė, kai supratau, kas jam Sara ir "Red Tops".

Negalima smerkti žmogaus už tai, kas gali būti tik tavo vaizduotės vaisius.

Tiesa, aš pasistengsiu to nedaryti... bet nuomonės nepakeičiau.

Svetainėje įjungiau televizorių ir tuoj pat išjungiau. Mano palydovinė antena gaudė penkias ar šešias dešimtis kanalų, bet vietinio nė vieno. Virtuvėje yra nešiojamas televizorius, ir pakraipęs jo triušio ausis galiu rasti WMTW, ABC filialą Meine.

Pasiėmęs Rodžetės raštelį, nuėjau į virtuvę ir įjungiau mažutį "Sony". Transliavo "Labas rytas, Amerika", bet netrukus laidą nutrauks vietos žinios. Laukdamas jų, atidžiai išstudijavau laišką, šįsyk sutelkęs dėmesį į nuotaiką, o ne turinį, kuris pirmiausia patraukė mano dėmesį vakar.

Tikisi netrukus grįžti į Kaliforniją privačiu lėktuvu, rašo ji. Laukia reikalas, kurio ilgiau negalima atidėlioti.

Jeigu pažadate palikti jį ramybėje.

Čia juk savižudžio raštelis, kaip Dievą myliu.

- Tu žinojai, - braukdamas nykščiu per iškilusias jos vardo raides, ištariau aš. - Žinojai tai rašydama, tikriausiai jau žinojai, svaidydama į mane akmenis. Bet kodėl?

Globa įpareigoja būti atsakingam, rašė ji. *Nepamirškite, kad jis tai sakė.*

Bet juk problemos dėl globos baigėsi, tiesa? Net nupirktas teisėjas negali paskirti globėju numirėlio.

"Labas rytas" pagaliau užleido vietą Meino žinioms, kuriose pirmiausia buvo pranešta apie Makso Devoro savižudybę. Ekranas mirgėjo, bet aš įžiūrėjau raudoną sofą, apie kurią šnekėjo Bilas, ir Rodžetę Vitmor, susidėjusią ant kelių rankas. Man pasirodė, kad fone šmėkščioja Džordžas Futmanas, bet trukdžiai neleido tuo įsitikinti.

Anot Vitmor, misteris Devoras paskutinius aštuonis mėnesius dažnai kalbėjo apie išėjimą iš šios ašarų pakalnės. Jis labai prastai jautėsi. Išvakarėse paprašė išvežti pasivaikščioti, dabar ji suprantanti, jog Maksas norėjo paskutinį kartą palydėti saulę. O saulėlydis buvo nepakartojamas, pridūrė ji. Galėčiau tai patvirtinti; puikiausiai prisimenu jį, nes buvau vos nepaskandintas rausvame vandenyje.

Rodžetė skaitė Devoro pareiškimą, kai vėl suskambo mano telefonas. Skambino Metė.

- Naujienos, - iškūkčiojo ji, - Maikai, ar matėte... ar girdėjote...

Tai viskas, ką jai pavyko išspausti. Pasakiau jai, kad viską žinau, man skambino Bilas Dynas, po to dar kartą išklausiau vietos naujienas. Ji norėjo atsakyti, bet ašaros užgniaužė gerklę. Jos raudoje girdėjau kaltę, palengvėjimą, siaubą, net džiūgavimą. Paklausiau, kur Ki. Galėjau užjausti Metę, - iki rytinių naujienų ji tikėjo, kad senis Maksas yra aršiausias jos priešas, - bet man bu-

vo neramu pagalvojus, jog taip verkiančią ją gali stebėti trimetė mergaitė.

- Kieme, - išspaudė mergina. - Pavalgė pusryčius, dabar valgydina lė-lė-lėles...

- Valgydina lėles. Taip. Na ir gerai. Tuomet išsiliekite. Viską.

Ji verkė mažiausiai dvi minutes, gal ir daugiau. Stovėjau, prispaudęs telefono ragelį prie ausies, stengdamasis tvankiame koridoriuje neprarasti kantrybės.

Aš tau duosiu progą išgelbėti savo sielą, pasakė man Devoras, bet šį rytą jis nebeatsibudo, o jo siela iškeliavo ten, kur jai vieta. Jis miręs, Metė laisva, aš rašau. Gyvenimas turėjo pražysti vaivorykšte, bet nepražydo.

Pagaliau Metė ėmė tvardytis.

- Atleiskite. Aš taip tikrai neverkiau nuo Lenso mirties.

- Tai visai suprantama.

- Atvažiuokite priešpiečių, - paprašė ji. - Maldauju, Maikai. Ki po pietų bus pas savo draugę, su kuria susipažino Biblijos mokykloje, galėsime pasikalbėti. Man reikia su kuo nors pasišnekėti... Viešpatie, galva sukasi. Prašau pažadėkite, kad atvažiuosite.

- Aš mielai, bet tai blogas sumanymas. Ypač, jeigu Ki nėra.

Aš persakiau redaguotą mūsų pokalbio su Bilu Dynu santrumpą. Mergina atidžiai klausėsi. Tikėjausi pykčio proveržio, kai baigsiu, bet buvau pamiršęs paprastą faktą: Metė Stenčfyld Devor pragyveno čia visą savo gyvenimą. Jai vietiniai papročiai - ne naujiena.

- Aš suprantu, kad žaizdos užsitrauks greičiau, jeigu sėdėsiu nuleidusi akis, prikandusi liežuvį ir suglaudusi kelius, - tarė ji, - ir aš pasistengsiu, bet neįmanomo iš manęs negalima reikalauti. Tas senis norėjo atimti iš manęs dukterį, negi toje sumautoje parduotuvėje to nesupranta?

- Aš tai suprantu.

- Žinau. Štai kodėl norėjau su jumis pasikalbėti.

- O jeigu mes susitiktume pavakarieniauti Kasl Roko parke? Ten pat, kur buvome penktadienį? Tarkim, penktą?

- Aš turėsiu atsivežti Ki...

- Puiku, - pertraukiau, - atsivežkite. Pasakykite jai, kad moku "Jonuką ir Grytutę" mintinai ir mielai jai papasakosiu. Ar pasuksite Džonui į Filadelfiją? Supažindinsite su smulkmenomis?

- Taip. Palauksiu dar kokią valandą. Dangau, kokia aš laiminga. Žinau, kad taip negalima, tačiau netveriu savyje iš džiaugsmo!

- Ne jūs viena, - kitame laido gale stojo tyla. Aš išgirdau sunkų atodūsį. - Mete? Ar viskas gerai?

- Taip, bet kaip pasakyti trejų metukų vaikui, kad mirė jos senelis?

Pasakyk jai, nukaršėlis paslydo ir įvirto į Laimės maišą, šmėkštelėjo mano galvoje, ir aš prispaudžiau prie lūpų delną, kad nenusikvatočiau kaip pamišėlis.

- Nežinau, bet turi padaryti tai, kai tik ji grįš į furgoną.

- Kodėl?

- Nes ji pamatys tave. Tavo veidą.

Kabinete antrame aukšte ištvėriau dvi valandas, ir karštis nuginė mane apačion: termometras prie durų dešimtą rodė trisdešimt šešis laipsnius. Antrame aukšte turėjo būti kokiais penkiais laipsniais karščiau.

Vildamasis, kad nedarau klaidos, ištraukiau IBM mašinėlės jungiklį ir nugabenau ją apačion. Dirbau be marškinių, tad einant per svetainę mašinėlė nuslydo prakaituotu pilvu ir vos nedriokstelėjo ant kojų pirštų. Tada prisiminiau kulkšnį, kurią pasisukau krisdamas į ežerą, ir padėjau mašinėlę, kad galėčiau ją apžiūrėti.

Koją puošė juodai violetinė mėlynė, bet sutinusi nebuvo. Matyt, išgelbėjo šaltas vanduo.

Pastačiau rašomąją mašinėlę ant stalo, prijungiau prailgintuvą po budria Banterio akimi ir atsisėdau veidu į melsvai pilką ežero paviršių. Laukiau, kada suspaus skrandį, ims pulsuoti akys ir neregimos plieninės rankos sugniauš krūtinę, neleisdamos įkvėpti. Bet nieko panašaus nenutiko. Žodžiai plaukė lengvai kaip viršuje, kūną maloniai glamonėjo švelnus vėjelis nuo vandens. Pamiršau Maksą Devorą, Metę Devor, Kairą Devor. Pamiršau Džo Nunen ir Sarą Tidvel. Pamiršau save. Dviem valandoms vėl nuklydau į Floridą. Artėjo Džono Šeklfordo egzekucija. Endis Dreikas stojo į kovą su laiku.

Atgal mane grąžino telefono skambutis, bet šįkart nesukėlė nepasitenkinimo. Jeigu ne jis, tiesiog būčiau rašęs tol, kol ištekėčiau ant grindų.

Skambino brolis. Šnekėjomės apie mamą - Sindžio įsitikinimu, jai trūko ne poros varžtelių, o viso stogo, - ir apie jos seserį Frenciną, kuri birželį susilaužė klubą. Sidui rūpėjo, kaip man sekasi, atsakiau, kad gerai, turėjau problemų prieš naujo romano pradžią, bet dabar viskas stojo į vietas (mano šeimoje apie bėdas leidžiama kalbėtis tik joms praėjus). O kaip mažasis Sidas? Veža, kitaip tariant, gerai. Sidis turėjo dvylikos metų sūnų, todėl kalbėjo madingiausiu žargonu. Nauja jo buhalterių firma stojosi ant kojų, nors iš pradžių Sidą truputį baugino (pirmą kartą apie tai girdžiu). Jis vėl padėkojo man už paskolą, kurią suteikiau lapkritį. Atsakiau, jog tai buvo mano pareiga, nes jis kur kas daugiau laiko skiria mūsų mamos priežiūrai.

- Gerai, daugiau netrukdysiu, - po kelių kitų komplimentų tarė Sidas. Jis niekad paprastai neatsisveikindavo, sakydavo "netrukdysiu", lyg jaustųsi trukdąs. - Saugokis saulės smūgio, Maikai. Orų kanalas Naujojoje Anglijoje žada pragarą visą savaitgalį.

- Visuomet po ranka turiu ežerą. Ei, Sidai?

- Ei, ką? - kaip ir “netrukdysiu”, “ei, ką” prisiminiau dar iš vaikystės. Tai kartu ir ramino, ir kėlė šiurpą.

- Mūsų tėvai kilę iš Prouts Neko, tiesa? Kalbu apie tėvo pusę, - mama buvo kilusi visai iš kito pasaulio, kur vyrai dėvi “Lakosto” marškinėlius, o moterys po suknelėmis velkasi apatinukus ir visi mintinai moka antrą “Diksio” posmą. Ji susipažino su mano tėvu Portlende, per sporto renginį. Mamos giminė yra iš Memfio grietinėlės, prašau nepamiršti to.

- Rodos, taip, - atsakė jis. - Aha. Bet geriau neklausinėk manęs apie giminės medį, Maikai, aš ir dabar neskiriu sūnėno nuo pusbrolio, Džo sakiau tą pat.

- Tikrai? - nustėrau... bet nepasakyčiau, jog labai nustebau. Jau nebe.

- Tai jau taip.

- Ir ką ji norėjo išgirsti?

- Viską, ką žinau. O tai ne kažin kas. Galėjau papasakoti jai apie mamos proproprosenelį, kurį nudėjo indėnai, bet Džo visai nesidomėjo mamos gimine.

- Kada tai buvo?

- Ar tai svarbu?

- Galbūt.

- Gerai, prisiminkim. Man regis, tai buvo tuomet, kai Patrikui išpjovė apendicitą. Taip, tikrai. Devyniasdešimt ketvirtųjų vasarį. Gal ir kovą, bet greičiausia vasarį.

Pusmetis prieš vaistinės mašinų stovėjimo aikštelę. Džo pasitraukia į savo mirties šešėlį kaip po uždanga nuo saulės. Tačiau dar nėra pastojusi. Džo vienai dienai važiuoja į Tėerą. Klausinėja to, kas kai kuriems žmonėms nepatinka, anot Bilo Dyno... tačiau vis tiek klausinėja. Taip. Nes ką nors pradėjusi Džo tapdavo kaip terjeras su skuduru dantyse. Ar ji klausinėjo vyro rudu švarku? Kas buvo tas vyras?

- Patas gulėjo ligoninėje. Daktaras Alpertas pasakė, kad viskas gerai, bet kai suskambo telefonas, aš pašokau. Maniau, kad tai jis skambina pranešti, jog Patui prasidėjo komplikacijos ar dar kas nors.

- Kada, po šimts, pasidarei toks pesimistas, Sidai?

- Nežinau, brolau, bet taip buvo. Tačiau skambino ne Alpertas, o Džoana. Norėjo sužinoti, ar turėjome protėvių (prieš tris, keturias kartas), kurie gyveno ten, kur dabar gyveni tu, arba aplinkiniuose miestuose. Atsakiau jai, kad nežinau, gal tu ką nors girdėjai. Apie mūsų gimines, turiu galvoje. Ji atsakė nenorinti tavęs klausti, nes tai siurprizas. Tai ar nustebino?

- Nepaprastai, - atsakiau. - Tėtis gaudė langustus...

- Užsičiaupk, jis buvo dailininkas... "pajūrio primityvistas", mama ir šiandien jį taip vadina, - Sidis nesišaipė.

- Liaukis, jis ėmė pardavinėti turistams kavos stalelius iš langustų kiautų ir plastmasinius audrapaukščius, kai reumatas nebeleido išplaukti į jūrą.

- Žinau, bet mama pakeitė savo vedybinio gyvenimo scenarijų, pritaikė televizijai.

Kaip pirštu į akį. Mūsiška Blanšos Diubua versija.

- Tėtis buvo langustų gaudytojas iš Prouts Neko. Jis...

Brolis mane pertraukė klaikiai nevykusia tenoru užtraukta "Tėtis buvo perėjūnas" eilute.

- Baik, tai rimta. Savo pirmą laivą jis paveldėjo iš savo tėvo, tiesa?

- Taip mums pasakojo, - sutiko Sidas. - Džekas Nunenas perėmė "Tinginę Betę" iš ankstesnio savininko Polo Nuneno. Taip pat gyvenusio Proute. 1960 laivą gerokai aplamdė uraganas Dona.

Už dvejų metų po mano gimimo.

- O šešiasdešimt trečiaisiais tėtis ją pardavė.

- Aha. Nežinau, koks jo likimas, bet iš pradžių jis priklausė seneliui Polui. Ar prisimeni langustų troškinį, kurį valgėme vaikystėje, Miki?

- Pajūrio karbonadas, - atsakiau abejingai. Kaip dauguma vaikų, užaugusių Meino pakrantėje, negalėjau įsivaizduoti, kad restorane galima užsisakyti langustą - vaikystėje atsivalgiau. Aš mąsčiau apie senelį Polą, gimusį 1890 metais. Polas Nunenas susilaukė Džeko Nuneno, Džekas Nunenas - Maiko ir Sido Nunenų, tai viskas, ką tiksliai žinau, be to, visi Nunenai užaugo toli nuo čia, kur dabar maudausi savo prakaite.

Jie šiko į vieną duobę.

Devoras apsiriko, štai kas. Kai mes, Nunenai, nevilkėjome polo marškinėlių ir nebuvome Memfio grietinėlė, buvome Prouts Neko gyventojai. Sunku patikėti, kad Devoro prosenelis turėjo ką nors bendra su manuoju; tas griuvena dvigubai už mane vyresnis, o tai reiškia, jog kartos nesutampa.

Bet jeigu jis klydo, kodėl Džo domėjosi mano šeimos istorija?

- Maikai? - pasigirdo Sido balsas. - Dar klausai?

- Aha.

- Ar viskas gerai? Turiu pasakyti, kad balselis tavo nekoks.

- Čia dėl karščio, - atsakiau. - Ką jau kalbėti apie tavo grėsmės nuojautą. Ačiū, kad pasukai, Sidai.

- Dėkui, kad esi, broli.

- Iki.

Nuėjau į virtuvę stiklinės vandens. Pildamas išgirdau, kaip ant šaldytuvo durelių ima slysti magnetukai. Žaibiškai atsisukau, šliūkšteldamas vandens sau ant kojų. Susijaudinau kaip vaikas, kuris tikisi žvilgtelti į Santa Klausą, kol tas nespėjo išrūkti pro kaminą.

Ir spėjau pamatyti, kaip į žiedą iš visų pusių buvo įtrauktos septynios plastikinės raidės. Jos sudarė vieną žodį: KARLADYN, bet tai truko vos mirksnį. Paskiau pro mane šovė kažkokia neregima, bet didžiulė būtybė. Ant galvos nekrustelėjo nė plaukelis, bet pasijutau nublokštas į šalį lyg pralėkusio ekspreso oro bangos. Riktelėjau iš netikėtumo ir paleidau iš rankos stiklinę. Išsiliejo vanduo. Daugiau nebejaučiau troškulio, nes Saros Kvatoklės virtuvės temperatūra smarkiai nukrito. Iškvėpęs pamačiau garą, kaip būna šaltą sausio dieną. Kartą, kitą, ir tai pranyko, bet kelias sekundes prakaitas ant mano kūno buvo virtęs leduku.

KARLADYN sprogo į visas puses kaip sutrupintas atomas. Raidės, vaisiai, daržovės su magnetiniu pagrindu išsilakstė nuo šaldytuvo po visą virtuvę. Akimirką kone galėjau užuosti tą įniršį, ištaškiusį magnetus, kaip paraką.

Kažkas užleido jam vietą gailiai atsidusęs: “O, Maikai. Maikai”. Šitą balsą užfiksavo mano diktofonas, ir daugiau neabejojau, kad tai Džo balsas.

Bet kas tas kitas? Kodėl jis ištaškė raides?

Karla Dyn. Ne Bilo žmona, jos vardas Ivetė. Gal mama? Arba senelė?

Iš lėto nuėjau per virtuvę, kaip medžioklės laimikį rankiodamas magnetukus ir lipdydamas juos prie šaldytuvo. Niekas jų nelupo man iš rankų, niekas nestingdė prakaito man ant sprando, neskambėjo Banterio varpelis. Tačiau aš buvau ne vienas.

KARLADYN, norėjo pranešti man Džo.

Kažkas kitas nenorėjo. Kažkas šovė pro mane it kulka, siekdamas išmėtyti raides man nespėjus perskaityti žodžio.

Džo buvo čia; vaikas, kuris verkia naktį, taip pat.

Kas dar?

Kas dar gyvena su manimi viename name?

DVIDEŠIMTAS SKYRIUS

Ne iš karto juos pamačiau, ir tai nenuostabu; tą tvankią šeštadienio pavakarę Kasl Roko parke leido bemaž pusė miestelio. Dangus tvieskė vidurvasario šviesa, vaikai nardė žaidimų aikštelėje, keli seniokai skaisčiai raudonomis liemenėmis (tikriausiai priklausė kokiam nors klubui) žaidė šachmatais, ant žolės gulėjo grupelė jaunuolių ir klausėsi vaikinuko su raiščiu ant galvos gitara atliekamos linksmos dainelės, kurią prisiminiau iš Jano ir Silvijos repertuaro:

Ela Spyd mėgavosi meilės burtu,
Džonas Martinas nupylė ją savo koltu...

Nesimatė bėgikų, šunys nesivaikė skraidančių lėkščių. Buvo velniškai tvanku.

Pasisukau į estradą, kur instrumentus derino aštuonių žmonių ansamblis, pavadinimu "Kaslo Rokiečiai" (atrodo, kad iki rokenrolo jiems toli), kai staiga iš už nugaros mane stvėrė mažas žmogeliukas ir vos neparvertė ant žolės.

- Sugavau! - džiugiai sučiauškėjo tas mažas žmogeliukas.

- Kaira Devor! - linksmai ir kartu irzliai pašaukė Metė. - Tu jį nuversi!

Apsisukau, paleidęs iš rankų taukuotą "Makdonaldo" maišelį, pakėliau mergytę. Viskas vyko natūraliai ir buvo nuostabu. Negali pajusti sveiko vaiko svorio, kol jo nepakeli, kaip negali suvokti, kokia energija juose kunkuliuoja. Man neatėmė žado ("Nepradėk verkšlenti, Maikai," - ne kartą vaikystėje sakydavo Sidas, kai apsiašarodavau liūdnoje filmo vietoje), bet pagalvojau apie Džo. Ir vaiką, kurį ji nešiojo, kai griuvo toje kvailoje aikštelėje.

Ki cypė ir juokėsi išskėtusi rankas. Metė buvo surišusi jos plaukus į dvi uodegytes.

- Negalima tiesti ant žemės savo kvorterbeko*! - sušukau aš, o mergytė mano džiaugsmui atšovė: "Negalima tiesti ant zemės savo kvatereko, negalima tiesti savo kvatereko!"

Pastačiau ją ant žemės. Abu juokėmės. Ki žengė atatupsta, kojytės susipynė, ir ji žnegtelėjo ant žolės, pratrūkdama juoktis dar smarkiau. Tada man toptelėjo pikta mintis: jeigu tik senis matytų, ką prarado... Ir kaip mes liūdime dėl jo mirties.

Priėjo Metė. Šį vakarą ji atrodė panašiai, kaip įsivaizdavau ją pirmą kartą susitikęs - dailią merginą, kurią galima išvysti užmiesčio klube, besišnekučiuojančią su draugais arba rimtai sėdinčią per pietus su savo tėvais. Ji vilkėjo balta berankove suknele, plaukai laisvai krito ant pečių, lūpas šiek tiek paryškino lūpų dažai. Akyse pirmą kartą pastebėjau žiburėlius. Kai apsikabinome, užuodžiau kvepalų aromatą ir pajutau stangrios krūtinės prisilietimą.

Pabučiavau ją į skruostą. Metė pakštelėjo žandą, prie ausies.

- Pasakykite, kad viskas pakryps į gerąją pusę, - sušnibždėjo ji, nepaleisdama manęs.

- Tikrai pakryps, - atsakiau, ir mergina vėl stipriai mane apglėbė. Po to atsitraukusi tarė: - Tikiuosi, atsinešate daug maisto, nes laukia dvi labai išalkusios moterys. Taip, Kaira?

---

* Amerikietiškame futbole - pagrindinis komandos žaidėjas, atliekantis įžaidėjo funkcijas.

- As istiesiau savo kvatereką, - atsakė Ki ir atsirėmusi ant alkūnių ėmė kikenti.

- Eime, - pasakiau stverdamas vaiką per pilvuką. Nunešiau ją iki artimiausio stalo, mataruojančią rankomis ir kojomis. Paguldžiau ant suolo, bet mergytė žvitriai it ungurys nuslydo po stalu, nesiliaudama kikenti.

- Gerai, Kaira Elizabeta, - sudraudė Metė, - sėskis ir pasirodyk mums iš kitos pusės.

- Gera mergaitė, gera mergaitė, - sėsdamasi greta manęs, atsiliepė Kaira. - Stai kita mano pusė, Maikai.

- Žinau, - atsakiau. Maišelyje turėjau "Big Makų" ir keptų bulvyčių mudviems su Mete, o Kairai buvo skirta spalvinga dėžutė su Ronaldu Makdonaldu.

- Mete, as gavau "Happy meal"! Maikas atnesė man "Happy Meal"! Ten yra zaisliukų!

- Pasižiūrėkim, kas tavajame.

Kaira atidarė dėžutę, kyštelėjo vidun nosį ir nusišypsojo. Šypsena nutvieskė visą veiduką. Ji ištraukė kažką, kas man pirmiausia priminė dulkių gumulą. Vieną klaikią akimirką grįžau į sapną, kur Džo palovyje su knyga ant veido sušnypštė man: *atiduok, čia mano dulkių rinktuvas*. Buvo dar kažkas, ko negalėjau įvardinti, kokia nors asociacija su kitu sapnu.

- Maikai? - pašaukė Metė. Balse pajutau smalsumą, pereinantį į nerimą.

- Sia sunytis! - šūktelėjo Kaira. - As laimėjau suniuką is "Happy Meal"!

Taip, žinoma. Šuniukas. Mažas pliušinis šuniukas. Jis pilkas, ne juodas... bet kodėl man rūpi jo spalva?

- Labai geras prizas, - pasakiau imdamas žaisliuką. Jis buvo minkštas, o tai gerai, ir pilkas - dar geriau. Kažkodėl pilkas atrodė geriau. Kvaila, bet tiesa. Grąžinau jį vaikui ir šyptelėjau.

- Koks jo vardas? - parūpo Ki, šokdinančiai šuniuką per užkandžių dėžutę. - Koks suniuko vardas, Maikai?

- Striklendas, - nė nesusimąstęs atsakiau.

Tikėjausi, kad mergaitė nustebs, bet ji nenustebo. Apsidžiaugė.

- Strikenas! - dar aukščiau šokdindama žaisliuką per greito maisto dėžutę, šūktelėjo ji. - Strikenas! Strikenas! Mano suniukas Strikenas!

- Kas tas Striklendas? - su šypsena paklausė Metė. Ji ėmė vynioti savo mėsainį.

- Kadaise skaitytos knygos herojus, - paaiškinau, žiūrėdamas į žaidžiantį vaiką. - Išgalvotas tipas.

- Mirė mano senelis, - po penkių minučių pasakė Kaira.

Mes tebesėdėjome prie stalo, bet užkandžiai beveik buvo sunaikinti. Pūkuotukas Striklendas sergėjo skrudintų bulvyčių likučius. Aš sekiau akimis nuolat besikeičiančią publiką, spėliodamas, kas iš Tėero stebi slaptą mūsų pasimatymą ir nekantrauja pargabenti žinią namo. Nepastebėjau jokio pažįstamo, bet tai dar nieko nereiškė, nes senokai apleidau šitą pasaulio kraštą.

Metė padėjo savo mėsainį ir šiek tiek sunerimusi pažvelgė į dukrą, bet mergaitė tik pranešė naujieną, o ne liūdėjo.

- Žinau, kad mirė, - pasakiau.

- Senelis buvo siaubingai senas, - Ki putliais piršteliais pakėlė porą bulvių žagarėlių ir susikišo į burną. - Dabar jis su Viespačiu Jėzumi. Stovykloje mums pasakojo apie jį.

Taip, Ki, pagalvojau, *dabar jis tikriausiai moko Jėzų naudotis "Pixel Easel" ir klausinėja, ar šis po ranka neturi kokios kekšės.*

- Viespats Jėzus ėjo per vandenį ir pavertė vyną makaronais.

- Taip, kažkas panašaus, - pritariau. - Liūdna, kai žmonės miršta, ar ne?

- Būtų liūdna, jeigu Metė mirtų, ar mirtum tu, bet senelis buvo labai senas, - ji pakartojo, lyg nebūčiau išsyk suvokęs esmės. - Danguje jį isgydys.

- Tu gerai viską supranti, mažute, - tariau.

Metė atsargiai ir meiliai pataisė Ki plaukų gumutes. Man pasirodė, kad saulės šviesoje ji švyti, glotni įdegusi oda dailiai kontrastavo su balta suknute, veikiausiai pirkta nupigintų prekių parduotuvėje. Aš supratau, kad ją myliu. Ir ta mintis man neatrodė bloga.

- Bet as pasiilgau baltosios senelės, - sučiauškėjo Ki, ir dabar tikrai atrodė nuliūdusi. Ji pakėlė šuniuką, pašėrė jį bulvyte ir vėl padėjo ant stalo. Jos mažas dailus veidelis atrodė liūdnai susimąstęs, ir jame įžiūrėjau senelio bruožų. Neryškių, nuspėjamų. - Mama sako, kad baltoji senelė isskrido į Kaliforniją su senelio pavalkais.

- Palaikais, širdele, - pataisė Metė. - Palaikai reiškia jo kūną.

- Ar baltoji senelė atvaziuos manęs aplankyti, Maikai?

- Nežinau.

- Mes zaisdavom. Su rimais, - dabar ji atrodė dar liūdnesnė.

- Tavo mamytė pasakojo man apie tą žaidimą.

- Ji neatvaziuos, - į savo klausimą atsakė Kaira. Didelė kaip pupa ašara nusirito dešiniu skruostu. Ji paėmė Striklendą, pastatė jį ant dviejų kojų ir vėl paliko eiti sargybą. Metė apglėbė ją, bet mergaitė to tartum nepastebėjo. - Baltoji senelė manęs is tikro nemylėjo. Ji tik apsimetė. Toks buvo jos darbas.

Susižvalgiau su Mete.

- Kodėl taip manai? - paklausiau.

- Nezinau, - atsakė Ki. Prie vaikinuko, brazdinančio gitarą, spalvotais kamuoliais ėmė žongliruoti vyriškis nubalintu veidu. Kaira truputį pralinksmėjo. - Mama, mamyte, ar galiu nueiti pasiziūrėti to balto dėdės?

- Ar daugiau nevalgysi?

- Ne, jau soti.

- Padėkok Maikui.

- Negalima tiesti ant žemės savo kvatereko, - linksmai nusijuokė mergaitė ir suvaidino, kad nori stverti mane už kojos. - Aciū, Maikai.

- Nėr už ką, - atsakiau, o kad neatrodyčiau labai senamadiškas, pridūriau: - Tegu veža.

- Gali eiti iki to medžio, ne toliau, - pasakė Metė. - Pati žinai kodėl.

- Kad galėtum mane matyti. Gerai.

Čiupusi šuniuką, ji šoko bėgti, po to sustojo ir atsigręžė į mane per petį.

- Manau, kad tai buvo saldytuvo zmonės, - pasakė ji, po to rūpestingai pasitaisė: - Š-šaldytuvo žmonės.

Širdis pašoko mano krūtinėje.

- Ką tie šaldytuvo žmonės, Ki? - paklausiau.

- Jie sakė, kad baltoji senelė is tikro manęs nemyli, - ir nukurnėjo prie žongliruotojo.

Metė nulydėjo ją akimis, tada pasisuko į mane.

- Aš niekam nepasakojau apie Kairos "šaldytuvo žmones". Kiek žinau, ji taip pat. Ir tai ne kokie tikri žmonės, tiesiog raidės juda lyg savo valia. Primena vidža lentą.

- Jos sulimpa į žodžius?

Kurį laiką ji tylėjo. Paskiau linktelėjo:

- Ne visada, kartais, - vėl pauzė. - Tiesą sakant, dažniausiai. Ki sako, kad tai šaldytuvo žmonių laiškai, - Metė nusišypsojo, bet žvilgsnis buvo baugštus. - Gal čia tie magnetukai kokie nors neįprasti, kaip manai? O gal prie ežero poltergeistas?

- Nežinau. Gailiuosi, kad juos nupirkau, jeigu kelia problemų.

- Liaukitės. Jūs padovanojote juos Kairai, ir dabar esate jai labai reikšmingas žmogus. Ji visą laiką apie jus šneka. Šiandien la-

biau rūpinosi, kuo apsirengti, nei senelio mirtimi. Kaira užsispyrė, kad ir aš apsivilkčiau ką nors gražaus. Paprastai ji taip nesielgia: bendrauja su žmonėmis, kai jie šalia, ir pamiršta atsisveikinusi. Kartais pagalvoju, jog tai nėra blogai.

- Jūs abi dailiai atrodote, - pasakiau. - Užtikrinu.

- Ačiū, - mergina metė meilų žvilgsnį į Ki, stovinčią prie medžio ir stebinčią cirkininką. Žonglierius kamuoliukus pakeitė kuokelėmis. Paskiau vėl pažvelgė į mane. - Pavalgėme?

Linktelėjau, Metė pradėjo rinkti šiukšles ir kišti į popierinį maišelį. Aš jai padėjau, o kai mūsų pirštai susilietė, ji sugavo mano ranką ir suspaudė.

- Ačiū, - sušnibždėjo, - už viską, ką padarėte. Aš taip jums dėkinga.

Spustelėjau jai ranką ir paleidau.

- Suprantate, - tęsė Metė, - man buvo atėję į galvą, kad Kaira pati sudeda raides. Psichiškai.

- Telekinezė?

- Regis, terminas toks. Bet Ki nesugeba parašyti nieko daugiau kaip "šuo" ir "katė".

- O kas atsirasdavo ant šaldytuvo?

- Paprastai visokie vardai. Kartą buvo jūsų. Sykį - jūsų žmonos.

- Džo?

- Visas - DŽOANA. Ir SENELĖ. Spėju, kad tai Rodžetė. DŽAREDAS kartais pasirodo ir BRIDŽETA. Kartą radau KITO, - Metė ištarė paraidžiui.

- Kito, - pakartojau mąsliai. *Kaira, Kija, Kito. Kas čia?* - Kaip manote, berniuko vardas?

- Taip. Svahili kalba tai reiškia "brangus vaikas". Pasitikrinau vaikų vardyne, - ji dirstelėjo į savo brangų mažylį, kai ėjome per žolę prie artimiausio šiukšlių konteinerio.

- Gal dar ką prisimenate?

Metė susimąstė.

- Porą kartų pasirodė REDŽAS. Kartą radau KARLA. Juk suprantate, kad Ki net nemoka perskaityti tų žodžių, tiesa? Ji turi paklausti manęs, ką tai reiškia.

- O ar nepagalvojote, jog Kaira gali kopijuoti juos iš kokio nors žurnalo ar knygos? Kad ji mokosi rašyti magnetinėmis raidėmis, o ne pieštuku ant popieriaus?

- Visai gali būti... - Metė neatrodė įtikinta. Ir nenustebo. Aš pats tuo netikėjau.

- Noriu pasakyti, jog niekad pati nematei raidžių, savaime slankiojančių ant šaldytuvo, tiesa? - vyliausi, kad klausimas nuskambės abejingai.

Kairos mama truputį nervingai nusijuokė.

- Dievaži, ne!

- Dar kas nors?

- Kartais šaldytuvo žmonės palieka tokias žinutes, kaip "sveika", "viso", "gera mergaitė". Vakarykštę nusirašiau, kad galėčiau jums parodyti. Kaira prašė. Ji tikrai keista.

- Ir kas tai?

- Aš geriau parodysiu, bet dabar palikau mašinoje. Priminkite, kai grįšime.

Taip. Priminsiu.

- Kažkokie burtai, *señor*, - pasakė Metė. - Kaip ir užrašai miltuose.

Svarsčiau, ar pasakyti jai, kad savo šaldytuve taip pat turiu žmonių, bet apsigalvojau. Jai ir be to netrūksta rūpesčių... raminau save.

Stovėjome greta ant žolės ir stebėjome Ki, susidomėjusią žonglieriumi.

- Ar Džonui skambinote? - paklausiau.

- Žinoma.

- Kaip sureagavo?

Mergina pasisuko į mane, akys linksmai juokėsi.

- Jis vos nesudainavo "Tra-lia-lia, raganos jau nebėra!"

- Giminė ne ta, bet jausmai panašūs.

Metė linktelėjo, vėl sužiurdama į dukrą. Dar kartą pagalvojau, kokia ji graži, koks lieknas jos kūnas balta suknele, taisyklingi ir švelnūs bruožai.

- Ar jis nesurūgo, kai įsiprašiau priešpiečių? - paklausiau.

- Ne-a, jis apsidžiaugė, kad galėsime atšvęsti.

Atšvęsti. Jam tai patiko. Pasijutau eiliniu pėstininku.

- Jis netgi pasiūlė pakviesti jūsų advokatą. Misterį Bisonetą, jeigu gerai prisimenu? Ir privatų detektyvą, kurį Bisoneto rekomenduotas pasamdė Džonas. Jūs neprieštaraujate?

- Žinoma. O kaip jūs, Mete? Ar gerai?

- Gerai, - patvirtino ji, pasisukdama į mane. - Šiandien sulaukiau daugiau skambučių nei įprastai. Staiga pasidariau gana populiari.

- Oho.

- Didžioji dalis tuojau pat padėdavo ragelį, bet vienas džentelmenas nepatingėjo išvadinti mane šliure, o dama stipriu jankišku akcentu pasakė: "Jis mirė per tave, ragana. Tu patenkinta?" Bet padėjo ragelį, neleidusi man atsakyti, jog esu labai patenkinta, - tačiau Metė neatrodė patenkinta; atrodė nelaiminga ir prislėgta kaltės, lyg iš tiesų būtų linkėjusi seniui mirties.

- Užjaučiu.

- Nieko. Tikrai. Mes su Kaira jau kurį laiką buvome paliktos vienos, tai mane baugino labiausiai. Dabar turiu porą draugų. Jeigu už tai reikės sumokėti keliais anoniminiais skambučiais, aš pasirengusi.

Ji stovėjo labai arti, žiūrėjo į akis, o aš negalėjau nuleisti savo žvilgsnio. Dėl to kaltinau vasarą, jos kvepalus ir ketverius metus

be moters. Tokia eile. Apglėbiau ją per liemenį, puikiai įsidėmėjau jos suknelės audinį po delnais, nežymų iškilumą, kur slėpėsi užtrauktukas. Prisimenu pojūtį, kai medžiaga prisiliečia prie nuogo kūno. Ir ėmiau ją bučiuoti, iš lėto, bet labai jausmingai - viską, ką verta daryti, verta daryti gerai, - o ji atsakė man tokiais pat bučiniais, lūpos buvo smalsios, bet nebaikščios. Jos lūpos buvo šiltos, lygios, saldžios. Persikų skonio berods.

Mes liovėmės vienu metu ir šiek tiek atsitraukėme vienas nuo kito. Jos rankos liko man ant pečių. Manosios lietė jos taliją virš klubų. Metės akys tviskėjo kaip niekad, o skruostai truputį nuraudo.

- O dangau, - tarstelėjo ji. - Kaip aš to norėjau. Nuo tada, kai Ki apglėbė jus per kelius ir paėmėte ją ant rankų.

- Džonui nepatiktų, kad viešai bučiuojamės, - atsakiau. Kalbėjau jaudindamasis, širdis pašėlusiai daužėsi. Septynios sekundės, vienas bučinys, o visas kūnas jau pasirengęs. - Tiesą sakant, Džonui išvis nepatiktų, kad mes bučiuojamės. Kritote jam į akį, ar žinote tai?

- Žinau, bet man į akį kritote jūs, - ji atsigręžė pasižiūrėti Kairos, kuri klusniai stovėjo prie medžio ir sekė žonglierių. Kas galėtų mus stebėti? Kas nors, atvažiavęs iš Tėero karštą vasaros vakarą suvalgyti "Frenko" ledų ir pasiklausyti muzikos parke? Kas nors, kas prekiauja šviežiomis daržovėmis ir paskalomis Leikvju supermarkete? Nuolatinis "All Purpose" garažo klientas? Tai beprotybė, kad ir kaip ją raikytum. Atitraukiau nuo jos liemens rankas.

- Mete, jie gali įdėti mūsų nuotrauką prie "nediskretiškas" paaiškinimo žodyne.

Ji nuleido rankas ir atsitraukė per žingsnį, bet deginančios it žarijos akys manęs nepaleido.

- Suprantu. Esu jauna, bet ne visai kvaila.

- Tenorėjau...

Ji nutildė mane ranka.

- Ki eina miegoti apie devintą - negali užmigti, kol visai nesutemsta. Aš einu vėliau. Užeikite pas mane, jeigu norite. Galite palikti mašiną už furgono, - ji šyptelėjo. Šypsena buvo labai miela ir neįtikėtinai seksuali. - Kai nėra mėnulio, ten jo niekas nepastebės.

- Mete, jūs galėtumėt būti man dukra.

- Galbūt, bet nesu. Kartais žmonės būna pernelyg atsargūs.

Mano kūnas kuo puikiausiai žinojo, ko jam reikia. Jeigu tuo metu būtume jos furgone, net nedvejočiau. Ir taip beveik nedvejojau. Staiga man toptelėjo mintis apie mano ir Devoro protėvius: kartos nesutampa. Ar čia nebus tas pat? Antra vertus, nemanau, jog žmonės automatiškai įgauna teisę turėti tai, ko nori, nors ir labai nori. Ne kiekvieną troškulį lemta numalšinti. Kai kas tiesiog yra negerai... štai ką norėjau pasakyti. Nebuvau įsitikinęs, jog kaip tik tai, ir troškau jos... Neapsakomai. Vis prisimindavau, kaip prisiglaudė suknelė ją apkabinus, koks karštas jos kūnas po audiniu. Beje, ji nebuvo mano duktė.

- Tu jau man padėkojai, - sausai ištariau. - To užtenka. Patikėk.

- Manote, kad tai *dėkingumas*? - ji nelinksmai nusijuokė. - Jums, Maikai, keturiasdešimt, ne aštuoniasdešimt. Nesate Harisonas Fordas, bet vyras išvaizdus. Talentingas ir įdomus taip pat. Ir man jūs baisiai patinkate. Noriu, kad būtumėt su manimi. Ar norite, kad paprašyčiau? Gerai. Prašau būkite su manimi.

Taip, tai daugiau nei dėkingumas, ir, man regis, žinojau tai prieš sakydamas. Žinojau, kad ji vilki baltus šortus ir trumpą glaustinukę, kai skambino man pradėjus rašyti knygą. Ar ji taip pat žinojo, kuo aš apsirengęs? Ar sapnavo, kad miega su manimi, kad mylimės šviečiant žibintams ir Sarai traukiant savotišką

baltosios senelės žaidimo variantą, tą menderli-senderli-kenderli? Ar Metė sapnavo, jog prašo manęs daryti tai, ko aš noriu?

Ir dar tie šaldytuvo žmonės. Dar vienas bendrumas, nors ir šiurpokas. Man neužteko drąsos papasakoti Metei apie savo šaldytuvą, bet ji ir taip gali nujausti. Giliai pasąmonėje, kur sukiojasi juodadarbiai vyrukai. Jos vyrukai ir mano vyrukai gali būti tos pačios profsąjungos nariai. O gal tai ne moralės dalykas? Kažkodėl tai atrodė pavojinga.

Ir taip traukė!

- Man reikia laiko pagalvoti, - atsakiau.

- Galvojate ne apie tai. Ką jūs man jaučiate?

- Tiek daug, jog darosi baisu.

Nespėjus man ištarti daugiau nė žodžio, ausis pasiekė pažįstami akordai. Atsisukau į vaikiną su gitara. Jis baigė ankstyvojo Dylano repertuarą ir pradėjo dainą, kuri nevalingai vertė šieptis ir ploti katučių:

Ar nori pažvejot, brangusis,
mano eketėj?
Ar nori ranką išmėginti,
mano eketėj?
Jei nori, mielas, pažvejoti,
teks imti storą meškerykotį.

"Žvejo bliuzas". Sukurtas Saros Tidvel, pirmą kartą atliktas Saros ir "Red Tops Boys", perdainuotas visų, pradedant garsia bliuzų atlikėja Ma Reini, baigiant "Lovin Spoonful". Sara dievino dviprasmybes, jos maskuotė buvo tokia skysta, kad galėjai pro ją laikraštį skaityti... bet skaitymas nebuvo svarbiausias Saros pomėgis, sprendžiant pagal jos poeziją.

Nespėjus berniukui pradėti antro posmo apie tai, kaip giliai gali nugrimzti meškerė, "Kaslo Rokiečiai" trenkė dūdomis, lyg

sakytų: "Užsičiaupkite, mes pradedam!" Vaikinukas liovėsi groti, žonglierius ėmė gaudyti kuokeles ir dailiai guldyti ant žolės. "Rokiečiai" užtraukė galingą maršą, pagal kurį galėjai atlikti keletą serijinių žmogžudysčių, ir Kaira pasileido bėgti mūsų link.

- Cirkininkas baigė. Ar papasakosi man pasaką apie Jonuką ir Grytuką, Maikai?

- Apie Jonuką ir Grytutę, - pataisiau, - mielai. Tik nueikime kur tyliau, gerai? Nuo tos muzikos plyšta galva.

- Tau galvą skauda nuo muzikos?

- Truputį.

- Tada eikime prie Metės masinos.

- Gerai sugalvojai.

Kaira nulėkė pirma užimti suolelio parko pakraštyje. Metė šiltai pasižiūrėjo į mane ir padavė ranką. Aš ją paėmiau. Mūsų pirštai susinėrė, lyg darytų tai ne pirmus metus. Pagalvojau: *Norėčiau neskubėti, kad abu beveik nejudėtume. Bent jau iš pradžių. O aš tikrai atsinešiu gražiausią, ilgiausią meškerykotį. Gali neabejoti.* Po to mes kalbėsimės. Kol brėkštant ims ryškėti baldų kontūrai. Kai guli su mylimu žmogumi, penkios valandos ryto - šventas metas.

- Jums reikia pailsėti nuo savų minčių, - pasakė Metė. - Lažinuos, kad daugumai rašytojų retsykiais reikia.

- Ko gero, tiesa.

- Kaip norėčiau, kad būtume namuose, - garsiai pasvajojo ji, o aš nežinojau, ar ji tikrai nekantrauja, ar tik apsimeta. - Bučiuočiau, kol šitas pokalbis netektų prasmės. Jeigu kiltų dar kokių nors minčių, bent jau būtumėte mano lovoje.

Pasukau veidą į raudoną vakaro saulę.

- Ar čia, ar tenai, Kaira juk nemiegos.

- Taip, - sutiko Metė neįprastai niūriai. - Tiesa.

Kaira pribėgo prie suolelio netoli parko automobilių stovėjimo aikštelės ženklo ir užsiropštė ant jo, nepaleisdama iš rankos

šuniuko, rasto “Makdonaldo” krepšelyje. Kai priartėjome, norėjau ištraukti ranką, bet Metė nepaleido.

- Viskas gerai, Maikai. Biblijos stovykloje draugai visuomet vaikšto susikibę rankomis. Tik suaugę teikia tam per didelę reikšmę.

Metė sustojo ir pažvelgė į mane.

- Noriu tau kai ką pasakyti. Gal tau ir neatrodys svarbu, bet man - taip. Neturėjau nieko prieš Lensą ir po jo. Jeigu atvažiuosi pas mane, būsi antras. Bet daugiau apie tai nekalbėsiu. Paprašyti galiu, bet nemaldausiu.

- Aš ne...

- Prie furgono laiptelių yra vazonas su pomidorais. Paliksiu raktą po juo. Negalvok. Tiesiog atvažiuok.

- Ne šįvakar, Mete. Aš negaliu.

- Gali, - atsakė Metė.

- Greišiau, vėzliai! - šokinėdama ant suoliuko šūktelėjo Kaira.

- Tai jis vėžlys! - atsakė Metė ir bakstelėjo man į šonkaulius. Po to tyliau pridūrė: - Vėžlys, - ir ištraukusi ranką nubėgo pas dukrytę, šmėžuodama įdegusiomis kojomis po baltos suknelės apačia.

Manojoje “Jonuko ir Grytutės” versijoje ragana vadinosi Depravija. Kaira išplėtusi akis klausėsi apie tai, kaip Depravija paprašė Jonuko iškišti pirštuką, kad ji galėtų patikrinti, ar jis jau storas.

- Ar ne baisu? - paklausiau.

Ki nekantriai papurtė galvą. Dirstelėjau į Metę, toji mostelėjo ranka tęsti, tad pasakojau toliau. Depravija atsidūrė krosnyje, o Grytutė rado paslėptą šūsnį laimingų loterijos bilietų. Vaikai nusipirko vandens motociklą ir laimingai gyveno sau rytinėje Juodosios Žymės pakrantėje. Tuo metu “Rokiečiai” kankino Geršviną, o saulės diskas palietė horizontą. Nunešiau Kairą į “Skautą”

ir įsodinau vaikiškon sėdynėn. Atminty iškilo pirmas kartas, kai netyčia perbraukiau per Metės krūtį.

- Tikiuosi, kad nesapnuosi blogų sapnų po šitos pasakos, - pasakiau. Ir tik pasakęs supratau, kokia baisi yra ta pasaka.

- As nesapnuoju blogų sapnų, - atsakė mergytė kaip senė. - Juos nugina saldytuvo zmonės, - po to prisiminusi pakartojo: - Š-šaldytuvo ž-žmonės. Parodyk jam kryziuotį, mama, - kreipėsi ji į Metę.

- Kryžiažodį. Gerai, kad priminei, visai pamiršau, - atidariusi dėklę, ji ištraukė perlenktą popieriaus lapelį. - Radom ant šaldytuvo šį rytą. Nurašiau, nes Ki tvirtino, kad žinosi, ką jis reiškia. Sakė, kad sprendi kryžiažodžius. Na, juos ji vadina kryžiuočiais, bet aš supratau.

Ar aš sakiau Kairai, kad sprendžiu kryžiažodžius? Tikrai ne. Ar nustebau išgirdęs, kad ji žino? Nė kiek. Paėmiau lapelį, ištiesiau ir perskaičiau, kas jame parašyta:

d
go
w
ninety2*

- Šia juk kryziuotis, tiesa, Maikai? - paklausė Kaira.

- Rodos, taip - labai paprastas. Bet ką jis reiškia, nežinau. Ar galiu jį pasilikti?

- Taip, - atsakė Metė.

Palydėjau ją prie vairuotojo sėdynės, eidamas sugavau jos ranką.

- Duok man laiko. Suprantu, jog taip turėtų kalbėti mergina, bet...

- Imk, - linktelėjo ji. - Tik ne per daug.

---

* Go down ninety2 - angl. “eik žemyn devyniasdešimt2”.

Bėda ta, kad laukti nenorėjau visiškai. Seksas bus pasakiškas, neabejojau aš. O paskiau?

Paskiau visai įmanomas. Tai suprato ir ji. Su Mete tas *paskiau* atrodė labai realus. Mintis buvo nuostabi ir kartu bauginanti.

Pakštelėjau ją į lūpos kamputį. Metė nusijuokė ir suėmė už ausies.

- Moki ir geriau, - pasakė ir pasižiūrėjo į Ki, kuri sekė mus susidomėjusi. - Bet šį kartą paleisiu.

- Pabušiuok Ki! - ištiesė rankas mergytė. Apėjau mašiną ir pabučiavau. Važiuodamas namo su tamsiais akiniais, kad nespigintų saulė, pagalvojau, jog galėčiau būti Kairos Devor tėvas. Tai atrodė taip pat nuostabu, kaip atsigulti su jos mama, o tai tik patvirtino jausmo gilumą. Ir jis vis gilės.

Ir gilės.

Po to Metės apsikabinimo Sara Kvatoklė pasirodė labai tuščia, kaip miegas be sapnų. Patikrinau šaldytuvo dureles, bet, radęs įprastą vaisių bei raidžių kratinį, pasiėmiau alaus. Tada išėjau į verandą palydėti saulės. Sukau galvą apie šaldytuvo žmones ir kryžiažodžius, atsiradusius ant abiejų šaldytuvų: "go down nineteen" Keturiasdešimt antrajame kelyje ir "go down ninety-two" Vasp Hilo kelyje. Vektoriai nuo sausumos į ežerą? Gatvės taškai? Po velnių, kas žino?

Stengiausi galvoti apie Džoną Storou. Koks jis turės būti nelaimingas sužinojęs, - cituojant Sarą Kvatoklę, kuri ištarė šitą frazę daug anksčiau už Džoną Melenkampą, - kad Metės Devor arklidėje prunkščia kitas žirgas. Bet mintys vėl grįžo prie to, kaip pirmą kartą ją apglėbiau, bučiavau. Joks kitas žmogaus instinktas nėra toks stiprus kaip lytinis, jį pažadinantys vaizdai įsirėžia atmintyje lyg emocinės tatuiruotės ir lieka visam gyvenimui. Man

tai buvo nuogos odos pojūtis po suknele ties liemeniu. Slidi medžiaga...

Staiga apsisukęs nulėkiau į šiaurinį namo sparną, pakeliui mėtydamas drabužius. Atsukau šaltą dušą visa srove ir pastovėjau tenai penkias minutes kalendamas dantimis. Kai išlipau, vėl pasijutau žmogumi, o ne trukčiojančiu nervų kamuoliu. Šluostydamasis pagalvojau apie Džo brolį Frenką. Jeigu be manęs dar kas nors gali pajusti Džo buvimą Saroje, tai jis. Taip ir neprisiruošiau pakviesti jį į Tėerą, o ir dabar abejojau, ar to noriu. Pasidariau keistai godus, beveik pavydus dėl to, kas čia vyksta. Tačiau jeigu Džo ką nors patyliukais rašinėjo, Frenkas gali žinoti. Aišku, apie savo nėštumą ji neišsidavė, bet...

Dirstelėjau į laikrodį ant riešo. Ketvirtis dešimtos. Furgonėlyje prie Vasp Hilo kelio ir 68-ojo plento susikirtimo Kaira jau guli lovelėje... O jos mama paliko raktą po vazonu prie laiptų. Pagalvojau apie jos baltą suknelę, klubų išlinkimą po ranka ir kvepalų aromatą, paskiau nuginiau tas mintis. Negaliu visą naktį pralindėti po lediniu dušu. Bet tokiu metu dar nevėlu paskambinti Frenkui Arlenui.

Frenkas pakėlė ragelį po antro signalo ir berods apsidžiaugė sulaukęs mano skambučio. Geros nuotaikos priežastimi galėjo būti ir trys ar keturios skardinės alaus, kurias jis išlenkė prieš tai. Kaip paprastai, apsikeitėme pasisveikinimais, nors aš, tenka pripažinti, nebuvau labai nuoširdus, po to jis priminė, kad kanopas užvertė vienas garsus mano kaimynas. Ar buvau su juo susitikęs? Taip, atsakiau, negalėdamas pamiršti, kaip Maksas pasileido savo invalido vežimėliu į mane. Taip, buvau susitikęs. Frenkui parūpo, kaip jis atrodė. Sunku pasakyti, atsakiau. Vargšelis sėdėjo ratukuose ir traukė deguonį.

- Visiškas griuvena, a? - su užuojauta paklausė.

- Taip, - atsakiau. - Klausyk, Frenkai, skambinu dėl Džo. Užėjau į jos studiją ir radau seną savo rašomąją mašinėlę. Tada man

šovė mintis, kad ji kažką rašė. Pradžioje jai galėjo kilti mintis parašyti apie mūsų namą, po to ji nutarė ją išplėsti. Kotedžas vardą gavo nuo Saros Tidvel, bliuzo dainininkės.

Ilga pauzė. Paskiau išgirdau Frenko balsą:

- Žinau, - jis kalbėjo mirtininko balsu.

- Ką dar apie tai žinai, Frenkai?

- Kad ji bijojo. Man regis, ji sužinojo kažką, kas ją baugino. Manau, ypač dėl to...

Man nušvito galva. Turėjau iššyk pažinti iš Metės apibūdinimo, ir būčiau pažinęs, jeigu manęs taip nebūtų nuliūdinę jos žodžiai.

- Tu buvai atvažiavęs čia pas ją, ar ne? 1994-ųjų liepą. Nuėjote pasižiūrėti softbolo, po to grįžote Gatve namo.

- Iš kur žinai? - burbtelėjo jis.

- Kai kas jus matė. Mano draugas, - stengiausi neparodyti savo pykčio, bet man nepavyko. Siutau, bet kartu su pykčiu jaučiau ir palengvėjimą, koks apima vaikui parsibeldus namo, kai ant kojų sukelta visa policija.

- Vos nepasakiau tau prieš laidotuves. Buvome bare, prisimeni?

"Džeko" bare, tuoj po to, kai Frenkas surengė skandalą laidojimo biure dėl Džo karsto. Aišku, kad prisimenu. Netgi prisimenu jo žvilgsnį, kai pasakiau, jog Džoana mirė nėščia.

Tyla užsitęsė, todėl jis prabilo pirmas:

- Maikai, tikiuosi, kad ne...

- Ką? Nieko nepagalvojau? Maniau, kad ji susirado meilužį, ar tai blogai? Gali vadinti mane niekšu, jei nori, bet turiu savų priežasčių. Ji daug ko man nepasakojo. Ką ji pasakojo tau?

- Beveik nieko.

- Ar žinojai, kad ji pasitraukė iš visų direktorių tarybų? Pasitraukė, nepratarusi man nė žodžio?

- Ne, - man regis, jis nemelavo. O kodėl turėtų, praėjus tiek laiko? - Viešpatie, Maikai, jeigu būčiau žinojęs...

- Kas atsitiko tada, kai atvažiavai čia? Pasakok.

- Buvau savo spaustuvėj Sendforde. Džo paskambino man iš... gerai nepamenu, berods iš pakelės aikštelės.

- Tarp Derio ir Tėero?

- Aha. Važiavo į Sarą Kvatoklę ir norėjo ten su manimi susitikti. Ji paprašė manęs sustoti kieme, jeigu atvažiuosiu pirmas, bet neiti į namą... o įeiti galėjau, nes žinau, kur laikote atsarginį raktą.

Žinoma, "Sucrets" skardinėje po veranda. Pats jam parodžiau.

- Ar paaiškino, kodėl nenori, kad eitum į namą?

- Palaikysi mane bepročiu.

- Ne, nepalaikysiu. Patikėk.

- Ji pasakė, kad namas pavojingas.

Žodžiai pakibo ore. Po kurio laiko paklausiau:

- Ar atvažiavai pirmas?

- M-hm.

- Ir palaukei kieme?

- Taip.

- Matei ką nors pavojinga, gal pajutai?

Stojo tyla. Pagaliau jis tarė:

- Ežere buvo daugybė žmonių - kateriai, vandens slidininkai, na, pats žinai, - bet variklių triukšmas ir juokas tartum... nuščiuvo, kai privažiavau prie namo. Tu nepastebėjai, kad ten atrodo tylu, nors taip nėra?

Žinoma, pastebėjau; Sara tartum stovėjo savo tylos zonoje.

- Tačiau ar atrodė *pavojinga*?

- Ne, - lyg nenorom atsakė Frenkas. - Bent jau man. Tačiau ten nesijaučiau visai vienas. Atrodė... velnias, atrodė, kad esu *stebimas*. Atsisėdau ant laiptelių į ežerą ir palaukiau savo sesutės. Pagaliau pasirodė ir ji. Sustojo už mano automobilio, apsikabi-

no... bet akių nenuleido nuo namo. Paklausiau jos, ką ketina daryti, ji atsakė negalinti man pasakoti ir liepė nesakyti tau, kad čia buvome. Ištarė kažką panašaus: "Jeigu jis pats tai sužinos, tebūnie. Vis tiek anksčiau ar vėliau turėsiu papasakoti. Bet dabar negaliu, nes negaliu atitraukti jo dėmesio nuo knygos. Negaliu sakyti, kol jis dirba".

Kraujas mušė man į veidą.

- Ji taip pasakė, a?

- Taip. Paskiau pasakė, kad turi eiti į namą ir kai ką nuveikti. Norėjo, kad laukčiau kieme. Sakė, kad jeigu pašauks, turiu atbėgti. Jeigu ne - likti lauke.

- Džo norėjo, kad atsitikus nelaimei kas nors būtų šalia?

- Taip, bet tas *kas nors* neturėjo klausinėti, ko ji nenorėjo pasakoti. Aš toks. Visuomet buvau toks.

- Ir?

- Ji nuėjo į namą. Atsisėdau ant mašinos kapoto ir užsirūkiau. Tada dar rūkiau. Ir žinai, tuomet tikrai pajutau kažką negera. Lyg name kažkas jos laukė, kažkas jos nemėgstantis. Ar net norintis nuskriausti. Gal tiesiog užsikrėčiau Džo baime - ji atrodė įsitempusi, net ir mano glėbyje, - bet ne visai taip. Tarsi... na, nežinau...

- Kaip kokia vibracija.

- Taip! - kone riktelėjo Frenkas. - Vibracija. Tik ne gera vibracija, apie kurią dainuoja "Beach Boys." *Bloga* vibracija.

- Kas tada atsitiko?

- Sėdėjau ir laukiau. Surūkiau tik dvi cigaretes, tad negalėjo trukti ilgiau kaip dvidešimt minučių ar pusvalandį, bet atrodė daug ilgiau. Ėmiau pastebėti, kad garsai nuo ežero beveik pasiekia šlaito viršų ir lyg... *baigiasi*. Ir kad nesigirdi jokių paukščių, tik labai toli.

Kartą ji išėjo. Išgirdau, kaip trinktelėjo verandos durys, po to jos žingsnius laiptais. Šūktelėjau, ar viskas gerai. Ji atsakė, kad

taip. Prašė likti ten, kur esu. Atrodė truputį uždususi, tartum neštų kokį sunkų daiktą ar kažką sunkaus dirbtų.

- Ar ji nuėjo į savo studiją, prie ežero?

- Nežinau. Jos nebuvo kokį ketvirtį valandos, - surūkiau dar vieną cigariuką, - o tada pasirodė prie priekinių durų. Patikrino, ar jos užrakintos, ir priėjo prie manęs. Atrodė kur kas geriau. Atsigavusi. Kaip žmogus, atlikęs ilgai atidėliotą nešvarų darbą. Pasiūlė pasivaikščioti takeliu, kurį vadinate Gatve, iki užmiesčio klubo...

- "Varingtono".

- Taip, taip. Pažadėjo pavaišinti mane alumi ir sumuštiniu. Nupirko juos ilgos plūduriuojančios prieplaukos gale.

"Saulėlydžio bare", ten, kur pirmą kartą pamačiau Rodžetę.

- Po to nuėjote pasižiūrėti rungtynių.

- Tai Džo pasiūlymas. Išgėrusi tris alaus, ji užsispyrė ten nueiti. Sakė, kad kažkas gerai smūgiuos, ji įsitikinusi, ir kamuoliukas nulėks į mišką.

Dabar paaiškėjo tai, ką pasakojo Metė. Darbas, kurį atliko Džo, neapsakomai ją pradžiugino. Ji surizikavo įžengti į namą. Išdrįso susiremti su dvasiomis ir išgyveno. Išgėrė tris alaus, kad atšvęstų savo pergalę, ir prarado budrumą... nors ir anksčiau važiuodama į Tėerą per daug nesislėpdavo. Prisiminiau jos žodžius iš Frenko lūpų, kad jeigu pats išsiaiškinsiu - tebūnie... *gue sera, sera*. Romaną slepianti moteris taip nesielgia, veikiau tai patvirtina, kad ji nesirengė amžinai slėpti viską nuo manęs. Būtų papasakojusi, kai baigsiu savo nelemtą knygą, jeigu tik būtų gyvenusi. Jeigu.

- Kurį laiką stebėjote žaidimą, po to grįžote Gatve prie namo.

- Taip, - patvirtino Frenkas.

- Ar užėjote vidun?

- Ne. Kol grįžome, Džo išsiblaivė, ir aš leidau jai sėsti už vairo. Aikštelėje Džoana juokėsi, bet namo grįžo surimtėjusi. Pa-

žvelgusi į Sarą, ji pasakė: "Baigta. Daugiau pro šias duris nekelsiu kojos, Frenkai".

Mano kūnas pašiurpo.

- Paklausiau, kas nutiko, ką ji išsiaiškino. Žinojau, kad ji kažką rašinėja, užsiminė apie tai...

- Užsiminė visiems, išskyrus mane, - leptelėjau be kartėlio. Sužinojau, kas buvo tas vyras sportiniu švarku, ir visas kartėlis ar pyktis - pyktis dėl Džo, pyktis dėl savęs - nublanko prieš palengvėjimą. Iki šio vakaro nežinojau, kiek tas nepažįstamasis pagadino man kraujo.

- Ji tikriausiai turėjo savų priežasčių, - pasakė Frenkas. - Juk pats supranti, tiesa?

- Bet ji tau jų neišdavė.

- Žinau tik tiek, jog viskas prasidėjo, kai Džo pradėjo rinkti medžiagą savo straipsniui. Tai buvo žaidimas, Džo Šerloko Holmso vaidmenyje. Guldau galvą, kad iš pradžių ji tylėjo, norėdama padaryti tau siurprizą. Ji skaitė knygas, bet daugiausia kalbėjosi su žmonėmis: klausė senų istorijų, ragino paieškoti senų laiškų, dienoraščių... manau, tai jai neblogai sekėsi. Dievaž, neblogai. Ar girdėjai ką nors?

- Ne, - atsidusau. Džo neturėjo meilužio, bet laisvai galėjo turėti, jeigu būtų norėjusi. Galėjo susitikinėti su aktoriumi Tomu Seleku, atsidurti "Inside View" puslapiuose kartu su juo, o aš toliau ramiai sau barškinčiau kompiuterio klaviatūrą, nieko neįtardamas.

- Ir Džoana užsikabino už to, ką ten rado, - pasakė Frenkas.

- O tu man neprasitarei nė puse lūpų. Praėjo ketveri metai, nepasakei nė žodžio.

- Tada mačiau ją paskutinį kartą, - nesutrikęs ir nesusigėdęs atsakė svainis. - Paskutinis dalykas, kurio prašė manęs Džo, nepasakoti tau, kad buvome prie ežero. Ji pažadėjo papasakoti tau, kai bus pasirengusi, o paskiau mirė. Po jos mirties man tai atro-

dė nereikšminga. Maikai, ji buvo mano sesuo. Mano sesuo, aš daviau jai žodį.

- Gerai. Aš suprantu, - ir tikrai supratau, bet ne iki galo. Ką išsiaiškino mano žmona? Kad Normalas Osteris nuskandino savo kūdikį po vandens pompa? Kad amžiaus pradžioje negriukas įkliuvo į žvėrims pastatytus žabangus? Kad dar vieną berniuką, greičiausiai Sonio ir Saros Tidvel kraujomaišos vaisių, motina paskandino ežere, o Sara kvatojo savo prarūkytu beprotišku balsu, laikydama jį po vandeniu?

- Jeigu lauki mano atsiprašymo, Maikai, manyk, kad tai jau padariau.

- Nelaukiu. Frenkai, ar prisimeni, ką ji dar kalbėjo tą vakarą? Bet ką?

- Ji sakė, kad žino, kaip radai tą namą.

- Ką?

- Pasakė, jog jis pasikvietė tave, kai panoro.

Ne iš karto pajėgiau atsakyti, nes Frenkas Arlenas sudaužė į šipulius dar vieną prielaidą apie mūsų vedybinį gyvenimą; aksiomą, kurios tikrumu neabejojau. Traukos jėga traukia prie žemės. Šviesa leidžia matyti. Kompaso strėlytė rodo šiaurę. Ir panašiai.

Visuomet maniau, kad pirkti Sarą Kvatoklę sugalvojo Džo, kai iš knygų rašymo gavome tikrų pinigų. Nes Džo mūsų šeimoje buvo "namų žmogus", kaip aš buvau "mašinų žmogus". Džoana rinkdavo butus, kai galėjome sau leisti tik butą, Džo parinkdavo vietą paveikslui ir lentynai. Tai Džo įsimylėjo mūsų namą Deryje ir nugalėjo mano užsispyrimą, kad jis per didelis, per daug judrioje vietoje ir per daug aptriušęs. Džo buvo lizdo sukėja.

Pasakė, kad jis pasikvietė tave, kai panoro.

Ir tai tiesa. Gryniausia tiesa, jeigu papurtysiu atmintį. Juk man šovė mintis pirkti vasarnamį Vakarų Meine. Tai aš rinkau nekilnojamojo turto agentūrų bukletus ir tįsiau juos namo. Aš pradė-

jau pirkioti regioninius laikraščius ir pradėdavau skaityti juos nuo galo, kur reklamuojami parduodami namai. Aš pirmas pastebėjau Sarą Kvatoklę blizgančiame buklete, pavadintame "Meino priebėgos". Pats paskambinau agentui nurodytu telefonu ir savininkei Merei Hingerman, įkalbėjęs agentą duoti man jos telefono numerį.

Džoana irgi susižavėjo Sara Kvatokle, - kiekvienas būtų, pirmą kartą išvydęs kotedžą rudens šviesoje, margaspalvių medžių fone, - bet ją radau aš.

Ar tai visa tiesa? Sara rado *mane.*

Tai kodėl aš to nežinojau iki šiol? Ir kodėl nieko neįtardamas atvažiavau?

Į abu klausimus tas pat atsakymas. Kaip ir į klausimą, kodėl Džo, išsiaiškinusi kažką negero apie namą, ežerą ar net visą Tėerą, mirė man nieko nepasakiusi. Buvau atsijungęs nuo visko, štai kas. Buvau nugrimzdęs į savo sukurtą pasaulį, neatsitraukdamas pyliau eilinę savo knygą. Buvau užkerėtas galvoje kylančių fantazijų, o su užkerėtu žmogumi galima daryti ką nori.

- Maikai? Tu manęs klausaisi?

- Taip, Frenkai. Bet tegu mane devynios, jeigu žinau, kas ją taip galėjo nugąsdinti.

- Ji paminėjo vieną pavardę: Roisas Merilas. Sakė, kad jis daugiausia atsimena, nes yra labai senas. Ir dar kai ką: "Aš nenoriu, kad Maikas su juo kalbėtųsi. Bijau, kad tas senis paleis džiną iš butelio ir išplepės daugiau, nei jam reikia žinoti". Gal įtari, ką ji turėjo galvoje?

- Na... spėjama, kad mūsų giminės medžio šaka siekia šiuos kraštus, bet mano mamos šaknys Memfyje. Nunenai yra iš Meino, tačiau ne šios dalies, - sakiau pats tuo nebetikėdamas.

- Maikai, kalbi kaip ligonis.

- Viskas gerai. Geriau nei prieš tai, patikėk.

- Juk supranti, kodėl iki šiol nieko neprasitariau? Tai yra, jeigu būčiau žinojęs, kokie tau galėjo kilti įtarimai... jeigu bent būčiau...

- Atrodo, suprantu. Tokie įtarimai man nebūdingi, bet kai įlenda galvon koks nors mėšlas...

- Kai grįžau į Stenfordą ir viskas baigėsi, pamaniau, jog tai dar vienas Džo prietaras, na, žinai, iš tų - "po paraliais, mėnulio užtemimas, niekas rytoj nekelkite kojos iš namų". Ji visuomet buvo prietaringa: belsdavo į medį, mėtė druskos žiupsnelius per petį, jeigu išversdavo druskinę ant stalo, nešiojo keturlapio dobilo auskarus...

- Arba mesdavo lauk megztinį, jeigu kartą apsirikusi užsitempdavo išvirkščią, - pridūriau. - Sakydavo, kad jis sugadins visą dieną.

- Tikrai? Nežinojau, - Frenko balse išgirdau šypsenėlę.

Staiga prisiminiau Džo iki menkiausių smulkmenų, auksinių kruopelių kairėje akyje, ir nieko kito nebenorėjau. Niekas negali jos pakeisti.

- Ji manė, kad tam namui kažkas negerai, - pasakė Frenkas. - Žinau tik tiek.

Išsitraukiau popieriaus lapelį ir užrašiau: "Kija".

- Taip. Be to, ji galėjo įtarti, kad laukiasi. Galėjo išsigąsti... blogos įtakos, - o įtaka buvo, neabejojau aš. - Manai, kad ji sužinojo tai iš Roiso Merilo?

- Ne, man ji paminėjo tik vieną pavardę. Ko gero, Džo šnekėjosi su tuzinu vietinių žmonių. Ar pažįsti tokį Klosterį? Glosterį? Kažką panašaus?

- Osterį, - pataisiau. Po *Kija* mano pieštukas išvedžiojo eilę plokščių kilpų, galinčių reikšti "l" arba plaukų kaspinus. - Kenis Osteris. Ar tas?

- Skamba lyg ir taip. Bet kokiu atveju, juk žinai, kaip ji elgdavosi už ko užsikabinusi?

Taip. Kaip terjeras su žiurke.

- Maikai? Man atvažiuoti?

Ne. Dabar visos abejonės išsisklaidė. Nei Haroldas Oblovskis, nei Frenkas čia nereikalingas. Saroje vyksta kažkoks procesas, nepertraukiamas ir trapus kaip mielių kilimas šiltame kambaryje. Frenkas gali nutraukti jį... arba nuo jo nukentėti.

- Ne, aš tik norėjau viską išsiaiškinti. Be to, aš rašau. Man sunku bendrauti su žmonėmis pradėjus rašyti knygą.

- Ar paskambinsi, jei reikės pagalbos?

- Žinoma, - atsakiau.

Padėjęs ragelį, perverčiau telefonų knygą ir suradau R. Merilo numerį. Surinkau jį, išklausiau tuziną signalų ir nesulaukęs padėjau. Roisas neturėjo atsakiklio. Įdomu, kur bastosi tas senis. Devyniasdešimt penkeri - ne tas amžius, kad lėktum pašokti į Harisono šokius, ypač taip vėlai.

Dirstelėjau į popierėlį su "Kija". Po kilpų eile užrašiau *Kaira* ir prisiminiau, jog išgirdęs Ki tariant savo vardą pamaniau ją sakant "Kija". Po *Kaira* išvedžiojau *Kito*, padvejojęs užrašiau *Karla*. Apvedžiau tuos vardus. Prijungiau *Džoana*, *Bridžeta* ir *Džaredas*. Šaldytuvo žmonės. Žmonės, norintys, kad eičiau žemyn devyniolika ir devyniasdešimt du.

- Leiskis žemyn, Moze, ir pasieksi Pažadėtąją Žemę, - ištariau tuščiam namui. Paskiau apsidairiau. Tik aš, Banteris ir nerimstantis laikrodis... bet ne.

Panorėjęs jis pasišaukė tave.

Nuėjau dar vienos alaus skardinės. Vaisius bei daržoves radau sustojusius žiedu, o viduryje užrašą:

lye stille*

---

* Angl. "ilsėkis ramybėje".

Kaip ant senų antkapių: tegu ilsisi ramybėje. Ilgai žvelgiau į tuos žodžius. Po to prisiminiau verandoje paliktą rašomąją mašinėlę. Parsinešiau, įjungiau ir sėdau rašyti eilinės nelemtos savo knygos. Po penkiolikos minučių užsimiršau, vos begirdėjau virš ežero dundantį griaustinį ir retsykiais sutilindžiuojantį Banterio varpelį. Kai po kokios valandos nuėjau atsinešti daugiau alaus, frazę radau papildytą:

ony lye stille*

bet neatkreipiau dėmesio. Tuo metu man visai nerūpėjo, ar jie guli ramybėje ar šoka kaip bepročiai prieš sidabrinį mėnulį. Džonas Šeklfordas ėmė prisiminti savo praeitį ir vaiką, su kuriuo kadaise draugavo. Visų atstumtą mažąjį Rėjų Garetį.

Rašiau iki vidurnakčio. Perkūnija liovėsi, bet liko tvanku kaip po pūkine antklode. Išjungiau mašinėlę ir griuvau į lovą, pamiršęs viską pasaulyje, net ir ne per toliausiai miegančią Metę. Kūryba išdegino visas realaus pasaulio mintis, bent jau kuriam laikui. Pagaliau tam ji ir egzistuoja. Nežinau, laimei ar ne, bet laikas bėga greitai.

---

* Gali reikšti “tik ilsėkis ramybėje” (only lye stille).

DVIDEŠIMT PIRMAS SKYRIUS

Žingsniavau Gatve į šiaurę. Japoniški žibintai kabojo palei taką, bet nešvietė, nes ir taip buvo šviesu - giedra diena. Tvanki liepos vidurio migla pranyko; dangus buvo perregimas it safyras - taip pasitaiko tik spalį. Po juo saulės zuikučius laidė gilus ežero mėlis. Medžiai liepsnojo nelyginant rudens deglai. Pietys žėrė man į kojas sausų lapų šuorus. Lyg pritardami sezonui lingavo žibintai. Priekyje girdėjosi tyli muzika. Sara ir "Red Tops". Sara kaip visad kvatojosi... tik ar juokas gali nesiskirti nuo urzgimo?

- Baltasis vaikine, aš niekad nebūčiau žudžiusi savo vaiko. Kaip galėjai pagalvoti!

Apsisukau, įsitikinęs, kad rasiu ją už nugaros, bet nieko neišvydau. Ką gi...

Žalioji dama stovėjo įprastoje vietoje, tik persirengusi rudeniškai. Tapo Geltonąja dama. Plika pušies šaka teberodė kelią: į šiaurę, jaunuoli, eik į šiaurę. Tolėliau augo kitas beržas, tas pats, į kurį įsikibau, pajutęs pilną gerklę vandens.

Luktelėjau, ar neimsiu trokšti, bet nesulaukiau. Atsigręžiau į Geltonąją damą ir namą už jos. Pamačiau jį, bet ne tokį kaip dabar: vieno aukšto, be priestatų. Šone - nė ženklo Džo studijos. Tuomet ji dar nebuvo pastatyta. Dama-berželis išsikraustė iš

1998 metų kartu su manimi, kaip ir tas, palinkęs virš vandens. Kitaip...

- Kur aš? - pasiteiravau Geltonosios damos ir japoniškų žibintų. Po to sugalvojau geresnį klausimą: - Kokiais aš metais? - niekas neatsako. - Juk tai sapnas, tiesa? Aš lovoje, sapnuoju.

Virš tviskančio, auksu spindinčio ežero surėkė naras. Dukart. *Sušuk kartą, jei taip, du - jeigu ne*, pagalvojau. *Tai ne sapnas, Maiklai. Nežinau, kas tai - gal kokia dvasinė kelionė laiku, - bet ne sapnas.*

- Ar tai vyksta iš tikro? - paklausiau dienos, ir medžiuose, kur takas pagaliau virsta Keturiasdešimt antruoju keliu ir susiduria su 68-uoju plentu, sukrankė varnas. Kartą.

Priėjau prie pakrantėje sulinkusio beržo, apsikabinau (tai šiek tiek priminė ranką ant Metės liemens) ir pažvelgiau į vandenį tikėdamasis ir bijodamas išvysti nuskendusį berniuką. Berniuko nesimatė, bet jo vietoje ant dugno tarp akmenų ir šaknų kažkas gulėjo. Vėjas, šiaušęs vandens paviršių, kiek nurimo, ir aš įžiūrėjau lazdą auksine rankena. Bostono “Post” lazdą. Aplink ją apsisukę tingiai pleveno du balti kaspinai raudonais pakraščiais. Pamatęs Roiso lazdą, prisiminiau mokyklos išleistuves, kai klasės seniūnas su panašia lazda palydi į vietas mantijomis apsirengusius absolventus. Dabar jau žinau, kodėl senis nekėlė ragelio. Baigėsi laikai, kai Roisas Merilas kėlė ragelį. Jaučiau tai, kaip ir žinojau, kad atsidūriau laike, kai Roisas dar nebuvo gimęs. Čia yra Sara Tidvel, girdžiu jos dainą, o kai 1903 metais pasaulį išvydo Roisas, Sara su savo “Red Top Boys” šeima jau dveji metai buvo išsikėlusi.

- Keliauk žemyn, Moze, - ištariau kaspinu apsuktai lazdai vandenyje. - Pasieksi Pažadėtąją Žemę.

Nuėjau muzikos, sustiprintos šalto oro ir stipraus vėjo, link. Netrukus išgirdau ir atskirus balsus, rėkaujančių, besijuokiančių

žmonių chorą. Visus juos perrėkė kimus bosas: "Prašau, draugai, greičiau, greičiau! Viskas vyks lauke, bet reikia paskubėti, nes koncertas prasideda po dešimties minučių! Pamatysite Angeliną, Moterį-gyvatę, ji tviska, rangosi, ji užburs akį ir pagrobs širdį, bet nesiartinkite labai, kad neįkąstų! Pamatysite Hendą, šunveidį berniuką, Pietinių jūrų siaubą! Pamatysite Žmogų-skeletą! Džilą pabaisą, Dievo pamirštų laikų reliktą! Barzdotąją moterį ir Žudikus marsiečius! Viskas čionai, taip, mielieji, tad skubėkite, skubėkite, skubėkite!

Girdėjau garo varomos karuselės girgždesį ir varpo dūžį, kai kažkuris medkirtys savo širdelei išlošė minkštą žaislą. Iš patenkintų moterų šūksnio galėjai suprasti, kad vyrukas vos nenunešė paties varpo. Iš tiro sklido šautuvų pokšėjimas, mykė kažkam atiteksianti karvė... pagaliau mane pasiekė kvapai, iš vaikystės neatsiejami nuo kaimo mugių: saldžios spurgos, kepti svogūnai ir pipirai, cukraus vata, mėšlas, šienas. Kai užgrojo gitaros, paspartinau žingsnį. Pulsas padvigubėjo. Pamatysiu Saros Kvatoklės ir "Red Tops" koncertą gyvai! Čia ne beprotiškas košmaras, viskas vyksta čia ir dabar, tad greičiau, greičiau!

Vašburnų kotedžo (kuris misis M. visuomet liks Brikerių kotedžu) nebuvo. Jo vietoje, ant stataus šlaito, kilo platūs mediniai laiptai. Jie man priminė tuos, kurie Senajame Orcharde vedė iš pasilinksminimų parko į pajūrį. Čia nepaisydami ryškios saulės šviesos degė žibintai, muzika plėšė ausų būgnelius. Sara traukė "Džimi, triaukšk kukurūzą".

Kilau laiptais į šūksnių, juoko, bendo muzikos ir karuselės girgždesio pusę, iš kur sklido kepsnių bei gyvulių kvapai. Laiptų viršuje išvydau medinę arką su užrašu:

SVEIKI ATVYKĘ Į FRAIBURGO MUGĘ
SVEIKI ATVYKĘ Į 20-ĄJĮ AMŽIŲ

Man bežiūrint, pro arką išlindo ir ėmė leistis laiptais žemyn striukomis kelnaitėmis mūvįs berniukas su ilgą lininį sijoną bei liemenę apsirengusia moterimi. Jie sumirgėjo, pasidarė perregimi. Vieną mirksnį galėjau įžiūrėti jų griaučius ir kaukolines šypsenas po linksmais veidais, dar po sekundės jų neliko.

Lygiai taip iš mugės pasirodė du fermeriai: vienas šiaudine skrybėle, kitas energingai gestikuliavo kukurūzo burbuolės koto pypke. Taip supratau, jog arka yra riba tarp Gatvės ir mugės. Tačiau nebijojau, kad ji gali mane sulaikyti. Aš buvau išimtis.

- Ar taip? - paklausiau. - Galiu įeiti?

Ant jėgos mėgintojų stulpo aiškiai ir garsiai suskambėjo varpas. Kartą - taip, dukart - ne. Pradėjau lipti toliau.

Dabar dangaus skliaute išryškėjo apžvalgos ratas, tas pats, kurį mačiau Ostino kronikos “Juodosios Žymės dienos” nuotraukoje. Karkasas buvo metalinis, bet ryškiai dažyti krepšiai - iš medžio. Prie rato vedė platus, centrinį priėjimą prie altoriaus primenantis takas, pabarstytas pjuvenomis. Pjuvenos čia buvo ne šiaip sau - kone kiekvienas vyras kramtė tabaką.

Kelioms sekundėms stabtelėjau laiptų viršuje, prieš arką. Bijojau pagalvoti, kas man gali nutikti, jeigu praeisiu ją. Taip, bijojau mirti arba dingti, bet užvis labiau - negrįžti ten, iš kur atėjau, likti amžinu dvidešimtojo šimtmečio pradžios Fraiburgo mugės lankytoju. Kai prisimenu dabar, kažkuo panašiu į Rėjaus Bredberio apsakymą.

Mane į kitą pusę patraukė Sara Tidvel. Turiu išvysti ją savo akimis. Pamatyti, kaip ji dainuoja. Privalau.

Lįsdamas pro arką, pajutau dilgčiojimą, mano ausis pasiekė daugiabalsis atodūsis. Palengvėjimo? Nusivylimo? Kas žino... Žinau tik, kad kitoje pusėje pasijutau kitaip; skirtumas - kaip žiūrėti pro langą ir būti už to lango, skirtumas - kaip stebėti ir pačiam dalyvauti.

Spalvos užpuolė mane it partizanai iš pasalos. Saldūs, nostalgiški kvapai prie ežero dabar buvo aštrūs ir seksualūs, proza vietoj poezijos. Uoslę erzino dešrelių ir kepamos jautienos aromatas, užgožiąs karšto šokolado kvapą. Pro mane praėjo du vaikai, čiaumojantys cukraus vatą. Abu rankoje nešėsi į nosinę susuktą grąžą. "Ei, vaikai! - pašaukė pardavėjas ir išsiepė burną su vieninteliu auksiniu dantimi. - Numuškite pieno butelius, pasiimkite prizą! Šiandien dar niekas nepralošė!"

Priekyje "Red Tops" uždainavo "Žvejo bliuzą". Kasl Roko parke vaikinukas dainavo neblogai, bet, palyginti su "Topsais", jo daina atrodė bespalvė, prėska. Ji nebuvo miela lyg sena nuotrauka, kur damos, pasikaišiusios sijonus, trypia, švysčiodamos savo apatiniais. Nebuvo panašu į kitas Alano Lomakso surinktas liaudies dainas, dulkėtą drugelį dėžėje tarp kitų egzempliorių; čia buvo šiek tiek pagražinta, kad atlikėjai neatsidurtų kalėjime, pornografija. Sara Tidvel dainavo purviną bugį, ir man pasirodė, jog kiekvienas prie scenos stovįs skrybėlėtas, tabaką žiaumojantis, nerangus fermeris sudiržusiomis rankomis svajojo apie bugį su ja, apie tai, kas slepiasi po tekstu.

Pasukau ton pusėn, klausydamas iš parodos gardų sklindančio karvių mūkimo, avių bliovimo - visai kaip mano vaikystės mugėse. Praėjau tirą, atrakcioną, kur mėtomi žiedai ir centai, praėjau pakylą, ant kurios sudėjusios rankas lėtai kaip gyvatės rangėsi Andželinos tarnaitės, o vyrukas su turbanu ir batų tepalu išteptu veidu pūtė fleitą. Palyginti su ant brezento nupieštu Andželinos atvaizdu, šios dvi buvo tik senos tarkos. Praėjau įėjimą į "Išsigimėlių skersgatvį", "Vaiduoklių namą," kur lankytojus gąsdino ant brezento nuterlioti, pro langus ir kaminus lendantys baubai. Viskas čia yra mirtis, pagalvojau... bet iš namelio vidaus girdėjau linksmą vaikų spygavimą, kai jie tamsoje susidurdavo su pabaisomis. Vyresnieji tenai slapčia bučiuojasi. Praėjau "Išbandyk savo jėgą" stulpą, ant kurio buvo sužymėtos atkarpos: KŪDIKIUI

REIKIA BUTELIUKO, SEILIUS, PAMĖGINK DAR KARTĄ, ŠAUNUOLIS, VYRAS, o po pačiu varpu - HERAKLIS! Žmonių būrelyje jaunas vyras vilkosi marškinius, apnuogindamas raumeningą kūną. Seniokas su cigaru ištiesė jam kūjį. Praėjau skiaučių kioską, palapinę, kurioje ant ilgų suolų žmonės žaidė bingo, beisbolo aikštelę. Praėjau beveik nematydamas. Buvau transe. "Teks vėliau paskambinti, - kartais sakydavo Džo, manęs ieškančiam Haroldui, - Maiklas šiuo metu Didelių Fantazijų Šaly". Tik dabar viskas atrodė tikra, o mane domino viena vieta - scena netoli apžvalgos rato. Ant jos stovi aštuoni ar dešimt juodaodžių. Prieky jų su gitara rankose juokiasi ir dainuoja Sara Tidvel. Ji gyva. Šlovės viršūnėje. Dainininkė užvertė galvą ir nusikvatojo į spalio dangų.

Iš svaigulio mane pažadino šūksnis už nugaros:

- Palauk, Maikai! Palauk!

Atsigręžęs išvydau pas mane atskuodžiančią Kairą. Ji vilkėjo baltą jūreiviško stiliaus suknytę raudonais apvadais, o galvą puošė šiaudinė skrybėlaitė, padabinta mėlynu kaspinu. Vienoje rankoje mergytė spaudė Striklendą, o pasiekusi mane drąsiai krito į glėbį, žinodama, kad pagausiu ir pakelsiu ant rankų. Aš ją pakėliau, užvožiau krentančią skrybėliukę.

- Numusiau savo kvatereką, - ištarė ji ir nusijuokė. - Vėl.

- Taip, - pasakiau. - Tu tikras Aršusis Džo Grynas, - aš vilkėjau kombinezoną (iš kišenės kyšojo nuskalbtos mėlynos kaklaskarės kampas) ir nudyžtus aulinius. Tada pastebėjau, kad baltos Kairos kojinės megztos rankomis. O nuėmęs jos šiaudinę skrybėliukę nebūčiau radęs baltos etiketės "Made in Mexico" ar "Made in China". Šią skrybėlę greičiausia nupynė kokia nors fermerio iš Motono žmona įraudusiomis rankomis ir skaudančiais sąnariais.

- Ki; kur Metė?

- Atrodo, namie. Ji negalėjo ateiti.

- Kaip tu čia pakliuvai?

- Laiptais. Laiptai labai auksti. Turėjai manęs palaukti. Galėjai panesti kaip anksciau. Noriu paklausyti muzikos.

- Aš irgi. Ar žinai, kas čia dainuoja, Ki?

- Taip, - atsakė mergaitė, - Kito mama. Paskubėk, vėzly!

Nuėjau prie scenos, manydamas, kad teks stovėti minios gale, bet, pamatę mane ateinantį su Kaira, maža Gibsono mergaite* jūreiviška suknute ir šiaudine skrybėle, žmonės praleido mus į priekį. Ji buvo apsikabinusi ranka mano kaklą, ir žiūrovai prasiskyrė it Raudonoji jūra Mozei.

Tačiau jie nesigręžiojo į mus. Visi plojo, trypčiojo ar pritardami taktui rėkalojo įsijautę į muziką. Pasitraukdavo į šalį patys to nejusdami, tarsi veikiami kažkokio magneto: mūsų teigiamas, jų - neigiamas polius. Minioje kelios moterys raudonavo, bet daina joms aiškiai patiko; viena kvatojosi taip, kad ašaros tekėjo veidu upeliais. Jai galėjo būti dvidešimt dveji ar treji. Kaira parodė į ją ir rimtu tonu paklausė: "Pazįsti Metės virsininkę is biliotekos? Sia jos senelė".

Žydinti kaip aguona Lindės Brigs močiutė, šmėkštelėjo mano galvoje. *Dieve švenčiausias.*

"Red Tops" stovėjo ant scenos ir po baltos, raudonos bei mėlynos spalvų girlianda atrodė it klajokliai laike. Pažinau juos iki vieno iš Edvardo Ostino knygos. Vyrai baltmarškiniai, su juodomis liemenėmis bei kelnėmis. Sonis Tidvelas scenos gale su katiliuku, kaip ir nuotraukoje. Tačiau Sara...

- Kodėl ta ponia su Metės suknele? - paklausė manęs Kija ir ėmė virpėti.

- Nežinau, mažute. Negaliu pasakyti, - bet ir ginčytis negalėjau: tai išties buvo ta pati balta berankovė suknelė, kuria Metė vilkėjo Kasl Roko parke.

---

* Čarlzas Gibsonas (1867 - 1944) - dailininkas, madų iliustratorius, sukūręs XX amžiaus pradžios grožio idealu tapusios mergaitės atvaizdą.

Ant scenos buvo padaryta trumpa instrumentinė pertraukėlė. Redžinaldas "Sonis" Tidvelas nudrožė prie Saros, mikliai rinkdamas stygas, toji atsigręžė į jį. Jie suglaudė galvas; Sara besijuokianti, jis - rimtas. Jie pažvelgė vienas kitam į akis ir didžiam minios džiaugsmui bandė vienas kitą pergroti. Pamatęs juos kartu, įsitikinau, kad buvau teisus: jie - brolis ir sesuo. Tokie akivaizdžiai panašūs, kad nesupainiosi ir nepraleisi. Bet mano dėmesį prikaustė Saros klubai ir užpakalis po ta balta suknele. Mes su Kaira vilkėjome amžiaus pradžios apdarais, o Sara pastebimai aplenkė savo laiką. Nei pantalonų, nei apatinuko, nei medvilninių kojinių. Tik niekas nepastebėjo, kad dainininkė vilki suknelę, nesiekiančią kelių, ir, to amžiaus supratimu, yra nuoga. Po Metės suknele Sara dėvėjo tai, ko šitie žmonės akyse nėra regėję: liemenuką su laikra ir nailonines kelnaites. Jeigu apkabinčiau rankas per jos liemenį, suknelė prisiglaustų ne prie kieto korseto, o prie plikos odos. Rudos, ne baltos odos. *Ko nori, širduk?*

Sara atsitraukė nuo Sonio, kratydama savo nesuvaržytą užpakalį ir pašėlusiai juokdamasi. Jis grįžo į savo vietą, ir grupė sugrojo priedainį. Kitą posmą Sara užtraukė žiūrėdama tiesiai į mane.

O prieš imdami žvejoti
Apžiūrėkim meškerykotį.
Mielas, neturėk vilties,
Kad kiekvienas užsimanęs
Eketėj naršyt galės,
Neparodęs meškerės.

Minia linksmai suošė. Mano rankose vaikas ėmė drebėti dar smarkiau.

- As bijau, Maikai, - suverkšleno Kaira. - Man nepatinka ta teta. Ji baisi. Ji pavogė Metės suknelę. Noriu grįzti namo.

Ir Sara tarytum išgirdo ją per instrumentų triukšmą. Ji atlošė galvą, lūpos išsišiepė, pasigirdo pažįstamas juokas. Saros dantys buvo stambūs ir geltoni. Panašūs į alkano žvėries iltis, ir man teko sutikti su Kaira: ta teta tikrai baisi.

- Gerai, mažute, - sušnibždėjau į Kijos ausį, - mes eisime iš čia.

Bet nespėjus man pajudėti, moters jausmas - nežinau, kaip dar galėčiau tai nusakyti, - suėmė mane ir įkalino vietoje. Dabar supratau, kas šovė pro mane virtuvėje, kad išmėtytų žodį "KARLADYN". Toks pat šaltis. Panašiai iš žingsnių mes kartais galime pažinti žmogų.

Ji leido grupei sugroti muzikinį intarpą, po to uždainavo naują posmą. Tačiau šitas niekur nebuvo užrašytas:

Mielas, aš jos neskriausiu,
Už pasaulio turtus didžiausius.
Nepaliesiu vaikelio pirštu,
Už perlus ar deimantus.
Tik vienas niekšas širdim juoda
Drįsta paliesti mergytę šią.

Minia suriaumojo, lyg išgirdusi geriausią dainos vietą, o Kaira pravirko. Tai išvydusi, Sara atkišo savo krūtis - daug didesnes už Metės, ir pakratė, palydėdama savo firminiu juoku. Tame judesyje jautėsi keistas šaltis... ir tuštuma. Liūdesys. Tačiau gailesčio jai nepajutau. Atrodė, kad iš jos išplėšta širdis, o liūdesys - tik dar vienas vaiduoklis, meilės prisiminimas neapykantos kauluose.

Ir kaip smailėjo jos iššiepti dantys!

Sara iškėlė rankas ir pasipurtė visa, lyg skaitytų mano mintis ir iš jų tyčiotųsi. Sukretėjo lyg drebučiai lėkštėje, kaip dainuojama kitoje senoje dainoje. Jos šešėlis subangavo ant brezentinės

širmos su Fraiburgo atvaizdu, ir tada pažinau pabaisą iš sapnų apie Menderlį. Ten buvo Sara. Ta pamėklė buvo Sara.

Ne, Maikai. Panašu, bet ne tai.

Šiaip ar taip, man buvo gana. Apsisukau, prispausdamas Ki galvutę prie savo krūtinės. Mergaitė mėšlungiškai spaudė mano kaklą abiem rankutėmis.

Bijojau, kad man teks brautis pro žmones (lengvai įleido, bet gali ne taip noriai išleisti). *Geriau nemėginkite, vyrukai*, įspėjau mintyse. *Geriau nemėginkite.*

Bet man niekas nekliudė. Scenoje Sonis Tidvelas užvedė naują melodiją, kažkas ėmė mušti tambuviną, o Sara be pauzės perėjo prie "Šuns ir katės". Minia vėl skyrėsi mūsų nematydama ir niekaip kitaip nereaguodama. Vienas vaikinas su raudona pigmentine dėme ant veido prasižiojo ir riktelėjo: "Jii-hou"!" Dvidešimties, o jau be pusės dantų. Aš pažinau Badį Dželisoną iš "Kaimo kavinės"... Badį, stebuklingai grįžusį į jaunystę iš šešiasdešimt aštuntojo gimtadienio. Po to pastebėjau, kad plaukų spalva ne tokia: šviesiai rusvi vietoj juodų (septintą dešimtį bebaigiąs Badis neturėjo nė vieno žilo plauko, nors šiaip jaunuolis neatrodė). Čia Badžio senelis, gal net prosenelis. Koks skirtumas. Man rūpėjo kuo greičiau iš čia dingti.

- Atsiprašau, - burbtelėjau aš, prasilenkdamas su juo.

- Neturime didžiausio miesto girtuoklio, kalės vaike, - tarė jis, nežiūrėdamas į mane ir ritmingai plodamas rankomis. - Atliekame jo pareigas paeiliui.

Pagaliau juk tai sapnas, pagalvojau. *Čia sapnas ir štai jo įrodymas.*

Bet tabako tvaikas iš jo burnos nebuvo sapnas, minios kvapas nebuvo sapnas, nesapnavau ir vaiko svorio savo rankose. Ten, kur mergaitė prispaudė veiduką, buvo karšta ir šlapia nuo prakaito.

- Ei, airi! - nuo scenos šūktelėjo Sara. Balsas buvo toks panašus į Džo, kad vos nesurikau. Ji norėjo, kad atsisukčiau - jos valia suėmė mano veidą it pirštai, - bet aš to nedarysiu.

Apėjau tris fermerius, kurie leido per rankas molinį butelį, ir išsigavau iš minios. Platus kaip Penktoji aveniu takas, kurio gale stovi arka, laiptai, Gatvė, ežeras. Jeigu pasieksime Gatvę, būsime saugūs, dėl to nekilo abejonių.

- Beveik baigiau, airi! - surėkė Sara man pavymui. Ji atrodė supykusi, bet ne tiek, kad liautųsi juoktis. - Gausi, ko trokšti, saldainiuk, tau bus gera, bet turi leisti man baigti tai, ką pradėjau. Ar girdi mane, berniuk? Tik nusiramink! Girdi mane?

Paspartinau žingsnį, glostydamas Kairos galvutę, priglaustą prie krūtinės. Kažkuriuo momentu nuo jos galvos nuslydo skrybėlaitė, sugavau ją už kaspino, bet tas atplyšo ir liko mano rankoje. Tiek to. Mums reikia iš čia ištrūkti.

Kairėje atsivėrė beisbolo aikštelė, kurioje berniukas kraupiai monotonišku balsu šaukė: "Vilis numušė per tvorą, mama! Vilis numušė per tvorą, mama!" Praėjome bingo, kur kažkokia moteris džiaugėsi laimėjusi kalakutą. Ji uždengė visus numerius ir laimėjo didįjį prizą. Saulė pasislėpė už debesies, pritemo. Mūsų šešėliai išnyko. Arka tako gale artėjo vėžlio žingsniu.

- Mes dar ne namie? - sudejavo Ki. - As noriu namo, Maikai, prasau nuvesk mane pas mamytę.

- Nuvesiu, - pažadėjau. - Viskas bus gerai, nebijok.

Skubėjome pro stulpą jėgai išbandyti. Raudonplaukis vilkosi marškinius. Jis dirstelėjo į mane su buku priešiškumu - įgimtu nepasitikėjimu svetimšaliais. Ir aš jį pažinau. Kitame amžiuje, kurio garbei ir buvo surengta ši mugė, jis turės anūką, vardu Dikis, "All Purpose" garažo 68-ajame plente savininką.

Iš siuvinių kiosko žengė moteris ir parodė į mane ranka. Ji išsiepė dantis kaip kalė. Man tas veidas irgi buvo matytas. Kur? Kažkur mieste. Nesvarbu, nenoriu žinoti.

- Mums nereikėjo šia ateiti, - suaimanavo Ki.

- Suprantu, kaip jautiesi, - atsakiau. - Bet mes neturėjome kitos išeities.

Šutvė pasirodė iš "Išsigimėlių skersgatvio". Pamatęs juos, sustojau. Iš viso buvo septyniese; stambūs vyrai medkirčių drabužiais, bet keturių galima neskaičiuoti, nes buvo permatomi, vaiduokliai, ne daugiau. Ligoniai, gal net numirėliai, ne pavojingesni už dagerotipus. Tačiau kiti trys buvo tikri. Bent jau tokie tikri kaip viskas aplinkui. Juos vedė senis nublukusia armijos kepuraite. Į mane žvelgė pažįstamos akys. Akys, kurias mačiau virš deguonies kaukės.

- Maikai? Kodėl mes sustojome?

- Viskas gerai, Ki. Nekelk galvutės. Čia tiktai sapnas. Tu pabusi rytoj ryte savo lovelėje.

- Gerai.

Septynetas užtvėrė taką į Gatvę. Mėlynoji Kepuraitė stovėjo viduryje. Jam iš abiejų pusių stypsojo po gerokai, gal per pusę amžiaus, jaunesnį medkirtį. Du pablyškėliai buvo seniui iš dešinės, ir aš sumečiau, kad galėčiau pro juos prasiveržti. Mano supratimu, porelė buvo tiek pat materiali, kiek vaiduoklis, daužęs į izoliacinę rūsio plokštę... o jeigu klystu?

- Atiduok ją, sūnau, - spigiu ir nepermaldaujamu balsu įsakė senis. Ir ištiesė rankas. Tai buvo Maksas Devoras, grįžęs atgal ir net po mirties neatsisakęs minties tapti globėju. Ir kartu tai buvo ne jis. Žinojau, kad ne. Veido bruožai truputį kitokie, skruostikauliai aštresni, akys kiek mėlynesnės.

- Kur esu *aš*? - paklausiau jo, akcentuodamas paskutinį žodį, o prie Andželinos pakylos savo fleitą padėjęs vyras su turbanu (iš Sendaskio Ohajuje kilęs indas) ramiai sekė sceną. Merginos-gyvatės liovėsi šokti ir susikabinusios rankomis taip pat sužiuro į mus. - Kur aš, Devorai? Jeigu mūsų proseneliai šiko į tą pačią duobę, tai kur esu aš?

- Aš čia ne tam, kad atsakinėčiau į tavo klausimus. Atiduok ją.

- Aš ją paimsiu, Džaredai, - pasisiūlė vienas iš jaunesnių. Jis nekantraudamas pasižiūrėjo į senį, o man staiga pasidarė negera pažinus, kad jis - Bilo Dyno tėvas. Vyras, laikui bėgant tapęs vienu iš labiausiai gerbiamų Kaslo apygardos žmonių, jaunystėje laižė Devorui padus.

Per daug nekaltink jo, sukuždėjo Džo. *Negalvok apie juos blogai. Jie dar labai jauni.*

- To neprireiks, - atšovė Devoras. Jis atrodė suirzęs, o Fredas Dynas susigėdo. - Jis pats mums ją atiduos. Jeigu ne, mes atimsime ją kartu.

Pažvelgiau į vyrą pačioje kairėje, į trečiąjį, kuris atrodė realus. Ar čia aš? Į mane nepanašus. Nors veidas turėjo pažįstamų bruožų...

- Atiduok ją, airi, - paragino Devoras. - Paskutinį kartą sakau.

- Ne.

Devoras linktelėjo, lyg nieko kito nebūtų tikėjęsis.

- Tuomet mes ją pasiimsim. Reikia pagaliau baigti tai. Pirmyn, vaikinai.

Vyrai pajudėjo į mane, ir tuomet supratau, ką man primena kraštinis, tas su medkirčio auliniais ir flanelinėmis kelnėmis - Kenį Osterį, kurio vilkšunis gali ryti pyragus, kol sprogs. Kenį Osterį, kurio broliuką kūdikystėje tėvas paskandino po vandens čiurkšle.

Grįžtelėjau atgal. "Red Tops" grojo kaip grojęs, Sara kvatojosi, kratė užpakalį, iškėlusi rankas į dangų, o minia būriavosi ant centrinio tako. Ten trauktis nėra tikslo. Jeigu bėgsiu atgal, gali tekti auginti mergaitę amžiaus pradžioje, užsidirbant duonai iš pigių siaubo romaniūkščių. Gal ir ne taip jau blogai... bet vienai vienišai merginai, kurią nuo čia skiria mylios ir metai, labai trūks Kairos. Ar net mūsų abiejų.

Atsigręžęs pamačiau, kad medkirčiai visai šalia. Kai kurie realesni, gyvesni už kitus, bet visi negyvėliai. Visi prakeikti. Pažvelgiau į šviesiaplaukį, kuris turės palikuonį, vardu Kenis Osteris, ir paklausiau: "Ką jūs darote? Po galais, ką jūs, vyrai, darote?"

Jis ištiesė rankas.

- Atiduok ją, airi. Tik tiek. Jūs su ta moterim turėsite kitų vaikų. Kiek tik norite. Ji jauna, priperės kaip viščiukų.

Stovėjau it užhipnotizuotas, ir jie būtų sučiupę mus, jeigu ne Kaira.

- Kas darosi? - suklykė ji į marškinius. - Kažkas dvokia! Taip dvokia! *O, Maikai, as daugiau nenoriu*!

Ir aš taip pat užuodžiau smarvę. Pašvinkusios mėsos, sąvartyno dujų tvaiką. Pūvančių vidurių. Devoras buvo gyviausias iš jų, nuo jo kaip ir nuo jo provaikaičio sklido galinga trauka, tačiau jis vis tiek buvo negyvėlis: priėjęs arčiau, įžiūrėjau mažulyčius vabalėlius, varpančius jo šnerves ir rausvus akių kampučius. *Viskas čia yra mirtis*, prisiminiau. *Ar ne žmona man tai sakė*?

Jie ištiesė šiurpias rankas išplėšti Ki. Aš atsitraukiau, dešinėje pastebėjau pro išdaužtus langus ir raudonų plytų kaminus lendančius kitus vaiduoklius. Suspaudęs Kairą glėbyje, pasileidau į "Vaiduoklių namą".

- Čiupkite jį! - susijaudinęs riktelėjo Džaredas Devoras. - Sugaukite tą suskį, velniai rautų!

Užlėkiau mediniais laipteliais, jausdamas kažką švelnaus kutenant man skruostą - tai Kairos šuniukas, sugniaužtas mažoje rankutėje. Norėjau atsisukti ir pasižiūrėti, ar persekiotojai toli, bet nedrįsau. Jeigu suklupsiu...

- Ei! - karktelėjo moteris bilietų būdelėje. Kupeta oranžinių plaukų, kosmetikos tiek, lyg būtų tepusi ją kastuvu, bet, laimė, man nepažįstama. Ji tiesiog užsuko į šitą tamsų miestelį. Jos laimė. - Ei, misteri, turite nusipirkti bilietą!

Nėra kada, mieloji, nėra kada.

- Sulaikykite jį! - suriko Devoras. - Jis - vagis! Vaikas ne jo! Sustabdykite jį! - tačiau manęs niekas nestabdė, ir aš puoliau į "Vaiduoklių namą" su Kaira ant rankų.

Vos tik įėjęs, pakliuvau į siaurą koridorių, kur galėjau slinkti tik šonu. Tamsoje į mus spoksojo fosforescuojančios akys. Priekyje girdėjosi medžio dardesys ir laisvos grandinės žvangėjimas. Už nugaros nuo aulinių batų tratėjo mediniai laipteliai. Raudonplaukė rėkė ant persekiotojų, kad nesulaužytų nieko, nes turės sumokėti: "Patikėkit, aš rimtai! Čia vaikams, o ne tokiems mulams kaip jūs!"

Dardėjimą išgirdau visai priešais mus. Kažkas sukosi. Iš pradžių niekaip nesupratau, kas ten.

- Paleisk mane, Maikai! - linksmai šūktelėjo Kaira. - Noriu pati pereiti!

Pastačiau ją ant grindų, o po to neramiai dirstelėjau per petį. Šviesų durų stačiakampį užstojo besibraunantys kūnai.

- Mulkiai! - plyšojo Devoras. - Po vieną! Kad jūs prasmegtumėt! - pasigirdo kirtis, kažkuris suriko. Pasisukau į Kairą. Mergaitė kaip tik nėrė į besiritančią statinę, ištiesusi rankas pusiausvyrai išlaikyti. Ir - sunku patikėti! - juokėsi.

Aš nusekiau pridurmui, bet po kelių žingsnių nugriuvau.

- Oi! - atsiliepė Kaira iš kito galo, po to sukikeno, kai mane, mėginantį stotis, vėl parmušė statinė. Iš kombinezono kišenės iškrito skarelė, iš kitos - ledinukų maišelis. Norėjau pasižiūrėti, ar medkirčiai jau įėjo. Vos tik nusigręžiau, statinė vėl mane parvertė žemėn. Dabar jau žinau, kaip džiovintuve jaučiasi drabužiai.

Nušliaužiau iki statinės galo, atsistojau ir paėmęs Kairos rankutę leidausi nuvedamas gilyn į "Vaiduoklių namą". Už dešimties žingsnių aplink ją plykstelėjo balta kaip lelija šviesa, vaikas

suspigo. Storai suriaumojo kažkoks gyvūnas, primenąs stambią katę. Adrenalinas švirkštelėjo į mano kraują, ir jau norėjau atitraukti vaiką atgal, bet šnypštimas pasigirdo dar kartą. Karštas oras pakuteno mano kulkšnis, o Ki sijonuką išpūtė kaip varpą. Kaira nusijuokė.

- Eik, Ki! - sušnibždėjau. - Greičiau.

Mes nuėjome, palikę šnypšti ventiliatorių. Toliau radome koridorių su veidrodžiais, kuriuose buvome tai susisukę nykštukai, tai laibi milžinai vampyrų veidais. Turėjau vėl paraginti mergaitę; ji norėjo pasistaipyti prieš juos. Užpakaly sklido prakeiksmai statinei. Girdėjau ir Devorą, tik ne taip... garsiai.

Paskiau pakliuvome ant judančio rąsto, kuris parvertė mus ant didžiulės brezentinės pagalvės. Kai nusileidome, pasigirdo garsus purptelėjimas, ir Ki raitydamasi ant pilvo užsikvatojo iki ašarų. Aš pakišau rankas po ja ir pakėliau.

- Nemusk savo kvatereko, - pasakė ji ir nusijuokė. Baimės neliko nė lašo.

Mes pasukome kitu ankštu koridoriumi. Į nosį tvoskė pušies medienos, iš kurios buvo sukaltos sienos, kvapas. Už vienos iš jų mechaniškai žvangino grandinėmis du vaiduokliai ir veikiau priminė batsiuvius prie staklių, kalbančius apie tai, kur nusives savo merginą ir kas atsineš "produkto", kad ir ką tai reiškia. Užnugaryje nieko nebegirdėjau. Kaira vedė užtikrintai, traukė mane maža putlia rankyte. Kai priėjome duris, išpieštas liepsnos liežuviais ir pažymėtas užrašu "DURYS Į PRAGARĄ", ji nedvejodama jas atidarė. Čia lubas atstojo rausvas stiklas, nuo kurio sklido maloni rožinė šviesa, per daug jauki pragarui.

Mes ėjome ilgai. Po kurio laiko supratau, kad nebegirdžiu karuselės, ausį veriančių varpo dūžių ir okteto gitarų. Bet labai nesistebėjau. Mes turėjome būti įveikę apie ketvirtį mylios. Koks "Vaiduoklių namas" gali būti tokio ilgio?

Po valandėlės priėjome trejas duris: kairėje, dešinėje ir koridoriaus gale. Ant vienų buvo nupieštas raudonas triratukas. Ant durų priešais - žalia mano rašomoji mašinėlė. O piešinys koridoriaus gale atrodė senesnis, išblukęs. Jis vaizdavo vaikiškas rogutes. *Jos Skuterio Laribio*, toptelėjo man. *Čia tos, kurias pavogė Devoras*. Per nugarą nubėgo šiurpuliukas.

- Stai, - linksmai tarė Kaira, - šia mūsų zaisliukai, - ji pakėlė Striklendą, kad ir tas pamatytų jos triratuką.

- Taip, - atsakiau, - ko gero.

- Ašiū, kad mane issivedei, - sučiauškėjo mergytė. - Ten buvo baisūs dėdės, bet baidyklių name man patiko. Labanakt. Ir Strikenas sako labanakt.

Nespėjau nieko atsakyti, kai vaikas atidarė duris su triratuku ir žengė pro jas. Durys kaipmat užsivėrė, o tada pastebėjau, kad iš mano kombinezono kišenės karo kaspinas nuo vaikiškos skrybėlaitės. Patyrinėjęs jį, truktelėjau už durų, pro kurias ji ką tik įėjo, rankenos. Kai rankena nepasisuko, trenkiau delnu į medį. Bet delnas atsimušė lyg į tvirčiausią metalą. Pasitraukęs atsigręžiau ten, iš kur atėjome. Jokio garso. Mirtina tyla.

Aš esu tarp dviejų laikų, pamaniau. *Apie tokią būseną sakoma: "Įsmukau į plyšį". Štai ta vieta.*

Tau irgi metas, išgirdau Džo balsą. *Jeigu nenori likti čia amžiams, paskubėk.*

Paklibinau rudų durų su rašomosios mašinėlės atvaizdu rankeną. Ji lengvai pasisuko. Už jų radau dar vieną siaurą koridorių - taip pat iš sakais kvepiančios pušies. Nenorėjau ten eiti, nes ertmė kažkuo priminė karstą, bet neliko nieko kito. Žengiau vidun, ir durys už manęs užsitrenkė.

Viešpatie, suvaitojau mintyse. *Aš tamsoje, uždaroje erdvėje... pats metas garsiajam Maiklo Nuneno panikos priepuoliui.*

Bet krūtinės niekas nesugniaužė, ir nors raumenys buvo pritvinkę adrenalino, o pulsas dažnas, kontroliavau savo judesius.

Be to, netrukus įsitikinau, jog čia nėra aklinai tamsu. Galėjau įžiūrėti sienas ir lentų grindis. Apsukau mėlyną Kairos kaspinėlį aplink riešą ir pajudėjau priekin.

Ėjau ilgai, tunelis sukiojosi be jokio tikslo. Jaučiausi kaip mikrobas, judantis žarna. Pagaliau pasiekiau dvejas arkines duris. Sustojau prie jų svarstydamas, kurias pasirinkti, ir išgirdau kairėje skambant Banterio varpelį. Kai artinausi jo link, tilindžiavimas vis stiprėjo. Vienu metu jam pritarė ir griaustinis. Rudens vėsą pakeitė alinantis karštis. Pažvelgęs žemyn pamačiau, jog kombinezonas ir storpadžiai auliniai dingę. Žengiau apsirengęs šiltais apatiniais ir šiurkščiomis kojinėmis.

Man teko dar du kartus rinktis duris, ir kiekvieną kartą rinkausi tas, už kurių girdėjosi Banterio varpelis. Prieš antras duris tamsoje aiškiai išgirdau žodžius: "Ne, prezidento žmona nenukentėjo. Ant jos kojinių jo kraujas".

Beeidamas sumojau, kad pėdų daugiau nebeniežti, o kojos neprakaituoja po ilgomis apatinėmis kelnėmis. Mūvėjau tomis pačiomis trumpikėmis, su kuriomis guliau miegoti. Apsidairęs pamačiau, jog esu savo svetainėje, atsargiai slenku tarp baldų, kad neužsigaučiau kojos. Čia buvo šviesiau - pro langus sklido balzgana mėnesiena. Prisiartinau prie baro, skiriančio virtuvę nuo svečių kambario, ir patikrinau laikrodį-katiną. Penkios po penkių.

Nuėjęs prie kriauklės, atsukau čiaupą. Tik imdamas stiklinę, pamačiau Ki skrybėlės kaspiną ant savo riešo. Nusirišau ir palikau jį kamputyje tarp kavos virdulio bei televizoriaus. Po to atsigėręs šalto vandens nuslinkau gelsva vonios šviesa nutvieksktu koridoriumi. Nusigręžęs (*nusišlapinęs*, prisiminiau sakant Kairą) nuėjau į miegamąjį. Paklodės sujauktos, tačiau kambarys nepriminė orgijų vietos kaip po sapno apie Sarą, Metę ir Džo. Kodėl turėtų? Išlipau iš lovos ir miegodamas truputį pasivaikščiojau. Neįtikėtinai tikroviškas sapnas apie Fraiburgo mugę.

Bet veltui save apgaudinėju, to įrodymas - ne vien šilko kaspinas nuo mergaitės skrybėliukės. Tai niekaip nesiderino su sapno, kuris atsibudus tampa juokingas ir išdyla iš atminties, suvokimu. Pakėliau prie nosies delnus ir pauosčiau. Pušis. Ant piršto radau sakų taškelį.

Atsisėdau ant lovos, susimąsčiau, ar įrašyti viską į diktofoną, bet apsigalvojęs griuvau ant pagalvių. Grumėjo griaustinis. Užsimerkiau, pradėjau snausti, ir staiga namą nupurtė klyksmas. Aštrus it durklas. Pašokau prispaudęs prie krūtinės rankas.

Tai buvo Džo. Mums gyvenant kartu, ji niekad taip neklykė, tačiau vis tiek pažinau jos balsą.

- Neliesk jos! - surikau tamsai. - Kad ir kas tu esi - *liaukis*!

Ji vėl suriko, tartum tas kažkas su peiliu, lazda ar įkaitusiu žarstekliu mėgautųsi galėdamas man nepaklusti. Riksmas sklido iš toli, o trečią kartą taip pat veriančiai kaip pirmus du Džo suklykė labai toli. Riksmas nutolo kaip berniuko rauda.

Ketvirtas klyktelėjimas pasiekė mane iš tamsos, ir Sara nutilo. Bet namas ir toliau be garso kvėpavo. Gyvas vasaros tvankumoje, klausąs priešaušrio perkūnijos.

DVIDEŠIMT ANTRAS SKYRIUS

Man pagaliau pavyko nugrimzti į transą, bet nieko gero iš to neišėjo. Visad turiu po ranka bloknotą užrašams - veikėjų sąrašams, paaiškinimams, įvykių chronologijai, - jame šį tą pakeverzojau, bet mašinėlės puslapis liko švarus. Širdis nesidaužė krūtinėje, neašarojo akys ir kvapo netrūko, kitaip tariant, panikos priepuolio nejaučiau, bet knyga nesirašė. Endis Dreikas, Džonas Šeklfordas, Rėjus Garetis ir nuostabioji Redžina Viting stovėjo atgręžę man nugaras, atsisakę šnekėti ir ko nors imtis. Rankraščio lapų krūvelė gulėjo įprastoje vietoje, mašinėlės kairėje, prispausta masyviu kvarco gabalu, kurį radau ant kelio, bet daugiau nestorėjo. Štilis.

Pajutau situacijos ironiją, o gal net moralą. Metų metus bėgau nuo pasaulio problemų į visokias savo vaizduotės Narnijas*. Dabar jau pasaulis prisipildė laukinių tankmių, kuriose tyko aštriadančiai padarai, o spinta buvo užrakinta prieš nosį.

Kaira, parašiau ir apvedžiau vardą rožės pumpuru. Apačioje nupiešiau duonos riekelę ir papuošiau ją berete. Taip Nunenas įsivaizduoja prancūzišką skrebutį. Raidės *L.B.*, apsuptos kilpučių.

---

* K. Liuiso pasakojimai apie pasakišką šalį Narniją, į kurią galima pakliūti pro stebuklingą spintą.

Sijonukas su ančiuku. Šalia užrašiau *Kre, kre*. Dar žemiau - "Turi išskristi "Bon Voyage".

Kitoje lapo vietoje užrašiau *Dynas, Osteris* ir *Devoras*. Čia tie, kurie mugėje man atrodė realiausi ir pavojingiausi. Ar kad turėjo palikuonių? Bet juk visi septyni privalėjo turėti giminaičių. Tais laikais visi turėjo vaikų. O kur aš buvau? Klausiau Devoro, bet jis nenorėjo sakyti.

Nepaprastai karštą sekmadienio rytą tai jau nepriminė sapno. O kas galėtų būti dar? Vizija? Kelionė laiku? Jeigu ši kelionė turėjo kokią nors prasmę, kokia ji? Ką man norėjo pasakyti ir kas? Aš aiškiai prisiminiau, ką ištariau atsibudęs iš sapno, per kurį atsitempiau rašomąją mašinėlę iš Džo studijos: *Aš netikiu, visa tai melas*. Ir dabar netikėsiu. Kol nepamatysiu tiesos, geriau niekuo netikėti.

Lapo viršuje didelėmis raidėmis užrašiau **PAVOJUS**! Po to apvedžiau. Ovalą strėle sujungiau su Kairos vardu. Paskiau nuo jos nupiešiau strėlę iki *Turi skristi "Bon Voyage*" ir prirašiau METĖ.

Po riekute su berete nupiešiau mažą telefoną. Virš jo - balionėlį su užrašu DZI-I-IN! Vos tik baigiau, suskambo mano belaidis telefonas. Jis buvo padėtas ant verandos turėklo. Apvedžiau METĖ ir pakėliau ragelį.

- Maikai? - Metė atrodė linksma ir laiminga.

- Taip, - atsiliepiau. - Kaip sekasi?

- Puikiai! - atsakė ji, o aš apvedžiau ratu L.B.

- Lindė Brigs skambino man prieš dešimt minučių, ką tik baigiau su ja šnekėti. Maikai, ji vėl priima mane į darbą! Kaip gerai, ar ne?

Žinoma. Puikus būdas sulaikyti ją mieste. Užbraukiau *Turi skristi "Bon Voyage*", suprasdamas, kad Metė neskris. Kaip galėčiau ją įkalbėti? *O, kad žinočiau truputį daugiau*, pagalvojau dar kartą.

- Maikai, ar tu...

- Tai gera žinia, - tariau. Mintyse mačiau ją, stovinčią virtuvėje, čiupinėjančią pirštais sulankstytą telefono laidą, ilgas ir stamantrias kojas po džinsiniais šortais. Regėjau ir marškinėlius, kuriuos ji vilkėjo: balti, su geltonu ančiuku. - Tikiuosi, kad Lindės balse girdėjosi gėda, - apvedžiau marškinėlius, kuriuos buvau nupiešęs.

- Taip. Ir kalbėjo ji taip atvirai, kad... na, nuginklavo mane. Sakė, kad anos savaitės pradžioje jai paskambino Vitmor. Nepaliko išeities, sakė ji. Mane privalo tuojau pat atleisti. Tuomet biblioteka toliau gaus pinigus, kompiuterinę ir programinę įrangą, o jeigu ne, Devoro labdara nutrūks. Linda prisipažino, kad dėl bendruomenės gerovės jai teko susitaikyti su neteisybe... sakė, kad jai teko sunkiausias sprendimas gyvenime...

- Aha, - mano ranka savo valia judėjo bloknotu it plokštelė virš vidža lentos ir rašė: *Prašau, ar galiu aš, prašau.* - Gali būti, jog čia yra dalis tiesos, bet, Mete... kiek, tavo manymu, uždirba Lindė?

- Nežinau.

- Lažinuosi, kad daugiau nei kiti trys mažo miestuko Meine bibliotekininkai kartu paėmus.

Toli išgirdau Ki balselį: "Ar galiu as pakalbėti, Mete? Ar galiu pakalbėti su Maiku? Prasau, ar galiu?"

- Tuojau, mieloji, - po to man: - Galbūt. Žinau tik tiek, kad grįžau į darbą, o toliau - kas bus, tas.

Ant popieriaus lapo nupiešiau knygą. Po to sujungiau ją grandinėle su ančiuku ant marškinėlių.

- Ki nori su tavimi pasikalbėti, - nusijuokusi pasakė Metė. - Sako, kad šiąnakt buvote Fraiburgo mugėje.

- O, nejau tai reiškia, kad turėjau pasimatymą su dailia panele ir jį pramiegojau?

- Atrodo, kad taip. Perduoti ragelį?

- Taip.

- Gerai, imk, tauškute.

Pasigirdo šnarėjimas, kai ragelis perėjo į kitas rankas, netrukus išgirdau Kairą:

- As parmusiau tave mugėje, Maikai! Parmusiau savo kvatereką!

- Tikrai? - atsiliepiau. - Tai bent sapnas buvo, ar ne, Ki?

Vaikas ilgam nutilo. Įsivaizdavau, kad Metė nustebo, kas nutiko jos pasakorei. Pagaliau Ki droviai ištarė: - Tu ten irgi buvai. Mes matėme gyvašių sokį... stulpą su varpu virsuje... ėjom į baisybių namą... tu nukritai statinėje! Juk tai nebuvo sapnas... ką?

Galėjau įtikinti ją, kad buvo, bet staiga supratau, jog tai gali būti pavojinga. Todėl nukreipiau kalbą:

- Tu vilkėjai dailią suknutę su skrybėlaite.

- Taip! - neapsakomai nudžiugusi atsiliepė Ki. - O tu...

- Kaira, liaukis. Paklausyk manęs.

Mergaitė tuoj pat nutilo.

- Man atrodo, kad būtų geriau nepasakoti apie tą sapną. Visiems kitiems, išskyrus mane.

- Isskyrus tave.

- Taip. Ir apie šaldytuvo žmones. Gerai?

- Gerai. Maikai, ten buvo moteris Metės drabuziais.

- Žinau, - jaučiau, jog nieko bloga, kad mergaitė kalba apie tai, tačiau vis tiek pasiklausiau: - Kur Metė dabar?

- Laisto gėles. Mes turime daug gėlių, milijonus. As turiu nuvalyti virtuvinį stalą. Tai mano darbas. Man patinka darbai. Mes valgėme pranciskus skrebušius. Visada sekmadieniais valgome. Skanu, labiausiai su braskių sirupu.

- Žinau, - atsakiau, piešdamas strėlę iki riekelės su berete. - Skanumynas. Ki, ar pasakojai mamytei apie moterį su jos drabužiais?

- Ne. Bijojau isgąsdinti, - po to tyliau. - Ji ateina!

- Viskas gerai... bet nepamiršk, kad turime paslaptį, gerai?

- Taip.

- Ar galiu vėl pakalbėti su Mete?

- Gerai, - balsas iš toliau. - Mama, mamyte, Maikas nori su tavim pasikalbėti, - tada vėl kreipėsi į mane: - Aplankysite mus siandien? Galėtume surengti dar vieną fikniką.

- Šiandien negaliu, Ki. Turiu darbo.

- Metė niekad nedirba sekmadienį.

- Kai rašau knygą, dirbu kiekvieną dieną. Turiu dirbti, antraip pamiršiu istoriją. Bet mes galėsime susitikti antradienį. Piknikas su kepsniais ant grotelių pas jus namie.

- Ar iki antradienio toli?

- Nelabai. Poryt.

- O ar knygą reikia ilgai rasyti?

- Vidutiniškai.

Išgirdau Metę prašant duoti jai ragelį.

- Gerai, dar truputį. Maikai?

- Aš klausau, Ki.

- As tave myliu.

Susijaudinau ir nusigandau. Vieną sekundę buvau įsitikinęs, kad man susirakins gerklė, kaip būdavo sėdus rašyti. Po to atsikrenkščiau ir pasakiau:

- Aš tave taip pat, Ki.

- Stai Metė.

Vėl šnaresys rageliui einant iš rankų į rankas, po to Metė paklausė:

- Ar atgaivino prisiminimus apie pasimatymą su mano dukra, sere?

- Jeigu ir atgaivino, tai tik jos prisiminimus, - tarp mūsų su Mete yra ryšys, bet ne toks stiprus, neabejojau aš.

Mergina nusijuokė. Man buvo gera klausytis linksmo jos balso šį rytą, nesinorėjo gadinti nuotaiką... tačiau nenorėjau, kad baltą skiriamąją liniją ji laikytų "perėja".

- Mete, tu ir toliau būsi atsargi, sutariam? Tai, kad Lindė Brigs pasiūlė grįžti į darbą, dar nereiškia, jog staiga visas miestas tapo tavo draugais.

- Aš suprantu, - atsakė mergina. Norėjau paklausti, ar nenorėtų išvažiuoti su Kaira į Derį; galėtų pagyventi mano name per visą vasarą, kol viskas nusės į savo vietas. Tačiau ji niekur nesikels. Kai reikėjo priimti mano pasiūlytą talentingo Niujorko teisininko pagalbą, ji neturėjo pasirinkimo. Dabar rinktis ji gali. Arba mano galinti, ir kaip man pakeisti jos įsitikinimą? Nėra jokių logiškų, patvirtintų faktų; tik tamsus pavidalas po apsnigtu ledu.

- Noriu, kad ypač saugotumeisi dviejų vyrų, - paprašiau jos. - Vienas yra Bilas Dynas. Kitas - Kenis Osteris. Jis yra...

-... didelio šuns su kaklaskare savininkas. Jis...

- Tai Mėlynė! - iš toli šūktelėjo Kaira. - Mėlynė palaizė man veidą!

- Eik žaisti, mažule, - pasiūlė Metė.

- As valau stalą.

- Vėliau galėsi baigti. Dabar eik į lauką, - stojo pauzė, kai Metė palydėjo Ki su Striklendu prie durų. Paskiau kalbėjo tyliau, lyg nenorėtų būti nugirsta pašalinės ausies, nors vaikas išėjo iš furgono. - Mėginate mane įbauginti?

- Ne, - atsakiau, jungdamas ovalus prie žodžio PAVOJUS. - Tik noriu, kad būtum atsargi. Bilas ir Kenis galėjo būti Devoro pakalikai kaip Futmanas su Osgudu. Neklausk, kodėl taip manau, nes nesugebėsiu paaiškinti. Tiesiog nuojauta, tačiau Tėere mano nuojauta daug stipresnė.

- Kaip tai suprasti?

- Tu apsirengusi marškinėliais su ančiuku?

- Iš kur žinote? Ar Ki pasakė?

- Ar ji dabar išsinešė žaislinį šuniuką, kurį rado "Happy Meal" dėžutėje?

Ilga pauzė. Pagaliau Metė išspaudė: "Viešpatie" tokiu tyliu balsu, jog vos nugirdau.

- Kaip...

- Nežinau kaip. Aš nežinau, ar jums dar... gresia nemalonumai ir kodėl jie liko, bet tiesiog taip jaučiu. Kad gresia jums abiems, - galėjau pasakyti daugiau, bet išsigandau, jog ji visai sutriks.

- Jis miręs! - išpylė Metė. - Tas senis negyvas! Tai kodėl jis nepalieka mūsų ramybėje?

- Galbūt. Gal aš klystu. Bet juk nekenks pasisaugoti, tiesa?

- Taip, - sutiko ji. - Paprastai taip ir būna.

- Paprastai?

- Kodėl jums neatvažiavus pas mane, Maikai? Galbūt mes galėtume nukakti į mugę?

- Gal ir nuvyksim šį rudenį. Visi trys.

- Aš mielai.

- O kol kas mano mintys sukasi apie raktą.

- Mintys - tai pusė jūsų problemos, Maikai, - atsakė ji ir nusijuokė. Man pasirodė, liūdnai. Supratau, ką ji norėjo pasakyti. Kita pusė yra ta nuojauta. Tai sūpuoklės, ir man atrodo, jog galiausiai jos daugumą iš mūsų užsupa mirtinai.

Kiek padirbėjęs, nunešiau IBM į namą ir palikau ant jos viršaus rankraštį. Baigta, bent jau kol kas. Neieškosiu kelio pro spintą; nebematysiu Endžio Dreiko ir Džono Šeklfordo, kol šitai nepasibaigs. Ir rengdamasis kelnes bei marškinius po - man atrodė - savaičių, pagalvojau, kad kažkokia jėga bando sugundyti mane pasakojimu, kurį rašau. Galimybe vėl dirbti. Logiška: darbas visad buvo mėgstamiausias mano narkotikas, geresnis už

alkoholį ar melarilą, kurio dar turėjau vonios vaistinėlėje. O gal darbas tėra perdavimo sistema, švirkštas su visais sapnais ir reginiais. Gal tikrasis narkotikas buvo tas transas. Buvimas apsvaigime. Išgyvenimas, kaip sako beisbolo žaidėjai. Apimtas transo aš iš tikro išgyvenau.

Paėmiau mašinos raktelius nuo stalo ir pasisukau į šaldytuvą. Magnetai vėl buvo sustumti į ratą. Jame radau jau kartą matytą pranešimą, kurį dabar, nupirkęs papildomų raidžių, galėjau aiškiai perskaityti:

help her

- Stengiuosi, - atsakiau balsu ir išėjau.

Už trijų mylių 68-uoju plentu (ta kelio atkarpa vadinama Kasl Roko keliu) stovi šiltnamiai su parduotuvėle “Skiepai ir daigai”. Džo praleisdavo čia nemaža laiko, rinkdamasi smulkmenas sodui ar tiesiog plepėdama su krautuvėlės šeimininkėmis. Viena iš jų buvo Helena Oster, Kenio žmona.

Atvažiavau ten apie dešimtą sekmadienio ryte (žinoma, radau ją atidarytą; prasidėjus turistų sezonui, beveik kiekvienas Meino pardavėjas virsta pagoniu) ir sustojau prie “Bymerio” Niujorko numeriais. Mašinoje išklausiau orų prognozę - karšta ir drėgna dar mažiausiai keturiasdešimt aštuonias valandas, - tada išlipau lauk. Su didžiuliu durpinių samanų paketu rankose iš krautuvėlės išniro maudymosi kostiumėliu ir sijonu vilkinti moteris plačiakrašte skrybėle. Ji nusišypsojo man. Atsakiau jai kiek abejinga šypsena. Ji iš Niujorko, vadinasi, ne marsietė.

Parduotuvėlėje buvo karščiau ir drėgniau nei lauke. Laila Prolks, bendraturtė, kalbėjosi telefonu. Prieš kasos aparatą sukosi nedidukas ventiliatorius, moteris stovėjo tiesiai prieš jį, vė-

dindamasi savo berankovės palaidinės priekį. Pamačiusi mane, ji pamojo. Aš jai taip pat pamojavau, lyg būčiau kas nors kitas. Dirbti nesiseka, bet vis tiek esu transe. Vis tiek išgyvenu.

Ėmiau sukiotis po parduotuvę, kilnodamas įvairius daiktus ir slapčia stebėdamas Lailą, kada ji baigs plepėti telefonu ir galėsiu su ja pasikalbėti... Pagaliau ji padėjo ragelį ir priėjo prie prekystalio.

- Maiklai Nunenai, kaip malonu tave matyti! - pasakė ji, mušdama mano pirkinių čekius. - Man labai gaila dėl Džoanos. Iš karto turiu tai pasakyti. Ji buvo tokia meilutė.

- Ačiū, Laila.

- Nėr už ką. Daugiau nėra ką pridurti, bet tokius dalykus geriausia pasakyti iš karto. Visuomet taip maniau ir manysiu. Tiesiai šviesiai. Tai sugalvojai darže pasikrapštyti?

- Jeigu kiek atvės.

- A! Argi ne košmaras? - ji pakilnojo savo palaidinę, rodydama man, koks tai košmaras, po to bakstelėjo į vieną mano pirkinį. - Norite, kad įdėčiau į atskirą krepšelį? Atsarga gėdos nedaro, toks mano devizas.

Aš linktelėjau, po to akis kliudė juoda lentutė, paremta į prekystalį. ŠVIEŽIOS MĖLYNĖS, perskaičiau kreida užrašytą reklamą. GAUSUS DERLIUS!

- Norėčiau dar pintą uogų, - paprašiau. - Jeigu jos ne penktadienio. Be penktadieninių galiu apsieiti.

Moteris energingai linktelėjo, tarsi patvirtindama, kad tikrai galiu.

- Vakar dar kabojo ant kelmelių. Ar tinka?

- Žinoma, - atsakiau. - Kenis savo šunį vadina Mėlyne, tiesa?

- Juokingas vardas. Dievaži, myliu didelius šunis, bet tik gerai išauklėtus, - ji nusisuko, ištraukė pintą mėlynių iš nedidelio šaldytuviuko ir supylė man į maišelį.

- Kur Helena? - pasiteiravau. - Išeiginė?

- Tik ne jai, - atsakė Laila. - Kai ji mieste, iš čia išmuštum tik pagaliu. Jiedu su Keniu ir vaikais išvažiavo į Taksačiusetsą. Susimetę su brolio šeima, dviem savaitėms kas vasarą išsinuomoja kotedžą. Visi išvažiavo. O senis Mėlynė vaiko žuvėdras, kol krenta iš nuovargio, - Laila garsiai nusijuokė. Juokas priminė Sarą Tidvel. O gal jos žvilgsnis. Akys nesijuokė. Jos žiūrėjo tiriančiai, šaltai ir smalsiai.

Gal baigsi? paklausiau savęs. *Juk visi negali būti susimokę, Maikai!*

Ar gali? Yra toks dalykas, kaip mieso savimonė; kas abejoja, turėtų apsilankyti Naujosios Anglijos miesto susirinkime. Jeigu yra savimonė, gal yra ir pasąmonė? Ir jeigu mes su Kaira dalijamės mintimis, kodėl kiti Tėero žmogeliai negali daryti to paties, net ir nežinodami? Mes visi dalijamės ta pačia žeme ir oru, ežeras ir viskas po juo - bendra. Mes visi vaikštome Gatve, ten, kur gali vaikštinėti tiek prižiūrėti šuneliai, tiek laukiniai šunėkai.

Pradėjęs krautis pirkinius į medžiaginį krepšį, išgirdau Lailą sakant:

- Vargšas Roisas Merilas. Girdėjote?

- Ne.

- Vakar vakare nusirito savo rūsio laiptais. Nepajėgiu suvokti, ko tokio amžiaus žmogui reikėjo lipti tais stačiais laiptais, bet, matyt, amžius kaltas.

Jis mirė? norėjau paklausti, bet susilaikiau. Tėere taip tiesmukai neklausiama.

- Jis iškeliavo anapus?

- Dar ne. Motono gelbėjimo tarnyba nugabeno jį į Kaslo apygardos ligoninę. Komos būklės. Niekas nesitiki, kad jis atsigaus, vargšelis. Į kapus nusineš istorijos atkarpą.

- Manau, kad taip, - *ačiū Dievui*, pagalvojau. - Jis turi vaikų?

- Ne. Merilai Tėere gyvena du šimtus metų; vienas žuvo Semeteri Ridže*. Bet dabar senos giminės nyksta. Geros dienos, Maikai, nusišypsojo ji. Bet akys liko šaltos ir įdėmios.

Sėdau į savo "Ševį", padėjau pirkinių maišelį ant keleivio sėdynės ir valandėlę pasimėgavau šaltu vėjeliu, dvelkiančiu iš kondicionieriaus į veidą ir kaklą. Kenis Osteris Taksačiusetse. Tai gerai. Žingsnis reikiama linkme.

Lieka mano vasarnamio prižiūrėtojas.

- Bilo nėra, - atsakė Ivetė. Ji stovėjo tarpduryje, užstojusi praėjimą (ach, kaip tai sudėtinga, kai ūgis penkios pėdos trys coliai, o sveri apie šimtą svarų), žvelgdama į mane klubo apsauginio, kuris kartą jau išmetė girtuoklį, žvilgsniu.

Stovėjau jaukaus, prižiūrėto namelio, pastatyto ant Pibodi Hilo viršūnės, priemenėje, iš kurios vėrėsi vaizdai į Niū Hampšyrą ir Vermontą. Namo kairėje - Bilo įrangos pašiūrės, nudažytos vienoda pilka spalva ir pažymėtos lentelėmis: *Dyno priežiūra Nr. 1, Nr. 2., Nr. 3.* Prieš antrą stovėjo Bilo "Dodžas". Dirstelėjau į jį, po to į Ivetę. Moteris tik suspaudė lūpas. Dar truputį, ir jos visai išnyks.

- Išvažiavo į Šiaurės Konvėjų su Baču Viginsu, - pasakė ji. - Bačo furgonu. Atsivežti...

- Nereikia dėl manęs meluoti, - pasigirdo Bilo balsas už jos nugaros.

Iki vidurdienio liko dar visa valanda, diena, kaip sakoma, tik prasidėjo, o balsas buvo kaip visiškai nusikamavusio žmogaus. Jis atšlepsėjo koridoriumi. Kai iš prieblandos išėjo į ryškią šviesą, pamačiau, kad Bilas nebegali nuslėpti savo amžiaus. Veide įsirėžė kiekvieneri metai, gal net daugiau, nei buvo iš tiesų. Apsi-

* Kalbama apie vieną iš daugelio kolonistų susirėmimų su indėnais.

rengęs savo įprastomis chaki spalvos kelnėmis ir palaidine, - Bilas Dynas ir mirs su uniforma, - bet pečiai sulinkę, lyg sausgyslės būtų pertemptos po savaitę tampytų sunkių kubilų. Veidas sukrito, akys atrodė didesnės nei anksčiau, žandikaulis pernelyg išsišovęs, o lūpos suglebusios. Visiškas senis. Šeimos darbų nebuvo kam perduoti; senosios giminės nyksta, sakė Laila Prolks. Gal ir gerai.

- Bilai... - kreipėsi misis Dyn, bet jis nutildė ją ranka. Pirštai su nuospaudomis truputį virpėjo.

- Keliauk į virtuvę, - paprašė jis žmonos. - Man reikia pasikalbėti su *compadre*. Aš trumpai.

Ivetė pasižiūrėjo į vyrą, o kai atsigręžė į mane, lūpų tikrai buvo nelikę. Tik juodas brūkšnys, tarytum pabrauktas pieštuku. Akyse perskaičiau neapykantą.

- Nevarginkite jo, - pasakė Ivetė. - Jis nemiegojęs. Vis tas karštis, - ir nuėjo tiesi kaip styga į tamsų koridorių, kur tikriausiai buvo vėsu. Pastebėjote, kad senų žmonių namuose visuomet atrodo vėsu?

Bilas išėjo į priemenę ir susigrūdo stambias savo rankas į kelnių kišenes, nepaspaudęs man dešinės.

- Neturiu ką tau pasakyti. Tarp mūsų baigta.

- Kodėl, Bilai? Kodėl baigta?

Jis žvelgė į vakarus, kur mirguliuojančiame vasaros karštyje kilo kalvos ir nyko iš akių nespėjusios pavirsti kalnais. Tylėjo.

- Aš noriu padėti tai jaunai moteriai.

Bilas metė skersą žvilgsnį, kurį puikiai supratau.

- Aha. Padėti, kad galėtum palįsti po jos sijonu. Esu matęs vyrų iš Niujorko ir Niū Džersio, kurie atsiveždavo čia savo merguželes. Vasaros savaitgaliui. Žiemą paslidinėti. Vyrai, vaikštantys su tokiomis merginomis, visuomet vienodi; liežuvis nutįsęs, net kai vaikšto užsičiaupę. Dabar ir tu toks.

Supykau, bet numaldžiau norą atsikirsti. Juk to jis ir siekia.

- Kas čia atsitiko? - paklausiau. - Ką jūsų tėvai, seneliai ar proseneliai padarė Sarai Tidvel ir jos šeimai? Juk ne tik išvarėte, ar ne?

- Nebuvo reikalo, - atsakė Bilas, įsmeigęs pro mane žvilgsnį į kalvas. Akyse tvenkėsi ašaros, bet veidas buvo griežtas. - Patys išsikraustė. Mano tėvas sakydavo, jog nėra nigerio, kuriam nesviltų padai.

- Kas pastatė spąstus, kuriuose žuvo Sonio Tidvelo berniukas? Ar tavo tėvas, Bilai? Ar Fredas pastatė?

Jis pasuko į mane akis. Veido išraiška nepasikeitė.

- Nesuprantu, apie ką tu šneki.

- Aš girdžiu jį verkiant savo namuose. Ar supranti, ką reiškia girdėti mirusį vaiką raudant namuose? *Kažkoks niekšas sugavo jį žabanguose it kiaunę, o aš klausau jo verksmo sumautoje Saroje!*

- Teks susirasti naują prižiūrėtoją, - pasakė Bilas. - Daugiau nebegaliu tau dirbti. Ir nebenoriu. Pageidaučiau, kad nešdintumeisi iš mano priemenės.

- Kas čia vyksta? Padėk man, dėl Dievo!

- Jeigu neisi pats, padėsiu spyriu į užpakalį.

Kelias sekundes tyrinėjau sudrėkusias jo akis ir griežtą žandikaulio sukandimą - dvejopą prigimtį, įrašytą veide.

- Aš netekau savo žmonos, senas niekše, - tariau. - Moters, kurią sakei mylėjęs.

Pagaliau jo bruožai sušvelnėjo. Jis pažvelgė į mane nustebęs ir įsižeidęs.

- Ji mirė ne *čia*. Tai neturi nieko bendra. Ji galėjo nevažiuoti į Tėerą... na, galėjo turėti savo priežasčių nevažiuoti į Tėerą... bet tai tiesiog buvo smūgis. Tai galėjo atsitikti bet kur. Bet kur.

- Aš netikiu tuo. Ir tu, manau, taip pat. *Kažkas nusekė ją į Derį*, galbūt todėl, kad ji laukėsi...

Bilas išpūtė akis. Daviau jam progą ką nors atsakyti, bet jis ja nepasinaudojo.

-... arba todėl, kad ji per daug žinojo.

- Ji mirė nuo smūgio, - Bilo balsas drebėjo. - Aš pats skaičiau nekrologą. Ji mirė nuo prakeikto smūgio.

- Ką ji sužinojo? Pasakyk man, Bilai. Prašau.

Įsiviešpatavo tyla. Kol abu tylėjome, leidau sau apsidžiaugti, kad man pagaliau pavyko jį pralaužti.

- Galiu pridurti tik viena - pasitrauk, Maikai. Dėl savo nemirtingos sielos, pasitrauk, ir leisk įvykiams tekėti savo vaga. Jie ir taip tekės, nors ir nepasišalinsi. Upė jau priartėjo prie jūros ir jai nusispjaut, ar tau tai patinka. Pasitrauk. Dėl Dievo meilės.

Ar tau rūpi tavo siela, misteri Nunenai? Dievo peteliškė, sugauta mėsos kokone, kuris netrukus dvoks kaip manasis?

Bilas apsisuko ir nuėjo prie durų, kaukšėdamas užkulniais į medines priemenės grindis.

- Nesiartink prie Metės ir Ki, - įspėjau. - Jeigu bent prieisi prie to furgono...

Senis atsigręžė, saulė plykstelėjo ašarų takeliuose ant skruostų. Jis išsitraukė skarelę ir nusišluostė veidą.

- Aš nekelsiu kojos iš šito namo. Visų pirma, gailiuosi grįžęs iš atostogų, bet padariau tai dėl tavęs, Maikai. Toms dviems iš Vasp Hilo nėra ko manęs bijoti. Ne, bijoti reikia ne manęs.

Jis uždarė paskui save duris. Netikėdamas savo akimis, stovėjau ir žiūrėjau į jas. Juk tarp mūsų su Bilu Dynu negalėjo būti tokio pokalbio, ar ne? Bilo, kuris priekaištavo man, kad neleidau pasidalyti - ir numalšinti - savo skausmu dėl Džo, Bilo, sutikusio mane taip šiltai?

Po to išgirdau spragtelėjimą. Bilas niekad gyvenime nerakino durų, kai būdavo namuose, o dabar pasuko raktą. Tas aiškus spragtelėjimas apie ilgametę draugystę su Bilu Dynu pasakė daugiau nei reikėjo. Apsisukau ir nunarinęs galvą nukėblinau prie savo mašinos. Neatsigręžiau, išgirdęs atveriamą langą.

- Niekada daugiau čia nesirodyk, miesto šunsnuki! - suriko Ivetė Dyn. - Tu sudaužei jam širdį! Nesirodyk! Girdi, niekada!

- Prašau, - maldavo misis M., - neklausinėk manęs daugiau, Maikai. Nenoriu pakliūti į juoduosius Bilo Dyno sąrašus, kaip mano mama nenorėjo pakliūti Normalo Osterio ar Fredo Dyno nemalonėn.

Perkėliau ragelį prie kitos ausies.

- Aš tik norėjau sužinoti...

- Šiame krašte vasarnamių prižiūrėtojai - valdžia. Jeigu atvažiavusiam jie pasako, kad reikia samdyti tą stalių arba tą elektriką, vasarotojas taip ir daro. Arba jeigu pasako, kad šitas turi būti atleistas, nes nėra patikimas, žmogus atleidžiamas. Tai, kas tinka santechnikams, sodininkams ir elektrikams, dvigubai labiau tinka namų šeimininkėms. Jeigu nori gauti rekomendaciją, turi taikytis prie tokių žmonių kaip Fredas ar Bilas Dynai, Normalas ar Kenis Osteriai. Negi nesupranti? - ji atvirai maldavo. - Kai Bilas sužinos, kad papasakojau tau, ką Normalas Osteris padarė Keriui, oooo kaip pasius!

- Kenio Osterio broliukui, tam, kurį Normalas nuskandino po pompa? Jo vardas buvo Keris?

- Aha. Pažįstu daug žmonių, kurie panašiai pavadina savo vaikus, mano, kad tai gražu. Pati lankiau mokyklą su broliu ir seseria, kurių vardai buvo Rolandas ir Rolanda Tjerai. Regis, Rolandas dabar Mančesteryje, o Rolanda ištekėjo už vaikino iš...

- Brenda, atsakykite į vieną klausimą. Aš niekam nesakysiu. Gerai?

Sulaikęs kvėpavimą, laukiau trakštelėjimo, kai ji padės ragelį. Bet moteris tyliai paklausė:

- Kokį?

- Kas buvo Karla Dyn?

Teko vėl palaukti. Kita ranka žaidžiau kaspinu nuo senoviškos Ki skrybėlaitės.

- Tu juk niekam nesakysi, kad aš pasakiau? - pagaliau išgirdau Brendos balsą.

- Nesakysiu.

- Karla Dyn buvo dvynė Dyno sesuo. Ji mirė prieš šešiasdešimt penkerius metus, per gaisrus, - per gaisrus, kurie, pasak Bilo, buvo Ki senelio atsisveikinimo dovana Tėerui. - Tiesiog nežinau, kaip tai atsitiko. Bilas apie tai niekad nekalba. Jeigu pasakysi jam, kad išgirdai apie tai iš manęs, daugiau Tėere man neteks kloti nė vienos lovos, - po to bejėgiškai pridūrė: - Bet jis vis tiek gali sužinoti.

Turint galvoje mano patirtį ir prielaidas, dėl to ji neklysta. Tačiau tokiu atveju visą likusį gyvenimą ji kas mėnesį gaus iš manęs čekį. Neketinau sakyti tai telefonu, kad neįžeisčiau jos jankiškos sielos. Tad padėkojau, dar kartą patikinau, kad niekam nesakysiu, ir baigiau pokalbį.

Valandėlę pasėdėjau už stalo dėbsodamas į Banterį, paskiau ištariau:

- Kas čia?

Nieko neišgirdau.

- Nagi, - paraginau. - Nesidrovėk. Eikime devynioliktu ar devyniasdešimt antru žemyn. Jeigu nenori, pasikalbėkime.

Vėl jokio atsakymo. Net varpelis ant briedžio iškamšos kaklo tylėjo. Susiradau užrašus, kuriuos pasižymėjau kalbėdamasis su Džo broliu. Apvedžiau vardus *Kija*, *Kaira*, *Kito* ir *Karla*. Po rėmeliu nubrėžiau dar vieną skyrių ir prirašiau *Keris*. *Pažįstu daug žmonių, kurie panašiai pavadina savo vaikus*, sakė misis M. *Mano, kad tai gražu.*

Man tai neatrodė gražu. Veikiau kraupu.

Tuomet sumečiau, jog mažiausiai du iš šių panašius vardus turinčių vaikų paskendo: Keris Osteris po vandens čiurkšle, Kija Nunen - mirštančiame motinos kūne, ne didesnė už saulėgrąžos

sėklą. O aš ežere mačiau trečio nuskendusio vaiko vaiduoklį. Kito? Ar ten buvo Kito? O gal Kito mirė nuo kraujo užkrėtimo?

Panašiai pavadina savo vaikus, mano, kad tai gražu.

Kiek vaikų su panašiai skambančiais vardais buvo iš pradžių? Kiek liko? Atsakymas į pirmą klausimą nebuvo svarbus, o antrą jau žinojau. *Šita upė beveik pasiekė jūrą,* sakė Bilas.

Karla, Keris, Kito, Kija... visi mirė. Liko tik Kaira Devor.

Pašokau apversdamas kėdę. Toji driokstelėjo ant grindų taip garsiai, kad nevalingai riktelėjau. Aš išvažiuoju, tuojau pat. Užteks skambinėti, žaisti privatų detektyvą Endį Dreiką, užtarinėti nelaimingą gražuolę. Reikėjo pasikliauti savo instinktais ir pačią pirmą naktį grįžti atgal. Ką gi, grįšiu dabar, sėsiu į "Ševį" ir vyniosiu meškeres į De...

Pašėlusiai sutilindžiavo Banterio varpelis. Atsisukęs pamačiau, kad jis siūbuoja it purtomas nematomos rankos. Stumdomos durys į verandą ėmė važinėti ir taukšėti. Ant staliuko sofos gale it vėjo gūsio pagauta atsivertė kryžiažodžių knyga ir televizijos programa. Grindimis kažkas sudundėjo, lyg neregima būtybė skubiai šliaužtų prie manęs, daužydama kumščiais į žemę.

Vėjo gūsis, šiltas it pravažiavus metro traukiniui, ūžtelėjo pro mane. Jame išgirdau tylų balsą: *A-te, A-te, A-te,* lyg gero kelio palinkėjimą. O jam tylant supratau, jog balsas kartoja Ki vardą: *Ki-Ki, Ki-Ki, Ki-Ki.* Paskiau kažkas trenkė man į nugarą dideliu, minkštu kumščiu. Griuvau ant stalo, įsikibau į jį, kad išsilaikyčiau ant kojų, nuverčiau padėkliuką su druskine ir pipirine, servetėlių laikiklį ir vazelę, į kurią misis M. buvo pamerkusi saulučių. Vaza nusirito nuo stalo ir sudužo. Sumirgo virtuvinio televizoriaus ekranas, kažkoks politikas postringavo, kad vėl auga infliacija. Įsijungė kompaktinių diskų grotuvas, užgoždamas politiko šneką; "Rolling Stones" atliko Saros Tidvel dainos "Man trūksta tavęs, mažute" koverį. Viršuje įsijungė dūmų detektorius, po to

antras, trečias. Netrukus prie jų prisijungė mano automobilio signalizacija. Mane apkurtino garsų kakofonija.

Pajutau, kaip kažkas karšta ir minkšta suėmė mano riešą, ranka šovė į priekį ir nukrito ant bloknoto. Stebėjau, kaip ji negrabiai atverčia naują lapą, po to sugriebia šalia gulintį pieštuką. Pirštai čiupo jį kaip durklą, o tada kažkas kitas ėmė juos vedžioti, iš pradžių lėtai, po to vis greičiau, kone drėksdamas popierių:

padėk jai nevažiuok padėk jai
nevažiuok padėk jai padėk
ne ne mielasis prašau nevažiuok
padėk jai padėk jai
padėk jai

Prirašiau kone iki lapo apačios, ir tada kambarį vėl užplūdo sausio šaltis, nudilgydamas mano odą, paleisdamas nosį ir baltu garu versdamas orą iš burnos. Pirštai susigniaužė, ir pieštukas lūžo perpus. Už nugaros paskutinį kartą skimbtelėjo ir nutilo Banterio varpelis. Ten pat išgirdau dvigubą pokštelėjimą it atkimšus šampano butelį. Ir viskas nurimo. Kad ir kas čia buvo, jie paliko mane vieną.

Išjungiau grotuvą tą akimirką, kai Mikas ir Keitė užtraukė "Staugiantį vilką", po to užlėkiau laiptais išjungti dūmų detektorių. Viršuje išlindau pro svečių miegamojo langą ir pulteliu nutildžiau automobilio signalizaciją.

Kai didžiausias triukšmas nutilo, išgirdau virtuvėje karksintį televizorių. Nulipau į apačią, išjungiau jį ir sustingau padėjęs pirštą ant "Off" mygtuko. Įkyrusis Džo katinas-laikrodis nustojo judinti uodegą, o didelės plastmasinės akys gulėjo ant grindų. Jos tiesiog iššoko iš akiduobių.

Vakarieniauti nuvažiavau į "Kaimo kavinę". Prieš sėsdamasis už baro, pasiėmiau paskutinį sekmadienio "Telegram" numerį (antraštė skelbė: KOMPIUTERIŲ MAGNATAS DEVORAS MIRŠTA GIMTAJAME VAKARŲ MEINO MIESTELYJE). Ten pat įdėta Devoro fotografija, daryta ateljė, kai jam buvo apie trisdešimt metų. Jis šypsojosi. Dauguma žmonių tai daro natūraliai. O man pasirodė, kad Devoras mokėsi šypsotis ilgai ir atkakliai.

Užsisakiau pupelių, likusių nuo šeštadieninio pupelių patiekalo. Mano tėvas nebuvo aforizmų kalvis, - mūsų šeimoje išminties perlais žarstėsi mama, - bet šildydamas nuo šeštadienio vakarienės likusias pupeles jis nuolat kartodavo, kad jos ir jautienos troškinys skanesni kitą dieną. Aš įsidėmėjau tai. Antras ir paskutinis tėvo patarimas, įstrigęs mano galvoje - visuomet plauti rankas apsilankius stoties tualete.

Kai skaičiau straipsnį apie Devorą, Odrė priėjusi pasakė, kad Roisas Merilas mirė neatgavęs samonės. Laidotuvės vyks antradienio popietę baptistų bažnyčioje, daug miestelėnų susirinks pasižiūrėti, kaip Ilai Mizerv įteikiama Bostono "Post" lazda. Ar eisiu pasižiūrėti? Ne, atsakiau, tikriausiai neisiu. Nutariau nutylėti, jog tuo metu tikriausiai švęsiu pergalę pas Metę Devor.

Kol valgiau, ateidavo ir išeidavo įprasti sekmadienio lankytojai. Užsisakydavo mėsainių, pupelių, sumuštinių su vištienos salotomis, pirko alų. Kai kurie gyveno Tėere, kai kurie buvo atvykėliai. Aš į juos nežiūrėjau, niekas manęs nekalbino. Neįsivaizduoju, kas galėjo palikti servetėlę mano laikraštyje. Atsivertęs sporto puslapį, tiesiog radau ją. Išėmiau, norėdamas padėti į šalį, bet apačioje pastebėjau užrašą juodomis raidėmis: NEŠDINKIS IŠ TR.

Taip ir nesužinojau, kas ją įkišo. Galėjo būti bet kuris.

DVIDEŠIMT TREČIAS SKYRIUS

Pasirodžiusi tamsa transformavo to sekmadienio sutemas į dekadentišką grožybę. Slysdama kalnais, saulė paraudo, dangus nusidažė krauju it sukruvinta nosis. Sėdėjau verandoje, stebėjau saulėlydį ir sprendžiau kryžiažodį. Kai suskambo telefonas, numečiau kryžiažodžių rinkinį ant rankraščio ir nuėjau atsakyti. Man jau buvo pabodę žiūrėti į nebaigto romano pavadinimą.

- Alio?

- Kas čia vyksta? - panoro išsiaiškinti Džonas Storou. Jis nesivargino pasisveikinti, tačiau kalbėjo nepiktai, greičiau džiaugsmingai. - Praleidau geriausią muilo operos vietą!

- Įsiprašiau priešpiečių antradienį, - pasakiau. - Tikiuosi, kad neprieštarausite.

- Ne, nė kiek, kuo toliau, tuo linksmiau, - atrodo, kad jis išties taip mano. - Kokia vasara, a? Kokia vasara! Kas nors naujo nutiko? Žemės drebėjimai? Vulkanai? Masinės savižudybės?

- Masiškai niekas nesižudė, bet senis padėjo šaukštą, - atsakiau.

- Velnias, visas pasaulis žino, kad Maksas Devoras padėjo, - tarė Džonas. - Nustebinkite mane, Maikai! Pritrenkite kokia nors naujiena!

- Ne, kitas senis. Roisas Merilas.

- Nežinau, apie ką... a, palaukite. Tas su auksine lazda, kuris atrodė kaip "Juros parko" eksponatas?

- Tas pats.

- Aišku. O visa kita...

- Visa kita kontroliuojama, - atsakiau, po to prisiminiau iššokusias katino akis ir vos nesuprunkščiau. Mane sulaikė įsitikinimas, kad misteris Linksmuolis tik užsidėjo šią kaukę; Džonas skambino pasiklausti, kas iš tikro vyksta tarp mūsų su Mete. O ką aš atsakysiu? Kol kas nieko? Vienas bučkis, erekcija, visa kita laukia ateityje?

Bet Džonui rūpėjo kiti dalykai.

- Klausykite, Maikai, skambinu, nes turiu jums naujienų. Manau, nustebsite ir apsidžiaugsite.

- Kas gali būti geriau, - atsakiau. - Klokite.

- Skambino Rodžetė Vitmor ir... beje, ar jūs kartais nedavėt jai mano tėvų telefono numerio? Dabar aš jau Niujorke, bet ji skambino man į Filadelfiją.

- Aš neturiu jūsų tėvų numerio. Nepalikote nė viename atsakiklyje.

- A, tikrai, - nė neatsiprašė; jis buvo per daug susijaudinęs, kad kreiptų į tai dėmesį. Mane ir patį ėmė jaudulys, net nežinant, kas vyksta. - Daviau jį Metei. Kaip manote, ar ta Vitmor gavo jį iš Metės? Ar galėjo Metė pasakyti?

- Nesu tikras, jog pamačiusi liepsnojančią kaip deglas Rodžetę Metė vargintųsi nusišlapinti, kad užgesintų.

- Kaip vulgaru, Maiklai, *très vulgarino*, - bet Džonas juokėsi. - Tikriausiai Vitmor gavo jį taip, kaip Devoras jūsų.

- Ko gero, - pritariau. - Nežinau, kas mūsų laukia, bet kol kas jaučiu, kad ji dar gali prieiti prie personalinio Makso Devoro kompiuterio. O ji tai tikrai žino, kaip jį spaudyti. Skambino iš Palm Springso?

- Aha. Sakė, jog ką tik su advokatais preliminariai aptarė Devoro testamento reikalus. Pasak jos, senelis paliko Metei Devor aštuoniasdešimt milijonų dolerių.

Netekau amo. Manęs advokato žodžiai nepradžiugino - greičiau pritrenkė.

- Pribloškiau, a? - džiugiai paklausė Džonas.

- Norėjot pasakyti, Kairai, - išlemenau. - Kad galėtų tvarkyti juos, sulaukusi pilnametystės?

- Ne, jis padarė, kaip ir sakiau. Aš pats tris kartus perklausiau Vitmor, kol supratau. Jo beprotystė turėjo tam tikrą sistemą. Ne kažin kokią, bet vis tiek. Matote, yra sąlyga. Jeigu jis paliktų pinigus nepilnamečiui vaikui, o ne jo motinai, sąlyga neturėtų prasmės. Juokinga žinant, kad pati Metė neseniai tapo pilnametė*.

- Juokinga, - sutikau, prisiminęs suknelę, slystančią nuogu jos liemeniu. Taip pat prisiminiau Bilo Dyno žodžius apie vyrus, vaikštančius su mergaitėmis.

- Prie kokios virvutės jis pririšo tuos pinigus?

- Kad Metė turi likti Tėere metus nuo Devoro mirties, iki 1999-ųjų liepos 17-osios. Dieną ji gali išvažiuoti, bet privalo grįžti į savo lovą Tėere devintą vakaro, antraip pinigų nematys. Ar esate girdėjęs tokią nesąmonę? Kalbu ne apie senus filmus su Džordžu Sandersu.

- Ne, - atsakiau, prisiminęs apsilankymą Fraiburgo mugėje su Kaira. Net ir po mirties jis siekia globos, pagalvojau aš, ir buvau teisus. Jis nori, kad jos liktų čia. Net ir po mirties nenori paleisti.

- Sąlygos negalima apeiti? - pasiteiravau Džono.

- Žinoma, kad ne. Tas senas bezdalius laisvai galėjo parašyti, kad ji gaus tuos aštuoniasdešimt milijonų, jeigu visus metus naudos mėlynus tamponus. Bet tiek pinigų nesimėto. Aš tuo pasirūpinsiu. Jau pasišnekėjau su trimis mūsų nekilnojamojo turto

---

* JAV pilnametystė yra nuo 21 metų.

specialistais... kaip sakote, gal vieną atsivežti antradienį, ką? Vilis Stivensonas galėtų imtis nekilnojamojo turto klausimų, jeigu Metė sutiks, - advokatas netvėrė savo kailyje. Negėręs nė lašo, galėjau galvą dėti, bet atsivėrusios perspektyvos iškėlė jį į padanges. Jo įsitikinimu, čia laiminga pasakos pabaiga: Pelenė grįžta namo lyjant pinigais.

-... žinoma, Vilis pagyvenęs, - tratėjo Džonas, - trijų šimtų metų, jei ne daugiau, kitaip tariant, netaps vakarėlio siela, tačiau...

- Geriau palikite jį namuose, - pasiūliau. - Dar bus marios laiko paraikyti Devoro testamentą. O kol kas man atrodo, jog Metei nebus sunku įvykdyti tą nesąmoningą sąlygą. Jeigu prisimenate, ją ką tik grąžino į darbą.

- Taip, baltasis jautis krito - banda pakriko! - džiūgavo Storou. - Tik pamanykit! Naujoji milijonierė grįžta išdavinėti knygų ir siuntinėti įspėjimų nepareigingiems skaitytojams! Gerai, antradienį mes tiesiog pasilinksminsime.

- Gerai.

- Iki žemės graibymo.

- Na... mums, vyresniems, gal užteks atsisėsti, neprieštaraujate?

- Žinoma. Jau pakviečiau Romeo Bisonetą, jis žadėjo atsivesti Džordžą Kenedį, privatų detektyvą, kuris atkasė visą tą mėšlą apie Dardžiną. Bisonetas sako, kad po taurelės kitos Kenedis tampa tikru linksmuoliu. Regis, jis atveš steikų iš "Piterio Lagerio", minėjau?

- Lyg ir ne.

- Geriausi steikai pasaulyje. Maiklai, ar suvokiate, kaip tai merginai pasisekė? *Aštuoniasdešimt milijonų dolerių*!

- Galės pakeisti "Skautį".

- A?

- Nieko. Pasirodysite rytoj vakare ar tik antradienį?

- Antradienį apie dešimtą, Kaslo apygardos oro uoste. "New England Air". Maikai, ar viskas gerai? Jūsų balsas kažkoks keistas.

- Viskas. Esu ten, kur turiu būti. Manau.

- Kaip tai suprasti?

Išėjau su telefonu į verandą. Tolumoje griaudėjo. Buvo karščiau nei pragare, nė menkiausio dvelksmo. Saulė nusileido, vakaruose liko rausvas atšvaitas.

- Nežinau, - atsakiau advokatui, - bet tikiuosi, kad situacija pati išaiškės. Susitiksime oro uoste.

- Gerai, - tarė Džonas, po to tyliu, kone susimokėlišku balsu ištarė: - Aštuoniasdešimt milijonų suknistų Amerikos dolerių.

- Nemažas kopūstėlis, - sutikau ir palinkėjau labos nakties.

Ryte išgėriau juodos kavos su skrebučiu, žiūrėdamas orų prognozę. Kaip dauguma orų prognozių pranešėjų šiomis dienomis, vyrukas atrodė mažumėlę trenktas. Lyg nuo tų radarų nuotraukų būtų pavažiavęs stogas. Man jis buvo panašus į "Millennial" videožaidimo veikėją.

- Dar trisdešimt šešias valandas virsime šitame katile, po to numatomi dideli pasikeitimai, - aiškino jis, baksnodamas į pilką gumulą Vidurio Vakaruose. Jame plyksėjo maži žaibukai. Už tos dėmės Amerika atrodė giedra iki pat dykumų krašto, o temperatūra buvo bent šešiais laipsniais žemesnė. - Kaip matome, šiandien bus tie patys trisdešimt šeši, šį vakarą ir rytoj nieko geriau negaliu pažadėti. Bet šitie audrų frontai turėtų pasiekti Vakarų Meiną rytoj po pietų, tad jus visus domina, ko laukti. Prieš vėsesnį ir giedrą trečiadienio orą mus tikriausiai aplankys smarkios audros su perkūnija, liūtys, vietomis kruša. Meine viesulai reti, bet rytoj kai kuriems vakarinio ir centrinio Meino miestams gali tekti su jais susipažinti. Žodis tau, Erlai.

Erlas, rytinių žinių vedėjas, nekalto buliuko, kuris neseniai dar kraipė užpakalį "Čipendeilo" klube, veidu aiktelėjo:

- Vou! Čia tai bent prognozė. Tornadai Meine!

- Vou! - pamėgdžiojau jį. - Pakartok dar sykį, Erlai. Kartok, kol atsibos.

- Jergutėliau, - pasakė Erlas, nepaklausęs manęs, ir tuo metu subirbė telefonas. Nuėjau atsakyti, pakeliui dirstelėjęs į katiną-laikrodį. Naktis praėjo ramiai, - niekas nesriūbavo, neklykė, aš pats nelunatikavau, - bet laikrodis vis nedavė man ramybės. Kabojo ant sienos išvirtusiomis akimis kaip blogų naujienų pranašas.

- Alio?

- Misteris Nunenas?

Balsas buvo girdėtas, tačiau ne iškart supratau, kas skambina. Todėl, kad ji pavadino mane misteriu Nunenu. Penkiolika metų Brendai Mizerv buvau tiesiog Maikas.

- Misis M.? Brenda? Kas...

- Aš negaliu daugiau pas jus dirbti, - išpylė ji. - Negalėjau jūsų deramai perspėti, - dar niekad neišėjau iš tarnybos neperspėjusi, netgi girtuoklio misterio Kroideno, - bet dabar privalau. Prašau mane suprasti.

- Ar Bilas sužinojo, kad jums skambinau? Prisiekiu, Brenda, neprasitariau nė žodeliu...

- Ne. Nešnekėjau su juo, jis manęs irgi neklausė. Tiesiog negaliu daugiau eiti į Sarą Kvatoklę. Vakar sapnavau blogą sapną. Siaubingą sapną. Sapnavau, kad... kažkas ant manęs užsiuto. Jeigu ateisiu, įvyks nelaimingas atsitikimas. Tiksliau, atrodys kaip nelaimingas atsitikimas, tačiau... tik atrodys.

Kaip kvaila, misis M., norėjau atsakyti. *Jūs seniai ne tokio amžiaus, kad tikėtumėte pasakojimais prie židinio apie baidykles ir vaiduoklius.*

Žinoma, negalėjau to pasakyti. Mano namuose vyksta nebe juokingi dalykai. Mes abu tai žinojome.

- Brenda, jeigu padariau jums kokių nemalonumų, labai atsiprašau.

- Išvykite, misteri Nunenai... Maikai. Grįžkite į Derį ir pagyvenkite ten kurį laiką. Tai būtų geriausia išeitis.

Išgirdau šaldytuvo durelėmis slystančius magnetus ir atsisukau. Šįkart savo akimis išvydau, kaip vaisiai bei daržovės sustoja ratu, viršuje lieka plyšys įsmukti keturioms raidėms. Po to citrina užkimšo skylę ir užvėrė žiedą.

yats

Netrukus raidės persirikiavo ir perskaičiau:

stay*

Po sekundės magnetukai išsiskirstė.

- Maikai, maldauju, - pravirko misis M. - Rytoj Roiso laidotuvės. Jose bus visi gerbiami Tėero žmonės, senbuviai.

Taip, kurgi ne. Seniai, kaulų maišai, viską žinantys ir laikantys už dantų. Bet keli iš jų šnekėjosi su mano žmona. Pats Roisas kalbėjo. Dabar jis negyvas. Kaip ir Džo.

- Geriausia, jeigu tu išvažiuotum. Gali išsivežti tą jauną moterį. Ir jos mergaitę.

Ar tikrai galiu? Kažkodėl nebuvau tuo įsitikinęs. Mums trims teks likti Tėere, kol visa tai baigsis... ir jau ėmiau suprasti, kada tai įvyks. Artinasi audra. Vasaros audra. Gal net tornadas.

- Brenda, dėkui, kad man paskambinote. Bet aš jūsų neatleidžiu. Sakykim, kad tai nemokamos atostogos, gerai?

---

* Stay - angl. *pasilik*, yats - veidrodinis *stay* atspindys.

- Gerai... kaip norite. Ar bent pamąstysite apie tai, ką sakiau?

- Taip. O kol kas, manau, man nereikėtų kam nors pasakoti, ką jūs sakėte?

- Ne! - aiktelėjo Brenda. Po to ramiau pridūrė: - Bet jie sužinos. Bilas su Ivete... Dikis Bruksis iš garažo... senasis Entonis Veilendas, Badis Dželisonas ir visi kiti... sužinos. Viso gero, misteri Nunenai. Man labai gaila. Jūsų ir jūsų žmonos. Vargšelės jūsų žmonos. Man labai gaila, - ji padėjo ragelį.

Ilgai laikiau telefoną rankoje. Po to it sapnuodamas pakabinau jį, perėjau kambarį ir nukabinau beakį laikrodį nuo sienos. Išmetęs jį į šiukšlių kibirą, nuėjau maudytis, galvodamas apie paskutinę V.F.Harvėjaus apsakymo "Rugpjūčio karštis" eilutę: "Karščio pakanka, kad žmogus išprotėtų."

Nesu blogas plaukikas, kai į mane nemėto akmenų, bet iki plausto ir atgal yriausi sunkiai ir neritmingai (visą laiką laukiau, jog mane kas nors stvers iš ežero dugno). Galbūt nuskendęs berniukas. Antras ratas buvo geresnis, o plaukdamas trečią kartą jau mėgavausi paspartėjusiu širdies ritmu ir mano kūnu srūvančiu vandeniu. Ketvirtą kartą pasiekęs plaustą, prisitraukiau prie kopėtėlių ir griuvau ant lentų jausdamasis taip gerai, kaip nesijaučiau po susidūrimo su Maksu Devoru ir Rodžete. Dar nebuvau išėjęs iš to transo būsenos, be to, jaučiau energijos antplūdį, kuris nuplovė liūdesį, kad misis M. atsisako toliau man dirbti. Ji grįš, kai viskas baigsis, aišku, kad grįš. O kol kas geriausia, kad ji laikytųsi toliau nuo kotedžo.

Kažkas ant manęs užsiuto. Gali įvykti nelaimingas atsitikimas.

Taip, iš tiesų. Ji gali mirtinai susižaloti. Gali nusiristi nuo rūsio laiptų. Ar net kristi, ištikta širdies smūgio mašinų aikštelėje.

Atsisėdau ir įsmeigiau akis į Sarą ant kalvos, virš skardžio išsikišusią verandą ir žemyn vedančius laiptus. Ant plausto guliu

vos kelios minutės, o jau jaučiasi lipnus dienos karštis. Vanduo buvo lyg veidrodis. Namas atsispindėjo jame; atspindyje namo langai priminė stebinčias akis.

Aš sumečiau, kad šito fenomeno fokusas kaip tik ties Gatve, kuri yra lyg centras tarp tikros ir atsispindinčios Saros. Taip, kaip tik čia viskas ir įvyko, pasakė Devoras. O senbuviai? Dauguma iš jų tikriausiai žino tą pat, ką ir aš - Roisas Merilas nužudytas. Ir visai gali būti, kad tas, kuris jį nužudė, gali pasirodyti bažnyčioje arba prie jo kapo. Pasivogti jų jėgos - jų kaltės, jų prisiminimų, tėeriškumo, kad galėtų viską baigti. Juk taip?

Džiaugiausi, kad rytoj atvažiuos Džonas, Romeo Bisonetas ir Džordžas Kenedis, kuris būna tikras linksmuolis, kai išgeria. Džiaugiausi, kad su Mete ir Kaira nebūsime vieni, kai miestelio seniai susirinks palydėti Roiso Merilo. Man daugiau neberūpėjo, kas nutiko Sarai ir "Red Tops", net kas vaidenasi mano name. Troškau kaip nors išgyventi rytojaus dieną kartu su Mete ir Ki. Mes pavalgysime prieš lietų, o tada pralauksime žadėtąją audrą. Jeigu pavyks, pagalvojau aš, mūsų ateitis gali pasitaisyti podraug su oru.

- Aš teisus? - paklausiau. Atsakymo nelaukiau, nes grįžęs į Sarą įpratau balsu šnekėtis su savimi, bet miškuose už namo suūkė pelėda. Kartą, lyg patvirtindama, jog rytoj viskas paaiškės. Jos ūbavimas sukėlė kažkokį prisiminimą, asociaciją, kurios negalėjau įvardyti. Pasukau galvą, tačiau prisiminiau tik nuostabaus seno romano pavadinimą - "Girdėjau, pelėda pašaukė mane vardu".

Nusiritau nuo plausto į vandenį, prispaudęs kojas prie krūtinės. Išbuvau po vandeniu, kiek įstengiau, o kai oras plaučiuose ėmė deginti, išnirau paviršiun. Paplaukiau apie tris dešimtis jardų, kol atgavau kvapą, po to pasukau į krantą.

Išlipau iš vandens, žengiau laiptų link, bet apsigalvojęs grįžau į Gatvę. Pastovėjęs ten, sukaupiau drąsą ir nuėjau prie grakščiai

virš vandens palinkusio beržo. Apsikabinau baltą jo liemenį kaip aną penktadienį ir pažvelgiau į vandenį. Neabejojau, kad pamatysiu vaiką, įsmeigtas negyvėlio akis, kad burną ir gerklę pripildys ežero vanduo: *padėkite, aš skęstu, paleiskite, Dieve švenčiausias, paleiskite.* Bet ant dugno nieko nebuvo. Nei nuskendusio berniuko, nei lazdos su kaspinu, nepajutau ir vandens skonio.

Atsigręžiau į pilką akmens pakaušį. *Čia, kaip tik čia*, toptelėjo man, bet mintis tuojau pat išsisklaidė. Dingo puvimo kvapas ir įsitikinimas, jog čionai įvyko kažkas klaikaus.

Kai grįžęs į vasarnamį nuėjau atsinešti vaisvandenių, ant šaldytuvo neradau nė vieno magneto. Visi dingo. Taip ir neatsirado. Gal ir galėjau rasti, jeigu būčiau turėjęs daugiau laiko, bet tą pirmadienį jo pristigau.

Apsirengęs paskambinau Metei. Pasikalbėjome apie būsimą pobūvį, apie tai, kad Ki netveria džiaugsmu, o Metė nerimauja, kaip vėl reikės grįžti į darbą; ji nuogąstavo, kad miestelio žmonės elgsis su ja nedraugiškai (nors dar labiau bijojo šaltumo). Pasikalbėjome apie pinigus, ir aš greitai supratau, jog ji netiki jų realumu.

- Lensas visuomet sakydavo, kad jo tėvas yra iš tų žmonių, kurie parodo alkanam šuniui mėsos gabalą ir patys ją suvalgo, - pasakė Metė. - Bet kol turėsiu darbą, mes su Ki nebadausime.

- Jeigu gausi tiek daug pinigų...

- Liaukitės, - nusijuokė ji. - Laikote mane beprote?

- Ne-a. Beje, kaip gyvena Ki šaldytuvo žmonės? Ką nors naujo parašė?

- Tai ir keisčiausia, - atsakė Metė, - jie dingo.

- Šaldytuvo žmonės?

- Nežinau, kaip jie, bet magnetinių raidelių, kurias jai padovanojote, tikrai nebėra. Kai paklausiau Ki, ką ji padarė su jomis, ji

pravirko ir pasakė, kad jas paėmė Alamagusalamas. Sakė, kad prarijo naktį, kai visi miegojo.

- Alama... koks koks?

- Alamagusalamas, - kiek sutrikusi pakartojo mergina. - Dar viena dovanėlė iš senelio. Taip mikmakai vadina demoną ar pabaisą - pasitikrinau bibliotekoje. Kaira praeitą žiemą ir pavasarį dažnai sapnuodavo demonus ar alamagusalamus.

- Koks mielas jis buvo senelis.

- Taip, tiesiog prie širdies dėk. Ki taip gailėjo dingusių raidžių, kad vos nuraminau prieš veždama į Biblijos mokyklėlę. Tiesa, ji norėtų sužinoti, ar atvažiuosite penktadienį į baigiamąjį užsiėmimą. Ji su Biliu Turdženu pasakos istoriją apie kūdikėlį Mozę.

- Nepraleisiu, - atsakiau... Bet praleidau. Mes visi praleidome.

- Gal įsivaizduojate, Maikai, kur galėjo prapulti raidės?

- Ne.

- Jūsiškės vietoje?

- Vietoje, bet jokių žinučių negaunu, - sumelavau žiūrėdamas į tuščias šaldytuvo duris. Kaktą išpylė prakaitas, jaučiau, kaip lipnus skystis teka į antakius. - Ar tu... na, nežinau... ką nors nujauti?

- Norite pasakyti, ar girdėjau, kaip tas bjaurus raidžių vagis įsmuko pro langą?

- Žinai, ką noriu pasakyti.

- Taip, - pauzė. - Man pasirodė, kad naktį kažką girdėjau. Apie trečią ryte. Atsikėlusi išėjau į koridorių. Nieko. Tik... juk žinote, kaip dabar karšta?

- Taip.

- Tai va, bet praeitą naktį mano furgone buvo šalta. Kaip ledainėje. Prisiekiu, jog kone galėjau įžiūrėti garą iš savo burnos.

Aš ja tikėjau. Juk, šiaip ar taip, man pačiam teko tai patirti.

- Ar ant šaldytuvo dar buvo magnetukai?

- Nežinau. Nebuvau priėjusi prie virtuvės. Apsidairiau ir grįžau į lovą. Beveik paknopstom. Kartais lovoje atrodo saugiau, ar ne? - nusijuokė ji. - Vaikiškas tikėjimas. Užsikloji antklode, baidyklės neranda. Bet iš pradžių, kai atsiguliau... nežinau... man pasirodė, kad ten jau kažkas guli. Tarsi kas nors būtų slėpęsis palovy... o kai nuėjau pasižiūrėti... nėrė lovon. Ir padaras ne iš maloniųjų.

Atiduok, čia mano dulkių rinktuvas, prisiminiau aš ir krūptelėjau.

- Ką? - staiga paklausė Metė. - Ką pasakėte?

- Paklausiau, ar numanai, kas ten buvo? Apie ką pirmiausia pagalvojai?

- Devorą, - atsakė ji. - Jį. Bet lovoje nieko neradau, - kiek patylėjusi baigė: - Gaila, kad jūsų ten nebuvo.

- Man taip pat.

- Malonu. Maikai, gal numanote, ką tai galėtų reikšti? Labai jau neįprasta.

- Galbūt... - dar kiek, ir būčiau papasakojęs, kas atsitiko mano magnetukams. Bet ar pradėjęs kalbėti galėsiu sustoti? Ir kiek ji manimi patikės? -... pati Ki paėmė raides? Miegodama surinko ir kur nors nukišo po furgonu. Taip negalėjo nutikti?

- Greičiau patikėsiu, kad raides pavogė šalčiu alsuojantis vaiduoklis, - atsakė Metė.

- Pasiimk ją šiąnakt į savo lovą, - paprašiau, o atgal atlėkė jos minties strėlė: *Mieliau pasiimčiau tave.*

Bet patylėjusi paklausė:

- Ar užvažiuosite šiandien?

- Vargu, - pasakiau. Kol kalbėjomės, ji valgė jogurtą mažais šaukšteliais. - Rytoj pasimatysime. Per priešpiečius.

- Tikiuosi, spėsime pavalgyti prieš audrą. Žada smarkius lietus.

- Manau, kad spėsime.

- Beje, jūs vis dar mąstote? Klausiu todėl, kad antrą kartą užmigusi sapnavau jus. Kad bučiavote mane.

- Dar svarstau, - atsakiau. - Atkakliai svarstau.

Bet iš tiesų tą dieną aš nieko rimtai nesvarsčiau. Prisimenu, kad vis labiau grimzdau į tą transą, kurį buvo taip sunku paaiškinti. Temstant nepaisydamas karščio išėjau pasivaikščioti. Nuėjau Keturiasdešimt antruoju keliu iki pat plento. Grįždamas sustojau Tidvelo pievoje pasigrožėti temstančiu dangumi ir pasiklausyti Niū Hampšyre dundančio griaustinio. Vėl pajutau, koks gi plonas tas realybės sluoksnis, ir ne vien čia - visur; ištemptas it oda ant kūno, kurio taip niekad ir neišvystame, raumenų bei gyslų. Medžiuose įžiūrėjau rankas, krūmuose - veidus. Vaiduokliai, sakė Metė. Vaiduokliai, alsuojantys šalčiu.

Ir laikas - plona plėvelė. Mes su Kaira iš tiesų buvome Fraiburgo mugėje, tikrai lankėmės 1900 metuose. Prie pievos jaučiau, kad "Red Tops" visai šalia, kur ir buvo, dailiuose baltuose namukuose. Kone girdėjau jų gitarų skambesį, tylius balsus ir juoką; kone mačiau jų lempų švytėjimą ir kepamos mėsos kvapą. "*Sakyk, brangusis, prisimeni mane*? - skambėjo dainos žodžiai. - *Aš ne ta meilutė, kokia buvau anksčiau.*"

Sušnarėjo krūmai man iš kairės. Pasisukau ten, laukdamas pasirodant Saros su Metės suknele ir baltais sportiniais bateliais. Prietemoje jie tarsi sklendžia oru, kol visai priartėja...

Žinoma, ten nieko nebuvo, veikiausiai koks nors nusikalęs burundukas grįžo iš darbų namo, bet man jau nebesinorėjo tenai likti, stebėti slopstančią dienos šviesą ir kylantį nuo žemės rūką. Pasukau namo.

Bet grįžęs iš karto nepatraukiau į namą, o takeliu nusileidau prie Džo studijos, kurioje nesilankiau nuo tos nakties, kai miego-

damas parsinešiau rašomąją mašinėlę. Kelią nušvietė nereguliarūs žaibai.

Studijoje buvo tvanku, bet pelėsiais nedvelkė. Užuodžiau gan malonų kartoką kažkokių žmonos vaistažolių aromatą. Čia buvo įrengtas oro kondicionierius, ir, ačiūdie, veikė. Įjungęs jį, kelias minutes pastovėjau priešais; tikriausiai nesveika iškart tiek šalto oro, užtat gera.

Bet apskritai maloniai nesijaučiau. Mane slėgė jau ne paprastas liūdesys, o visiška neviltis. Matyt, ją sukėlė kontrastas tarp to, kiek mažai žmonos liko Saroje Kvatoklėje, ir kiek daug - čia. Mūsų santuoką būtų galima palyginti su lėlių nameliu (negi taip nėra iš tikro?), kur pritvirtinta tik pusė žaislinių baldelių. Pritvirtinta magnetukais ar paslėptais kabeliais. Kažkas atėjo ir kilstelėjo mūsų namelį už vieno kampo - lengviausias dalykas pasaulyje, gerai dar, kad tas kažkas nesugalvojo paspirti jo koja. O čia, matote, tik pakėlė už kampo. Mano daikteliai liko, o Džo - nuslydo...

Iš vasarnamio čionai.

- Džo? - pašaukiau ir atsisėdau ant jos kėdės. Tyla. Niekas nedaužo į sieną. Miške nekarkia varnos, neūkauja pelėdos. Perbraukiau delnu per stalą, kur stovėjo rašomoji mašinėlė. Nušlaviau dulkių sluoksnį.

- Man tavęs labai trūksta, meile, - pasakiau ir pravirkau.

Kai ašaros išdžiūvo, nusišluosčiau kaip vaikas marškinių skvernu ir apsidairiau. Ant jos stalo stovi Saros Tidvel nuotrauka, kita sena, sepija dažyta fotografija (negalėjau prisiminti, kad mačiau anksčiau) kabo ant sienos. Fotografuotas žmogaus ūgio berželis proskynoje ant šlaito į ežerą. Dabar tos aikštelės su žiburiu nerastum, seniai apaugusi medžiais.

Žvelgiau į Džo augalų ir grybų dėžutes, stalčiukus, kilimų atraižas. Žalias kilimas iš skudurėlių ant grindų. Pieštukinė ant stalo, Džo rankoje laikyti pieštukai. Paėmiau vieną ir palaikiau virš

popieriaus lapo, tačiau nieko neatsitiko. Jaučiau, kad kambaryje esu ne vienas, kad esu stebimas... bet nejutau noro man padėti.

- Žinau kai ką, bet ne viską, - pasakiau garsiai. - Iš visų klausimų svarbiausias šis: kas užrašė "padėk jai" ant šaldytuvo? Ar tai tu, Džo?

Tyla.

Pasėdėjau kurį laiką kažko tikėdamasis ir podraug žinodamas, kad lūkuriuoju tuščiai, paskiau pakilau, išjungiau kondicionierių, šviesas ir nuėjau į namą plyksčiojant žaibams. Verandoje sustojau pasigrožėti naktimi. Kažkurią akimirką išsitraukiau mėlyną kaspiną ir ėmiau nervingai sukioti tarp pirštų. Negi jis tikrai iš 1900 metų? Mintis atrodė visiškai beprotiška ir sykiu logiška. Virš Tėero pakibo karšta ir tyli naktis. Mintyse regėjau miesto žmones, ruošiančius drabužius rytdienos laidotuvėms. Vasp Hilo kelyje Ki, susirangiusi ant grindų, žiūri vaizdajuostę "Džiunglių knyga", Mauglis ir Balu traukia dainą. Metė užkėlusi ant sofos kojas skaito naują Merės Higins Klark romaną ir pritardama niūniuoja. Abi trumpomis pižamomis: Ki rausva, Metės - balta.

Netrukus jų nebejaučiau, vaizdas pabėgo kaip radijo signalai vėlai naktį. Nuėjau į šiaurinį miegamąjį, nusirengiau ir įlindau į neklotą lovą. Užmigau, vos galva palietė pagalvę.

Vidurnaktį pabudau, pajutęs karštą pirštą braukiant man per nugarą. Apsiverčiau ir žybtelėjus žaibui pamačiau, kad su manim guli moteris. Sara Tidvel. Ji šypsojosi. Akyse nebuvo lėliukių. "O, širduk, aš beveik grįžau," - sušnibždėjo ji tamsoje. Kitas žaibas nutvieskė tuščią lovą.

DVIDEŠIMT KETVIRTAS SKYRIUS

Įkvėpimą ne visad sukelia ant šaldytuvo durų vaiduoklių stumdomi magnetai, ir antradienį man šovė geniali mintis. Tuo metu skutausi ir galvojau tik apie alų, kurį būčiau užmiršęs. Kaip dauguma praregėjimų, jie kyla nei iš šio, nei iš to.

Nulėkiau į svetainę šluostydamasis nuo veido putas. Skubėdamas užmečiau akį į kryžiažodžių žurnalų kolekciją ant rankraščio. Juose pirmiausia ieškojau "eik devynioliktu žemyn" ir "devyniasdešimt antru žemyn". Logiška nuo čia pradėti, bet ką tai turi bendra su TR-90? Pirkau tą rinkinį Derio knygyne, iš trijų dešimčių užduočių pusę išsprendžiau taip pat Deryje. Tėero vaiduokliams kažin ar rūpi Derio kryžiažodžių rinkinys. O telefonų knyga...

Stvėriau ją nuo virtuvės stalo. Ji buvo plona, nors apėmė visos pietinės Kaslo apygardos dalies telefonų numerius: Motono, Harlou, Kašvakamako ir Tėero. Pirma patikrinau, ar joje yra devyniasdešimt du puslapiai. Yra. "Z" baigėsi devyniasdešimt septintame.

Čia turi būti atsakymas.

- Juk taip, a? - paklausiau Banterio. - Taip?

Nieko. Varpelis nė nekrustelėjo.

- Eik velniop, ką briedžio iškamša gali nutuokti apie telefonų knygą?

Žemyn devynioliktu. Atsiverčiau devynioliktą knygos puslapį su viršuje atsikišusia F. Ėmiau vesti pirštu žemyn pirma skiltimi, ir mano džiaugsmas tirpo. Devynioliktas devynioliktame puslapyje buvo Haroldas Feilzas. Pavardė man nieko nesakė. Čia buvo Feltonų, Fenerių, Filkeršamų, keli Finiai, pustuzinis Fleterčių ir daugiau nei reikia Fosų. Puslapis baigėsi Freimingemu. Irgi girdžiu pirmą kartą, bet...

Freimingemas, Kenetas P.

Įsmeigiau į pavardę akis. Įsitikinimas tirpo. Ir žinutės ant šaldytuvo neturi su juo nieko bendra.

Nematai to, ką tariesi matąs, pasakiau sau. *Čia lyg nusipirktum mėlyną "Biuiką"*...

- Pradedi matyti juos visur, - pasakiau. - Tiesiog negali per juos pravažiuoti. Taip ir yra, - bet kai verčiau devyniasdešimt antrą puslapį, rankos drebėjo.

Ten radau pavardes, prasidedančias "T" bei "U", pavyzdžiui, Eltoną Ubeką ir Kateriną Udel. Nesivarginau perskaityti devyniasdešimt antrą poziciją; kad ir kaip ten būtų, telefonų knyga - ne atsakymas. Užverčiau ją ir valandėlę palaikiau rankose (ant viršelio laimingi žmonės su mėlynių pintinėlėmis), po to aklai atsiverčiau. Šįkart pataikiau "M". Kai žinai, ko ieškai, aišku iš pirmo žvilgsnio.

Visos tos K.

Taip, buvo keli Styvensai, Džonai ir Martos, buvo Mizerv G., Mesjė V., Džeihauz T. Bet visur K, kur žmonės panoro nespausdinti savo vardo žinyne. Vien penkiasdešimtajame puslapyje buvo mažiausiai dvi dešimtys inicialų K., dar tuzinas C*

O dėl pačių vardų...

* Angl. kalbos raidė C gali būti skaitoma dvejopai: kaip "k" ir kaip "s".

Aklai atverstame lape buvo dvylika Kenetų, įskaitant tris Kenetus Murus ir du Kenetus Manterius. Buvo keturios Katerinos ir dvi Ketrinos. Dar radau Keisį, Kianą ir Kyferį.

- Viešpatie, tikra griūtis, - sumurmėjau.

Verčiau lapus, negalėdamas patikėti tuo, ką matau. Visur Kenetai, Katerinos ir Keitės. Radau Kimberlių, Kimų, Kaimų, Keimių, Kijų (taip, o mes įsivaizdavome esą tokie originalūs!), Kaijų, Kendrų, buvo Kaela, Keilė ir Kailė, Kirbis ir Kirkas. Moteris, vardu Kisė Bouden, ir vyras Kito Reni - Kito, tas pat vardas, kaip vieno iš Kairos šaldytuvo žmonių. Visur įprastus S., T. ir E. inicialus skaičiumi pralenkė tie K. Nuo jų mirgėjo akyse.

Dirstelėjau į laikrodį - nenoriu, kad Džonas Storou lauktų manęs oro uoste, bet laikrodžio įprastoje vietoje nebebuvo. Žinoma. Senasis pakvaišėlis katinas išvertė akis per vieną incidentą. Garsiai nusikvatojau ir nusigandau to juoko: jame skambėjo beprotybė.

- Tvardykis, Maikai, - pasakiau sau. - Giliai įkvėpk, sūnau.

Įkvėpiau. Sulaikiau orą. Iškvėpiau. Pasižiūrėjau į elektroninį laikrodį ant mikrobangės. Ketvirtis po aštuonių. Marios laiko. Vėl ėmiau versti telefonų knygos lapus. Ir darsyk nušvito akys (ne taip, kaip pirmą kartą, bet kur kas vaisingiau).

Vakarų Meinas - santykinai izoliuota vietovė, aukštumos Pietų pakraštyje, bet vis tiek gyventojai migravo (atsikėlusius vietiniai pravardžiavo "žemiečiais"), o per pastarąjį ketvirtį amžiaus jį ypač pamėgo aktyvūs pensininkai, kurie laiką leidžia žvejodami ar slidinėdami. Telefonų knygoje lengva atskirti naujakurius nuo senbuvių. Babikiai, Parečiai, Okvindlanai, Donahju, Smolnekai, Dvorakai, Blaindmejeriai - atsikėlę. Visi žemiečiai. Dželbertai, Mizervai, Pilsberiai, Srusai, Terjė, Pero, Stenčfyldai, Staberdai, Diubė - Kaslo apygardoje nuo amžių. Suprantate, kur lenkiu? Kai dvyliktame puslapyje randi visą stulpelį Bovių, žinai, jog tie žmonės gyveno čia pakankamai ilgai, kad paskleistų savo genus.

Tarp Parečių ir Smolnekų pasitaiko vardų ir inicialų K raide, bet mažai. Didžiausia K inicialų koncentracija prie giminių, kurios gyvena čia pakankamai seniai, kad įaugtų į aplinką. Prisikvėpuotų radioaktyvių dulkių. Tik tos dulkės - ne radioaktyvios, ne visai...

Staiga prieš akis man stojo didžiulis, didesnis už bet kokį aukščiausią medį prie ežero, paminklas, monolitas, metantis savo šešėlį ant pusės Kaslo apygardos. Vaizdas buvo toks gyvas ir baisus, kad paleidau iš rankų knygą, užsidengdamas akis. Paskiau virpėdamas nuo jos atsitraukiau. Bet slėpimasis po delnais tik sustiprino reginį: monumentas toks didelis, kad užstoja saulę, jo papėdėje it gėlių vainikas guli TR-90. Saros Tidvel sūnus nuskendo... ar buvo nuskandintas Juodosios Žymės ežere. Motina įamžino jo netektį. Įdomu, ar kas kitas iš miestelio pastebėjo šitą dėsningumą? Vargu, nes telefonų knygą paprastai vartai ko nors konkrečiai ieškodamas, o ne šiaip paskaitinėti. Ar pastebėjo Džo, ar žinojo, kad beveik kiekvienoje ilgai šiame krašte pragyvenusioje giminėje bent vienas vaikas buvo pavadintas mirusio Saros Tidvel sūnaus vardu?

Džo buvo nekvaila. Tikriausiai pastebėjo.

Grįžau į vonią, išsimuilavau ir vėl pradėjau skustis nuo pradrėksto skruosto. Baigęs nuėjau prie telefono, pakėlęs ragelį suspaudžiau tris mygtukus ir sustingau, žiūrėdamas į ežerą. Metė ir Ki triūsia virtuvėlėje pasijuosusios prikyštes, abi puikiausios nuotaikos. Juk bus šventė! Jos apsirengs gražiausius vasarinius drabužius, pasileis muziką! Ki padėjo mamai kepti biskvitus sluoksniuotam pyragui, o kol šie keps, jos sutaisys salotų. Jeigu dabar paskambinsiu Metei ir pasakysiu: "Susikrauk daiktus, trise su Ki praleisime savaitę Disneilende", ji pamanys, kad juokauju, ir pa-

ragins mane greičiau rengtis, nepavėluoti pasiimti iš oro uosto Džoną. Jeigu primygtinai prašysiu, ji primins, kad Lindė grąžino ją į darbą, bet jeigu Metė nepasirodys penktadienį antrą popiet, vedėja gali rasti kitą žmogų. Jeigu spausiu toliau, Metė paprasčiausiai atsakys: "Ne".

Nes ne aš vienas pakliuvau į transo būseną, ar ne? Ne tik aš jaučiau tai.

Pakabinau telefoną ant sienos ir nuslinkau į miegamąjį. Kai baigiau rengtis, pažastys buvo šlapios - rytas tvankus kaip visą savaitę, gal net karštesnis. Iki lėktuvo - marios laiko. Šiandien neturėjau ūpo linksmintis, bet važiuosiu. Maikas visuomet pasirengęs. Aš jau toks.

Džonas nepasakė man savo skrydžio numerio, bet Kaslo apygardos oro uoste jis nėra būtinas. Šiuos oro vartus sudaro trys angarai ir terminalas, anksčiau naudotas kaip degalų stotis. Šviečiant saulei, ant šiaurinės mažojo pastatėlio sienos galima įžiūrėti sparnuotą "A". Yra vienas pakilimo takas. Apsauga patikėta Lesei, nukaršusiai Breko Pelerino kolei, kuri leidžia dienas išsitiesusi ant linoleumo grindų, pasukdama ausį į lubas, kai leidžiasi ar kyla lėktuvas.

Įkišau galvą į Pelerino kabinetą ir paklausiau, ar nevėluos dešimtos lėktuvas iš Bostono. Jis atsakė, kad lėktuvas jau pakilęs, ir pridūrė, jog žmogui, kurio laukiu, geriau grįžti atgal tuoj po vidurdienio arba likti nakvoti. Blogas oras ateina. Brekas Pelerinas pavadino jį "elektriniu". Supratau, ką jis nori pasakyti, nes mano nervus ta elektra jau veikė.

Nuėjau prie nusileidimo tako ir atsisėdau ant suolo, reklamuojančio "Kormjė supermarketą" (UŽEIKITE Į MŪSŲ DELIKATESINĘ - GERESNĖS MĖSOS NERASITE VISAME MEINE). Saulė priminė sidabro sagutę balto dangaus skliaute. Migreninis

oras, pasakytų mano mama, bet jis tuoj pasikeis. Ir tikėjausi, kad į gera.

Dešimt minučių po dešimtos iš pietų pasigirdo garsėjantis zvimbimas. Po penkių minučių iš alinančios ūkanos pasirodė lėktuvėlis su dviem varikliais, bringtelėjo ant nusileidimo tako ir pririedėjo iki terminalo. Keleiviai buvo tik keturi, ir Džonas Storou pasirodė pirmasis. Pamatęs jį šyptelėjau. Negalėjau nesišypsoti: jis vilkėjo juodus marškinėlius su užrašu "MES ESAME ČEMPIONAI" per krūtinę ir chaki šortus, demonstruojančius miestietiškų kelių - baltų ir kaulėtų - porą. Vienoje rankoje jis bandė išlaikyti nešiojamą šaldiklį ir portfelį. Paskutinę akimirką sugavau šaldiklį, neleidęs nusileisti jam ant žemės, ir pasikišau po pažastimi.

- Maikai! - sušuko jis, atstatydamas delną.

- Džonai! - atsakiau panašiu tonu (*evoe!* pirmiausia atėjo kryžiažodžių mėgėjui į galvą) ir susimušiau delnais. Jo mielas veidukas plačiai išsišiepė, manyje sukirbėjo kaltės kirminas. Tiesa, Metė neparodė didesnio susidomėjimo Džonu, veikiau atvirkščiai; ne advokatas iš tikro išsprendė jos problemas - Devoras nusižudė, taip ir neleidęs pasireikšti Niujorko asui. Tačiau vis tiek jaučiausi nekaip.

- Einam iš šitos peklos, - pasiūlė Džonas. - Tikiuosi, tavo automobilis su kondicionieriumi?

- Žinoma.

- O magnetofoną turi? Ką nors tokio? Duočiau pasiklausyti tau vieną įrašą - staugsi iš malonumo.

- Niekad nesu girdėjęs tokio posakio, Džonai.

Vaikinas vėl plačiai nusišypsojo, ir aš pastebėjau, koks jis šlakuotas.

- Aš - advokatas. Kalbėdamas vartoju žodžius, kurie dar nesugalvoti. Tai turi magnetolą?

- Žinoma, turiu, - parodžiau į šaldiklį. - Steikai?

- Aha. Piterio Liugerio. Jie...

-... geriausi pasaulyje. Jau sakei.

Einant į terminalą, kažkas pašaukė:

- Maiklai?

Pamačiau Romeo Bisonetą, advokatą, kuris lydėjo mane į apklausą. Rankoje jis laikė dėžutę, suvyniotą į mėlyną popierių ir perrištą baltu kaspinu. Netoli jo iš kėdės stojosi aukštas tipas žilų plaukų karčiais. Vilkėjo rudą kostiumą, mėlynus marškinius ir juostuotą kaklaryšį, susegtą beisbolo lazdos formos smeigtuku. Jis veikiau priminė fermerį aukciono dieną nei vaikiną, kuris išgėręs tampa tikras linksmuolis, bet neabejojau, kad tai tas privatus detektyvas. Jis peržengė gulintį šunį ir paspaudė man ranką.

- Džordžas Kenedis, misteri Nunenai. Malonu su jumis susipažinti. Mano žmona perskaitė visas jūsų knygas.

- Ką gi, padėkokite jai nuo manęs.

- Būtinai. Turiu vieną mašinoje... kietais viršeliais... - jis drovėjosi kaip dauguma žmonių, kai reikia prašyti. - Gal sutiksite pasirašyti?

- Mielai, - atsakiau. - Geriau dabar, kad nepamirščiau, - pasisukau į Romeo: - Džiaugiuosi jus matydamas, Romeo.

- Vadinkite mane Romiu, - paprašė jis. - Jus taip pat, - jis atkišo dovanėlę. - Nuo mūsų su Džordžu. Pamanėm, kad nusipelnėte už pagalbą nelaimėn pakliuvusiai merginai.

O Kenedis vis dėlto panašus į linksmuolį, kurį pažadina pora taurelių. Tokį, kuris gali sugalvoti užsilipti ant artimiausio staliuko, pasidaryti iš staltiesės sijoną ir sutrenkti polką. Žvilgtelėjau į Džoną, tas patraukė pečiais - manęs neklausk.

Atrišau kaspiną, nagu atplėšiau lipnią juostelę ir pakėliau akis. Romeo Bisonetas kumšėjo alkūne Kenedį. Abu buvo išsišiepę iki ausų.

- Juk niekas nešoks ant manęs, a, vyručiai? - paklausiau.

- Prisiekiu, - pažadėjo Romis ir dar plačiau išsišiepė.

Ką gi, kodėl nepažaisti, nutariau aš. Išvyniojau dovaną, šypsodamasis pakėliau baltos dėžutės viršų... ir noras šypsotis praėjo. Taip surietė nugarą, kad vos neišdrėbiau dėžutės.

Tai buvo deguonies kaukė, kuri gulėjo ant Makso Devoro kelių, kai susitikome Gatvėje, ta pati, iš kurios jis patraukdavo deguonies, persekiodamas mane su Rodžete. Romeo Bisonetas ir Džordžas Kenedis atnešė ją kaip negyvo priešo skalpą, ir tai turėjo būti šmaikštu...

- Maikai? - susirūpinęs paklausė Romis. - Maikai, kas tau? Čia tik pokštas...

Sumirksėjęs pamačiau, kad čia visai ne deguonies kaukė - ir kaip galėjau šitaip apsikvailinti?! Pirma, daiktas buvo didesnis, antra, matinis. Tai...

Aš nervingai sukikenau. Romiui Bisonetui, rodos, akmuo nuo širdies nusirito. Kenedžiui irgi. Džonas atrodė sutrikęs.

- Juokinga, - ištariau, - lyg koks guminis klynas, - ištraukiau iš kaukės mikrofonėlį ir palikau kybaliuoti ant laido. Jis man priminė švytuojančią katino uodegą.

- Kas čia, po paraliais? - nustebo Džonas.

- Park Aveniu advokatas, - pabrėžtinai tarmiškai ištarė Romis Džordžui. - Niekad nesi matęs, bičiuli? Ką ten, aišku, ne, - po to tęsė normaliai, tuo mane labai nudžiugindamas, nes visą laiką pragyvenęs Meine nesugebėjau rasti humoro krislelio vietinių pamėgdžiojime. - Čia stenokaukė. Per Maiko apklausą stenografas tokią turėjo. Maikas nenuleido nuo jo akių...

- Mane ji gąsdino, - įsiterpiau aš. - Sėdi toks tipas kampe ir bamba į Zoro kaukę.

- Ne tave vieną Džeris Blisas gąsdina, - pasakė Kenedis. - Jis paskutinis, kuris jomis naudojasi. Turi sukaupęs dešimt ar vienuolika. Žinau, nes vieną iš jo nupirkau.

- Tikiuosi, kad jis tau ją įpiršo, - pasakiau.

- Norėjau padaryti siurprizą, - pasakė Romis, - bet sekundę pamaniau, jog padovanojau tau dėžutę su nukirsta ranka - labai nemėgstu supainioti dovanas. Kas gi atsitiko?

- Liepa buvo ilga ir karšta, - atsakiau. - Ją kaltink, - pasikabinau stenokaukę už dirželio ant piršto.

- Metė prašė susirinkti prieš vienuoliktą, - informavo mus Džonas. - Išgersim alaus, pasvaidysim lėkštę.

- Ir viena, ir antra man neblogai sekasi, - pareiškė Džordžas Kenedis.

Mažoje automobilių aikštelėje stovėjo dulkėta Džordžo "Altima". Pasikuitęs bagažinėje, jis grįžo su nuskaitytu "Vyro raudonais marškiniais" egzemplioriumi.

- Fryda privertė mane paimti šitą. Turi ir naujesnių, bet ši mėgstamiausia. Atleisk, kad taip atrodo - žmona skaitė bene šešis kartus.

- Man ji irgi labiausiai patinka, - pasakiau nemeluodamas. - Be to, man malonu matyti nučiupinėtą knygą, - tai irgi tiesa. Atsivertęs su pasitenkinimu pastebėjau šokolado dėmę ant priešlapio ir parašiau: *Frydai Kenedi, kurios vyras ištiesė man ranką. Ačiū, kad sutikote juo dalintis ir kad skaitote mano knygas. Maikas Nunenas.*

Aš nepratęs rašyti tokius ilgus įrašus, paprastai apsiriboju "Geriausi linkėjimai" ar "Sėkmės", bet norėjau atsiprašyti už tą nustėrusį mano veidą, kurį jie išvydo man išvyniojus linksmą jų dovanėlę. Kol rašiau, Džordžas paklausė, ar dirbu prie naujo romano.

- Ne, - atsakiau. - Baterijos išsikvėpė.

- Fryda neapsidžiaugs tai išgirdusi.

- Taip. Bet visuomet turės "Raudonmarškinį".

- Važiuosime jums iš paskos, - pasakė Romis, ir vakaruose sumurmėjo perkūnija. Nugriaudėjo ne garsiau kaip paprastai, bet

čia ne sausas griaustinis. Visi tai supratome ir pasisukome ton pusėn.

- Sakot, spėsim pavalgyti prieš audrą? - paklausė Džordžas.

- Taip. Turėtume.

Privažiavau prie aikštelės vartų ir dirstelėjau į dešinę, ar nėra mašinų. Tada pastebėjau susimąsčiusį Džono žvilgsnį.

- Kas?

- Metė sakė, kad rašai. Užstrigo ar dar kas nors?

"Mano vaikystės draugo" siužetas problemų nekėlė... bet tos knygos niekad nebaigsiu. Supratau šį rytą, kaip supratau, kad atslenka liūtis. Vaikinai iš rūsio dėl kažkokios priežasties nutarė ją atsiimti. Klausinėti kodėl - neverta; galiu išgirsti nepageidaujamą atsakymą.

- Dar kas nors. Nežinau kas, - išsukau į greitkelį, patikrinau veidrodėlyje - Romis su Džordžu seka paskui mane mažute Džordžo "Altima". Amerika tapo stambių žmonių ir mažų automobilių šalimi. - Ką ketinai duoti paklausyti? Jeigu namų karaokė - pasuoju. Mažiausiai dabar trokštu išgirsti tave traukiant "Buba nušovė farą vakar".

- O, čia daug geriau, - nuramino jis. - Žymiai geriau.

Atsidaręs savo portfelį, pasikuitė jame ir ištraukė kasetės dėžutę. Juostelė buvo pažymėta "98-7-20", vakar.

- Man labai patiko, - pasakė jis. Tada pasilenkė, išjungė radiją ir įkišo kasetę į magnetolą.

Tikėjausi, kad šiandien išsėmiau bjaurių netikėtumų limitą, bet smarkiai klydau.

- Atleiskite, noriu atsiprašyti kito pašnekovo, - iš mašinos garsiakalbių pasigirdo malonus advokatiškas Džono balsas. Galėjau lažintis iš milijono, kad šitas įrašas darytas nebaltuojant kaulėtiems Storou keliams.

Kimus ir kartu gergždžiantis juokas. Kai jį išgirdau, suspaudė skrandį. Prisiminiau ją prie "Saulėlydžio baro" juodais šortais ir juodu uždaru maudymosi kostiumėliu. Primenančią bėglę iš bado dietos stovyklos.

- Kitaip tariant, įjungti diktofoną, - pasakė Vitmor, ir į galvą atklydo prisiminimas apie tai, kaip vanduo pakeitė spalvą, kai ragana kliudė akmeniu mano pakaušį. Iš skaisčiai oranžinio virto tamsiai raudonu. Paskiau ėmiau skęsti. - Gerai. Galite įrašinėti.

Džonas staiga ištraukė kasetę.

- Tau nebūtina išgirsti, - pasakė jis. - Nieko per daug įdomaus. Maniau, jog pasijuoksite iš jos paistalų, bet... žmogau, atrodai klaikiai. Gal man persėsti prie vairo? Tu baltas kaip kreida.

- Nuvairuosiu, - atsakiau. - Paleisk. Po to papasakosiu, kokį nuotykį patyriau praeitą penktadienį... bet apie tai niekam neprasitark. Jie nebūtinai turi žinoti, - dūriau nykščiu į "Altimą" užpakalyje, - ir Metė neturi sužinoti. Ypač Metė.

Džonas abejodamas paėmė kasetę.

- Tu tikras?

- Taip. Viskas dėl to nelaukto juoko. Viešpatie, na ir įrašo kokybė! Visos intonacijos.

- "Everio, Makleino ir Bernšteino" kompanijai viskas, kas geriausia. Beje, mes turime griežtus nurodymus, ką galime įrašinėti. Jeigu įdomu.

- Ne. Kiek žinau, teisme šių įrašų negalima pateikti kaip įrodymo, ar ne?

- Tam tikrais atvejais teisėjas gali leisti, bet įrašinėjame dėl kitų tikslų. Toks įrašas prieš ketverius metus išgelbėjo žmogui gyvybę; kaip tik tuo metu atėjau dirbti į šią firmą. Dabar tas žmogus dalyvauja Liudininkų apsaugos programoje.

- Paleisk.

Džonas pasilenkė ir nuspaudė mygtuką.

Džonas: Kaip jums desertas*, mis Vitmor?

Vitmor: Karšta.

Džonas: Pasirengimas vyksta sklandžiai? Žinau, kaip tokiais atvejais sunku...

Vitmor: Mažai apie tai išmanote, patikėkit manim. Gal galime pereiti prie reikalo?

Džonas: Tarkim, kad perėjome.

Vitmor: Ar perdavėte misterio Devoro testamento sąlygas jo marčiai?

Džonas: Taip, madam.

Vitmor: Ką ji atsakė?

Džonas: Neprivalau jums sakyti. Galbūt pakalbėsime apie tai, kai bus patvirtintas testamentas. Bet jūs, aišku, žinote, kad į tokias sąlygas teismas retai kada atkreipia dėmesį.

Vitmor: Ką gi, jeigu ta jauna dama išvažiuos iš miesto, pamatysime, kaip ten bus, tiesa?

Džonas: Manau, taip.

Vitmor: Kada švęsite pergalę?

Džonas: Atsiprašau?

Vitmor: O, nereikia. Šiandien manęs laukia šešiasdešimt susitikimų, be to, rytoj laidoju savo bosą. Juk važiuosite švęsti su ja ir jos dukterimi, tiesa? Ar žinote, kad ji pasikvietė tą rašytoją? Savo dulkintoją?

Džonas linksmai šypsodamasis pasisuko į mane.

- Girdite, kaip ji užsiutusi? Stengiasi tai nuslėpti, bet siutas ėda ją iš vidaus!

Aš jo beveik negirdėjau. Jos žodžiai

(tą rašytoją, savo dulkintoją)

---

* Desert - ang. *dykuma, atpildas, pabėgimas.*

ir tai, kas slėpėsi po jos žodžiais, nugramzdino mane į transą. Po žodžiais kažkas slypi. *Mes tik norime pažiūrėti, kiek laiko gali išbūti ant vandens*, šūktelėjo ji man tada.

Džonas: Nemanau, jog jums turėtų rūpėti tai, ką darau aš ar Metės draugas, mis Vitmor. Pagarbiai siūlau bendrauti su savo draugais ir leisti Metei Devor bendrauti su sa...
Vitmor: Perduokite jam žinutę.

Man. Ji kalbėjo apie mane. Vėliau supratau, jog tai dar asmeniškiau: jos žodžiai buvo skirti *man*. Vitmor kūnas buvo kitame šalies kampe, bet balsas ir pikta dvasia kiūtojo mūsų mašinoje.

Ir Makso Devoro valia. Ne tas nereikšmingas mėšlas, kurį advokatai surašė popieriuje, o *valia*. Senis pakratė kojas, taip, bet jis ir toliau siekia gauti vaiko globą.

Džonas: Ką perduoti, mis Vitmor?
Vitmor: Pasakykite jam, kad jis taip ir neatsakė į misterio Devoro klausimą.
Džonas: Koks gi tas klausimas?

Ar ji čiulpia?

Vitmor: Paklauskite jo. Jis žinos.
Džonas: Jeigu kalbate apie Maiką Nuneną, pati jo paklauskite. Susitiksite su juo Kaslo apygardos teisme, svarstant paveldėjimo klausimus dar šį rudenį.
Vitmor: Nemanau. Misterio Devoro testamentas surašytas ir paliudytas čia.
Džonas: Ir vis tiek jis bus tvirtinamas Meine, kur mirė misteris Devoras. Aš įsitikinęs. O kai kitą kartą išvyksite iš Kaslo apygardos, Rodžete, daug geriau išmanysite teisinius dalykus.

Pirmą kartą jos balse pasigirdo pyktis, ji ne kalbėjo, o kranksėjo.

Vitmor: Jeigu manote...
Džonas: Aš nemanau. Aš žinau. Viso gero, mis Vitmor.
Vitmor: Jums patarčiau laikytis atokiau nuo...

Pasigirdo trakštelėjimas, ilgas telefono signalas, po to roboto balsas: “Devynios keturiasdešimt... liepos... dvidešimtoji”. Džonas išėmė kasetę ir paslėpė portfelyje.

- Aš padėjau ragelį, - kalbėjo, lyg pasakodamas apie pirmą šuolį parašiutu. - Tikrai. Ji užsiuto, tiesa? Sakysi, ne?

- Taip, - bet pasakiau tai, nes Džonas norėjo išgirsti, o ne iš tikro tikėdamas. Supykusi, taip. Įsiutusi? Gal ir ne. Nes jai nerūpėjo Metė ir jos nuotaikos. Rodžetė skambino, norėdama pasikalbėti su manimi. Pasakyti, kad galvoja apie mane. Priminti vandens skonį, kai iš praskelto pakaušio sunkiasi kraujas. Įbauginti mane. Ir jai pavyko.

- Į kokį klausimą neatsakei? - parūpo Džonui.

- Nežinau, ką ji turėjo galvoje, - tariau, - bet galiu papasakoti, kodėl išgirdęs jos balsą išbalau kaip popierius. Jeigu pažadi niekam nepasakoti ir vis dar įdomu.

- Mums važiuoti aštuoniolika mylių. Pasakok.

Papasakojau, kas nutiko penktadienį. Išmečiau intarpus apie savo reginius; liko tik Maiklas Nunenas, išėjęs pasivaikščioti Gatve. Stovėjau prie beržo, palinkusio virš vandens, stebėjau saulėlydį, kai jie pasirodė man iš nugaros. Nuo tos vietos, kai Devoras užlėkė ant manęs invalido vežimėliu, iki išlipau į krantą nenutylėjau beveik nieko.

Kai baigiau, Džonas pirmą kartą nutilo. Iš to galima spręsti, kokį įspūdį padarė mano pasakojimas, nes paprastai jis tratėjo kaip Ki.

- Na? - nesulaukęs paklausiau. - Komentarai? Klausimai?

- Kilstelk plaukus, kad pamatyčiau už ausies.

Padariau kaip prašomas, atidengiau didelį pleistrą ant sutinusios vietos. Džonas pasilenkė arčiau kaip vaikas apžiūrėti geriausio draugo kovinę žaizdą.

- Velnias, - tarstelėjo jis.

Atėjo mano eilė tylėti.

- Tie kriošenos norėjo tave paskandinti.

Nieko neatsakiau.

- Už tai, kad padėjai Metei.

Dabar tikrai neturėjau ką pasakyti.

- Ir apie tai niekam nepranešei?

- Jau ketinau, - atsakiau, - bet po to supratau, jog pasirodysiu kaip verksnys ir mulkis. Dar blogiau - melagis.

- Ką apie tai žino Osgudas?

- Kad mėgino paskandinti? Nieko. Jis tik pasiuntinukas.

Džonas vėl nutilo. Po kelių sekundžių jis palietė gumbą mano pakaušyje.

- A!

- Atleisk, - po valandėlės tarė: - Dangau. Paskiau jis grįžo į "Varingtoną" ir pasidarė sau galą. Jėzau. Maiklai, niekad nebūčiau leidęs šito įrašo, jeigu būčiau žinojęs...

- Nieko. Tik nesugalvok sakyti Metei. Dėl to vaikštau užsikišęs plaukus už ausies.

- Kaip sakai, ar kada nors apie tai papasakosi jai?

- Gal. Kai po jo mirties praeis daug laiko, ir galėsime pasijuokti, kad maudžiausi apsirengęs.

- Vadinasi, negreitai.

- Taip, tikriausiai.

Kurį laiką važiavome tylėdami. Jaučiau, kad Džonas bando sugalvoti, kaip praskaidrinti nuotaiką, ir mylėjau jį už tai. Pasi-

lenkęs į priekį, jis įjungė radiją, surado kažkokią garsią bjaurią "Guns'n Roses" dainą - sveiki atvykę į džiungles, pašėliosime!

- Šėlsime iki žemės graibymo, - tarė jis. - Ar ne?

Nusišypsojau. Nebuvo lengva ausyse skambant tos kalės juokui, bet man pavyko.

- Jeigu primygtinai reikalauji.

- Reikalauju, - atsakė jis. - Būtinai.

- Kaip adokatas, jūs nieko vyrukas.

- O jūs nieko, kaip rašytojas.

Šįkart nusišypsojau natūraliau. Pravažiavome TR-90 ženklą, o tada pro miglą prasiskverbė saulė ir užtvindė viską šviesa. Kol nežiūrėjau į vakarus, ji atrodė geras ženklas. Tenai, šviesiame danguje virš Baltųjų kalnų, kaupėsi juodi debesys.

DVIDEŠIMT PENKTAS SKYRIUS

Manau, vyrams meilė - geismo ir nuostabos derinys. Nuostabą moterys supranta. Geismą jos tik mano suprantančios. Tiktai labai nedidelė dalis - gal kokia viena iš dvidešimties - šiek tiek nutuokia, kas yra vyriškas geidulys ir kaip giliai jis glūdi vyro sąmonėje. Ačiū Dievui, negalėtų ramiai miegoti. Beje, kalbu ne apie satyrų, žagintojų ir vaikų tvirkintojų aistrą. Kalbu apie batų pardavėjų ar mokyklų direktorių geismą.

Neminint jau rašytojų ir advokatų.

Į Metės kiemą įsukome be dešimt vienuoliktą. Kai statėme "Ševį" prie parūdijusio jos visureigio, atsivėrė furgonėlio durys, ir ant laiptelio pasirodė pati šeimininkė. Aš sulaikiau kvapą, Džonas, išgirdau, taip pat aiktelėjo.

Tai buvo gražiausia jauna moteris, kokią esu matęs, - rausvais šortais ir tokios pat spalvos glaustinuke. Šortai buvo ne per trumpi, kad būtų galima pavadinti pigiais (mamos žodis), bet pakankamai provokuojantys. Glaustinukės petnešėlės, sukryžiuotos ant nugaros, kėlė svajingas mintis. Plaukai laisvai krito ant pečių. Metė nusišypsojo ir pamojo mums ranka. Pagalvojau: *Jai pavyko - nuvesk į užmiesčio klubo salę šitaip pasipuošusią, visus parklupdys ant kelių.*

- Dievulėliau, - burbtelėjo Džonas. Jo balse girdėjosi beviltiška aistra. - Visa tai ir pakelį traškučių.

- Taip, - pritariau jam. - Susistatyk akis į vietą, vaikine.

Jis pavaizdavo, kad grąžina akis į orbitas. Tuo metu Džordžas sustabdė šalia mūsų savo "Altimą".

- Einam, - tariau darydamas dureles, - linksmybės prasideda.

- Negaliu jos paliesti, Maikai, - prisipažino Džonas, - ištirpsiu.

- Lipk, liurbi.

Metė nusileido laipteliais, praėjo vazoną su pomidoru. Ki neatsiliko nuo mamos, pasipuošusi tokiu pat, tik tamsiai žaliu kostiumėliu. Pastebėjau, kad mergaitė vėl susidrovėjusi, ranka glaudžiasi prie mamos kojos, delniuku prisidengusi lūpas.

- Kavalieriai atvažiavo! - sušuko Metė juokdamasi ir puolė man į glėbį. Smarkiai apsikabino ir pakštelėjo į lūpų kamputį. Aš pabučiavau ją skruostan. Po to ji priėjo prie Džono, perskaitė užrašą ant jo marškinėlių, pritardama suplojo rankomis ir apsikabino. Kaip bijąs ištirpti, Džonas suspaudė ją ganėtinai smarkiai, pakėlė nuo žemės ir apsuko ratu. Ji pakibo jam ant kaklo ir nusijuokė.

- Turtuolė, turtuolė, turtuolė! - suskandavo Džonas ir nuleido ją ant žemės.

- Laisvuolė, laisvuolė, laisvuolė! - atsakė ji. - Velniop turtus! - ir neleidusi atsakyti, stipriai pabučiavo į lūpas. Vaikinas kilstelėjo rankas apglėbti ją per liemenį, bet Metė paskubėjo atsitraukti. Ji pasisuko į Romį su Džordžu, stovinčius atokiau ir primenančius berniukus, kurie norėtų papasakoti viską apie mormonų bažnyčią.

Žengiau priekin, ketindamas juos pristatyti, bet tuo pasirūpino Džonas. Vienai jo rankai visgi pavyko baigti manevrą: apglėbė Metę per taliją, lydėdamas prie Romio su Džordžu.

Tada pajutau savo delne mažą rankytę. Į mane žvelgė Ki. Jos liūdnas veidukas buvo pablyškęs, bet toks pat dailus kaip mamos.

Neseniai išplauti šviesūs tviskantys plaukučiai buvo parišti aksomo juosta.

- Atrodo, saldytuvo zmonės manęs nebemyli, - ištarė ji. Visas vaiko linksmumas buvo išgaravęs, tuoj tuoj pravirks. - Mano raidelėms ate-ate.

Pakėliau ją ir užsisodinau ant alkūnės kaip tądien, kai pastvėriau iš plento vidurio. Pabučiavau į kaktą ir nosies galiuką. Oda švelni lyg šilkas.

- Žinau, nupirksiu tau kitas.

- Pazadi? - įremtos nepatiklios akutės.

- Pažadu. Ir išmokysiu tave sunkių žodžių, kaip zigota ar girtavimas. Žinau daug retų žodžių.

- Kiek?

- Šimtą aštuoniasdešimt.

Vakaruose nugriaudėjo perkūnija. Ne garsiau, nei paprastai, bet smūgis buvo tarsi apibrėžtesnis. Ki akys pakrypo ton pusėn, po to vėl įsmigo į mane.

- As bijau, Maikai.

- Bijai? Ko?

- As nezinau ko. Tetos Metės suknele. Vyrų, kuriuos matėme, - po to mergytė dirstelėjo man per petį. - Ateina mamytė, - ne kartą girdėjau aktorę tariant tokiu pat tonu: *Ne prie vaikų*. Kaira pasimuistė mano glėbyje: - Paleisk mane.

Pastačiau ją ant žemės. Prie mūsų prisiartino Metė su Džonu, Romiu ir Džordžiu. Ki pribėgo prie mamos, toji pakėlė ją ant rankų ir nužvelgė mus kaip generolas savo kariauną.

- Atvežėte alaus? - pasiteiravo ji manęs.

- Aham. "Budo" dėžę bei tuziną butelių visokių vaisvandenių. Ir limonado.

- Puiku. Misteri Kenedi...

- Džordžas, madam.

- Gerai, Džordžai. Jeigu dar kartą pavadinsite mane madam, gausit į nosį. Aš Metė. Gal nuvažiuotumėte į Leikvju supermarketą, - parodė ji į parduotuvę prie 68-ojo plento, - ir atvešite ledo?

- Žinoma.

- Misteri Bisonetai...

- Romis.

- Furgono šone yra daržiukas, Romi. Gal surastumėt porą gražių salotų?

- Manau, kad pajėgsiu tai sutvarkyti.

- Džonai, nuneškime mėsą į šaldytuvą. O jūs, Maiklai... - Metė parodė į grilį. - Briketai užsidegantys savaime, tik prikiškite degtuką ir atsitraukite. Prie darbo.

- Aha, ponia, - atsakiau ir puoliau ant kelių prieš ją. Šiuo judesiu pagaliau priverčiau Ki nusijuokti.

- Gerai, sere Galahadai, - padėdama man atsistoti, nusijuokė Metė, - tuoj ims lyti. Tada norėčiau saugiai lindėti namelyje prikimštu pilvu.

Mieste vakarėliai prasideda nuo sutikimo prie durų, paltų nuvilkimo ir tų keistų butaforinių bučinių (beje, kada atsirado tas keistas paprotys?). Gamtoje piknikai prasideda nuo darbų. Kažką neši, renki, ieškai grilio žnyplių ar grotelių. Šeimininkė prašo poros vyrų pernešti pikniko stalą, po to nusprendžia, kad geriau palikti senoje vietoje, tuomet paprašo grąžinti atgal. Ir kažkuriuo metu tau ima patikti visas tas bruzdesys.

Sudėliojau briketus piramide, prikišau degtuką. Linksmai užsiplieskė ugnelė, aš atsistojau, nusibraukiau ranka kaktą. Gal ir ateina vėsesni orai, bet dar teks palaukti. Saulė praskrodė ryto miglą ir dabar svilino be gailesčio, nors vakaruose ir toliau

tvenkėsi juodi debesys. Atrodė, kad tenai sprogo nakties kraujo indas.

- Maikai?

Atsigręžiau į Kairą.

- Kas, mažute?

- Ar tu pasirūpinsi manimi?

- Taip, - nedvejodamas atsakiau.

Iš pradžių mano skubotas atsakymas jai pasirodė įtartinas. Paskiau Ki nusišypsojo.

- Gerai, - tarė ji. - Ziūrėk, atvaziuoja ledinis zmogus!

Iš parduotuvės grįžo Džordžas. Išlipo iš mašinos. Priėjau prie jo su Kaira, mergytė mosikavo į priekį ir atgal sukabintas mūsų rankas. Prie mūsų priėjo Romis, žongliruodamas trimis salotų gūžėmis. Vargu ar galėtų konkuruoti su šeštadienį parke Ki sužavėjusiu žonglieriumi.

Džordžas atidarė užpakalines "Altimos" dureles ir išėmė du ledukų maišelius.

- Parduotuvė uždaryta, - paaiškino jis. - "Parduotuvė veiks 17 val.", parašyta. Pagalvojau, kad ilgai teks laukti, tad pasiėmiau ledą, o pinigus įkišau pašto dėžutėn.

Užsidarė dėl Roiso Merilo laidotuvių. Paaukojo beveik visos dienos pelną per turistinio sezono įkarštį, kad galėtų palydėti senį pušų kalnelin. Ašarą spaudžia. Ir kartu šiurpu.

- Ar galiu panešti ledą? - paklausė Kaira.

- Gerai, tik nevirsk ledinuku, - atsakė Džordžas ir atsargiai padavė mergytei penkių svarų maišelį.

- Ledinuku, - sukikeno ji ir pasuko į furgoną, kurio duryse kaip tik pasirodė Metė. Džonas pėdino jai įkandin, įsmeigęs ištikimo skaliko žvilgsnį. - Ziūrėk, mamyte! As ledinukas!

Paėmiau kitą maišą.

- Žinau, kad ledo automatas lauke, nejau nebuvo užrakintas?

- Aš susipažinęs su dauguma spynų, - pareiškė Džordžas.

- A. Tada aišku.

- Maikai! Gaudyk! - Džonas paleido raudoną skraidančią lėkštę. Ji skriejo į mane gan aukštai. Pašokęs stvėriau lėkštę ir staiga prisiminiau Devoro žodžius: “Kas tau, Rodžete? Niekad nemėtei kaip mergiotė. Taikyk į jį!”

Pamačiau į mane įsmeigtas Kairos akis.

- Negalvok apie liūdnus dalykus, - pasakė ji.

Nusišypsojau ir paleidau lėkštę jai.

- Gerai, negalvosiu. Nagi, kiškuti. Mesk savo mamytei. Pasižiūrėsim, kaip tau sekasi.

Atsakiusi man šypsena, mergaitė greitai ir taikliai paleido lėkštę Metei. Nuskraidino taip smarkiai, kad mama vos sugavo. Ką ir besakyti, Kaira Devor bus lėkščių svaidymo čempionė.

Metė metė lėkštę Džordžui, tas nusisuko, švysteldamas savo keisto rudo kostiumo skvernais, ir aklai sugavo už nugaros. Metė nusijuokusi paplojo. Jos glaustinukės kraštas flirtavo su bamba.

- Pagyrūnas! - nuo laiptų riktelėjo Džonas.

- Pavydas - toks bjaurus jausmas, - pareiškė Džordžas Romiui Bisonetui ir nuskraidino jam lėkštę. Romis grąžino ją Džonui, bet lėkštė pasuko į šoną ir kaukštelėjo į furgono kraštą. Kol Džonas bėgo jos atnešti, Metė pasisuko į mane ir paprašė:

- Mano magas ant kavos stalelio svetainėje, prie kompaktų dėžutės. Dauguma įrašų beviltiškai seni, bet vis muzika. Ar atnešite?

- Žinoma.

Nuėjau į namelį, kuriame buvo tvanku, nepaisant trijų be poilsio dirbančių ventiliatorių. Nužvelgiau niūrius masinės gamybos baldus ir taurias Metės pastangas suteikti jiems bent kiek savitumo: van Gogo reprodukciją, kuri neturėjo derėti prie furgono virtuvės, bet derėjo, Edvardo Hoperio “Nakties vanagus” virš so-

fos, išblukusias užuolaidas, iš kurių pasijuoktų Džo. Man graudino širdį šios pastangos ir vertė nekęsti Makso Devoro. Tai kas, kad miręs, mielai spirčiau jam į užpakalį.

Nuėjęs į svetainę, pamačiau naują Merės Higins Klark romaną su žymekliu. Netoli jo - kaspinėlius, kurie man pasirodė matyti, nors Ki niekad nebuvo jais pasipuošusi. Pastovėjau ten kelias sekundes suraukęs kaktą, po to paėmiau grotuvą su diskais ir išėjau laukan.

- Ei, draugai! - šūktelėjau. - Pašokim.

Viskas buvo gerai, kol ji nepradėjo šokti. Nežinau, ar jums tai svarbu, bet man - taip. Buvo gerai, kol ji nešoko. Po to pamečiau galvą.

Nusinešėm lėkštę už namo, kad gera savo nuotaika nenervintume į kapines einančių žmonių. Antra vertus, kiemelis buvo puiki vieta žaisti: lygi aikštelė, trumpa žolė. Kelis kartus praleidusi lėkštę, Metė nusispyrė batelius ir persiavė kedais. Tada jai sekėsi kur kas geriau.

Svaidėme lėkštę, vienas kitą erzinome, gėrėme alų, kvatojomės kaip bepročiai. Ki nebuvo gera gaudytoja, bet, kaip trejų metų vaikas, mėtė talentingai, su ugnele. Romis įtaisė magą ant užpakalinių furgono laiptelių, klausėmės aštuntojo pabaigos devintojo dešimtmečio pradžios muzikos: "U2", "Tears for Fears", "Eurythmics", "Crowded House", "A Flock of Seagulls", "Ah-Hah", "The Bangles", Melisos Eteridž, Hju Liuiso ir "News". Man atrodė, kad žinau kiekvieną dainą, kiekvieną jos eilutę.

Mes prakaitavome, šokinėjome per vidudienio kaitrą. Žvilgčiojome į ilgas, įdegusias Metės kojas, klausėmės Kairos juoko. Kažkuriuo metu Romis Bisonetas nugriuvo ant žemės, pažerdamas grąžą iš savo kišenių, o Džonas juokėsi, kol neišlaikęs atsi-

sėdo. Iš akių jam tryško ašaros. Netikėtai prie jo pribėgo Ki ir šleptelėjo ant kelių. Džonas iškart nutilo.

- O-o-ch! - aiktelėjo jis. Jo blizgančiose akyse pasirodė skausmas, kai sutrenkti kiaušiniai bandė sulįsti vidun.

- Kaira Devor! - griežtai riktelėjo Metė, išgąstingai žvilgtelėjusi į advokatą.

- As parmusiau savo kvatereką, - oriai pareiškė Ki.

Džonas varganai šyptelėjo ir pakilo.

- Taip. Tikrai. O už sumušimą teisėjas tau skirs penkiolikos jardų baudinį.

- Kaip jautiesi, žmogau? - paklausė Džordžas. Žiūrėjo jis su užuojauta, bet balse slėpėsi šypsnys.

- Gerai, - atsakė Džonas ir paleido jam skraidančią lėkštę. - Na, mesk. Pažiūrėsim, kaip tau seksis.

Nugriaudėjo dar garsiau, bet juodi debesys pasieks mus negreitai; virš galvos liko nekalta žydrynė. Čiulbėjo paukščiai, žolėje čirškė žiogai. Virš grilio mirgėjo karštas oras, netrukus reikės kloti Džono steikus. Raudona lėkštė lakiojo mėlyname danguje virš žalios žolės ir medžių. Mane buvo apėmusi aistra, bet galėjau ją valdyti: visame pasaulyje beveik visą laiką vyrai būna apimti geismo, o ledynai netirpsta. Tačiau kai Metė pradėjo šokti, viskas pasikeitė.

Tai buvo sena Dono Henlio daina, pritariant gitarai.

- O dangau, kaip ji man patinka! - šūktelėjo Metė. Buvo jos eilė gaudyti lėkštę. Ji sugavo ją, numetė ant žemės ir užsilipusi tartum ant raudono šviesos pluošto scenoje ėmė judėti. Sudėjo rankas ant kaklo, po to ant klubų ir galiausiai ant užpakalio. Šoko primynusi lėkštę pirštų galais, nejudėdama iš vietos. Šoko kaip dainuojama toje dainoje - it banga vandenyne.

Mentai blakių prisodino
baro vyrų tulike.

Vien tik šokti traukia ją...
Kad vaikinai nemėgintų
ginklų stumdyti bare.
Vien tik šokti traukia ją...

Moterys seksualios. Kai šoka - nepaprastai seksualios, bet ne todėl aš sureagavau ir ne dėl to sureagavau taip. Su geismu įstengiau tvarkytis, tačiau mane apėmė daugiau nei geismas, ir tas jausmas buvo nevaldomas. Pajutau, lyg iš manęs būtų ištrauktas visas oras, likau grynai jos malonėje. Tą valandėlę ji buvo grožio įsikūnijimas, ne moteris, rausvais šortukais šokanti ant lėkštės, o pati Venera. Ji buvo viskas, ko trūko ketverius pastaruosius metus, kai man buvo taip blogai, jog net nežinojau, ko man trūksta. Ji pralaužė paskutinius mano šarvus. Amžiaus skirtumas nesvarbu. Jeigu žmonėms atrodau su nutįsusiu liežuviu, net kai burna užčiaupta, tegu sau. Praradau savo orumą, savigarbą, save - tegu. Ketveri metai įrodė, kad tai ne blogiausia, ką galima prarasti.

Kiek laiko ji taip šoko? Tikriausiai neilgai, nė minutės, nes pajuto, jog mes visi nenuleidžiame nuo jos akių (ir kiti matė bei jautė tai, ką mačiau aš). Tą minutę, manau, nė vienam iš mūsų neprireikė deguonies.

Mergina juokdamasi ir rausdama nulipo nuo lėkštės. Atrodė sutrikusi, bet rami.

- Atleiskite. Man tik... man tik patinka ta daina.

- Vien tik šokti traukia ją, - ištarė Romis.

- Taip, kartais ją traukia vien tik tai, - sutiko Metė ir dar labiau nukaito. - Atsiprašau, man reikia į vonią, - paleidusi lėkštę, ji nulėkė į furgoną.

Giliai įtraukiau oro, stengdamasis grąžinti save realybėn, ir pamačiau, kad Džonas daro tą pat. Džordžas Kenedis atrodė šiek tiek apdujęs, tarsi kažkas būtų sušėręs jam raminančiųjų ir vaistai pradėjo veikti.

Nugrumėjo griaustinis. Dabar jis tikrai artėjo.

Pasiunčiau lėkštę Romiui.

- Kaip manai?

- Manau, kad įsimylėjau, - atsakė jis ir pasistengė nutūpti ant žemės. - Taip pat manau, jog metas kepti mėsą, jeigu norime valgyti lauke. Padėsite man?

- Žinoma.

- Aš irgi, - pasisiūlė Džonas.

Mes nuėjome į furgoną, palikę žaisti Džordžą su Kaira. Kaira klausinėjo detektyvo, ar jis kada sugavo nusikaltėlį. Metė virtuvėlėje iš šaldytuvo traukė mėsą.

- Ačiū Dievui, kad atėjote. Jau ketinau suvalgyti vieną steiką žalią. Nesu mačiusi tokių puikių.

- O tu esi gražiausias dalykas, kokį esu matęs, - pasakė Džonas. Kalbėjo jis visai nuoširdžiai, bet Metė tik išsiblaškiusi jam nusišypsojo. Mintyse užrašiau: niekada nesakyk komplimento moteriai, stovinčiai su dviem steikais. Nepadarys reikiamo įspūdžio.

- Ar mokate kepti mėsą? - kreipėsi ji į mane. - Sakykite atvirai, nes ši per gera, kad būtų galima patikėti diletantui.

- Už save garantuoju.

- Gerai, samdau. Džonai, jūs būsite asistentas. Romi, padėkite man supjaustyti salotas.

- Mielai.

Džordžas su Ki susėdo furgono kieme į šezlongus ir atrodė kaip dvi senės Londono klube. Džordžas porino mergaitei, kaip susišaudė su Rolfu Nido ir Tikrai Baisia Gauja vienoje Lisabonos gatvėje 1993 metais.

- Džordžai, kas tavo nosiai? - paklausė Džonas. - Ji ištįso.

- O tau kas? - atšovė Džordžas. - Mes čia kalbamės.

- Misteris Kenedis sugavo daug nusikaltėlių, - pareiškė Kaira. - Jis sugavo Tikrai Baisią Gaują ir įkiso į kalėjimą.

- Taip, - pridūriau aš. - Misteris Kenedis taip pat laimėjo "Oskarą" už vaidmenį "Šaltakraujis Lukas".

- Visai teisingai, - patvirtino Džordžas. Iškėlęs sukryžiuotus pirštus, pridūrė: - Mes su Polu Njumenu. Štai taip.

Džonas vėl nusikvatojo. Neištvėriau ir aš - taip užkrečiančiai juokėsi advokatas. Dėdami mėsą ant grilio, kvatojomės kaip paskutiniai kvailiai. Keista, kad nenusisvilinome nagų.

- Ko jie juokiasi? - pasiteiravo vaikas Džordžo.

- Juokiasi, nes yra kvaili žmogeliai skystomis smegenėlėmis, - atsakė detektyvas. - Dabar paklausyk, Ki... sugavau juos visus, išskyrus Kaukolę. Jis šoko į savo mašiną, aš į savo. Persekiojimo smulkmenų mergaitei geriau nežinoti...

Bet Džordžas vis tiek atskleidė jas, o mes su Džonu stovėjome išsišiepę prie Metės krosnelės.

- Jėga, ar ne? - paklausė Džonas, aš linktelėjau.

Metė pasirodė su įvyniotomis į foliją kukurūzų burbuolėmis, jai pridurmui, atsargiai pro didžiulį salotų dubenį žvilgčiodamas į laiptelius, žengė Romis.

Susėdome prie stalo: Džordžas su Romiu viename gale, mes su Džonu Metei iš šonų. Ki įsitaisė stalugalėj, ant šezlongo, prikrauto senų žurnalų. Metė parišo jai servetėlę po kaklu, mergaitė sutiko tik todėl, kad a) vilkėjo naujus drabužius, b) servetėlė vis dėlto ne seilinukas.

Kimšom, kiek tilpo salotų, steiko (Džonas nesigyrė, tai išties buvo neregėtai gardus steikas), keptų kukurūzų, desertui - braškių torto. Kai atėjo metas užsigardžiuoti juo, debesys pastebimai prislinko arčiau, kieme padvelkė svilinantis vėjukas.

- Mete, jeigu man daugiau neteks taip skaniai valgyti, nenustebsiu, - pareiškė Romis. - Ačiū, kad pakvietei.

- Jums ačiū, - atsakė mergina. Jos akyse žibėjo dvi ašaros. Ji paėmė mano ir Džono ranką. Suspaudė, - dėkoju jums visiems.

Jeigu būtumėt žinoję, kaip mums su Ki buvo sunku užpraeitą savaitę... - ji papurtė galvą, dar kartą spustelėjo mūsų rankas ir paleido. - Bet dabar viskas baigėsi.

- Pasižiūrėkit į kūdikį, - linksmai tarė Džordžas.

Ki sėdėjo sudribusi kėdėje ir žiūrėjo blizgančiomis akimis. Plaukai išsprūdo iš juostos, sukrito sruogomis ant skruostų. Ant nosies galiuko pūpsojo plaktos grietinėlės lašas, o prie smakro prilipo kukurūzo grūdelis.

- As paleidau tą lėkstę sesis tūksanšius kartų, - pasakė Kaira, sunkiai versdama liežuvį. - As pavargau.

Metė suskato stotis nuo stalo. Uždėjau ranką ant peties.

- Leisite man?

Ji šypsodamasi linktelėjo.

- Jeigu norite.

Pakėliau Kairą ir užnešiau laipteliais. Sugriaudėjo, perkūnija nusirito per žemę, suurzgė it milžiniškas šuo. Pažvelgiau į atropojančius debesis, ir kaip tik tuo metu akį užkliudė judėjimas: Vasp Hilo keliu ežero link važiavo mėlynas automobilis. Pastebėjau jį tik todėl, kad ant buferio buvo priklijuotas idiotiškas lipdukas, kurį buvau matęs "Kaimo kavinėje": RAGAS NULAUŽTAS - SAUGOKIS PIRŠTO.

Įnešiau vaiką pro duris pasisukęs, kad neužgaučiau galvos.

- Pasirūpink manimi, - suvapėjo mergaitė užmigdama. Mane nudilgė liūdesys jos balse. Lyg žinotų, kad prašo neįmanomo dalyko. - Pasirūpink manimi, as maza, mamytė sako, kad as mazutė.

- Aš tavimi pasirūpinsiu, - pažadėjau ir pabučiavau į šilkinę vietelę tarp jos akių. - Nesirūpink, Ki, miegok.

Nunešęs į jos kambarį, paguldžiau ant lovos. Vaikas buvo sapnų karalystėje. Nubraukiau kremą nuo nosytės, nuėmiau kukurūzą. Tada patikrinau laikrodį: be dešimties dvi. Visi renkasi į baptistų bažnyčią. Bilas Dynas su pilku kaklaraiščiu. Badis Dže-

lisonas su skrybėle. Jis stovi su keliais kitais vyrais prie bažnyčios ir traukia cigaretę.

Atsigręžiau. Tarpduryje stovėjo Metė.

- Maikai, - pasakė ji, - prašau ateikite čia.

Priėjau prie jos. Šį kartą mano rankų ir jos kūno neskyrė jokia medžiaga. Jos oda buvo šilkinė kaip ir dukters. Metė pakėlė į mane akis, lūpos prasiskyrė. Klubais prisispaudė prie manęs, o pajutusi kietumą prisiglaudė dar labiau.

- Maikai, - pakartojo ji.

Užsimerkiau. Jaučiausi lyg priėjęs prie durų į smarkiai apšviestą kambarį, kuriame juokėsi ir šnekėjosi daugybė žmonių. Ir šoko. Nes kartais tai viskas, ką mes norime daryti.

Aš trokštu įeiti, pagalvojau. *Tai viskas, ko noriu, įeiti. Leisk man daryti tai, ką noriu. Leisk man...*

Ir tuomet supratau, kad sakau tai balsu, šnibždu Metei į ausį, glamonėdamas jos nugarą, pirštų galiukais braukydamas per stuburą, mentis, po to suimdamas jos mažas krūtis.

- Taip, - pasakė ji. - Mes abu to norime. Taip. Tai nuostabu.

Ji lėtai pakėlė rankas ir nykščiais nuvalė šlapias vageles po mano akimis. Aš atsitraukiau.

- Raktas...

Ji šyptelėjo.

- Žinai, kur jis.

- Ateisiu šiąnakt.

- Gerai.

- Aš buvau... - man teko atsikrenkšti. Pažvelgiau į kietai miegančią Kairą. - Aš buvau vienišas. Pats nežinojau, koks buvau vienišas.

- Aš taip pat. Ir žinau tai už mus abu. Prašau pabučiuok mane.

Pabučiavau. Manau, kad mūsų liežuviai susitiko, bet nesu tikras. Aiškiausiai prisimenu jos gyvybingumą. Metė buvo kaip rankose spurdantis gyvybės šaltinis.

- Ei! - šūktelėjo iš kiemo Džonas, ir mes atšokome vienas nuo kito. - Gal malonėtumėt mums padėti? Tuoj lis!

- Ačiū, kad pagaliau apsisprendei, - tyliai ištarė Metė. Po to nuskubėjo siauru furgono koridoriumi. Kai kitą kartą ji kalbėjo su manimi, abejoju, ar žinojo, su kuo šneka ir kur yra. Kitą kartą kalbėjo merdėdama.

- Nepažadinkit vaiko, - išgirdau ją prašant Džono. Ir jo atsakymą: "Oi, atsiprašau, atsiprašau".

Pastovėjau ten dar valandėlę, norėdamas nusiraminti, po to įlindau į vonią ir apšlaksčiau veidą šaltu vandeniu. Prisimenu mėlyną plastmasinį banginuką, gulėjusį vonioje, kai sukausi paimti nuo kabyklos rankšluostį. Prisimenu, jog tuomet pamaniau, kad pro kvėpavimo angą jis moka leisti burbulus. Man net šmėkštelėjo vaikiškos pasakos apie banginuką idėja. Gal pavadinčiau jį Viliu? Ne, per daug įprasta. Vilhelmu, va, kaip! Didinga ir šaunu. Banginis Vilhelmas.

Prisimenu virš galvos driokstelėjusį griaustinį. Prisimenu, kaip džiaugiausi galutinai apsisprendęs ir laukiau nesulaukiau vakaro. Prisimenu vyriškų balsų murmesį ir tylų Metės atsakymą, kur pernešti daiktus. Po to visi vėl išėjo iš furgono.

Pasižiūrėjau apačion - iškilimas slūgsta. Prisimenu pagalvojęs tuomet, jog nėra nieko juokingiau už lytiškai susijaudinusį vyrą, bet ta mintis man buvo ne nauja; pažįstama, ko gero, iš sapno. Išėjęs iš vonios kambario patikrinau, ar vaikas miega, ir patraukiau koridoriuku. Ties svetaine išgirdau pokštelint šautuvą. Šūvio negalėjau supainioti su perkūnija. Dar sekundės dalį padvejojau, ar tik nepokštelėjo išmetamasis kokio nors vaikėzo motociklo vamzdis. Tačiau širdyje kažko tikėjausi... laukiau vaiduoklių, o ne šūvių. Lemtinga klaida.

Pach-pach-pach! Iš automatinio ginklo, kaip vėliau paaiškėjo - iš devinto kalibro "Gloko". Metė veriančiai suklykė. Išgirdau sužeisto Džono riksmą. Džordžas Kenedis subliovė: "Žemėn, žemėn! Po velnių, gulkit ant žemės!

Į furgono šoną pasipylė kruša, iš vakarų į rytus. Kažkas praskrodė orą prieš mano akis - prisiekiu, girdėjau. Tada pasigirdo melodingas dzingtelėjimas it trūkus gitaros stygai, ir ant virtuvės stalo sutrupėjo salotinė.

Puoliau prie durų ir vos nenusiritau laipteliais. Grilis apverstas, žėrinčios anglys jau įžiebė ugnį žolėje. Romis Bisonetas sėdi išsižergęs ir apstulbęs spokso į krauju permirkusią kulkšnį. Metė ant keturių klūpo prieš krosnelę užkritusiais ant veido plaukais; atrodė, jog ji nori sušluoti karštas anglis, kol jos nepadarė rimtos bėdos. Į mane tiesdamas ranką svirduliavo Džonas. Prie peties iš žaizdos sruvo kraujas.

Tada pamačiau prieš tai pastebėtą neišvaizdų sedaną su kvailu lipduku. Žmonės, sėdintys jame, pravažiavo pro mus, kad įsitikintų, ar mes vietoje, po to apsisuko ir grįžo. Šaulys vis dar kyšojo pro keleivio langą. Įžiūrėjau jo rankoje rūkstantį ginklą. Su karkasine buože. Veidą dengė mėlyna slidininko kepurė su skylėmis akims.

Virš galvos nugrumėjo griaustinis.

Džordžas Kenedis ėjo prie mašinos, neskubėdamas, spardydamas pakeliui pasitaikančias anglis, nesirūpindamas dėl besiplečiančios ant šlaunies tamsiai raudonos dėmės. Neskubėdamas užkišo ranką už nugaros, nors šaulys riktelėjo vairuotojui: "Varyk, varyk!" Ne, nė kiek neskubėjo, bet, dar nepamatęs jo rankoje pistoleto, supratau, kodėl jis niekuomet nenusirengia savo kvailo rudo švarko net vaikydamasis skraidančią lėkštę.

Mėlynas automobilis (vėliau paaiškėjo, kad 1987 metų "Fordas", registruotas Sonios Belivu iš Oburno vardu ir iš vakaro buvo paskelbtas dingusiu) išsuko į kelkraštį, bet nesustojo. Dabar jis

netgi padidino greitį, spjovęs sausų dulkių kamuolį iš po užpakalinių padangų ir nuskynęs Metės pašto dėžutę.

Bet Džordžas neskubėjo. Jis suėmė abiem rankomis pistoletą, dešine taikėsi, kaire prilaikė. Paleido penkis šūvius. Pirmi du kliudė bagažinę - mačiau atsiradusias skylutes. Trečias pataikė į sprunkančio "Fordo" užpakalinį stiklą, išgirdau sužeistojo riksmą. Ketvirta kulka nulėkė nežinia kur. O penkta susprogdino kairę užpakalinę padangą. "Fordas" pakrypo į tą pusę. Vairuotojui šiaip taip pavyko ištiesinti mašiną, bet paskiau jis nebesuvaldė. Mašina įlėkė į griovį už trisdešimties jardų nuo Metės furgono ir apsivertė. Sprogimas, ir mašinos užpakalį apgaubė liepsna. Tikriausiai viena Džordžo kulka kliudė benzino baką. Šaulys ėmė kapanotis pro langą lauk.

- Ki... išvešk Ki... išve... - kimus šnibždesys.

Metė ropojo prie manęs. Pusė jos galvos, dešinė, atrodė kaip visad, kita - visiškai sumaitota. Nereginti mėlyna akis žvelgė tarp kruvinų plaukų kuokštų. It sudužusio puodo šukės ant jos įdegusio peties bolavo kaukolės skeveldros. Kaip norėčiau sakyti, kad neprisimenu viso šito, kaip norėčiau, kad kas nors kitas galėtų pasakyti, jog Maiklas Nunenas mirė šito nematęs, bet negaliu. *Sielvartas* - dešimties raidžių žodis, kryžiažodžiuose reiškiantis neapsakomą liūdesį.

- Ki... Maikai, paimk Ki...

Atsiklaupęs apsikabinau ją. Mergina stengėsi ištrūkti. Ji buvo jauna ir stipri, nepaisant pilkos smegenų masės, išlindusios pro sutrupintą kaulą, ji mėgino išsivaduoti iš mano glėbio, šaukė dukrą, norėjo apginti ją ir išgabenti saugion vieton.

- Mete, viskas gerai, - raminau. Mane apėmusio transo kitame gale susirinkusieji baptistų bažnyčioje giedojo "Palaimintas tikrumas"... bet visų akys buvo tokios pat aklos kaip toji, kuri žvelgė į mane pro kruvinus šviesius plaukus. - Mete, liaukis, nusiramink, viskas gerai.

- Ki... paimk Ki... neleisk jiems...

- Neleisiu jiems ją skriausti, Mete, aš pažadu.

Mergina išslydo man iš rankų lyg žuvis ir šaukdama vaiką ištiesė kruvinas rankas į furgoną. Rausvi šortai ir glaustinukė virto skaisčiai raudonais, krauju nusidažė žolė. Mano ausis pasiekė duslus sprogimas: driokstelėjo "Fordo" benzino bakas. Į dangų pakilo juodų dūmų stulpas. Perkūnija trankėsi be paliovos, lyg sakytų: *Jums reikia triukšmo? Taip? Bus.*

- Pasakyk, kad Metei nieko neatsitiko, Maikai! - trūkčiojančiu balsu suriko Džonas. - Dėl Dievo, pasakyk, kad ji...

Jis sukniubo prie manęs ant kelių, akys užvirto, ranka stvėrėsi už mano peties ir perplėšė marškinius, beviltiškai kovodama su alpuliu. Neišlaikęs Džonas griuvo prie Metės. Iš burnos kampučio nutekėjo seilė. Už tuzino pėdų, prie apverstos krosnelės, sukandęs iš skausmo dantis, bandė atsikelti Romis. Džordžas stovėjo Vasp Hilo kelio viduryje ir užtaisinėjo pistoletą iš šovininės, kurią, matyt, nešiojosi švarko kišenėje, nenuleisdamas akių nuo žudiko, sprunkančio iš liepsnojančio apvirtusio automobilio. Paraudo visa Džordžo kelnių klešnė. *Jis išgyvens*, pagalvojau, *bet daugiau to kostiumo neapsivilks.*

Aš laikiau Metę. Priglaudžiau lūpas prie sveikosios ausies ir pasakiau: "Kairai niekas negresia. Ji miega. Jai viskas gerai, prisiekiu".

Atrodo, kad Metė suprato. Ji liovėsi priešintis, sukniubo ant žolės virpėdama visu kūnu.

- Ki... Ki... - buvo paskutiniai jos žodžiai šioje ašarų pakalnėje. Ranka aklai įsikibo į žolės kuokštą.

- Ateik, - išgirdau sakant Džordžą. - Ateik čia, žudike, nemėgink atsukti man nugaros.

- Kaip ji? - paklausė artyn šlubčiodamas Romis. Jis buvo baltas kaip popierius. Bet neleido man atsakyti. - O Jėzau. Mergele Marija, Dievo Motina, melskis už mus, nusidėjėlius dabar ir mū-

sų mirties valandą. Tu pagirta tarp moterų ir pagirtas tavo Sūnus Jėzus. O Marija, be kaltės pradėtoji, melskis už mus, prašančius tavo pagalbos. O ne, Maikai, ne! - jis pradėjo iš naujo, tik jau prancūziškai.

- Baik! - surikau aš, ir jis liovėsi. Lyg to ir būtų laukęs. - Eik vidun pasižiūrėti, kaip Kaira. Ar pajėgsi?

- Taip, - jis nuslinko į furgoną, prilaikydamas sužeistą koją. Kiekvienas žingsnis reikalavo nežmoniškų pastangų, bet jis nesustojo. Užuodžiau svylančios žolės kvapą. Kylantis vėjas dvelkė audra. O rankose jaučiau lėtėjantį gyvybės šaltinio pulsavimą.

Apverčiau Metę ant nugaros, apglėbiau ir ėmiau sūpuoti. Baptistų bažnyčioje kunigas skaitė 139-ąją psalmę Roiso atminimui: "Ir jei sakyčiau: "Vien tamsa teapdengia mane, ir naktis tebūnie šviesa aplink mane". Kunigas skaito, marsiečiai klausosi. O aš sūpavau ją po juodu dangaus stogu. Turėjau tą naktį ateiti pas ją, atsirakinti duris raktu iš po vazono. Ji šoko, primynusi baltų sportbačių galais raudoną lėkštę, šoko kaip vandenyno banga, o dabar miršta mano rankose, kai aplinkui lėtai dega žolė, be sąmonės guli vyras, taip pat merginęs ją. Kraujas nudažė jo ranką po "MES ESAME ČEMPIONAI" marškinėlių rankove.

- Mete, - kartojau, - Mete, Mete, Mete, - supau ją ir glosčiau kaktą, kuri dešinėje pusėje nesusitepė krauju. Plaukai sukrito ant kulkos subjaurotos pusės. - Mete, Mete, o Mete.

Plykstelėjo žaibas - pirmas tą dieną. Melsva arka vakaruose nutvieskė dangų. Metė krestelėjo mano glėby iki pirštų galiukų, suspaudė lūpas, suraukė kaktą, lyg norėdama susikaupti. Po to ranka paskutinį kartą įsikibo man į kaklą, lyg skęstų, ir suglebo ant žolės. Paskutinį kartą suvirpėjusi Metė nurimo.

DVIDEŠIMT ŠEŠTAS SKYRIUS

Po to iš transo nebeišėjau. Kelis kartus buvau išniręs, pavyzdžiui, kai iš senos mano užrašų knygutės iškrito lapelis su genealoginiu medžiu, bet trumpam. Savotiškai jis priminė mano sapną apie Metę, Sarą ir Džo arba siaubingą vaikystės karštinę, kai vos nemiriau nuo tymų. Tačiau iš esmės buvo nesulyginama. Tiesiog tai buvo transas. Jaučiau gyvenąs jame ir, dievaži, būčiau mielai be jo apsiėjęs.

Džordžas atsivarė vyrą mėlyna kauke. Detektyvas šlubčiojo, smarkiai šlubčiojo. Viskas dvokė degančiu tepalu, benzinu ir svylančiomis padangomis.

- Ar ji mirė? - paklausė Džordžas. - Metė?

- Taip.

- Džonas?

- Nežinau, - atsakiau, ir Džonas sudejavo. Jis dar gyvas, bet neteko daug kraujo.

- Maikai, klausyk, - pradėjo Džordžas, bet nespėjus jam baigti iš griovio pasigirdo šiurpus gargimas. Bliovė degantis vairuotojas. Jis kepė gyvas. Žudikas pasisuko ton pusėn, bet Džordžas sulaikė jį, pakeldamas pistoletą: - Pajudėk, ir tau galas.

- Negali leisti jam taip mirti, - ištarė vyras su kauke. - Net šuniui nelinkėtum tokios mirties.

- Jis jau miręs, - atkirto Džordžas. - Be asbestinio kostiumo prie mašinos neprieisi, - detektyvas susverdėjo. Veidas buvo baltas lyg plakta grietinėlė, kurią nubraukiau nuo Ki nosies galiuko. Šaulys žengė artyn, tarsi galvotų jį pulti. Džordžas kilstelėjo ginklą.

- Dar pajudėsi, nedvejosiu, - įspėjo jis. - Patikėk. Dabar nusiimk kaukę.

- Ne.

- Atsibodo su tavim terliotis, perduok linkėjimų Viešpačiui, - Džordžas atlaisvino revolverio saugiklį.

- Viešpatie! - aiktelėjo žudikas ir nusitraukė slidininko kepurę. Prieš mus stovėjo Džordžas Futmanas. Nenustebau jį pamatęs. Už jų paskutinį kartą ugnies kamuolyje sukriokė "Fordo" vairuotojas ir nutilo. Kilo juodi dūmai, grūmojo dangus.

- Maikai, nueik į namą ir atnešk ką nors jam surišti, - pasakė Džordžas Kenedis. - Minutę kitą dar išlaikysiu jį taikiklyje, bet ne daugiau. Kraujuoju kaip skerdžiama kiaulė. Ieškok lipnios juostos. Ji išlaikytų ir iliuzionistą Houdinį.

Futmanas stovėjo dėbčiodamas tai į mane, tai į Kenedį. Paskiau žvilgtelėjo į 68-ąjį plentą, kuris buvo neįprastai tuščias. Ir nieko keista: apie artėjančią audrą pranešta iš anksto. Turistai ir vasarotojai susirado priebėgą. O vietiniai...

Vietiniai... lyg ir klausosi. Ar panašiai. Kunigas kalba apie Roisą Merilą, kurio gyvenimas buvo ilgas ir vaisingas, vyrą, tarnavusį savo šaliai per karą ir taiką, bet senbuviai jo nesiklausė. Jie klausėsi *mūsų*, kaip susirinkę Leikvju supermarkete klausydavosi per radiją tiesioginės imtynių transliacijos.

Bilas Dynas spaudžia Ivetės riešą pabalusiais nuo įtampos pirštais. Jai skauda... bet moteris nesiskundžia. Ji nori, kad jis laikytųsi už jos. Kodėl?

- Maikai! - Džordžas kalbėjo akivaizdžiai silpstančiu balsu. - Prašau, žmogau, padėk man. Šitas tipas pavojingas.

- Paleisk mane, - pasakė Futmanas. - Bus geriau, nemanai?

- Pasvajok, niekše, - atšovė Džordžas.

Atsistojau, praėjau pro vazoną, po kuriuo gulėjo raktas, pakilau laipteliais. Dangų perskrodė žaibas, neilgai trukus driokstelėjo perkūnija.

Romį radau sėdintį ant kėdės virtuvėje. Jis buvo išblyškęs labiau už Kenedį.

- Vaikas miega, - išspaudė jis. - Bet greitai turėtų nubusti... negaliu paeiti. Mano kojai galas.

Pasukau telefono link.

- Nevark, - įspėjo Romis drebančiu balsu. - Bandžiau. Neveikia. Audra, matyt, jau užklupo miestelį. Dangau, man dar niekad taip neskaudėjo.

Puoliau prie virtuvės stalčių, ėmiau juos traukti vieną po kito ir naršyti pleistro, tvarsčių, bet ko. Jeigu Kenedis nualps netekęs kraujo, kol esu čia, Džordžas atims jo ginklą, užmuš jį, po to nušaus ant degančios žolės gulintį Storou. Susidorojęs su jais, ateis čia ir nuplieks mudu su Romiu. O tada pribaigs Kairą.

- Ne, nepribaigs, - burbtelėjau. - Paliks ją gyvą.

Ir tai galėjo būti dar blogiau.

Viršutiniame stalčiuje stalo įrankiai. Maišeliai sumuštiniams, šiukšlėms, perrišti pirkinių kuponai antrame. Šluostės, puodkėlės trečiame...

- Maikai, kur mano Metė?

Atsigręžiau lyg užkluptas bemaišant draudžiamus narkotikus. Koridoriuje, ties svetaine, stovėjo nuraudusi po miego Kaira palaidais plaukais, o juosta kabojo jai ant rankos it apyrankė. Akyse perskaičiau paniką. Ją pažadino ne šūviai, netgi ne motinos klyksmas. Pažadinau aš. Mano mintys.

Kai tik supratau, pamėginau jas pridengti, bet buvo per vėlu. Kaip ji perskaitė mano mintį apie Devorą ir paprašė negalvoti

apie liūdnus dalykus, taip sužinojo, kas nutiko jos mamai - greičiau, nei spėjau nuginti mintis apie ją.

Mergaitė prasižiojo. Jos akys išsiplėtė, ir suklykusi it pagauta žnyplių, puolė prie durų.

- Ne, Kaira, ne! - surikau ir mečiausi įkandin, vos neužgriūdamas ant Romio. Advokatas žvelgė į mane nesusigaudydamas. Spėjau vaiką nutverti. Tuo pat metu mačiau, kaip pro šonines bažnyčios duris išsmunka Badis Dželisonas. Kiti du, rūkę su juo, išėjo sykiu. Dabar supratau, kodėl Bilas taip stipriai laikosi įsitvėręs žmonos, ir gerbiau jį už tai, abu gerbiau. Kažkas troško, kad jis eitų su Badžiu... bet Bilas atsilaikė.

Kaira spurdėjo mano glėbyje, verždamasi prie durų, spiegdama iki užkimimo.

- *Paleisk, as noriu pamatyti savo mamytę, paleisk, noriu mamos, paleisk...*

Ištariau jos vardą tuo balsu, kurio vienintelio, žinojau, Kaira paklausys, kurį tik ji viena gali išgirsti. Mergaitė atsipalaidavo mano rankose, atsigręžė į mane. Persigandusiose akyse tviskėjo ašaros. Pasižiūrėjusi į mane valandėlę, tarsi suprato, kad jai nevalia išeiti. Paleidau vaiką ant žemės. Ji pastovėjo, po to ėmė trauktis atbula, kol atsirėmė nugara į kriauklę. Ir susileidusi ant grindų užraudojo širdį draskančiu balsu. Matote, ji viską suprato. Aš parodžiau jai šį tą, kad liktų furgone, privalėjau... ir man tai pavyko, nes mes abu išgyvenome tą patį transą.

Badis su draugais pasuko furgonu čionai. “Bamo konstrukcijos”, perskaičiau ant jo šono.

- Maikai! - šūktelėjo Džordžas. Jis ėmė panikuoti. - Paskubėk!

- Laikykis! - atsiliepiau. - Laikykis, Džordžai!

Metė ir kiti buvo sukrovę rakandus prie kriauklės, todėl esu tikras, kad prieš puolant įkandin Kairos stalo paviršius buvo švarus. Dabar ant jo buvo išversta cukrinė. Ir išpiltame cukruje radau parašyta:

go now*

- Nė velnio, - sumurmėjau ir patikrinau likusius stalčius. Nei lipnios juostos, nei virvės. Net antrankių nėra, nors gera šeimininkė turėtų turėti bent trejus. Tada man šovė mintis patikrinti spintelę po kriaukle. Kai išėjau į kiemą, mūsų Džordžas sverdėjo į šonus, o Futmanas nenuleido nuo jo plėšraus žvilgsnio.

- Atnešei juostos? - paklausė Kenedis.

- Ne, kai ką geriau, - atsakiau. - Prisipažink man, Futmanai, kuris iš jų tau sumokėjo? Devoras ar Vitmor? O gal nežinai?

- Eik žinai kur, - atsakė tas.

Dešinę ranką buvau paslėpęs už nugaros. Ištiesiau kairę į priekį ir suvaidinau nustebusį.

- Ką tas Osgudas čia veikia? Liepk jam nešdintis!

Futmanas automatiškai pasisuko ton pusėn, o aš smogiau į pakaušį plaktuku, rastu įrankių dėžėje po kriaukle. Garsas buvo šiurpus, klaikiai ištryško kraujas, bet baisiausia buvo jausti po plaktuku linkstant kiaušą. Šerifo padėjėjas susmuko it smėlio maišas, o aš žiaukčiodamas numečiau plaktuką.

- Puiku, - ištarė Džordžas. - Šlykštoka, bet tokiomis aplinkybėmis geriausia...

Jis susileido ne kaip Futmanas - lėčiau, kone grakščiai, bet vis tiek atsijungė. Pakėliau revolverį, pasižiūrėjau į jį ir nusviedžiau į mišką kitoje kelio pusėje. Dabar ginklas man negali padėti, tik dar labiau įklampinti.

Iš bažnyčios išėjo kita vyrų porelė, su jais - grupelė juodai pasipuošusių moterų. Reikia suktis greičiau. Atsagsčiau Džordžo kelnes, nusmaukiau. Į koją pataikiusi kulka įstrigo šlaunyje, bet žaizda beveik nebekraujavo. Džono - kas kita: grėsmingai kliaukė. Ištraukiau jo diržą ir kaip galėdamas smarkiau suveržiau ant

---

* Angl. - dabar eik.

žasto. Paskiau paplekšnojau jam per veidą. Džonas atsimerkė ir nepažindamas įsispoksojo man į akis.

- Išsižiok, Džonai! - surikau. Advokatas spoksojo nieko nenutuokdamas. Pasilenkiau, kad mūsų nosys beveik susilietė, ir surikau: - IŠSIŽIOK! GIRDI, GREITAI! - Džonas padarė tai kaip vaikas, paklusęs seselės reikalavimui sakyti "aaa". Įkišau diržo galą tarp dantų. - Sukąsk! - jis užsičiaupė. - Dabar laikyk. Net jeigu atsijungsi, nepaleisk.

Nebuvo laiko žiūrėti, ar jis manęs klausosi. Atsistojau, ir vieną akimirką visas pasaulis nutvisko mėlynai. Jaučiausi tarytum neoninėje iškaboje. Čia sruvo juoda upė, rangėsi kaip gyvačių pintinė. Dar niekad dangus man neatrodė taip grėsmingai.

Nuskuodžiau laipteliais į furgoną. Romis sukniubęs ant stalo, veidu į sudėtas rankas. Būtum palaikęs snaudžiančiu darželinuku, jeigu ne sudaužytas salotų dubuo ir maisto likučiai jo plaukuose. Kaira sėdėjo atsirėmusi į spintelę ir graudžiai sriūbavo.

Pakėlęs ją pajutau, kad vaikas prisišlapino.

- Metas eiti, Ki.

- Noriu Metės! As noriu pas mamą! Noriu savo Metės, padaryk, kad jai neskaudėtų! Padaryk, kad ji nebūtų mirusi!

Išskubėjau koridoriumi. Pakeliui turėjau praeiti stalelį su Merės Higins Klark romanu. Vėl akys užkliuvo už kaspinėlių, kurie veikiausiai buvo paruošti pobūviui, bet vėliau pakeisti aksomo juosta. Balti su rausvais krašteliais. Dailūs. Nesustodamas stvėriau juos, susigrūdau į kelnių kišenę, po to perėmiau Ki ant kitos rankos.

- Noriu Metės! Noriu mamytės! *Tegu ji grįzta*! - vaikas ėmė daužytis rankomis ir spardytis, kad sustočiau. Talžė kumštukais man galvą. - Paleisk mane! Paleisk! Leisk!

- Ne, Kaira.

- *Paleisk mane! Leisk! Leisk! Paleisk mane!*

Neįstengiau jos išlaikyti. Kai pasiekėme viršutinį laiptelį, ji staiga liovėsi priešintis.

- Paduok man Strikeną! Noriu Strikeno!

Iš pradžių nesusigaudžiau, apie ką ji kalba, bet pamačiau, jog mergytė rodo žaisliuką prie vazono, tą patį, kurį rado savo "Happy Meal" dėžutėje. Striklendas nemažai laiko praleido su ja lauke, sprendžiant iš patamsėjusio pilko kailiuko, bet jis gali nuraminti vaiką, tegu turisi. Ne metas galvoti apie purvą ir mikrobus.

- Paduosiu tau Striklendą, o tu pažadėsi man užsimerkti ir neatsimerkti, kol pasakysiu. Pažadi?

- Pazadu, - atsakė mergaitė. Ji kūkčiojo, didelės kaip perlai ašaros, kokias piešia pasakų knygelėse, ėmė ristis iš akių. Nosį pasiekė degančios žolės ir mėsos kvapas. Mane supykino, bet šiaip taip susivaldžiau.

Ki užmerkė akis. Iš jų kaptelėjo dar du karšti lašiukai. Ji ištiesė ranką. Nusileidęs laipteliais, pakėliau šuniuką ir ėmiau dvejoti. Kaspinai, dabar žaislas. Kaspinai - nieko, bet duoti jai šuniuką atrodė negerai. Negerai, bet...

Jis pilkas, airi, sukuždėjo NSO balsas. *Gali nesirūpinti, nes jis pilkas. Žaisliukas tavo sapne buvo juodas.*

Nelabai nutuokiau, ką kužda tas balsas, bet neturėjau kada sukti galvą. Įbrukau Striklendą į išskėstus pirštukus. Mergaitė prisikišo prie veiduko dulkiną kailiuką ir pabučiavo.

- Gal Strikenas padės mamytei, Maikai. Strikenas yra stebuklingas suniukas.

- Tik būk užsimerkusi. Neatsimerk, kol nepasakysiu.

Ji įsikniaubė man į kaklą. Šitaip nunešiau ją į savo mašiną, pasodinau priekinėn keleivio sėdynėn. Kaira atsigulė užsiėmusi rankomis galvą, gniauždama vienoje murziną žaisliuką. Liepiau jai ramiai pagulėti. Neparodė, kad išgirdo, bet aš ir taip žinojau.

Reikia paskubėti, nes senbuviai artėja. Jie trokšta viską baigti, nori, kad šita upė pasiektų jūrą. Mums liko viena vieta, kur ga-

lime būti saugūs - tai Sara Kvatoklė. Bet prieš tai privalau kai ką padaryti.

Bagažinėje vežiojausi seną, tačiau švarų apklotą. Išėmiau jį, nuskubėjau per kiemą ir užtiesiau ant Metės Devor. Kauburėlis po juo suspaudė man širdį. Apsidairęs pastebėjau spoksantį į mane Džoną. Jo akys blizgėjo nuo šoko, bet jis pamažu pradeda atsigauti. Diržą laikė sukandęs dantimis: nei pridėt, nei atimti - narkomanas, pasirengęs įkalti.

- Ito neali ūti, - iškošė jis. Šito negali būti. Puikiai žinojau, kaip jis jaučiasi.

- Po kelių minučių atvažiuos pagalba. Laikykis. Man reikia važiuoti.

- Ur auoi?

Neatsakiau. Nebuvo kada. Stabtelėjau patikrinti Džordžo Kenedžio pulsą. Lėtas, bet stiprus. Šalia jo be sąmonės dusliai niurzgėdamas tysojo policininkas. Gyvas. Ne taip lengva užmušti tėtušį. Vėjo gūsis atnešė degančios mašinos dūmų, užuodžiau ne tik keptą jautieną, bet ir žmogieną. Gerkle vėl ėmė kilti gumulas.

Nubėgau į "Ševį", sėdau už vairo ir išsukau iš kiemo. Paskutinį kartą žvilgtelėjau į apklotu uždengtą kūną, tris gulinčius vyrus, furgoną su kulkų skylių puslankiu ir atlapotomis durimis. Džonas, nieko nesusigaudydamas, žiūrėjo į mane, pasirėmęs ant sveikosios alkūnės, bet diržo iš dantų nepaleido. Plykstelėjo toks ryškus žaibas, kad nespėjau prisidengti akių, po to vėl tapo tamsu kaip vakare.

- Gulėk, Kaira, - paprašiau vaiko. - Taip, kaip dabar.

- Negildziu tavęs, - užkimusiu nuo verkimo balsu atsakė Ki. - Kija miega su Strikenu.

- Gerai. Miegok.

Pravažiavau degantį "Fordą", nusileidau kalva iki surūdijusio ir kulkų suvarpyto "Stop" ženklo. Dešinėje pastebėjau į kelkraštį išsukusį furgoną "Bamo konstrukcijos". Kabinoje susispaudę trys

vyrai stebi mane. Prie keleivio lango Badis Dželisonas; pažinau iš skrybėlės. Lėtai iškišau dešinę ranką ir parodžiau jiems didįjį pirštą. Akmeniniai veidai nepakeitė išraiškos, tik furgonas lėtai pajudėjo manęs link.

Įsukau į 68-ąjį plentą ir nulėkiau į Sarą Kvatoklę.

Likus dviems mylioms iki kryžkelės, kur atsišakoja Keturiasdešimt antrasis kelias ir nusuka prie ežero, stovėjo apleistas tvartas, ant kurio dar buvo galima įžiūrėti užrašą: DONKASTERIO PIENINĖ. Kai privažiavau prie jo, dangus nušvito nuo baltai violetinio plyksnio. Nevalingai šūktelėjau, pats savaime - galvą gul-dau! - pyptelėjo automobilio signalas. Iš to plyksnio išdygęs ragas susmigo į tvartą, pastatas sekundę stovėjo sveikas, švytėdamas kaip radioaktyvus objektas, paskiau išlakstė į visas puses. Nieko panašaus realiame gyvenime nebuvau patyręs. Griaustinis sprogo it bomba. Kaira sukliko ir susiėmusi rankytėmis už ausų nuslydo prie grindų. Vienoje ji tebelaikė žaislinį šuniuką.

Po minutės užvažiavau ant Cukrinio kalnagūbrio. Nusileidus šiauriniu jo šlaitu, nuo plento atsiskiria Keturiasdešimt antrasis kelias. Viršūnėje atsivėrė plati TR-90 panorama: miškai, laukai, tvartai ir fermos, netgi ežero kraštas. Dangus buvo juodas it anglis, nuolat žybsėjo žaibai. Oras nusidažė ochra, burnoje jaučiau parako skonį. Niekad nepamiršiu siurrealistinio to peizažo tikslumo, į mano širdį bei protą įsiskverbė paslapties nuojauta, jausmas, kad pažįstamas pasaulis tėra plona oda ant nepažįstamų kaulų ir ertmių.

Užpakalinio vaizdo veidrodėlyje pamačiau, kad prie furgono prisijungė dar du automobiliai, vieno numeriai specialūs, reiškiantys, kad transporto priemonė registruota karo veterano vardu. Kai sulėtinau greitį, sulėtino ir jie. Imdavau važiuoti greičiau,

primindavo pedalą ir persekiotojai. Tačiau nesitikėjau, kad jie seks mus į Keturiasdešimt antrąjį kelią.

- Ki? Kaip tu?

- Miegu, - atsiliepė ji nuo grindų.

- Gerai, - tariau ir pasileidau nuo kalno.

Jau mačiau raudonus atšvaitus, rodančius vietą sukti į Keturiasdešimt antrąjį, kai pratrūko kruša: iš dangaus krito balti ledo gabalai, barbeno į stogą it milžino pirštai, pradėjo kauptis tarp stiklo ir kapoto, kur slėpėsi valytuvai.

- Kas šia darosi? - suriko Kaira.

- Čia tik kruša, - nuraminau. - Mums ji nebaisi, - nespėjau baigti žodžio, kai ledo gabalas sulig nedidele citrina atsitrenkė į stiklą ir atšokęs vėl šovė į orą, palikdamas įtrūkusį langą. Džonas ir Džordžas Kenedis bejėgiškai guli kieme? Nukreipiau savo mintis į juos, bet nieko nepajutau.

Kai įsukau į keliuką, pro ledus nieko nebuvo galima įžiūrėti. Vėžės baltavo nuo ledukų, bet po medžiais jie mašinos nepasiekė. Jungdamas šviesas, įsukau po priedanga. Žibintai skrodė baltą širmą.

Miške dangus vėl nušvito, mane apakino veidrodėlis. Pasigirdo triokštelėjimas. Kaira vėl sukliko. Atsigręžęs pamačiau lėtai ant keliuko virstančią seną eglę liepsnojančia viršūne. Šakos nutraukė elektros laidus.

Kelias atkirstas, pagalvojau. *Kitas galas, ko gero, irgi. Na, štai. Kaip bus, taip bus.*

Visą laiką važiavome po medžių baldakimu, išlindome tik prie Tidvelo pievos. Miškas traškėjo nuo ledų. Žinoma, medžiai lūžta; šiame krašte seniai nebuvo tokios krušos, penkiolikos minučių užteko sunaikinti visą javų derlių.

Plykstelėjo žaibas virš mašinos. Pakėlęs akis išvydau didžiulį oranžinį ugnies kamuolį, įkandin kurio lėkė mažesnis. Jie šovė pro medžius mums iš kairės, padeginėdami viršūnes. Kai išlindo-

me į pievą, krušą pakeitė liūtis. Nebūčiau galėjęs vairuoti, jeigu plyna atkarpa būtų ilgesnė, bet miške šakų stogas pridengė mus tiek, kad galėjau ropoti įsitvėręs į vairą ir bandydamas ką nors įžiūrėti pro lietaus sieną. Nepaliovė pliekti perkūnija, pakilo vėjas, kaukė tarp medžių vaidingu balsu. Mašinos priekyje nudribo lapuota šaka, pervažiavau ją, klausydamas, kaip ji braukia per automobilio dugną.

Prašau, daugiau nereikia, pagalvojau... o gal ėmiau melsti aš. *Maldauju, leiskite man pasiekti namą. Leiskite mums pasiekti namą.*

Kol privažiavau keliuką į kiemą, uraganas įsisiautėjo. Pylė lietus, prie žemės gulė medžiai - dar kiek, ir pasaulis virs vientisa koše. Keliukas virto upe, bet aš nedvejodamas įsukau "Ševį" - čia likti negalime: jeigu ant mašinos užvirs medis, iš mūsų liks šlapia vieta.

Nė nebandžiau stabdyti - automobilį imtų mėtyti, baisu nulėkti į ežerą. Todėl perjungiau pirmą pavarą ir leidausi vandens nešamas šlaitu. Neįtikėtina, bet lietaus migloje juoduojančiame vaiduokliškame name degė šviesos. Žibėjo nelyginant devynių pėdų gylin nugrimzdusio batiskafo iliuminatoriai. Vadinasi, generatorius dar veikia.

Perkūnas sviedė ietį per ežerą, melsvai žalia šviesa nutvieskė juodą vandens šulinį su pasišiaušusiomis bangų keteromis. Šimtametė pušis, rymojusi prie laiptelių žemyn, gulėjo pamerkusi viršūnę į vandenį. Kažkur už mūsų tratėdamas nuvirto dar vienas medis. Kaira užsispaudė ausis.

- Viskas gerai, mažute, - nuraminau ją. - Mes atvažiavome, mums pavyko.

Išjungiau variklį ir žibintus. Be jų ne ką temačiau, lyg būtų ne dienos metas. Norėjau atidaryti dureles, bet iš pradžių neįstengiau. Stumtelėjau smarkiau, ir jos ne tik kad atsidarė, bet ir buvo išplėštos man iš rankos. Išlipęs per žaibo plyksnį pamačiau iš po keleivio sėdynės pas mane lendančią persigandusią Kairą. Durys

skaudžiai kirto į užpakalį, bet aš nepaisydamas skausmo paėmiau mergaitę ant rankų ir pasisukau bėgti į namą. Šaltas lietus akimirksniu mus permerkė. Tiksliau, atsidūrėme po kriokliu.

- Suniukas! - suriko Ki. Bet aš beveik neišgirdau. Tik pamačiau veidą ir tuščias rankas. - Strikenas! Pamešiau Strikeną!

Apsidairiau - tikrai, plaukia upeliu pro slenkstį. Tolėliau prie to upelio prisijungia galingas srautas nuo grindinio. Jeigu Striklendas būtų pasiekęs jį, tikriausiai būtų pradingęs kur nors miške. Pakeliui į ežerą.

- Strikenai! - pravirko Ki. - Mano SUNIUKAS!

Staiga mums neliko nieko svarbiau už tą kvailą žaislą. Nulėkiau keliuku su vaiku ant rankų, nepaisydamas liūties, vėjo ir akinančių žaibų. Tačiau negalėjau pasivyti - vanduo jį nešė per greitai.

Prie grindinio krašto jį sulaikė trys vėjo lenkiamos saulėgrąžos, panašios į uoliai besilankstančius maldininkus: *Taip, Jėzau! Dėkui Tau, Viešpatie*! Man jos pasirodė kažkur matytos. Žinoma, negali būti, jog tai tos pačios saulėgrąžos, kurios žėlė tarp laiptelių mano sapne (ir nuotraukoje, kurią Bilas Dynas padarė prieš man grįžtant), tačiau tai buvo jos. Trys saulėgrąžos, trys keistosios Makbeto seserys su veidais-prožektoriais. Aš grįžau į Sarą Kvatoklę; grįžau į transą, grįžau į savo sapną, ir jis mane pasiglemžė.

- Strikenas! - muistėsi vaikas mano rankose. - Prasau, Maikai, prasau!

Griaustinis sprogo virš galvos lyg nitroglicerino statinė. Mes abu surikom. Priklaupęs ant kelio, pakėliau šuniuką. Kaira suspaudė jį ir apipylė bučiniais. Atsistojau pokštelėjus antram griaustiniui, šįsyk it šlapiam botagui. Pasižiūrėjau į gėles, tos, regis, irgi pasižiūrėjo į mane - *Sveikas, airi, seniai nesimatėm, a?* Po to pasitaisiau Ki ir nušliumpsėjau į vasarnamį. Eiti nebuvo paprasta: vanduo su tirpstančiais ledo gabaliukais siekė iki kulkš-

nių. Netoli tos vietos, kur pasilenkiau pakelti Striklendą, driokstelėjo lūžusi šaka. Kita garsiai pokštelėjo ir nusirito nuo stogo.

Nulėkiau į verandą, bijodamas, kad staiga mūsų pasitikti išnirs pamėklė, iškėlusi skarmalotas rankas pasveikinti, bet nieko nesutikau. Užteko audros.

Ki spaudė prie savęs šuniuką, ir aš visai nenustebau, kad purvas ir lietus pavertė Striklendo kailiuką juodu. Vadinasi, tai jį regėjau sapne.

Tik jau per vėlu ką nors keisti. Nėra kur eiti, nuo štormo galėjo apsaugoti tik Sara. Atidariau duris ir įnešiau Kairą Devor į kotedžą.

Centrinė Saros dalis - namo širdis - stovėjo beveik šimtą metų ir audrų prisižiūrėjo. Ši, užklupusi ežero pakrantę tą liepos popietę, galėjo būti aršiausia, bet aš neabejojau, jog, vos tik įsmuksime vidun, namas atlaikys ir ją. Rąstų sienos buvo storos kaip požemių. Perkūnija virto vientisu ūžimu, pertraukiamu griaustinio ar retsykiais stogu nuslenkančios šakos dardėjimo. Kažkur - spėjau, kad rūsyje - lyg startinio pistoleto šūvis pokšėjo durys. Virtuvės langą išbeldė nuvirtusio medelio viršūnė. Spygliuota viršūnė styrojo virš viryklės, mesdama šešėlius ant spintelės. Nutariau jos nelaužti - vis užkiša skylę.

Nunešiau Ki į svetainę, mudu sužiurome į juodą ežerą po suodinu dangumi. Visą laiką blyksėjo žaibai, nutvieksdami beprotiškai šokančius aplink ežerą medžius. Solidus namas dūsavo atrėminėdamas vėtros bandymus nuristi jį į bangas.

Pasigirdo tylus tilindžiavimas. Kaira pakėlė galvutę man nuo peties ir apsižvalgė.

- Tu turi briedį, - pasakė ji.

- Taip, jo vardas Banteris.

- Ar jis kanda?

- Ne, kiškuti, jis negali kąsti. Jis kaip... kaip lėlė.

- Tai kodėl skamba jo varpelis?

- Jis džiaugiasi, kad mes atėjome. Kad mums pavyko.

Pastebėjau, kad mergytė nori pralinksmėti, po to prisimena, jog be Metės tai neįmanoma. Perskaičiau jos mintį, kad Metė daugiau niekad nebus linksma... ir pamačiau, kaip vaikas nugina ją šalin. Virš galvų, ant stogo, driokstelėjo kažkas sunkus, sumirgėjo šviesa, Ki pravirko.

- Neverk, Ki, - vaikščiodamas raminau ją. - Nereikia, mažule, neverk. Nereikia, nereikia.

- As noriu mamytės! Noriu savo Metės!

Nešiojau ją lyg sergantį kūdikį. Kaip trijų metų vaikas, Kaira suvokia pernelyg daug, tad ir jos kančia turėtų būti nepakeliama tokio amžiaus mažyliui. Todėl nešiojau ją savo glėbyje permirkusiais nuo lietaus ir šlapimo šortukais, karštligiškai apsikabinusią mano kaklą, snarglinu ir šlapiu nuo ašarų veideliu, sugniaužusią juodą kailio gumuliuką, iš kurio sunkėsi purvinas vanduo. Nešiojau ją. Pirmyn ir atgal po Saros svetainę, apšviestą vienintelės lempos. Generatoriaus gaminama šviesa niekad nebūna lygi: ji tarsi dūsauja ir kvėpuoja. Nešiojau skambant Banterio varpeliui, tarsi muzikai iš kito pasaulio, prie kurio kartais priartėjame, bet taip ir nepačiupinėjame. Pirmyn ir atgal siaučiant audrai. Atrodo, kad dainavau jai, žinau, kad glosčiau ją mintyse, ir mes abu grimzdome į tą transą. Virš galvų pro kiaurą dangų liejosi lietus, gesindamas gaisrą, įžiebtą žaibų. Namas dūsavo, vėjo gūsiai veržėsi pro iškultą virtuvės langą, tačiau čia tvyrojo saugi ramybė. Namų jausmas.

Pagaliau ašaros išdžiūvo. Vaikas atrėmė galvą man į petį, o eidamas pro panoraminius langus pamačiau, jog Ki nemirksėdama žvelgia į šėlstančią audrą. Ją neša aukštas vyras retėjančia ševeliūra. Pastebėjau, jog pro mus galiu įžiūrėti valgomąjį stalą. *Jau ir dabar mūsų atspindžiai vaiduokliški*, toptelėjo man.

- Ki? Ar valgytum ką nors?

- Nenoriu.

- Gal išgersi stiklinę pienuko?

- Ne, kakavos. Man salta.

- Taip, aišku, šalta. O kakavos turiu.

Bandžiau ją nuleisti žemėn, bet vaikas paniškai įsitvėrė, suspaudė putliomis kojytėmis. Vėl ją apsikabinau, užsisodinau ant klubo, ir Kaira nesipriešino.

- Kas šia yra? - paklausė ji imdama drebėti. - Kas dar yra šia be mūsų?

- Nežinau.

- Šia yra berniukas, - atsakė ji pati. - Mašiau tenai, - Ki parodė su Striklendu stumdomų durų į verandą (tenai buvusios kėdės išvartytos, vienos išvis nėra, veikiausiai nušveista per turėklą) pusėn. - Jis juodas kaip filme, kurį ziūrėjome su Mete. Ten yra ir daugiau negrų. Teta su didele skrybėle. Vyras mėlynomis kelnėmis. Kitus sunku įziūrėti. Bet jie ziūri. Stebi mus. Tu jų nematai?

- Jie negali mūsų nuskriausti.

- Tikrai? Ar tikrai, pasakyk?

Neatsakiau.

Už miltų skardinės radau dėžutę “Swiss Miss” tirpios kakavos, praplėšiau vieną pakiuką ir supyliau į puodelį. Virš galvos driokstelėjo griaustinis. Ki krūptelėjo mano glėbyje, gailiai suinkštė. Aš prisiglaudžiau ją prie savęs ir pabučiavau į žanduką.

- Nepaleisk manęs, Maikai, as bijau.

- Nepaleisiu. Tu mano gera mergytė.

- As bijau to berniuko, vyro mėlynomis kelnėmis ir tetos. Atrodo, kad šia ta pati, kuri buvo su Metės suknele. Ar jie vaiduokliai?

- Taip.

- Ar jie negeri, kaip tie vyrai, kurie mus vijosi mugėje? Ar negeri?

- Tikrai nežinau, Ki, sakau tau tiesą.
- Bet mes suzinosime.
- A?
- Juk taip pagalvojai. "Bet mes suzinosime".
- Taip, - atsakiau, - tikriausiai pagalvojau. Kažką panašaus.

Kol virdulyje šilo vanduo, nunešiau vaiką į mūsų miegamąjį, galvodamas, kad tenai turėjo likti kas nors, į ką ją įsuptų Džo, bet visi Džo komodos stalčiai buvo tušti. Kaip ir jos spintos dalis. Pastačiau Ki ant dvigulės lovos, kurioje grįžęs čionai nė karto nemiegojau, nurengiau šlapius drabužius ir nunešęs vonion susukau į didelį rankšluostį. Kaira įsisupo į jį pamėlusiomis lūpomis. Kitu rankšluosčiu kaip įmanydamas nusausinau plaukus. Vaikas nė sekundei nepaleido iš rankų šuniuko, pro kurio siūles ėmė lįsti kamšalas.

Atidariau vaistinėlę, pasikuičiau joje ir ant viršutinės lentynos radau, ko ieškojau: benadrilas, kurį Džo naudojo nuo alergijos kai kurioms žolėms. Jau rengiausi patikrinti galiojimo datą, po to vos balsu nenusijuokiau. Koks skirtumas? Pastačiau Ki ant uždengto unitazo, leisdamas laikytis man už kaklo, kol sukau rausvai baltų piliulių dangtelį. Išploviau stiklinaitę dantims skalauti, pripyliau šalto vandens. Darydamas tai, pastebėjau kažką šmėkštelint vonios veidrodyje, kuriame atsispindėjo durys ir miegamasis. Nuraminau save, jog tai tik vėjo lankstomų medžių šešėliai. Padaviau Ki piliules. Ji ištiesė rankutę, bet susvyravo.

- Išgerk, - paraginau. - Čia vaistai.
- Kokie? - paklausė ji. Rankutė pakibo virš piliulių krūvelės.
- Vaistai nuo liūdesio - atsakiau. - Ar galėsi praryti, Ki?
- Zinoma. Ismokau, kai man buvo du metukai.

Vaikas padvejojo sekundę, tirdamas mane, žvelgdamas kiaurai, tarsi tikrindamas, kad sakau tai, kuo pats tikiu. Tikriausiai ji

liko patenkinta, nes vieną po kitos susidėjo piliules į burną ir nurijo užgerdama vandeniu.

- Man vis tiek liūdna, Maikai, - pasakė Ki.

- Jos ima veikti ne iš karto.

Pasikuitęs savo marškinių stalčiuje, radau senus susitraukusius "Harley-Davidson" marškinėlius. Mergaitė vis tiek skendo juose, bet viename šone sumezgiau mazgą, ir taip išėjo savotiška suknelė, iš kurios vis lindo vaiko petukas. Atrodė gana dailiai.

Užpakalinėje kelnių kišenėje nešiojuosi šukas. Išsitraukęs nušukavau plaukučius nuo kaktos ir smilkinių. Ji vėl pasidarė panaši į ankstesnę Ki, bet kažko dar trūko. To, kas man priminė Roisą Merilą. Keista... o gal ne?

- Maikai? Kokia lazda? Apie kokią lazdą tu galvoji?

Tada ir prisiminiau.

- Saldžią lazdutę, - atsakiau. - Saldainį, apsuktą kaspinu, - iš kišenės ištraukiau du baltus kaspinus. Mirgančioje šviesoje krašteliai atrodė kraujuoti. - Panašiu į šitus, - surišau užpakalyje dvi uodegytes. Dabar ji vėl su kaspinais, atgavo savo juodą šuniuką, saulėgrąžos sužydo už kelių pėdų nuo ankstesnės vietos, bet irgi grįžo. Viskas daugmaž taip, kaip turėjo būti.

Lauke sudundėjo, kažkur netoliese lūžo medis, ir šviesos užgeso. Po penkių sekundžių jos vėl užsidegė. Nunešiau Ki į virtuvę; mums einant pro rūsio duris, kažkas už jų nusijuokė. Aš girdėjau, Ki taip pat. Perskaičiau jos akyse.

- Pasirūpink manimi, - ištarė ji. - Pasirūpink manimi, nes as dar visai mazutė. Tu pazadėjai.

- Pasirūpinsiu.

- As myliu tave, Maikai.

- Aš tave irgi, Ki.

Virdulys kunkuliavo. Pripyliau pusę puodelio verdančio vandens, po to atšaldžiau kakavą pienu. Nešdamas Kairą prie sofos pro stalą, dirstelėjau į IBM rašomąją mašinėlę, ant kurios gulėjo

rankraštis ir kryžiažodžių rinkinys. Jie atrodė kažkaip kvailai ir kėlė liūdesį kaip buitiniai prietaisai, kurie niekad gerai neveikė, o dabar visai sugedo.

Žaibas apšvietė visą dangų, užliedamas kambarį violetine šviesa. Toje šviesoje lankstomi medžiai priminė pagalbos prašančius pirštus, o šviesai bėgant per stumdomas duris pastebėjau už mūsų, prie krosnies, stovinčią moterį. Ji išties turėjo šiaudinę skrybėlę sulig karietos ratu.

- Kaip tai suprasti: "Upė beveik pasiekė jūrą"? - parūpo Kairai.

Atsisėdau prie jos ir padaviau puodelį.

- Išgerk.

- Kodėl tie vyrai nuskriaudė mano mamytę? Jie nenorėjo, kad mamytei būtų linksma?

- Tikriausiai, - atsakiau ir pravirkau. Laikiau ją ant kelių ir braukiau ranka ašaras.

- Tu irgi galėjai isgerti liūdesio tablešių, - pasakė Ki. Atkišo man puodelį. Ant galvos pūpsojo balti kaspinai. - Stai. Isgerk.

Išgėriau. Iš kito namo galo mus pasiekė garsus triokštelėjimas. Generatoriaus ūžimas nutrūko, mus vėl prarijo tamsa. Mažu Ki veideliu perbėgo šešėliai.

- Laikykis, - pasakiau jai. - Stenkis nebijoti. Galgi vėl užsidegs, - po minutės lempos užsižiebė, nors generatoriaus ūžimas ėmė trūkčioti ir šviesa mirgėjo pastebimiau.

- Pasek man pasaką, - paprašė ji. - Apie Pelenę.

- Gerai, bet pasakoriams reikia mokėti, - papūčiau lūpas ir sučepsėjau.

Mergaitė atkišo puoduką. Kakava buvo saldi ir skani. Jausmas, kad esi stebimas, nebuvo toks malonus, bet tegu sau stebi. Stebi, kol gali.

- Gyveno graži mergaitė, vardu Pelenė...

- Seniai, labai seniai! Taip turi prasidėti! Taip visos pasakos prasideda!

- Tikrai, visai pamiršau. Seniai, labai seniai gyveno graži mergaitė, vardu Pelenė, ir turėjo dvi netikras seseris. Jos vadinosi... ar prisimeni?

- Tamė Fėj ir Vana.

- Taip. Jos vertė tą mergaitę dirbti nešvarius darbus: valyti židinį, rinkti šuns išmatas kieme. Ir nutiko taip, kad garsi roko grupė “Oasis” turėjo groti rūmuose, visos mergaitės buvo pakviestos...

Kai pasiekiau vietą, kur krikštamotė fėja pagavo pelę ir pavertė “Mersedes” limuzinu, benadrilas ėmė veikti. Tikri vaistai nuo liūdesio; žvilgtelėjęs žemyn pamačiau, kad vaikas užmigo ant mano sulenktos rankos, o kakavos puodelis ryžtingai krypsta ant šono. Ištraukęs jį iš rankutės, pastačiau ant kavos stalelio, po to nubraukiau pradžiūvusius plaukučius nuo kaktos.

- Ki?

Tyla. Sapnų karalystėje. Tikriausiai vaistams padėjo nutrauktas pokaičio miegas.

Nunešiau ją į šiaurinį miegamąjį. Kojytės mataravo po kelius siekiančia marškinėlių apačia. Paguldžiau ant lovos, užtraukiau iki smakro antklodę. Perkūnija pliekė tarsi artilerija, o vaikas nė nekrustelėjo. Nuovargis, sielvartas, vaistai nusinešė ją toli, kur nepasiekia vaiduokliai ar liūdesys, ir aš džiaugiausi dėl to.

Pasilenkęs pabučiavau į skruostelį, kuris pamažu ėmė vėsti.

- Aš pasirūpinsiu tavimi, - ištariau. - Pažadėjau ir pasirūpinsiu.

Lyg išgirdusi mane, Ki apsivertė ant šono, pasikišo Striklendą po žandu ir tyliai atsiduso. Jos tamsios blakstienos, atsirėmusios į skruostelį, smarkiai skyrėsi nuo šviesių plaukų. Mane užliejo meilės banga.

Pasirūpink manimi, aš dar visai mažutė.

- Pasirūpinsiu, kiškuti, - pasakiau.

Nuėjau į vonią ir ėmiau leisti vandenį, kaip kadaise dariau sapnuodamas. Ji neprabus, jeigu spėsiu prileisti šilto vandens, kol

nugaiš generatorius. Gaila, kad neturiu Kairai užimti jokio žaisliuko, panašaus į Banginį Vilhelmą, jeigu ji netyčia nubustų, tačiau ji turi šuniuką ir greičiausiai nenubus. Nesirengiu kišti Kairos po šalto vandens pompa. Aš ne žiaurus ir ne beprotis.

Vaistinėlėje gulėjo tik vienkartiniai skutimosi peiliukai - netinka tam, ką ketinu padaryti po to. Iš jų jokios naudos. Bet tiks kuris nors virtuvinis peilis. Jeigu prisileisčiau kriauklę karšto vandens, nė nepajusčiau. Po "T" ant abiejų riešų, skersinis per venas...

Akimirkai išnirau iš transo. Pats surikau Metės ir Džo balsų kombinacija: *Ką tu sugalvojai? O, Maikai, dėl Dievo, ką sumanei?*

Pokštelėjo griaustinis, mirktelėjo šviesos, vėl ėmė kliokti vanduo. Grįžau ten, kur viskas buvo aišku, kur nekilo abejonių dėl pasirinkto kurso. Tegu viskas baigiasi - liūdesys, skausmas, baimė. Nenoriu daugiau galvoti, kaip ant lėkštės, lyg scenos prožektoriaus šviesoje šoko Metė. Nenoriu būti čia, kai pabus Kaira ir kančia pripildys jos akis. Nenoriu gyventi ateinančią naktį ir dieną, kuri seks po jos. Visos jos - to paties paslaptingo traukinio vagonai. Gyvenimas - liga. Aš paruošiu mergytei šiltą vonią ir išgydysiu nuo jos. Pakėliau rankas. Miglota figūra - pamėklė - pakėlė savąsias vaistinėlės veidrodyje. Tai aš. Aš buvau ta pamėklė visą laiką, ir gerai. Tiesiog nuostabu.

Priklaupęs patikrinau vandenį. Teka švarus ir šiltas. Gerai. Net jeigu generatorius sustos. Vonia senoviška, gili. Eidamas į virtuvę peilio, pasvarsčiau, ar neįlipus į ją pačiam, kai kriauklėje persirėšiu riešus. Ne, nutariau. Žmonės, radę mus, žmonės, kurių galvose sukasi šlykštūs įtarimai ir dar šlykštesnės mintys, gali ne taip suprasti. Tie, kurie pasirodys nurimus audrai ir išvalius kelią nuo išvartų. Ne, po to ją nušluostysiu ir paguldysiu į lovą su

Striklendu. Pats atsisėsiu kitame kambario gale, supamajame krėsle prie lango. Užsitiesiu kelius rankšluosčiais, kad kuo mažiau sutepčiau kelnes, ir užmigsiu.

Banterio skambaliukas be perstojo tilindžiavo. Dabar daug garsiau. Jis ima mane nervinti - jeigu skambės ir toliau, gali pažadinti vaiką. Nutariau nutraukti jį briedžiui nuo kaklo ir visam laikui nutildyti. Prie iškamšos pro mane vėl praūžė vėjo gūsis. Tai nebuvo skersvėjis pro išdužusį virtuvės langą; šuoras šiltas, it pravažiavus metro traukiniui. Jis nupūtė kryžiažodžių knygą ant grindų, bet svareliu prispausti rankraščio lapai neišlakiojo. Kai žvilgtelėjau ton pusėn, Banterio varpelis nutilo.

Kambaryje kažkas atsiduso. Nesupratau, ar sakė ką. Bet argi svarbu? Ką reiškia dar vienas šilto oro dvelksmas iš Anapus?

Nusirito griaustinis, vėl išgirdau atodūsį. Kai šį kartą generatorius nutilo ir užgeso šviesos, kambario prietemoje aiškiai išgirdau žodį:

Devynioliktas

Apsisukau ant kulno. Akys vėl įsmigo į "Mano vaikystės draugo" rankraštį. Staiga nušvito akys. Ir aš supratau.

Ne kryžiažodžių knyga. Ir ne telefonų žinynas.

Mano knyga. Mano rankraštis.

Nuskubėjau per svetainę, veik nepajutęs, kad į vonią liovėsi tekėti vanduo. Išsijungus generatoriui, nustojo veikti pompa. Nieko, yra pakankamai. Šilto vandens. Išmaudysiu Kairą, bet prieš tai turiu kai ką nuveikti. Turiu patikrinti devynioliktą žemyn, po to - devyniasdešimt antrą. Galėsiu tai padaryti. Rankraščio yra šimtas dvidešimt puslapių. Stvėriau elementais maitinamą žibintuvėlį iš spintelės, kur laikiau kelis šimtus senų plokštelių, įjungiau ir pastačiau ant stalo. Ant rankraščio krito baltas šviesos ratas.

Devynioliktame "Mano vaikystės draugo" puslapyje Tifė Teilor, iškviečiama prostitutė, kuri pasivadino Redžina Viting, sėdėjo savo darbo kambaryje su Endžiu Dreiku ir dalijosi prisiminimais, kaip Džonas Senbornas (Džono Šeklfordo slapyvardis) išgelbėjo jos trejų metukų dukterį Kareną. Štai ką perskaičiau, lietui talžant stumdomas duris į verandą:

```
DRAUGAS, Nunenas/p. 19

pagalvojau, kad turėjo būti tenai, - pasakė ji
Endžiui, - bet, neradusi Karenos, patikrinti nu-
lėkiau prie baseino. Išvydusi tą vaizdą,
ėmiau klykti. Karena buvo panirusi po van-
deniu. Matėsi tik jos ranka... pamėlynavę nagai...
O po to... nėriau į dugną, bet gerai nepri-
simenu; atrodo, mane buvo apėmęs transas...
Paskiau viskas vyko kaip sapne, viskas.susijaukė...
O sodininkas nustūmė mane į šalį ir panėrė.
Senbornas pėda kliudė man kaklą; savai-
tę nieko negalėjau nuryti. Jis truktelėjo ją
už rankos ir atplėšė nuo grotelių. Atplėšė.
Dieve. O Dieve. Jau nebesitikėjau kada nors
išvysti savo vaiką gyvą, kai pamačiau ranką.
Jau nieko nebesitikėjau. Maniau, Karena mirusi.
Ačiū jam, kad neleido tam įvykti.
```

Supratau iš karto, tačiau, kad būtų tikriau, pridėjau užrašų knygutę prie kairės rankraščio paraštės. Iš viršaus į apačią kaip vertikalus kryžiažodžio atsakymas buvo užšifruota eilutė, įrašyta pirmuose naujojo romano puslapiuose:

```
pElėdOs PO StuDiJA
```

Bilas Dynas, mano vasarnamio prižiūrėtojas, sėdi už savo furgono vairo. Jis atliko dvigubą pareigą: pasveikino mane sugrįžusį į Tėerą ir įspėjo dėl Makso Devoro. Dabar jis pasirengęs va-

žiuoti. Šypsosi man, rodydamas stambių dirbtinių dantų lanką. "Jeigu turėsi laiko, paieškok pelėdų," - sako jis man. Aš klausiu, kam Džo prireikė poros plastikinių pelėdų, o jis atsako: kad varnos neapdirbtų verandos. Be to, dar turiu kitų rūpesčių, todėl... "Atrodė, jog ji specialiai to buvo atvažiavusi", - sako jis. Man nešauna į galvą (bent jau tuo metu), kad indėnų tikėjime pelėdos turi kitą galią - nuvaikyti piktąsias dvasias. Jeigu Džo žinojo, kad plastmasinės pelėdos nubaidys varnas, ji turėjo žinoti ir tai. Paprastai tokios informacijos pro ausis misis Nunen nepraleisdavo. Smalsioji mano žmonelė. Mano nuostabioji išsiblaškėlė.

Sudundėjo perkūnija. Žaibai varpė debesis it išlieta šviečianti rūgštis. Stovėjau prie stalo su rankraščiu virpančiose rankose.

- Dieve, Džo, ką tu išsiaiškinai? - sukuždėjau.

Ir kodėl man nepasakei?

Bet į šitą klausimą atsakymą nujaučiau. Džo nepasakojo man todėl, kad buvau panašus į Maksą Devorą; jo ir mano proseneliai šiko į tą pačią duobę. Skamba nelabai logiškai, bet taip yra. Džoana neatskleidė to net savo broliui. Ir tai savotiškai ramino.

Pašiurpusia ranka ėmiau versti lapus.

Endis Dreikas Maiklo Nuneno knygoje "Mano vaikystės draugas" retai kada stebėjosi, bet dažnai raukėsi*. Prieš atvykdamas į Floridą, Džonas Šeklfordas gyveno Studio Sityje Kalifornijoje. Dreikas pirmą kartą susitiko su Redžina Viting jos studijoje. Paskutinė Rėjaus Garečio gyvenamoji vieta buvo Studio Apartamentai Ki Large. Geriausia Redžinos Viting draugė - Stefė Andervud**, o jos vyras - Toulas*** Andervudas (neblogai, du už vieno kainą).

---

* Angl. raukytis - *scowl,* pelėda - *owl.* Kalambūras - žodyje "raukytis" yra "pelėda".

** Angl. underwood - "po grindimis, medžiu".

*** *Towle* (Toulas) taip pat yra angl. žodis *owl.*

Pelėdos po studija.

Ir taip - kur tik pažiūri, kiekviename puslapyje kaip *K* raidės telefonų knygoje. Dar vienas paminklas, tik pastatytas - nėmaž neabejojau - ne Saros Tidvel, o Džoanos Arlen Nunen. Mano žmona perdavinėjo žinutes už kalėjimo sargo nugaros, karštai melsdamasi, kad pamatyčiau jas ir suprasčiau.

Devyniasdešimt antrame puslapyje Šeklfordas kalbėjosi su Dreiku kalėjimo pasimatymų kameroje, susidėjęs rankas tarp kelių, žvelgdamas į sukaustytas kojas, nepakeldamas į detektyvą akių.

```
DRAUGAS, Nunenas/p. 92

pasakyti galiu tik viena. Visa kita tegu
eina velniop! Kokia iš to nauda? Gyvenimas -
loterija, ir aš pralošiau. Norite pasakyti, kad
ėmiau ir iškėliau bemaž paskendusį vaiką iš van-
dens, atgaivinau, užvedžiau jo motoriuką?
O taip, šitaip padariau, bet ne todėl, kad
savo...
```

Daugiau nė nereikėjo skaityti. Žinutė kaip ir devynioliktame puslapyje ėjo palei kairę paraštę. Veikiausiai tai kartojosi ir kituose puslapiuose. Prisiminiau, kaip netvėriau iš džiaugsmo, kad vėl galiu rašyti. Taip, barjeras dingo, bet ne todėl, kad pats pralaužiau jį ar radau būdą apeiti. Džo jį sunaikino. Džo jį pralaužė. Pralaužė, mažiausiai rūpindamasi mano, kaip antrarūšių trilerių rašytojo, karjera. Stovėdamas mirksinčioje žaibų šviesoje, jausdamas neregimus savo svečius zujant aplink, prisiminiau pirmąją savo mokytoją misis Moran. Kai pirštai nebeįstengdavo pakartoti dailyraščio kilpų ir raidės ant lentos imdavo krypti, ji uždėdavo savo tvirtą ranką ir padėdavo baigti žodį.

Taip Džo padėjo man.

Pasklaidžiau rankraštį - visur tie patys žodžiai, kartais parašyti taip, kad gali perskaityti skirtingose eilutėse vieną po kito. Kaip ji stengėsi man tai pasakyti! Ir aš nesiimsiu nieko, kol to neišsiaiškinsiu.

Numečiau nebaigtą knygą ant stalo, bet nespėjau prislėgti lapų, kai stingdančio vėjo gūsis pakėlė juos ir išsklaidė po visą kambarį. Jeigu ta jėga būtų galėjusi sudraskyti juos į skutelius - taip ir būtų padariusi.

Ne! suriko ji, kai stvėriau prožektorių. *Ne, baik, ką pradėjai*!

Vėjas pūtė į galvą, lyg neregima būtybė stovėtų prieš nosį ir alsuotų į veidą, traukdamasi, kai judu į priekį, pūkštų ir pūstų kaip didelis piktas vilkas prie trijų paršiukų namelių.

Pasikišau prožektorių po pažastimi, ištiesiau priešais save rankas ir garsiai suplojau. Niekas į veidą nebealsavo, tik pro virtuvės langą retsykiais patraukdavo skersvėjis.

- Ji miega, - pasakiau tam, kas tyliai stebėjo mane kambaryje. - Turiu laiko.

Išėjau pro užpakalines duris ir susverdėjau: vėjas vertė iš kojų. Iš siūbuojančių medžių į mane žiūrėjo negyvėlių veidai. Čia buvo Devoras, Roisas ir Sonis Tidvelas. Bet daugiausia mačiau Saros veidų.

Sara kur bežiūrėsi.

Ne! Grįžk! Kam tau ieškoti pelėdų, širduk! Grįžk! Baik darbą! Padaryk tai, ko atvykai!

- Aš nežinau, ko čia atvykau, - pasakiau. - Ir kol nesužinosiu, *nieko* nedarysiu.

Lyg įsižeidęs sustūgo vėjas, didelė pušies, stovinčios prie namo, šaka brinktelėjo ant mano "Ševrolė" ir įlenkusi stogą nusirito ant žemės.

Pliaukšėjimas delnais čia veiksmingas tiek pat, kiek karaliaus Kanuto įsakymas atslūgti potvyniui. Čia jos valdos, ne mano...

bent jau pakraštys. Kiekvienas žingsnis Gatvės ir ežero link priartins mane prie to pasaulio centro, kur nėra laiko ir valdo dvasios. O Dieve, kodėl taip atsitiko?

Takelis į Džo studiją virto upeliu. Nubridau tuziną žingsnių, paskiau akmuo išsprūdo iš po kojos, ir aš sunkiai tėškiausi ant šono. Dangų perskrodė žaibo zigzagas, triokštelėjo lūžtanti šaka, pajutau, jog kažkas lekia ant manęs. Užsidengiau rankomis veidą ir pasiverčiau į dešinę nuo tako. Po akimirkos ton vieton tėškėsi šaka ir nučiuožė šlaitu žemyn. Man šiaip taip pavyko atsistoti ant kojų. Šaka buvo dar didesnė, nei įlenkusi mano mašiną. Nesunkiai galėjo praskelti kiaušą.

Grįžk! šnypštė vėjas miške.

Baik! gargė gerklinis ežero balsas, skalaująs krantą prie Gatvės.

Žiūrėk savo reikalų! griaudėjo pats namas iki pamatų. *Žiūrėk savo reikalų ir leisk man tvarkyti savuosius!*

Bet Kaira buvo mano reikalas. Kaira buvo mano duktė.

Pakėliau prožektorių. Korpusas įtrūko, bet lemputė degė skaisčiai kaip anksčiau - iš mano komandos. Pasilenkęs prieš aršią vėtrą, pakėlęs ranką apsisaugoti nuo krintančių šakų, nuslidinėjau kalva iki velionės savo žmonos studijos.

DVIDEŠIMT SEPTINTAS SKYRIUS

Iš pradžių niekaip neįstengiau atidaryti durų. Rankena sukosi, vadinasi, neužrakinta, tikriausiai nuo lietaus išbrinko medis... o gal kas nors užrėmė jas? Atsitraukiau, įsibėgėjau ir trinktelėjau petimi. Šiek tiek pasidavė.

Tai ji. Sara. Stovi už durų ir neleidžia man įeiti. Kaip jai tai pavyksta? Kaip, po galais? Juk ji tėra sumautas vaiduoklis!

Aš prisiminiau "Bamo konstrukcijų" furgoną... ir lyg ištaręs užkeikimą išvydau jį stovintį Keturiasdešimt antrajame kelyje. Už jo stovėjo senės sedanas, tolėliau - dar keli automobiliai. Jie buvo išsirikiavę it mašinų turguje. Tik niekas čia neprekiavo automobiliais, senbuviai tyliai sėdėjo savo mašinose. Miestelio senbuviai buvo nugrimzdę į transą kaip aš. Senbuviai tapo energijos šaltiniu.

Ji stiprinosi iš jų. Vogė jų gyvybines galias. Čiulpė ir iš Devoro... manęs taip pat, suprantama. Daugumos fenomenų, kuriuos man teko stebėti sugrįžus, autorius buvau aš pats, juos sukūrė mano psichinė energija. Nuostabu, kai pagalvoji.

O gal būtų geriau sakyti "šiurpu"?

- Džo, padėk man, - sušnibždėjau kliaukiančiam lietui. Žaibas pavertė upelius gyvsidabriu. - Jeigu mane mylėjai, padėk man dabar.

Atsitraukęs vėl trenkiausi į duris. Šįkart nesulaukiau jokio pasipriešinimo ir įlėkiau studijon ant kelių, nusibrozdindamas smakrą į staktą. Tačiau prožektoriaus iš rankų nepaleidau.

Minutei viskas nuščiuvo. Jaučiau, kaip kaupia jėgą čia esantys vaiduokliai. Atrodė, kad niekas nejuda, nors už nugaros, miške, kur su manim ar viena mėgo paklaidžioti Džo, pylė lietus, kaukė vėjas, kaip negailestingas sodininkas šienaudamas išdžiūvusius ar beveik išdžiūvusius medžius, kai nori per valandą atlikti dešimties ramių metų darbą. Užsitrenkė durys ir prasidėjo! Viską mačiau prožektoriaus, kurį automatiškai įjungiau, šviesoje, nors iš pradžių nesupratau, ką matau. Atrodė, kad poltergeistas įsisuko į mano žmonos mėgstamus užsiėmimus ir turtus.

Nuo sienos atsiplėšė kilimas ir ėmė skraidyti iš vieno studijos galo į kitą. It šampano kamščiai pokšėjo lėlyčių galvos, sutrupėjo apvalus lempos gaubtas, pasipildamas man ant galvos stiklo lietumi. Padvelkė šalto vėjo gūsis, prie jo prisijungė ir šiltesnis, beveik karštas. Jie susiliejo ir ėmė suktis tornadu.

Ant knygų lentynos stovėjusi Saros Kvatoklės kopija, padaryta iš dantų krapštukų ir pagaliukų nuo ledinukų, sprogo šipulių debesimi. Kanojos irklas, atremtas į sieną, pakilo, aršiai užsimojo ir nulėkė į mane it ietis. Prisiplojau ant žalio kilimo, kad išvengčiau jo, į duženas susipjaustydamas delnus. Bet po kilimu pajutau kažkokį iškilumą. Irklas atsitrenkė į sieną tokia jėga, kad skilo per pusę.

Dabar į orą pakilo mano žmonos bandža, kurios ji taip ir neįvaldė, dukart apsisuko ir išleido kelis gerai pažįstamus akordus - kaip norėčiau būti medvilnės krašte, senų laikų niekad nepamiršiu. Ir vienu ypu trūko visos penkios stygos. Apsisukęs trečią kartą instrumentas driokstelėjo ant grindų, suskilo, sukynės pažiro it iškulti dantys.

Judanti vėjo srovė vėl pradėjo - kaip geriau pasakyti? - telktis, kol virto garsu - nežemiškų įniršusių balsų riksmu. Jie būtų kly-

kę, jeigu turėtų balso stygas. Sūkuriai susiliejo mano prožektoriaus šviesos pluošte, po to vėl išsiskyrė. Išgirdau Sarą urzgiant prarūkytu balsu: *Nešdinkis, kale! Dink iš čia! Tai ne tavo...* po to nenusakomas bumbtelėjimas, orui susidūrus su oru. Išgirdau pažįstamą klyksmą, klykė Džo. Sara mušė ją, Sara baudė ją, kad išdrįso įsikišti, ir Džo rėkė.

- Ne! - surikau stodamasis. - Palik ją! Paleisk!

Puoliau į kambarį, mosuodamas prožektoriaus šviesa, tarsi taip galėčiau nuginti ją šalin. Pro mane švilpė buteliukai su džiovintomis gėlėmis, rūpestingai kolekcionuotais grybais, miško žolelėmis. Jie dužo į sieną, bet nė vienas nekliudė manęs, lyg būčiau saugomas nematomos rankos.

Po to į orą pakilo Džo stalas. Su pilnais stalčiais jis turėjo sverti mažiausiai keturis šimtus svarų, tačiau pakilo lyg plunksnelė. Oro srovės patraukė jį iš pradžių į vieną pusę, po to į kitą.

Džo vėl suriko, tik jau ne iš skausmo, o įpykusi; aš atsitraukiau prie durų visiškai išsunktas. Panašu, kad Sara ne vienintelė gali vogti energiją gyvybei palaikyti. Balta, spermą primenanti medžiaga - tikriausiai ektoplazma, - ištryško iš skyrių dokumentams, ir stalas staiga nusklendė per kambarį. Lėkė greičiau, nei spėjau sekti akimis. Pasipainiojęs jo kelyje būčiau ištiškęs vietoje. Pasigirdo ausis veriantis protesto ir skausmo riksmas - šį kartą Saros, - tada stalas pramušė sieną ir nudribo, įleisdamas į kambarį lietų ir vėją. Stalo viršus pakibo kaip liežuvis, išlėkė visi stalčiai. Siūlų ritės, gijos, nedidelio formato floros bei faunos katalogai, miško žinynai, antpirščiai, užrašų knygelės, virbalai, išdžiūvę flomasteriai - Džo pavalkai, kaip pasakytų Ki. Jie išlakstė it kaulai ir plaukų kuokštai iš atkasto kapo.

- Liaukitės, - sukrankiau. - Baikit abi. Užteks.

Sakyti nė nereikėjo. Žmonos studijoje likau vienas. Kova baigėsi. Kol kas.

Atsiklaupiau ir sulenkiau žalią kilimą, stengdamasis neišbarstyti šukių. Po juo radau dangtį į trikampį rūsį. Iškilimas, kurį pajutau delnu, buvo vienas jo vyris. Žinojau, kad čia yra rūsys, rengiausi jį patikrinti, bet per visus įvykius pamiršau.

Ant dangčio buvo žiedas. Įsitvėriau į jį, tikėdamasis pasipriešinimo, bet pakėliau lengvai. Nuo kvapo, padvelkusio iš apačios, sumedėjau. Ne drėgmė ir pelėsiai, ne - "Red" kvepalai, Džo mėgstamiausi. Netrukus aromatas išsisklaidė. Jį pakeitė lietaus, šaknų, šlapios žemės kvapas. Ne itin malonus, bet prie to prakeikto beržo paežerėje teko uostyti ir blogesnius kvapus.

Apšviečiau tris laiptukus. Kažkoks stačiakampis, kaip vėliau įžiūrėjau, senas unitazas, kurį Bilas ir Kenis Osteris įrioglino čia 1990 ar 1991 metais. Metalinės dėžės suvyniotos į plėvelę. Senos plokštelės ir popieriai. Į plastikinį maišą įkištas senas magnetofonas. Kitame - senas videomagnetofonas. O kampe...

Atsisėdau, nuleidau kojas, nelauktai kažkas palietė mano kulkšnį kaip ežere. Pasišviečiau tarp kelių ir vieną akimirką išvydau negriuką. Ne tą, kuris nuskendo ežere; šis buvo vyresnis ir daug didesnis. Dvylikos, keturiolikos metų. Paskenduolis negalėjo būti daugiau kaip aštuonerių.

Šitas iššiepė dantis ir sušnypštė lyg katė. Akys be lėliukių, kaip ir to vandenyje, visiškai baltos statulos akys. Jis purtė galvą. *Neik čia, baltasis žmogau. Tegu numirėliai ilsisi ramybėje.*

- Bet tu juk neturi ramybės, - pasakiau ir nukreipiau šviesos spindulį tiesiai į jį. Vieną mirksnį išvydau išties kraupų dalyką. Mačiau kiaurai jį, bet podraug įžiūrėjau ir tai, kas yra jame: supuvusias liežuvio liekanas burnoje, akis akiduobėse, it sugedusį kiaušinį kaukolėje verdančias smegenis. Paskiau vaikas dingo, ir liko tik vienas besisukantis dulkių verpetas.

Nulipau žemyn, laikydamas žibintą. Po juo rankas tiesė tamsūs šešėliai.

Rūsys (jis buvo negilus, teko slinkti susilenkus) buvo nuklotas lentomis, kad daiktai negulėtų ant žemės. Vanduo tekėjo po jomis, žemė įgriuvo, buvo pavojinga net šliaužti. Kvepalų kvapas išsisklaidė be pėdsako. Jį pakeitė šlykštus dumblo dvokas ir - žinau, kad sunku patikėti, - pelenų bei ugnies kvapas.

Beveik iš karto radau, ko ieškojau. Paštu užsakytos pelėdos, kurias Džo pati atsiėmė 1993 metų lapkritį, stovėjo šiaurės rytų kampe. "Dievaži, jos atrodė kaip tikros," - sakė Bilas, dievaži, jis neklydo: ryškioje prožektoriaus šviesoje priminė tikrus paukščius, suvystytus ir įvilktus į skaidrų plastiką. Apskritos geltonos akys su juodomis lėliukėmis. Plastmasinės plunksnos nudažytos tamsiais pušų spyglių tono dažais, pilvai - purvinai baltais su oranžiniu atspalviu. Nuslinkau žliugsinčiomis lentomis, stengdamasis vyti mintis apie tai, ar seka tas berniukas. Pasiekęs pelėdas, negalvodamas atsitiesiau ir stuktelėjau galvą į izoliacinę medžiagą po studijos grindimis. *Suduok kartą, jeigu "taip", du, jeigu "ne", kvaily,* pasakiau mintyse.

Prisitraukiau paukščius už plastiko, į kurį jie buvo suvynioti. Norėjau kuo greičiau iš čia ištrūkti. Nemiela jausti po savimi tekantį vandenį. O ir dūmų kvapas stiprėjo, nepaisant drėgmės. Jeigu dega studija? Jeigu Sarai pavyko ją pakurti? Supleškėsiu čia, nors pilvą sieks drumzlinas lietaus vanduo.

Viena pelėda stovėjo ant plastmasinės atramos (geriau laikosi ant verandos ar priemenės, brangusis), tačiau kita atrama buvo dingusi. Traukiausi atbulas angos link, tempdamas paskui save maišą ir su kiekvienu griaustiniu raukydamasis. Po kelių žingsnių sušlapusi juostelė trūko, pelėda, pametusi savo atramą, lėtai pasviro į mane, įbedusi auksu apvestas juodas akis.

Vėjo dvelksmas. Vos juntamas, raminantis "Red" kvepalų aromatas. Ištraukiau paukštį už ragelius primenančių plunksnų

kuokštų ir apverčiau. Ten, kur buvo plastmasinė atrama, styrojo du kabliukai, o tarp jų juodavo ertmė. Joje radau mažą skardinę dėžutę, kurią pažinau dar neištraukęs iš pelėdos pilvo. Pašviečiau į dangtelį žinodamas, ką perskaitysiu: DŽO NIEKUČIAI. Žmona rado ją kažkokioje sendaikčių krautuvėlėje.

Smarkiai plakančia širdimi pasižiūrėjau į skardinukę. Perkūnija grumėjo virš galvos, dangtis į rūsį liko atremtas, bet pamiršau, kad norėjau lipti viršun, pamiršau viską, liko tik skardinė, cigarų dėžutės dydžio dėžutė, tik ne tokia gili. Atvožiau dangtelį.

Ant poros užrašų knygučių, kurias perku savo veikėjų sąrašams ir pastaboms, gulėjo keli sulankstyti popieriaus lapeliai. Jie buvo perrišti gumos žiedu. Ant viršaus radau blizgantį juodą keturkampį. Tik prikišęs jį prie žibinto supratau, kad tai nuotraukos negatyvas.

Jame buvo atvirkščia, vaiduokliška Džo su savo pilku bikiniu. Stovėjo ant plausto, suėmusi šlapius plaukus rankomis.

- Džo, - ištariau, ir gerklę užspaudė ašaros. Palaikęs rankoje negatyvą, nenoromis įkišau jį dėžutėn su popieriais ir užrašų knygutėmis. Dėl jų mano žmona atvažiavo į Sarą 1994 metų liepą; surinko ir viską paslėpė. Ji nuėmė pelėdas nuo verandos (Frenkas girdėjo bilstelint duris) ir atnešė čia. Beveik mačiau, kaip ji nuima vienos atramą ir įgrūda skardinę dėžutę į pilvą, po to susuka abu paukščius į plastiką, atneša čia, kol jos brolis rūko ir stebisi keista vibracija. Bloga vibracija. Vargu ar kada sužinosiu, kodėl ji taip pasielgė ir kokia nuotaika ją tuomet buvo apėmusi... bet ji turėjo tikėti, kad kada nors čia ateisiu. Kam dar ji paliko negatyvą?

Rastieji popieriai daugiausia buvo iškarpų iš “Kasl Roko balso” ir “Savaitės naujienų” fotokopijos. Dailia, tvirta žmonos rašysena ant kiekvieno buvo pažymėta data. Seniausia iškarpa priminė 1865 metus, straipsnio antraštė: DAR VIENAS GRĮŽO NAMO SVEIKAS. Pasakojama apie trisdešimt dvejų metų Dža-

redą Devorą. Ir staiga supratau, kas man nedavė ramybės: nesutampančios kartos. Susilenkęs rūsyje prisiminiau Saros Tidvel dainos žodžius. Nešvanki dainelė prasidėjo taip: *Seniai daro tai, daro ir jauni/ Kas jaunimą moko - aišku, kad seni...*

Kai Sara ir "Red Tops" pasirodė Kaslo apygardoje ir įsikūrė laukymėje, dabar žinomoje kaip Tidvelo pieva, Džaredui Devorui buvo šešiasdešimt septyneri ar aštuoneri. Senas, bet stiprus. Pilietinio karo veteranas. Toks, į kurį gali lygiuotis jaunimas. Ir Saros daina nesiskyrė nuo realybės: seniai moko jaunimą, kaip tai daryti.

Ką tokio jie padarė?

Laikraščių iškarpos akių neatvėrė. Tik peržvelgiau straipsnius apie Sarą ir jos grupę, tačiau mane sukrėtė bendras tonas. Sakyčiau, švelni panieka. "Red Tops" buvo "pietietiški mūsų varniukai", "gerklingieji mūsų juodukai". Pabrėžiamas jų trykštantis "juodas nuoširdumas". Pati Sara apibūdinama kaip "pritrenkiančios figūros negrė plačia nosimi, storomis lūpomis ir aukšta kakta", kuri "žavėjo vyrus ir moteris įgimta dvasia, akinančia šypsena ir veriančiu juoku".

Čia buvo - saugok ir gink mus, Viešpatie, - recenzijos. Geros recenzijos, jeigu džiaugiesi pavadintas geraširdžiu juočkiu.

Perverčiau lapelius, ieškodamas užuominos, kokiomis aplinkybėmis išskrido "pietietiški mūsų varniukai". Ničnieko. Radau iškarpą iš 1933 metų liepos 19-osios (devynioliktas žemyn, prisiminiau aš) "Balso". Straipsnis vadinosi: "Patyręs pėdsekys ir kotedžų prižiūrėtojas neįstengė išgelbėti dukters". Pasak straipsnio, Fredas Dynas su kitais dviem šimtais vyrų kovojo su miško gaisru rytinėje Tėero dalyje, bet staiga pasikeitė vėjas, ir ugnis persimetė į šiaurinį ežero pakraštį, kuriam, manyta, niekas negrėsė. Tuo metu tenai daugelis vietinių gyveno vasarnamiuose, žvejojo, medžiojo (tiek ir pats žinojau). Vietovė buvo vadinama Helo Bėjumi, turėjo net parduotuvę. Prasidėjus gaisrams, tenai liko Fre-

do žmona Hilda su trejų metų dvynukais Viljamu ir Karla. Beje, kaip ir daugelis kitų savanorių gaisrininkų žmonų su vaikais.

Laikraštis tvirtina, kad pasikeitus vėjo krypčiai ugnis "įsisiautėjo". Liepsnos nesunkiai peršoko vyrų iškirstą priešgaisrinę juostą ir ėmė ryti medžius šiauriniame ežero krante. Helo Bėjuje nebuvo kam imtis vadovauti, nes vyrai dirbo kitur. Moterys supanikavo, puolė krauti į mašinas vaikus bei daiktus, susigrūdo siaurame kelyje. Pagaliau vienas senas laužas sugedo, ir moterys liko atkirstos miške, kuriame nelijo nuo balandžio.

Vyrai laiku suskubo į pagalbą, bet kai Fredas Dynas pasiekė žmoną, kuri su kitomis stūmė nuo kelio gremėzdišką "Fordą", paaiškėjo baisus dalykas: Bilas miegojo ant automobilio grindų, o Karla dingo. Hilda susodino abu kaip visada, bet kažkuriuo metu, užsnūdus broliui, kai mama krovė paskutinius daiktus į bagažinę, Karla tikriausiai prisiminė savo žaislą ir grįžo į vasarnamį jo pasiimti. Mama tuo tarpu sėdo į seną "Desotą" ir neapsižiūrėjusi išvažiavo. Mergaitė arba liko name, arba keliauja iš Helo Bėjaus pėsčia. Bet kuriuo atveju jai gresia mirtis ugnyje.

Keliukas buvo per siauras apsisukti ir grįžti atgal, tad Fredas Dynas didvyriškai pasileido bėgte į rūkstančius dūmus ir ugnies liežuvius. Liepsna skubėjo jį pasitikti it mylimoji.

Skaičiau laikraščio skiautę atsiklaupęs ant lentų, pasišviesdamas prožektoriumi, ir nelauktai ugnies ir dūmų kvapas sustiprėjo. Sukosėjau... o tada užspringau metalu atsiduodančiu vandeniu. Ir vėl, tik dabar jau rūsyje po žmonos studija, pasijutau skęstąs. Vėl pasilenkiau ir išspjoviau tik seilių lašą.

Atsigręžęs išvydau ežerą. Ant ūkanoto jo vandens klykia narai ir plakdami sparnais vandenį artėja prie manęs. Dangaus mėlynės nesimato, dvelkia anglimi ir paraku. Iš dangaus pabiro pelenai. Rytinis Juodosios Žymės krantas liepsnoja, mano ausį pasiekia pokštelėjimas sprogus drevėtam medžiui.

Pažvelgiau žemyn, norėdamas išsklaidyti tą viziją, žinodamas, jog po minutės kitos viskas nutols, nors atrodo taip tikroviška, kaip mūsų kelionė su Kaira į Fraiburgo mugę. Tačiau išvydau ne auksines pelėdos akis, o mėlynakį vaiką. Mergaitė sėdėjo ant pikniko stalo, ištiesusi priešais save drūtas rankytes ir verkė. Mačiau ją taip aiškiai, kaip save kas rytą vonios veidrodyje skusdamasis. Ji buvo...

maždaug Kairos amžiaus, tik drūtesnė, o plaukai ne šviesūs, bet juodi. Juodi kaip jos brolio, kurio galvą žilė papuoš tik neįsivaizduojamai tolimą 1998 metų vasarą, vasarą, kurios ji nesulauks, jeigu niekas jos neištrauks iš šito pragaro. Mergaitė aprengta balta suknute, raudonomis puskojinėmis, tiesia rankas į mane ir šaukia: Tėtuk, tėtuk!

Šoku prie jos, bet mane persmelkia sutelkto karšto oro šuoras; aš čia tik vaiduoklis, suprantu, ir ką tik pro mane prasismelkė Fredas Dynas. Tėtuk, *šaukia vaikas jį, ne mane.* Tėtuk! *Apsikabina jį, pamiršusi, kad suodžiai tepa baltą šilkinę suknutę ir putlų veiduką. Jis bučiuoja vaiką, ima kristi pelenai, o narai plaukia plakdami sparnais į krantą.*

Tėtuk, ugnis ateina! *rauda ji ant tėvo rankų.*

Žinau, nebijok, *ramina Fredas.* Viskas bus gerai, tik nebijok, pupyte, tik tu nebijok.

Ugnis neina, ji jau atėjo. Liepsnoja visas Helo Bėjus, ugnis vieną po kito ryja mažus namelius, kur per medžioklės sezoną įkaušę vyrai mėgdavo pamiegoti. Už Elo Lerukso kotedžo liepsnoja Margaretės skalbiniai, išdžiaustyti dar šį rytą - kelnės, suknelės, apatiniai pleška ant degančios virvės. Ima lyti degančiais lapais ir žieve, čirškiančių sakų lašas kapteli vaikui ant kaklo, ir mergaitė surinka. Fredas nubraukia juos ir nusineša vaiką žemyn, prie vandens.

Nedaryk to! *šaukiu aš. Žinau, kad ne mano galioje tai pakeisti, bet vis vien šaukiu jį, mėginu atkalbėti.* Nugalėk tai! Dėl Dievo meilės, nugalėk!

Tėtuk, kas tas vyras? *klausia Karla ir rodo į mane, kai žalią Dyno namelio stogą pagauna liepsna.*

Fredas pasižiūri ten, kur ji rodo, jo veide įžiūriu kaltę. Jis supranta, ką daro. Tai baisiausia, giliai širdyje jis suvokia, ką veikia Helo Bėjuje, kur baigiasi Gatvė. Žino ir bijo, kad kas nors gali matyti jo nusikaltimą. Bet jis nieko nepastebi.

O gal ne? Akys sekundei išsiplečia pamačiusios kažką - tikriausiai šokantį vėjo sūkurį. O gal jis jaučia mane? Negi? Ar jaučia šalto vėjo dvilktelėjimą šitoje pirtyje? Gūsį, panašų į protestuojančias rankas, kurios neleistų, jeigu tik būtų bent kiek materialios? Paskiau jis nusisuka ir brenda į vandenį prie liepto.

Fredai! *rėkiu.* Viešpatie, žmogau, pažvelk į ją! Negi manai, kad žmona atsitiktinai apvilko ją baltu drabužėliu? Ar šitaip vaikai rengiami žaisti kieme?

Tėtuk, kodėl mes einame į vandenį? *klausia ji.*

Kad pabėgtume nuo ugnies, pupa.

Tėtuk, aš nemoku plaukti!

Tau nereikės, *atsako jis, ir kokį pajuntu šaltį! Nes jis nemeluoja, jai nereikės plaukti, nei dabar, nei vėliau. Fredas pasirinko gailestingesnį būdą nei Normalas Osteris vėliau, gailestingesnį nei galonai geliančio vandens po vandens pompa.*

Karlos suknytė išsiskleidžia it lelija, raudonos kojinės sumirga vandenyje. Ji įsikibusi tėvui į kaklą, dabar jie tarp narų. Paukščiai taško vandenį galingais sparnais, plaka putas ir abejingomis raudonomis akimis stebi vyrą su vaiku. Seku jiems įkandin, jaučiu šaltą vandenį, nors nekeliu bangų, net vanduo neraibuliuoja. Rytinis ir šiaurinis ežero krantas liepsnoja, Fredas Dynas brenda gilyn, nešdamas ją kaip per krikštą. Jis vis dar kalba sau, jog nori dukrą išgelbėti, tik išgelbėti, kaip visą gyvenimą Hilda tikins save, jog vaikas pats nuklydo į namą žaisliuko, kad Karla nebuvo palikta tyčia, palikta su balta suknele ir raudonomis kojinaitėmis, idant rastų tėvas, kadaise padaręs kažką baisaus. Čia praeitis, SENIAI žemė, kurioje tėvų nuodėmės grįžta

vaikams net iki septintos kartos, dar negreitai išvysiančios dienos šviesą.

Jis nardina ją gilyn, mergaitė ima klykti. Jos riksmas sumišta su narų balsais, po to tėvas nutildo ją bučiniu į lūpas. Myliu tave, tėtukas myli savo pupą, *taria jis ir nuleidžia. Tai turėtų būti krikštas panardinant į vandenį, bet ant kranto nėra choro, giedančio "Susirinkim prie upės", niekas nešaukia "aleliuja!" ir Fredas neleidžia jai iškilti. Mergaitė įnirtingai spurda baltais aukos drabužėliais, ir tėvas nevalioja į ją žiūrėti; jis įsmeigia akis į ežero krantą, į vakarus, kurių nepalietė gaisras (ir niekad nepalies) ir kur dangus žydras kaip visuomet. Ant jo byra juodas plėnių lietus, iš akių srūva ašaros. Laikydamas išsivaduoti mėginantį vaiką, jis kalba sau, kad* įvyko nelaimingas atsitikimas, baisi nelaimė, nusinešiau ją į vandenį, nes daugiau neliko kur eiti, ji supanikavo, ėmė spurdėti, išsprūdo man iš rankų ir tada...

Pamiršęs, kad esu vaiduoklis, surinku: "Kija! Laikykis, Kija!" ir neriu. Pasiekiu ją, matau persigandusį jos veiduką, išplėstas mėlynas akis, iš rausvų lūpyčių besidriekiantį sidabro burbuliukų vėrinėlį iki tėvo, stovinčio vandenyje sulig kaklu ir kalbančio sau, kad bandė išgelbėti ją, ištraukti, bet nepajėgė. Kito kelio nebuvo, jis mėgino. Aš vėl griebiu ją rankomis, gaudau ją, savo vaiką, savo dukrą, savo Kiją (jie visi Kijos, berniukai ir mergaitės, mano dukros), bet kaskart rankos praeina kiaurai ją. Dar baisiau, kad vaikas irgi stengiasi į mane įsikibti, tačiau jo maldaujančios rankytės skrodžia kiaurai mane. Mes negalime paliest vienas kito, nes dabar esu vaiduoklis. Vaiduoklis, o kai jos jėgos nusilpsta, suprantu, kad aš... negaliu... o... aš...

negaliu įkvėpti - aš skęstu.

Susilenkiau, išsižiojau, ir šį kartą ant plastikinių pelėdų kliūstelėjo ežero vandens čiurkšlė. Prispaudžiau "Džo niekučius" prie širdies, kad nesušlaptų, judesys sukėlė antrą spazmą. Dabar vanduo ūžtelėjo ir iš nosies. Giliai įkvėpęs užsikosėjau.

- Tai turi baigtis, - pasakiau. Žinoma, baigsis, vienaip ar kitaip. Nes Kaira buvo paskutinė.

Užlipau į studiją ir atsisėdau ant prišniaukštų grindų atgauti kvapą. Lauke dundėjo griaustinis, pylė lietus, bet, mano supratimu, audra jau pradėjo rimti. Gal ir klydau.

Ilsėjausi nukoręs į rūsį kojas: ten nebeliko vaiduoklių, galinčių paliesti mano kulkšnis (nežinau, iš kur, bet tuo neabejojau). Numoviau gumeles, laikiusias užrašų knygeles. Pirmą pervertęs pamačiau, jog ji beveik prirašyta Džo ranka - kelionių į Tėerą 1993 ir 1994 metais vaisius. Daugiausia užrašų fragmentai, taip pat iššifruoti diktofono įrašai, kurių man dar teks paieškoti. Tik kažin ar būtina. Kai ateis laikas, - *jeigu* ateis, - tikėjausi čia surasti didžiąją istorijos dalį. Kas nutiko, kas tai padarė, kaip uždangstė. Kol kas nesuku dėl to galvos. Dabar man rūpėjo, kad Kaira liktų sveika ir saugi.

Lye stille.

Norėjau užmauti gumutę ant užrašų, bet ta knygelė, kurią varčiau, išslydo iš šlapios rankos ir nukrito ant grindų. Iš jos išlėkė žalias popieriaus lapelis. Pakėlęs perskaičiau štai ką:

g. 1868 g. 1866 g. Motone...?
Džeimsas Nunenas/Bridžeta Nunen Bentonas Osteris
Polas Nunenas g. 1892 Haris Osteris g. 1885
Džekas Nunenas g. 1920 Normalas Osteris g. 1915
g. 56 g. 1940 g. 1943 -m. 1945
Sidas/ Maikas g. 1958/ Džo Kenis Osteris/Keris Osteris
g. 1970 g. 1974 SAUGI:
Mūsų K.? Deividas Osteris/ Kiša Oster ĮDUKRINTA

Akimirkai išėjau iš tos keistos būsenos, kurioje gyvenau; pasaulis vėl grįžo į įprastus rėmus. Tik spalvos atrodė kažko pernelyg intensyvios, objektai - per daug ryškūs. Staiga pasijutau

kaip pėstininkas, nelauktai apšviestas vaiduokliškos baltos šviesos, kurioje viskas kaip ant delno.

Mano tėvo giminė iš Neko, dėl to neklydau; pagal šitą lapelį, mano prosenelis buvo Džeimsas Nunenas, jis niekad nešiko į tą pačią duobę su Džaredu Devoru. Maksas Devoras arba melavo Metei... arba buvo blogai informuotas... ar tiesiog susipainiojo kaip dauguma tokio amžiaus senų žmonių. Netgi toks žvalus senis, kaip Devoras, negalėjo išvengti atminties spragų. Beje, jis nelabai nukrypo nuo tiesos, nes šis lapelis rodo, kad mano prosenelis turėjo vyresnę seserį, Bridžetą. Bridžeta ištekėjo už Bentono Osterio.

Mano pirštas nuslinko iki Hario Osterio. Gimęs Bentono ir Bridžetos Nunen Oster šeimoje 1885 metais.

- Viešpatie, - sušnibždėjau. - Kenio Osterio senelis - mano senelio pusbrolis. Ir buvo vienas iš tų, kurie kažką padarė. Taip, čia ryšys.

Staiga mane suėmė siaubas dėl Kairos. Jau beveik valanda ji viena name. Kaip galėjau būti toks mulkis? Kol sėdžiu rūsyje, galėjo atvažiuoti bet kas. Sara galėjo pasinaudoti bet kuriuo...

Ir tada supratau, jog tai netiesa. Žudikai ir vaikai-aukos buvo kraujo giminės, dabar kraujas prasiskiedė, upė beviek pasiekė jūrą. Bilas Dynas laikėsi atokiau nuo Saros Kvatoklės, Kenis Osteris išsidangino su šeima į Taksačiusetsą. O artimiausi Ki kraujo giminės - mama, tėvas, senelis - buvo mirę.

Tik aš likau. Paskutinis kraujo giminė. Tik aš galiu tai padaryti. Nebent...

Paknopstomis puoliau slidžiu takeliu atgal į namą, norėdamas įsitikinti, kad ji sveika. Vargu ar Sara galėtų ją nuskriausti, nors ir prisiplėšė užtektinai energijos iš senbuvių... o jeigu klystu?

Kas, jeigu klystu?

DVIDEŠIMT AŠTUNTAS SKYRIUS

Ki užmigo po žandu pasikišusi minkštą šunytį, vos tik palikau ją. Žaislas ištepė jos kaklą, bet širdis neleido paimti žaisliuką. Už jos, kairėje, pro atviras vonios kambario duris sklido melodingas čiurlenimas. Mane apsuko šalto oro gūsis, paglostė veidą, malonus šiurpuliukas nubėgo nugara. Svetainėje tyliai skimbtelėjo Banterio varpelis.

Vanduo šiltas, širduk, sukuždėjo Sara. *Būk jos draugas, būk jos tėvelis. Padaryk tai. Padaryk, ko trokštu. Padaryk, ko mes abu trokštame.*

O aš tikrai to norėjau, nes kaip tik dėl šitos priežasties Džo stengėsi laikyti mane kuo toliau nuo Tėero ir Saros Kvatoklės. Štai kodėl nuslėpė galimą savo nėštumą. Jaučiausi tartum atradęs savy vampyrą, pabaisą, kuriai nerūpi vadinamoji pokalbių šou sąžinė ir skaitytojų nuomonių puslapio moralė. Ta mano dalis troško tik nunešti Ki į vonią, įkišti į šiltą vandenį ir stebėti po vandeniu judančius baltus kaspinus raudonais krašteliais, kaip mirgėjo balta Karlos Dyn suknelė ir raudonos puskojinės, aplinkui pleškant miškams. Dalis manęs labai džiaugtųsi galimybe sumokėti paskutinę tos senos paskolos įmoką.

- Dieve švenčiausias, - burbtelėjau ir persibraukiau veidą virpančia ranka. - Ji tokia gudri. Ir velniškai *stipri*.

Vonios durys bandė užsitrenkti man prieš nosį, bet atlapojau jas nesunkiai. Pokštelėjo vaistinėlės durelės, sutrupėjo stiklas, atsimušęs į sieną. Į mane ėmė lėkti tai, kas buvo spintelėje, visokios nepavojingos smulkmenos: dantų pastos tūbelės, dantų šepetėliai, plastmasiniai buteliukai, seni "Vick" inhaliatoriai. Tyliai, vos girdimai suriko Sara iš pykčio, kai ištraukiau vonios kaištį ir leidau vandeniui garmėti kanalizacijon. Dievaži, šiam šimtmečiui Tėere jau užtenka paskenduolių. Ir sykiu jaučiau sunkiai nugalimą norą vėl užkimšti vonią, kol dar liko pakankamai vandens atlikti, kas sumanyta. Todėl nutraukiau kaištį nuo grandinėlės ir nušveičiau į koridorių. Su trenksmu užsivėrė vaistinėlės durelės, pažirdamos likusiu stiklu.

- Kiek tu nužudei? - paklausiau jos. - Kiek be Karlos Dyn, Kerio Osterio ir mūsų Kijos? Du? Tris? Penkis? Kiek dar gyvybių reikės, kad galėtum nusiraminti?

Visų! šėrė man atsakymą. Bet tai nebuvo vien Saros balsas; buvo ir mano paties. Ji įsibrovė į mane, įsmuko lyg vagis į rūsį... ir tada toptelėjo mintis, jog net tuomet, kai vonia išleista ir užspringusi vandens pompa, lieka ežeras.

Visų! pakartojo balsas. *Visų iki vieno, širduk!*

Žinoma, reikia visų. Antraip Sara Kvatoklė nesulauks poilsio.

- Aš padėsiu tau atgauti ramybę, - tariau. - Tą tai pažadu.

Vanduo verpetu išnyko skylėje... bet visuomet yra ežeras, ežeras, jeigu apsigalvočiau. Išėjęs iš vonios, vėl pasižiūrėjau į miegančią Ki. Ji nejudėjo, jausmas, kad Sara slypi manyje, išnyko, Banterio varpelis tylėjo... tačiau man vis vien buvo neramu, nesinorėjo palikti ją vieną. Tačiau privalau atlikti savo pareigą, jeigu man tai lemta, ir negaliu gaišti. Apygardos policija netrukus bus čia, jų nesulaikys nė audra, nė išvirtę medžiai.

Taip, bet...

Vestibiulyje neramiai apsidairiau. Perkūnija griaudėjo, bet nebe taip grėsmingai. Ir vėjas rimo. Nedingo tik įsitikinimas, jog

mane kažkas stebi, stebi, bet ne Sara. Pastoviniavęs kelias minutes ir pamėginęs įtikinti save, jog tai tik pertemptų mano nervų padarinys, nuėjau prie durų.

Atidariau jas į verandą... ir staigiai atsigręžiau, tikėdamasis išvysti kažką už knygų lentynų. Pamėklę galbūt. Tai, kam reikėjo dulkių rinktuvo. Tačiau šiame pasaulio gale liko tik viena pamėklė - aš, o judesys, kurį sugavo akys, buvo vanduo, čiurškiantis per stiklą.

Lijo smarkiai, pasiekęs kiemą kiaurai permirkau, bet nekreipiau į tai dėmesio. Visai neseniai buvau su mergyte, kai ji skendo, pats vos nenuskendau, ir lietus manęs nesulaikys. Pakėliau šaką, įlenkusią "Ševio" stogą, numečiau į šalį ir atidariau galines duris.

Daiktai, kuriuos įsigijau "Skiepuose ir daiguose" teberiogsojo ant užpakalinės sėdynės Lailos Prolks duotame medžiaginiame maiše. Kastuvėlį ir sodininko peilį mačiau aiškiai, trečias daiktas slėpėsi plastiko maišelyje. *Norite, kad įdėčiau į atskirą maišiuką?* paklausė Laila. *Atsarga gėdos nedaro.* Vėliau, kai rengiausi važiuoti, ji papasakojo apie Kenio šunį, mirtinai nusilakstantį bevaikant žuvėdras, ir nusijuokė iš širdies. Tik jos akys nesijuokė. Tikriausiai taip galima atskirti marsiečius nuo Žemės gyventojų: marsiečiai niekuomet nesijuokia akimis.

Ant priekinės sėdynės gulėjo Romio ir Džordžo dovana - stenokaukė, kurią iš pradžių palaikiau Devoro deguonies kauke. Tada sumurmėjo vaikinai iš rūsio, ir aš pasilenkiau paimti kaukę už elastinio dirželio nėmaž nenutuokdamas, kam man jos reikia. Įsimetęs ją į maišelį užtrenkiau mašinos dureles ir ėmiau leistis laiptais prie ežero. Prieš tai stabtelėjau verandos gale: po ja visuomet laikiau kelis įrankius. Kirtiklio neturėjau, kapui kasti tiks ir kastuvas. Ir tada, vildamasis, jog paskutinį kartą, ėmiau leistis į Gatvę kaip tada sapne. Džo nereikėjo rodyti man vietos; Žalioji dama visą laiką rodė į tą tašką ranka. Man regis, būčiau radęs ją ir

be beržo, net neuostęs klaikaus Saros dvoko. Mane ten būtų nuvedusi nerimstanti širdis.

Prieš akmenį, išlendantį į taką, stovėjo vyras, o kai aš stabtelėjau ant paskutinės laiptų atkarpos, jis pasveikino mane gerai pažįstamu balsu:

- Ei, suteneri, kur tavo kekšė?

Jis stovėjo ant Gatvės merkiamas lietaus, bet medkirčio drabužiai - žalios flanelinės kelnės, languoti vilnoniai marškiniai ir nublukusi kareiviška pilotė - buvo sausi, nes vanduo tekėjo ne ant jo, o kiaurai jį. Vyras tik atrodė realus, nors buvo ne realesnis už pačią Sarą. Priminiau sau tai, žengdamas į Gatvę, bet širdis ir toliau dundėjo mano krūtinėje it kūjis.

Žmogus dėvėjo Džaredo Devoro drabužius, bet nebuvo Džaredas. Gatvėje stovėjo Džaredo provaikaitis Maksas, kuris pradėjo savo karjerą pavogdamas sniego roges, o baigė savižudybe... prieš tai pasirūpinęs, kad būtų nužudyta jo marti, turėjusi įžūlumo atsakyti, ko jis troško.

Žengiau jo link, Maksas pasitraukė į tako vidurį užtverti man kelią. Jaučiau nuo jo svilinantį šaltį. Taip, būtent, sakau, kaip prisimenu: galėjau jausti nuo jo sklindantį svilinantį šaltį. Ir išties ten buvo Maksas Devoras, tik persirengęs medkirčio drabužiais ir atrodąs taip, kaip atrodė gimus jo sūnui Lensui. Senas, bet tvirtas. Vyras, į kurį lygiuojasi jaunesni. Ir tikrai, lyg prisiminimas būtų juos sugrąžinęs, greta jo ėmė rastis kiti vyrai, buvę šalia Džaredo per Fraiburgo mugę. Dabar kelis iš jų pažinau. Fredas Dynas, kuriam 1901 metais suėjo devyniolika ir kuris po trisdešimties metų nuskandins ežere savo dukterį. Ir tas, kuris priminė mane - Haris Osteris, mano prosenelio sesers sūnus. Jam buvo šešiolika, per jaunas skustis, bet pakankamai suaugęs dirbti miškuose su Džaredu. Pakankamai suaugęs, kad šiktų su Džaredu į tą pačią duo-

bę. Ir painiotų Džaredo nuodus su išmintimi. Kitas truktelėjo galvą ir pašnairavo - jau esu matęs tokį tiką. Kur? Po to prisiminiau: Leikvju supermarkete. Šitas jaunuolis buvo velionio Roiso Merilo tėvas. Kitų nepažinojau. Ir nesukau dėl to galvos.

- Pro mus tu nepraeisi, - pareiškė Devoras. Jis ištiesė į priekį rankas. - Net nemėgink. Teisingai, vaikinai?

Jie sumurmėjo pritardami; tik jų balsai sklido iš toli, veikiau liūdni nei grėsmingi. Vyre Džaredo Devoro drabužiais slypi šiek tiek gyvybės - tikriausiai todėl, kad gyvendamas jis buvo neapsakomai gyvybingas, o gal dėl to, kad mirė visai neseniai, bet kiti nesiskyrė nuo vaizdų ekrane.

Žengiau į priekį, į tą svilinantį šaltį, į kvapą, tą patį nesveiką tvaiką, kuris gaubė Maksą ir tada, kai susitikome pirmą kartą.

- Kur eini? - suriko jis.

- Pasivaikščioti, - atsakiau. - Tai neuždrausta. Gatvė yra mūsų viešasis parkas, kur gali vaikštinėti tiek prižiūrėti šuneliai, tiek laukiniai šunėkai. Pats taip sakei.

- Tu nesupratai, - atkirto Maksas-Džaredas. - Ir nesuprasi. Tu ne iš to pasaulio. Tai mūsų pasaulis.

Stabtelėjau ir susidomėjęs pažvelgiau į jį. Laikas spaudė, norėjau kuo greičiau viską sutvarkyti... bet privalėjau žinoti, o Devoras, man regis, buvo pasirengęs atsakyti į mano klausimus.

- Pasistenk, kad suprasčiau, - atsakiau. - Įtikink, kad kokį nors pasaulį gali laikyti savu, - pažiūrėjau į jį, po to į už jo susispietusius perregimus pavidalus. - Papasakok, ką padarėte.

- Tada viskas buvo kitaip, - pradėjo Devoras. - Kai tu čia atsikėlei, Nunenai, galėjai nueiti tris mylias iki Helo Bėjaus ir Gatvėje sutikti tik tuziną žmonių. Po Darbo dienos nesutiksi nieko. Šitoje ežero pakrantėje tenka brautis pro sulaukėjusius krūmus, apeidinėti išvartas, - po šitos audros jų bus dar daugiau, - nes šiandien miestelio žmonės nešaukia talkų sutvarkyti šitą taką, kaip darydavo anksčiau. Bet mūsų laikais!.. Miškai buvo didesni,

Nunenai, atstumai didesni, daug ką reiškė kaimynystė. Netgi patį gyvenimą. Tuomet čia tikrai buvo Gatvė. Negi nematai?

Galėjau matyti. Pažvelgęs pro vaiduokliškus Fredo Dyno, Hario Osterio ir kitų vyrų siluetus, viską įstengiau matyti. Jie nebuvo vien tik vaiduokliai; jie atstojo langus į praeitį. Mačiau *1898?.. vasaros popietę. O gal tai 1902-ieji? 1907-ieji? Nesvarbu. Čia metas, kai laikas atrodo sustojęs. Metas, kurį senbuviai prisimena kaip aukso amžių. Tai Praeities Žemė, Kai-Aš-Buvau-Mažas Karalystė. Viską užliejusi auksinė nesibaigiančios liepos saulės šviesa; ežeras mėlynas kaip svajonė, nusagstytas milijonais saulės zuikučių. O Gatvė!.. Trumpai nuskusta kaip pievutė ir plati it bulvaras. Tai iš tikro bulvaras, matau aš, vieta, kur bendruomenė gali save realizuoti. Gatvė - pagrindinė bendravimo arterija, pagrindinis kabelis jų tinkle, apraizgiusiame Tėerą. Aš visą laiką jaučiau tuos kabelius, net kai Džo buvo gyva, ir čia jų pradžia. Žmonės vaikštinėja Gatve mažomis grupelėmis, juokauja, šnekučiuojasi po vasaros dangum. Čia prasideda tas neregimas voratinklis. Žiūriu ir suvokiu, kaip aš klydau, laikydamas juos marsiečiais, žiauriais ir viską apskaičiuojančiais kitos planetos gyventojais. Į rytus nuo saulėto jų bulvaro stūkso tamsios girios, kalvos ir daubos, kur gali tykoti bet kokia nelaimė, pradedant nukirsta per nelaimingą atsitikimą koja, iki nesėkmingo gimdymo, kai jauna mama nesulaukia gydytojo iš Kasl Roko. Žmonės gyvena be elektros, telefonų, gelbėtojų tarnybos, gali pasikliauti tik vienas kitu ir Dievu, kuriuo kai kurie pradėjo abejoti. Jie gyvena miškuose, girių pavėsyje, bet gražiomis vasaros popietėmis išeina prie ežero. Ateina į Gatvę, žiūri į vienas kito veidus ir juokiasi - tada jie tikrai Tėere, tame, ką aš vadinu transu. Jie ne marsiečiai; jie maži žmogeliai, egzistuojantys tamsos pakraštyje, tik tiek.*

Matau vasarotojus iš "Varingtono", vyrai, vilkintys baltus flanelės kostiumus, dvi moterys ilgomis teniso suknelėmis, neši-

nos raketėmis. Tarp jų netvirtai prarieda žmogus ant triračio milžinišku priekiniu ratu. Grupelė vasarotojų stabteli pasikalbėti su jaunuoliais iš miestelio: nori sužinoti, ar galėtų antradienio vakare sužaisti beisbolo rungtynes prieš vietinius "Varingtono" aikštelėje. Benas Merilas, būsimas Roiso tėvas, sako: Aha, bet nesitikėkite lengvai laimėti tik todėl, kad esate iš Niujorko. *Vaikinai nusijuokia; merginos taip pat.*

Tolėliau du berniukai mėto grubų namų darbo kamuolį. Už jų apie mažylius plepa jaunos mamytės, susispietusios į savo grupelę. Kombinezonuoti vyrai aptarinėja orus ir derlių, politiką ir derlių, mokesčius ir derlių. Ant pilko akmens, kurį taip gerai pažįstu, sėdi mokytojas iš Jungtinės mokyklos ir kantriai aiškina pamoką paniurusiam berniukui, kurio mintys visai kitur. Atrodo, kad tas berniukas užaugęs bus Badžio Dželisono tėvas... - saugokis piršto, *prisimenu aš.*

Palei Gatvę sustoję žvejai, laimikis geras. Ežeras pilnas ešerių, upėtakių ir lydekų. Dailininkas - dar vienas vasarotojas, sprendžiant pagal pretenzingą beretę ir kombinezoną, - pasistatęs molbertą tapo kalnus, pagarbiai stebimas dviejų damų. Nukikena mergaitės, kuždėdamosios apie berniukus, drabužius bei mokyklą. Čia gražu ir ramu. Devoras teisus sakydamas, jog šito pasaulio niekad nepažinojau. Čia

- Gražu, - pasistengiau grįžti į realybę. - Taip, matau. Kur suki?

- Suku? - Devoro nuostaba kėlė juoką. - Ji manė galinti vaikštinėti kaip ir visi, štai kur suku! Manė, kad gali vaikštinėti kaip baltoji mergina! Ji, su dideliais dantimis, dideliais papais ir kekšės žvilgsniu. Tarėsi esanti kažkokia ypatinga, bet mes jai parodėme jos vietą. Norėjo, kad užleisčiau jai kelią, išdrįso paliesti mane savo purvinomis rankomis ir pastumti. Bet nieko, mes išmokėm ją gražių manierų. Ar ne, vaikinai?

Jie pritariamai suniurzgė, bet man pasirodė, jog kai kuriems - jaunajam Hariui Osteriui, pavyzdžiui, - pasidarė bloga.

- Parodėm jai jos vietą, - tęsė Devoras. - Paaiškinome, jog ji tėra sumauta

nigerė. Jis vis kartojo šitą žodį miškuose tą 1901 metų vasarą, vasarą, kai Sara ir "Red Tops" atvažiavo palinksminti šitą kraštą savo muzika. Ji su broliu ir visa nigerių šeima buvo pakviesti į "Varingtoną" groti vasarotojams; buvo šeriami austrėm ir girdomi šampanu... taip tvirtina Džaredas Devoras atsidavusiems savo pasekėjams, kremtantiems motinų įdėtą prėską užkandį: duoną su mėsa ir sūdytais agurkais. Nė vienas iš jų nėra vedęs, nors Orenas Pyblas jau susižadėjo.

Bet ne jos šlovė erzina Džaredą Devorą. Ir ne faktas, kad ji buvo "Varingtone", jo akių nekliudo faktas, kad ji su broliu sėdėjo už vieno stalo su baltaisiais, ėmė duoną iš to paties dubens juodais savo pirštais. Juk "Varingtone" gyvena žemumiečiai, sako Devoras nuščiuvusiai ir dėmesingai savo auditorijai, o jam teko girdėti, kad Niujorke ir Čikagoje baltosios moterys kartais net dulkinasi su nigeriais.

Negali būti! *nervingai apsidairo Haris Osteris, lyg tikėdamasis pamatyti baltąsias moteris, išėjusias iš miško čia, ties Bovi Ridžu.* Jokia baltoji nesikruš su nigeriu! Perlenki!

Devoras meta į jį žvilgsnį, suprask: Kai būsi mano metų... *Be to, jam nerūpi, kas vyksta Niujorke ar Čikagoje; per karą atsižiūrėjo žemumiečių... ir, patikėkit, jis kovėsi ten ne todėl, kad išvaduotų tuos prakeiktus vergus. Džaredo Lanseloto Devoro supratimu, vergai gali smirsti medvilnės plantacijose amžinai. Ne, jis kovėsi, kad pamokytų tuos šunsnukius į pietus nuo Meisono ir Diksono, jog nevalia pasitraukti iš žaidimo vien todėl, kad tau nepatinka kai kurios taisyklės. Jis ėjo nudrėksti šašo nuo senio Džonio Rebo nosies. Bandė palikti Jungtines Amerikos Valstijas! Dangau!*

Ne, vergai jam nerūpi, nerūpi medvilnės plantacijos ir nigeriai, plyšaujantys šlykščias dainas bei šlamščiantys aistres (Džaredas visuomet taip pašaipiai vadino austres) už savo nešvankybes. Jam nusispjaut, kol jie būna savo vietoje ir jam nekliudo.

Bet ji daro kitaip. Ta užsispyrusi kalė neklauso. Ji buvo įspėta nelįsti į Gatvę, bet nepaklūsta. Vis tiek eina, slankioja su savo balta suknia, lyg po ja būtų baltoji, kartais tempiasi sūnų, kuris turi afrikietišką vardą ir nepažįsta savo tėvo - matyt, šis praleido naktį su jo motina kokioje nors Alabamos šieno kupetoje, o ji dabar tamposi tos nakties vaisių kaip beždžionę. Ji vaikšto Gatve, tartum turėtų teisę, nors su ja niekas nesikalba...

- Tai netiesa, ar ne? - paklausiau Devoro. - Kaip tik tai labiausiai siutino senį? Visi šnekėjosi su ja. Ji mokėjo patraukti - galbūt savo juoku. Vyrai su ja aptardavo derlių, moterys rodė savo mažylius. Dar daugiau, leisdavo paimti ant rankų, o Sara savo kvatojimu pralinksmindavo ir juos. Mergaitės prašė jos patarimų, kaip elgtis su berniukais. Berniukai... tie tik spoksojo. Bet *kaip* spoksojo, a? Išvertę akis, spėju net, jog su ja mintyse eidavo į nuošalią vietelę išsitrėkšti saujon.

Devoras žiūri piktai. Jis sensta man bematant, raukšlės gilėja, jis virsta seniu, įstūmusiu mane į ežerą, nes išdrįsau pereiti jam skersai kelią. Ir sendamas jis pradeda blankti.

- Štai ko Džaredas nekentė, taip? Kad jie nenusisuka, neatgręžia nugarų. Ji vaikščiojo Gatve, ir niekas nesielgė su ja kaip su nigere. Jie laikė ją savo kaimyne.

Buvau transe, giliau nei bet kada anksčiau, tenai, kur it požeminė upė srūva miestelio pasąmonė. Galėjau gerti jos vandens, kol buvau tenai, pripildyti burną ir gerklę metalu atsiduodančio šalto vandens.

Visą tą vasarą Devoras nuteikinėjo savo medkirčius. Jie buvo ne tik jo komanda; jie buvo jo berniukai: Fredas, Haris, Benas,

Orenas, Džordžas Armbrasteris ir Dreiperis Finis, kuris kitą vasarą nusisuks sprandą girtas nerdamas į Idso karjerą. Tik kad tas nelaimingas atsitikimas baisiai primena savižudybę. Dreiperis Finis ištisai pylė nuo 1901-ųjų liepos iki 1902-ųjų rugpjūčio, nes tik taip pajėgdavo užmigti. Tik taip galėdavo pamiršti ranką, kyšančią iš vandens ir gniaužančią pirštus, kol apimdavo noras rėkti: *Ar ji kada liausis, ar liausis!*

Visą vasarą Džaredas Devoras kišo jiems į galvą nigerę kalę ir užsispyrusią šliundrą. Visą vasarą kalbėjo apie jų, kaip vyrų, atsakomybę, pareigą bendruomenės moralei, kad jie turi matyti tai, ko kiti nemato, ir daryti tai, ko kiti nesiims.

Atėjo rugpjūčio sekmadienio popietė, metas, kai Gatvėje smarkiai sumažėdavo praeivių. Vėliau, apie penktą, žmonių vėl pagausės, prieš šešias bulvaras bus sausakimšas. Bet trečią čia būdavo tyku. Metodistai Harlove susirinkę pagiedoti; rinktinė "Varingtono" kompanija susėdo kirsti kepto viščiuko ar kumpio; miestelio šeimynos ėmėsi sekmadienio pietų. Papietavusieji atgulė pokaičio miego. Sara mėgo šitą ramų metą. Dievino. Didžiąją gyvenimo dalį ji praleido paskubomis sukaltose scenose ir prirūkytose užeigose, plėšydama gerklę, kad prarėktų netašytus girtuoklius raudonais veidais, ir nors mėgo linksmybes bei netikėtumus, tyloje ir ramybėje jautėsi gerai. Mėgo tokius pasivaikščiojimus. Pagaliau juk ji nejaunėja; ji turi vaiką, kuris netrukus išaugs iš vaikystės. Tą sekmadienį Gatvė jai turėjo pasirodyti per tyli. Ji nuėjo apie mylią nuo pievos, nesutikusi nė gyvos dvasios. Net Kito atsiliko, pamatęs uogų aikštelę. Regis, visas miestelis

išmirė. Ji, aišku, žino, kad "Rytų žvaigždėje" Kašvakamake šiandien rengiami pietūs, pati nusiuntė ten pyragą su grybais, nes spėjo susidraugauti su keliomis damomis iš "Rytų žvaigždės". Dabar visi pluša. Bet ji nežino, kad šventinama baptistų bažnyčia, pirmoji tikra Tėere pastatyta bažnyčia. Daug miestelėnų susirinks tenai, ir ne vien baptistų. Iš kito ežero kranto sklinda ty-

lus metodistų giedojimas. Atstumas ir aidas nugludino kiekvieną išsiskiriantį balsą.

Ji nepastebi vyrų - dauguma iš kurių visai jauni, paprastai drįstantys dirsčioti į ją tik akių kampeliu, - kol neprabyla vyriausias. O, juoda kekšė balta suknele ir raudonu diržu! Ar ne per daug spalvų pakrantei? Kas tau, kale? Nesupranti?

Ji pasisuka į jį išsigandusi, bet neparodo to. Šiame pasaulyje ji pragyveno trisdešimt šešerius metus, nuo vienuolikos žino, ką vyras turi ir kur nori jį padėti, ir supranta, jog grupė vyrų krauju užlietomis akimis nustoja blaiviai mąstyti ir virsta ruja šunų. Jeigu parodysi savo išgąstį, supuls kaip žvėrys ir suplėšys.

Be to, jie jos tykojo. Kaip kitaip paaiškinti netikėtą pasirodymą?

- Ką turėčiau suprasti, širduk? - klausia ji nesitraukdama. Kur visi? Kur visi galėjo dingti? *Po velnių! Kitame krante metodistai užtraukė "Tikėk ir paklusk".*

- Kad neturi teisės vaikščioti ten, kur vaikšto balti žmonės, - įsikiša Haris Osteris. Mutuojantis jo balsas virsta cypsėjimu tariant paskutinį žodį, ir Sara nusijuokia. Supranta, jog tai neprotinga, bet negali susilaikyti - niekad negalėjo, kaip vyrai negali liautis spoksoję į jos krūtis ir užpakalį. Taip jau Dievo surėdyta.

- Na, aš vaikštau, kur noriu, - sako ji. - Man sakė, kad čia bendras takas, ir niekas neturi teisės man uždrausti. Taip ir yra. Parodykite man, kas išdrįs.

- Stovi prieš tave, - vaidindamas kietą, sako Džordžas Armbrasteris.

Sara žvelgia į jį su švelnia panieka, priversdama Džordžą viduje suvirpėti. Jis nukaista.

- Sūnau, - sako ji, - jūs pasirodėte čia, nes padorūs žmonės kažkur kitur. Kodėl leidiesi komanduojamas šito senio? Elkis padoriai ir leisk damai praeiti.

Matau viską. Matau Devorui tirpstant, virstant vienomis akimis po mėlyna kepuraite (per jį matosi sudužusio plausto likučiai, priplakti prie kranto). Matau, kaip ji

žengia tiesiai į Devorą. Jeigu ji stovės ir aušins burną, kažkas tikrai nutiks. Jai taip kužda nuojauta, o ji niekad neabejojo savo intuicija. Jeigu ji eis į kurį kitą, senis masa puls ją iš nugaros, paakindamas likusius. Masa yra gaujos vedlys, nuo kurio nevalia nuleisti akių. Ji tai gali. Jis stiprus, pakankamai stiprus, kad pajėgtų paversti tuos vaikinus savo įrankiu, bet jis neturi jos jėgos, jos ryžto ir energijos. Ji savotiškai džiaugiasi šitu susidūrimu. Redžis įspėjo ją saugotis, nedaryti skubotų veiksmų ir neskubėti bičiuliautis, kol vietiniai pirmi nežengia ištiesę ranką, tačiau ji eina savo keliu, pasitiki tik savo jausmais. Ir štai jie: tik septyni, vienas didelis aligatorius.*

Aš stipresnė už tave, masa, *galvoja ji, artindamasi prie jo. Įremia žvilgsnį į jo akis, prisiverčia jų nenuleisti. Tai Džaredas nuleidžia akis, jo lūpų kampas neryžtingai trukteli, jo liežuvis greitai kaip driežo lyžteli lūpas... ir tai gerai, bet būtų dar geriau, jeigu jis atsitrauktų atgal žingsnį. Tada likusieji liks stypsoti po tris, ir kelias laisvas. Mieli tie metodistai, ežero paviršiumi sklinda muzika. Bliovimas, kuris per kelias mylias pasidaro malonus ausiai.*

Kai kalbamės su Viešpačiu
jo žodžio šviesoje,
Kokią garbę jis skleidžia mūsų kelyje...

Aš stipresnė už tave, širduk, *sako ji mintyse*, aš piktesnė už tave, gal tu ir aligatorius, bet aš - bitė motinėlė, ir jeigu nenori būti sugeltas, traukis man iš kelio.

---

* masa - šeimininkas (iškraipyta angl.).

- Kalė, - iškošia jis, bet netvirtai; jau mąsto, kad šiandien netinkama diena, kad ji turi kažką, ko jis neįtarė, kažkokie nigerių kerai, kuriuos pajuto tik dabar, geriau palaukti geresnės progos, geriau...

Tada jis užkliūva už šaknies ar akmens (galbūt už to, po kuriuo ji liks ilsėtis amžinai) ir nugriūva. Kepuraitė nuskrieja šalin, apnuogindama apskritą plikę viršugalvyje. Kelnių klynas plyšta. Ir Sara padaro lemtingą klaidą. Gal neįvertina asmeninės Džaredo Devoro jėgos, gal tiesiog nesusivaldo - siūlė prayra garsiai pirsteldama. Kad ir kaip ten būtų - ji pratrūksta juoku, kimiu, firminiu savo juoku. Ir juo pasirašo sau nuosprendį.

Devoras veikia automatiškai. Gulėdamas spiria medkirčio batais. Pataiko į skaudžiausią ir silpniausią vietą - gurnelius. Sara surinka iš skausmo lūžus kaului ir krinta, paleisdama iš rankų mezginiuotą skėtį. Įkvepia oro naujam riksmui, o Džaredas nesikeldamas sušunka: "Nepaleiskite jos! Neleiskite jai rėkti!"

Benas Merilas griūva ant jos visu ūgiu, užgula šimtu devyniasdešimčia svarų. Oras, kurio ji įtraukė, išeina vos girdimu atodūsiu. Benas, niekad nešokęs su moterimi, ką jau kalbėti apie gulėjimą ant jos šitaip, kaipmat susijaudina. Juokdamasis jis ima trintis į ją ir net nepajunta, kaip Sara nagais perdreskia veidą. Jam atrodo, kad virsta ištisu jardo ilgio pimpalu. Sara mėgina apsiversti ir išsigauti iš po jo, jis ritasi kartu, leidžia būti jai viršuje, ir apstulbsta, kai moteris skelia kakta jam į galvą. Pasipila kibirkštys, bet Benui aštuoniolika, pats žydėjimas, todėl nedingsta nei jo sąmonė, nei erekcija.

Orenas Pyblas juokdamasis perplešia jos suknelės nugarą. "Dūlė!" - sukužda jis ir krenta ant moters. Dabar jis baksnoja į jos užpakalį, o Benas kaip ožys perskelta kakta, iš kurios teka dvi kraujo srovelytės, taip pat energingai bado iš apačios. Sara supranta, kad jai galas, jeigu tylės. Jeigu išgirs Kito, jis pakvies pagalbą, ir Redžis...

Bet nespėjus jai pamėginti, masa jau klūpo šalia ir rodo ilgaašmenį peilį. "Cyptelk, ir nurėšiu nosį", - sako jis, tada ji pasiduoda. Niekšai pasiguldė ją todėl, kad ne laiku susijuokė ir kad pasipainiojo netinkamu laiku. Dabar jų nesustabdysi, geriau, kad Kito nesirodytų... Maldauju, Dieve, sulaikyk jį ten, kur jis užtruko, gera buvo uogų laukymė, galėtų užtrukti ten valandą ar daugiau. Jis mėgsta uogauti, o šitiems valandos neprireiks. Haris Osteris už plaukų atlaužia jos galvą, nuplėšia nuo peties suknelę ir ima čiulpti kaklą.

Senis masa vienintelis nepuola prie jos. Masa stovi atokiau, dairosi į abi Gatvės puses primerktomis akimis, kaip lapinas, surijęs kelias vištų kartas ir suuodžiąs kiekvieną žabangą. "Ei, airi, prilaikyk vadžias, - sako jis Hariui, po to pasisuka į kitus. - Tempkite ją į krūmus, kvailiai. Ir toliau".

Jie netempia. Jie negali. Baisiai trokšta ją paimti. Nutįsia sugriebę už rankų už pilko akmens ir nutaria, kad užteks. Sara retai meldžiasi, bet dabar kalba maldą karštai. Ji meldžia, kad paliktų ją gyvą. Kad Kito nesirodytų, kad kibirėlis negreit prisipildytų uogų, kad kištų į burnytę kas trečią saują. Prašo, kad pamatęs, kas jai nutiko, bėgtų kiek kojos neša ir tyliai pašauktų Redžį.

- Kišk į burną, - švokščia Džordžas Armbrasteris. - Nesugalvok kąsti, kale.

Jie ima ją iš viršaus ir iš apačios, po du ar tris iš karto. Ima ją ten, kur galėtų pamatyti kiekvienas praeinantis, o senis masa stovi nuošaliau, žiūri į alsuojančius jaunus vyrus, susispietusius aplink ją, suklupusius nusmauktomis kelnėmis, subraižytomis į krūmų šakas šlaunimis, paskiau dairosi po kelią laukinėmis budriomis akimis. Neįtikėtina, bet vienas iš jų - Fredas Dynas - sako: "Atleiskite, ponia", kai ištuštinęs savo apkabą jaučiasi devintam danguje. Ir lyg netyčia sukryžiuodamas kojas įspiria jai į smakrą.

Bet tai nesibaigia. Sperma teka jos gerkle, užlieja šaktarpį, kažkuris iki kraujo prakando jai kairę krūtį, ir tai dar ne galas.

Jie jauni, kai paskutinis baigia, pirmas - o dangau! - jau pasirengęs pradėti iš naujo. Anapus ežero metodistai gieda "Palaimintas žinojimas - Jėzus mano", kai masa prieina, ji pagalvoja: Greitai viskas baigsis, moterie, jis paskutinis, pakentėk, ir viskas baigsis. *Jis pasižiūri į kaulėtą raudonplaukį ir tą, kuris nevalingai markstosi ir kraipo galvą, liepia jiems stebėti taką, kol pats užsiims ja.*

Jis atsisega diržą, atsagsto klyną, nusmaukia apatines kelnes - juodas ties keliais ir purvinai geltonas ties pusiauju - ir priklaupia už jos nugaros, tada ji pastebi, kad mažasis senio masos masa suglebęs kaip gyvatė perlaužtu stuburu, ir vėl nevalingai nusikvatoja. Net ir gulėdama karštų prievartautojų drebučių klane ji sugeba įžiūrėti tik juokingąją pusę.

- Užsičiaupk! - sukriokia Devoras ir įdiržusia ranka smoga jai į veidą, sulaužydamas skruostikaulį ir nosį. - Nustok žvengti!

- Galgi pakiltų, jeigu prieš tave gulėtų vienas iš tavo berniukų rausvu užpakaliu, a, širduk? - paklausia Sara ir paskutinį kartą nusijuokia.

Devoras užsimoja ranka, prisispaudęs prie nuogo jos užpakalio nukarusiu peniu, bet, nespėjus jam smogti, pasigirsta vaiko balsas: "Ma! Ką jie tau daro, mama? Traukitės nuo mano mamos, niekšai!"

Ji atsisėda nepaisydama Devoro svorio, juokas nutyla, akys karštligiškai dairosi Kito, suranda liesą aštuonerių metų berniuką su kombinezonu, šiaudine skrybėliuke, naujutėliais batais ir skardiniu kibirėliu. Jo lūpos pamėlusios nuo uogų. Akyse išgąstis ir nuostaba.

- Bėk, Kito! - *suklykia ji*. - Greičiau bėk...

Galvą perskrodžia raudona ugnis, ji šlumšteli į krūmus, tolumoje girdėdama masos riksmą: "Sugaukite jį. Neleiskite jam pabėgti!"

Paskiau ji ima ristis ilgu juodu šlaitu, pasiklysta Vaiduoklių namo koridoriuose, kurie veda vis giliau į susipynusias gelmes; iš tos smengančios gelmės ji girdi jį, ji girdi savo brangiausiąjį rėkiant. Girdėjau vaiką rėkiant atsiklaupęs prie pilko akmens, pats nesuvokdamas, kaip iki čia nusigavau. Raudojau iš siaubo, šoko ir gailesčio. Ji pamišusi? Ką gi, nenuostabu. Nė velnio nenuostabu. Lijo smarkiai, bet apokalipsė praslinko. Kelias minutes spoksojau į baltas kaip žuvis plaštakas ant akmens, po to apsidairiau. Devoras su sėbrais išnyko.

Į nosį tvoskė koktus puvėsių tvaikas - fizinė ataka. Apgraibomis suradau maišelyje Romio ir Džordžo dovanotą stenokaukę, mediniais pirštais užsimaukšlinau ant burnos ir nosies. Atsargiai įkvėpiau. Geriau. Ne kažin kiek, bet dvokas nevertė iš koto, kaip jai norėjosi.

- Ne! - suriko ji man už nugaros, kai įsmeigiau į žemę kastuvą. Kiekvienas grybšnis vis platino angą žemėje. Gruntas čia minkštas, derlingas, išraizgytas plonyčių šaknelių, kurios lengvai skyrėsi, tinklu.

- Ne! Nedrįsk!

Nesigręžiosiu, neduosiu jai progos mane nustumti. Čia ji turi daugiau galios, gal todėl, kad viskas vyko šioje vietoje. Ar taip gali būti? Nežinojau, bet nesukau sau dėl to galvos. Man rūpėjo įvykdyti savo sumanymą. Giliau šaknys buvo tvirtesnės, pjausčiau jas daržininko peiliu.

- *Palik mane ramybėje!*

Dabar vis dėlto atsigręžiau, dirstelėjau per petį, nes jos balse pasigirdo nenatūralus traškėjimas. Žaliosios damos nebeliko. Beržas kažkaip virto Sara Tidvel: iš susiraizgiusių šakų žvelgė Saros veidas. Lietaus nulaižyta fizionomija susvyravo, ištirpo, vėl susiliejo, ištirpo, dar kartą susitelkė. Akimirką atsiskleidė visa paslaptis, kurią čia jaučiau. Drėgnos jos akys buvo visai kaip žmogaus, sklidinos neapykantos ir maldavimo.

- Aš dar nebaigiau! - suriko ji traškančiu balsu. - Jis buvo bjauresnis už visus, negi nesupranti? Pats blogiausias, ir Ki turi jo kraujo. Nenurimsiu, kol *neatkeršysiu!*

Išgirdau grėsmingą traškėjimą. Ji apsigyveno berže, pavertė jį savotišku fiziniu kūnu ir pasirengė išsirauti iš žemės. Ji pasieks mane, jeigu galės, nužudys, pasmaugs savo liaunomis šakomis, prikimš mane lapų, kol virsiu kalėdų papuošalu.

- Kad ir koks pabaisa jis buvo, Kaira su tuo neturi nieko bendra, - atšoviau. - Ir tu jos negausi.

- Ne, *gausiu*! - suspigo Žalioji dama. Šaknys pokšėjo vis labiau. Nesiryžau daugiau dairytis. Tik ėmiau spėriau rausti žemes.

- Taip, aš *gausiu* ją! - suriko Sara, ir jos balsas skambėjo dar arčiau. Ji ėjo manęs, nors aš atsisakiau tai matyti; tik tetrūko vaikščiojančių krūmų ar medžių. - *Gausiu*! Jis pasiėmė mano, aš *pasiimsiu jo*!

- Traukis, - ištarė kitas balsas.

Kastuvas vos neiškrito man iš rankų. Pasisukęs išvydau sau iš dešinės stovinčią Džo. Ji žiūrėjo į Sarą, persikūnijusią į bepročio haliucinaciją - klaikų žaliai juodą pavidalą, slidinėjantį Gatve. Beržą ji paliko, bet kažkaip ištraukė jo gyvastį - medis stirksojo pajuodęs, be gyvybės ženklų. Baidyklė priminė Frankenšteino nuotaką, tapytą Pikaso. Joje šmėkščiojo Saros veidas.

Pamėklė, ramiai pagalvojau aš. *Ji buvo visuomet... jeigu buvau aš, buvo ir ji.*

Džo vilkėjo baltą palaidinę ir geltonas kelnes kaip savo mirties dieną. Negalėjau įžiūrėti pro ją ežero kaip pro Devorą ir jo kompaniją; ji įsikūnijo visiškai. Supratau, kaip jai tai pavyko, nes mano kaukolėje atsirado pažįstamas sekimo jausmas.

- Nešdinkis, kale! - suurzgė Sara-baidyklė. Ji pakėlė rankas, kaip keldavo mano košmaruose.

- Nė nemanau, - Džo liko rami. Ji pasisuko į mane. - Greičiau, Maikai. Turi paskubėti. Dabar tai ne vien ji. Ji įsileido vieną iš Pašaliečių, o šie labai pavojingi.

- Džo, aš myliu tave.

- Aš tave taip pat...

Sara suklykė ir ėmė suktis. Sumirgėjo sumišę lapai ir šakos. Būtybė, panėšėjusi į moterį, visiškai nusimetė kaukę. Iš tos masės ėmė formuotis kažkas pamatinio ir nežmogiško. Tas kažkas šoko ant mano žmonos, spalva ir medžiaga išnyko it šniojus delnu. Džo virto vaiduokliu, besikaunančiu su ją draskančiu, kapojančiu ir urzgiančiu padaru.

- *Greičiau, Maikai!* - suspigo ji. - *Paskubėk!*

Pasilenkiau prie duobės.

Kastuvas atsitrenkė į kažką kieta, bet tai nebuvo grumstas, nebuvo akmuo ar medis. Nugramdęs žemes, radau moliu aplipusį brezentinį ryšulį. Kasiau kaip pašėlęs, kad kuo daugiau atidengčiau baisaus radinio, kol man nesukliudė. Už nugaros iš įniršio staugė pamėklė, o mano žmona klykė iš skausmo. Sara užleido dalį savęs kažkokiam Pašaliečiui, kad galėtų atkeršyti. Nežinau, kas tai galėjo būti, ir netrokštu žinoti. Supratau tik tiek, kad Sara buvo jo vedlė. Ir jeigu man nepavyks pasirūpinti ja laiku...

Įkišau rankas į duobę, nubraukiau žemes nuo seno brezento. Tada perskaičiau išblukusį užrašą: "Dž. M. Makurdžio lentpjūvė". Žinojau, kad Makurdžiai sudegė per trisdešimt trečiųjų gaisrą. Kažkur mačiau liepsnojančios lentpjūvės nuotrauką. Suėmęs pirštų galiukais už medžiagos ir išleidęs šviežio dvoko kamuolį, išgirdau

Devorą. Jis gulėjo ant jos ir kriokė kaip kuilys. Praradusi nuovoką, Sara kažką murma kruvinomis lūpomis. Devoras žiūri per petį į Dreiperį Finį ir Fredą Dyną. Jie pasivijo berniūkštį ir atitempė atgal, bet tas plyšoja kaip skerdžiamas, riksmas gali prikelti mirusius. Jeigu jie girdi metodistų giesmes iš ten, bažnyčion susirinkusieji gali išgirsti mažąjį nigerį čia. Devoras sukomanduoja: "Kiškit jį į vandenį, užčiaupkit". Vos tik ištaria, it burtų lazdele mostelėjus ima kilti jo gaidys.

- Kaip tai? - klausia Benas Merilas.

- Puikiai pats žinai, - atšauna Džaredas. Jis kalba švokšdamas, krutindamas klubus, siauras užpakalis šviečia saulėlydžio šviesoje. - Jis mus matė! Nori perrėžti jam gerklę? Visas išsikruvinti? Dėl manęs prašau. Štai. Imk mano peilį, prašom!

- N-Ne, Džaredai! - surinka pasibaisėjęs Benas, susigūžia pamatęs peilį.

Jis jau pasirengęs. Užtruko ilgiau, tik tiek. Jis nebe vaikėzas kaip šitie. Bet dabar!.. Nusispjaut į jos ilgą liežuvį, įžūlų juoką, nusispjaut į visą miestelį. Tegu ateina visi ir žiūri, jei nori. Jis įsibrauna į ją - juk to ji norėjo, to jos visos nori. Įsibrauna giliai. Net ir žagindamas ją nesiliauja nurodinėti. Jo užpakalis kilnojasi, tik-tak kaip katino uodega.

- Kas nors pasirūpinkit juo! Gal norite pūti keturiasdešimt metų Šoušenke dėl nigerio liežuvio?

Benas čiumpa Kito Tidvelą už rankos, Orenas Pyblas stveria už kitos, bet prie vandens jų drąsa išgaruoja. Išprievartauti įžūlią negrę, kuri išdrįso pasijuokti iš pargriuvusio Džaredo, tai viena. Paskandinti išsigandusį vaiką kaip kačiuką baloje... visai kas kita.

Jie atleidžia rankas, baimingai susižvalgo, ir Kito ištrūksta.

- Bėk, mažyti! - šaukia Sara. - Bėk ir pašauk... - Džaredas sugniaužia pirštais jos kaklą ir ima smaugti.

Berniukas užkliūva už savo kibirėlio ir negailestingai plojasi ant žemės. Haris ir Dreiperis nesunkiai jį pagauna. "Ką ketini daryti?" - bejėgiškai klausia Dreiperis, o Haris atsako

- Tai, ką turiu padaryti, - taip jis atsakė, o dabar privalau atlikti tai, ką privalau, nepaisant smarvės, nepaisant Saros, nepaisant mirusios mano žmonos aimanų. Išlupau iš žemės brezento ritinį. Jo galai liko surišti virvėmis, bet per centrą brezentas prairo.

- *Greičiau!* - suriko Džo. - *Daugiau nebegaliu jos sulaikyti!*

Pabaisa urzgė, kaukė it šuva. Išgirdau duslų driokstelėjimą: taip galėjo suskilti trenktos durys, Džo sudejavo. Aš stvėriau maišelį su pirkiniais iš "Skiepų ir daigų". Praskėčiau, kai

Haris - kiti pravardžiuoja jį airiu dėl morkinių plaukų - griebia spurdantį vaiką į glėbį ir šoka su juo į ežerą. Vaikas iš paskutiniųjų mėgina ištrūkti; ant vandens nusklendžia šiaudinė skrybėlė. "Paimk ją!" - sušvogždžia Haris. Fredas Dynas atsiklaupęs sužvejoja varvančią skrybėliukę. Fredo žvilgsnis apsiblausęs, akys kaip imtynininko, kuris po raundo atsidurs ant žemės. Už jų ėmė gargti Sara Tidvel. Tas garsas persekios Dreiperį Finį iki paskutinio šuolio į karjerą kaip ir besigniaužanti vaiko ranka. Džaredas, visas permirkęs prakaitu, gniaužia pirštus, nesiliaudamas joti. To prakaito vėliau nepajėgė išskalbti jokiomis priemonėmis, o kai pagalvojo, jog tai "žudiko prakaitas" - sudegino drabužius, kad jo atsikratytų.

Haris Osteris norėtų visko atsikratyti ir niekad nesusitikti šitų vyrų, Džaredo Devoro labiausiai, kuris, mąsto jis dabar, turėtų būti pats ponas Šėtonas. Haris negali grįžti namo ir pažvelgti tėvui į akis, kol jo košmaras nebus palaidotas. O mama! Kaip jis galės pakelti akis į savo mylimą mamą, Bridžetą Oster, apvalainu airiškų bruožų veidu, pasidabruotais plaukais, jaukia krūtine, Bridžetą, kuri visuomet mokėjo jį nuraminti, paglostyti, Bridžetą Oster, kuri buvo Išganyta, Nuplauta Avinėlio Krauju, Bridžetą Oster, kuri dabar vaišina visus pyragaičiais naujos bažnyčios pašventinimo proga surengtame piknike. Kaip jis pažvelgs į mamos akis, - o ši į jo, - jeigu jam teks stoti prieš teismą už moters, kad ir juodosios, išprievartavimą ir sumušimą.

Todėl jis pakelia besimuistantį vaiką (Kito jam įdreskia kaklą, ir tą vakarą Haris pasakys mamai, kad netyčia įsibrėžė eidamas pro krūmą, ir leis jai pabučiuoti), tada panardina į vandenį. Kito žiūri į jį pro raibuliuojantį vandenį. Haris pastebi šmėkštelint mažą žuvytę. Ešeriukas, pagalvoja jis. Tada susimąsto, ką turėtų

matyti berniukas, žvelgdamas pro sidabrinę vandens sieną į vaikino, kuris jo nepaleidžia, veidą, vaikino, kuris jį skandina. Paskiau nugina mintį šalin. Čia tik nigeris, *ramina jis save.* Tik nigeris. Ne taviškis.

Iš vandens iškyla Kito ranka, tamsiai ruda varvanti ranka. Haris atsitraukia, nenorėdamas, kad jam įdrėkstų, bet ranka lieka styroti. Pirštai susiriečia į kumštį. Išsiskėčia. Susigniaužia. Atsigniaužia. Vaikas liaujasi rangytis, kojos nustoja judėti, akys, žvelgiančios į Harį, apsiblausia, bet tie pirštai vis gniaužosi ir gniaužosi. Dreiperis Finis stovi ant kranto ir verkia, įsitikinęs, jog dabar tai tikrai kas nors pasirodys Gatvėje ir pamatys, ką jie padarė. Išvys šiurpų nusikaltimą, kuris dar nėra baigtas. Būk tikras, kad nuodėmė iškils į paviršių, taip sakoma Gerojoje Knygoje. Būk tikras. Jis prasižioja sušukti Hariui, kad baigtų, kad gal dar ne per vėlu, iškelk jį, leisk jam gyventi, bet gerklė surakinta. Už jo paskutinį atodūsį išleidžia Sara. Priešais Finį gniaužosi jos sūnaus ranka. Dreiperis pagalvoja: Negi tai niekad nesibaigs, negi nesibaigs? *Ir, lyg atsakydama į maldavimą, ranka sulinksta, pirštai ima gniaužtis į kumštį ir sustingsta. Akimirką ranka susvyruoja ir tada*

šniojau kumščiu sau į kaktą, kad išvaikyčiau tuos vaiduoklius. Už nugaros šlamėjo krūmai: Džo ir ta būtybė toliau galynėjosi. Įkišau rankas į brezento plyšį ir praskėčiau į šalis nelyginant chirurgas žaizdą. Medžiaga plyšo per visą ilgį.

Viduje gulėjo tai, kas iš jų liko: dvi pageltusios kaukolės, susiglaudusios kaktomis it intymiai kuždėtųsi, nublukęs raudonas moteriškas diržas, drabužių skutai ir... kaulų krūva. Dvi krūtinės ląstos - didelė ir maža. Dvi poros kojų - trumpa ir ilga. Saros ir Kito Tidvelų, užkastų prie ežero veik prieš šimtą metų, palaikai.

Didesnioji kaukolė pasisuko. Įrėmė žvilgsnį į mane iš tuščių akiduobių. Dantys barkštelėjo, lyg norėdami įkąsti, neramiai sujudėjo kaulai, it gyvatės galva pakilo diržo sagtis.

- *Maikai*! - suklykė Džo. - *Greičiau, greičiau*!

Praplėšiau maišelį ir ištraukiau plastmasinį buteliuką. *Lye stille,* toks buvo užrašas ant šaldytuvo; dar vienas žodžių žaismas*. Dar viena žinutė, perduota už nieko neįtariančio kalėjimo prižiūrėtojo nugaros. Sara Tidvel - grėsminga būtybė, bet ji neįvertino Džo... ir neįvertino telepatinio ryšio tarp tų, kurie ilgai ir darniai išgyvena kartu. Nuvažiavau į "Skiepus ir daigus", nupirkau buteliuką šarmo ir dabar atkimšęs ėmiau pilti ant Saros ir jos sūnaus.

Pasigirdo šnypštimas, it atidarius alaus ar gazuoto vaisvandenio butelį. Sutirpo sagtis. Kaulai pabalo ir sutrupėjo it cukriniai (sapnavau meksikiečių vaikus, Mirusiųjų dieną valgančius griaučių pavidalo ledinukus). Kai šarmas pripildė ertmę, kurioje kadaise gyveno Saros protas, išskirtinis talentas ir kvatojanti siela, akiduobės išplatėjo. Atrodė, tarsi kaukolė nustebtų, po to nuliūstų.

Atitrūko žandikaulis, išbiro dantys.

Kaukolė įlinko.

Ištirpo išskėsti pirštų kaulai.

- *Oh-h-h-h-h-h...*

Nuošė pro permerktus medžius vėjo gūsis... tik vėjas nuščiuvo prieš naują puolimą. Tai buvo neapsakomo ilgesio, širdgėlos ir pralaimėjimo pripažinimo atodūsis. Jame nesijautė neapykantos; neapykanta išdegė ėdiklyje, kurio įsigijau Helenos Oster krautuvėlėje. Saros atsitraukimą palydėjo paukščio skundas, sugrąžinęs mane visam laikui iš transo į realybę. Svirduliuodamas atsistojau, apsisukau ir pažvelgiau į Gatvę.

Džo tebestovėjo tenai, bet pro neryškią figūrą jau galėjau matyti ežerą bei per kalnus lipančius naujus audros debesis. Kažkas šmėkštelėjo už jos - tikriausiai paukštis skubėjo susirasti naują prieglobstį, bet gerai neįžiūrėjau. Norėjau regėti Džo, Džo, kuri

---

* Pasen. angl. *lye* - šarmas.

dievaži kaip toli nuėjo ir iškentė, kad galėtų man padėti. Ji atrodė išsekinta, sudaužyta ir kažkaip susitraukusi. To kito padaro - Pašaliečio - neliko. Ant pajuodusių lapų krūvos stovinti Džo atsigręžė ir nusišypsojo.

- Džo! Mes padarėm tai!

Jos lūpos sujudėjo. Girdėjau balsą, bet jis buvo per tylus, kad suprasčiau žodžius. Stovėjo čia pat, tačiau, regis, šaukė per platų kanjoną. Tačiau vis tiek ją supratau. Perskaičiau iš lūpų, jeigu reikia racionalaus paaiškinimo, perskaičiau mintis - jei reikia romantikos. Pasiliksiu prie pastarojo varianto. Suprantate, santuoka taip pat yra transas. Transas.

- Ką gi. Tai gerai, tiesa?

Pažvelgiau į praskleistą brezento ritinį, kuriame liko tik neaiški masė. Įkvėpiau ir užsikosėjau, nepadėjo nė stenokaukė. Bet trenkė ne dūlėsiais - šarmu. Kai vėl pakėliau akis į žmoną, ją vos beįžiūrėjau.

- Džo, palauk!

- *Negaliu padėti. Negaliu likti.*

Žodžiai iš kitos žvaigždžių sistemos, vos įžiūrimi lūpose. Liko tik Džo akys pavakario prietemoje, akys, sukurtos iš ežero už jų.

- *Paskubėk...*

Ji išnyko. Nuslidinėjau iki vietos, kur ji stovėjo, sugavau rankomis tuščią orą. Kaip kvailai turėjau atrodyti permirkęs iki paskutinio siūlgalio, su veidą dengiančia stenokauke, mėginantis apsikabinti pilką orą.

Dvilktelėjo "Red" kvepalais... ir liko tik drėgnos žemės kvapas bei šarmo dvokas. Bent jau trūnėsių nesijaučia, vargu ar jis iš tikro buvo...

Kas tada? Kas? Arba viskas tikra, arba niekas. Jeigu viską išsigalvojau, man nuvažiavo stogas ir pats metas į mėlynąjį Džuniper Hilo sparną. Pažvelgiau į kaulų maišą, kurį išlupau iš drėgnos

žemės it pūliuojantį dantį. Iš plyšio vingiavo dūmų srovelytė. Žalioji dama virto Juodąja dama - stypsojo juoda kaip nudžiūvusi pušies šaka, rodžiusi kryptį.

Negaliu padėti... negaliu likti... paskubėk.

Ką padėti? Kokios pagalbos man dar reikia? Juk viskas baigta, tiesa? Sara dingo, siela iškeliauja paskui kaulus, labanakt, damos, Dievas užtikrins, kad ji ilsėtųsi ramybėje.

Tačiau ore pleveno dvokiantis siaubas, panašus į puvėsių kvapą atkapsčius žemę, ir mano galvoje lyg egzotiško paukštelio giesmelė ėmė daužytis Kairos vardas: *Ki-Ki, Ki-Ki, Ki-Ki.* Puoliau prie laiptų į kotedžą ir pusiaukelėje pradėjau bėgti, nors jaučiausi išsunktas.

Užlipęs į viršų, pasukau verandon. Namas atrodė kaip visad, jei neminėsim virtuvės langą išdaužusio medžio, Sara Kvatoklė visuomet gerai atremdavo audras, tačiau kažkas buvo ne taip. Beveik galėjau užuosti... gal net užuodžiau kažką kartaus. Beprotybė tikriausiai turi savo kvapą. Bet niekad nesiimčiau šio spėjimo tikrinti.

Priemenėje stabtelėjau ir įsmeigiau akis į knygų krūvelę, gulinčią ant grindų. Atrodė kaip bėgant nubraukta nuo lentynos ranka. Ar velkant. Mano pėdsakai. Jie buvo pradėję džiūti. Turėjo būti vieninteliai, nes Ki įnešiau ant rankų. Turėjo, bet nebuvo. Mačiau ir mažesnius, tik ne tokius mažus, kad supainiočiau su vaiko.

Nulėkiau į šiaurinį miegamąjį šaukdamas mergaitę vardu, bet taip pat sėkmingai galėjau šaukti Sarą, Džo ar Metę. Mano lūpose Kairos vardas skambėjo kaip lavono. Antklodė tysojo ant grindų. Lovoje liko tik juodas šuniukas. Ki dingo.

DVIDEŠIMT DEVINTAS SKYRIUS

Pabandžiau susisiekti su Ki mintimis, atkurti ryšį, kuris per pastarąsias dvi savaites pasakydavo man, kuo ji apsirengusi, kokiame kambaryje ir ką veikia. Man, aišku, nepavyko - ryšys nutrūko.

Kreipiausi pagalbos į Džo. Ji taip pat neatsiliepė. Likau vienui vienas. Viešpatie, padėk man. Padėk mums abiems. Jaučiau bandančią mane parklupdyti paniką, kovojau su ja visom išgalėm. Reikia neprarasti sveiko proto. Jeigu neįstengsiu blaiviai mąstyti, Ki praras paskutinį šansą, jeigu toks dar liko. Nuskubėjau koridoriumi į vestibliulį, nepaisydamas įkyraus balso, tvirtinančio, kad praradau Ki visiems laikams, kad ji jau nebegyva. Negalėjau to žinoti, kai mus siejusi gija trūko.

Pažvelgiau į knygas, po to durų link. Antri pėdsakai vedė nuo jų ir grįžo atgal. Dangų perskrodė žaibas, nugriaudėjo. Vėl kilo vėjas. Priėjau prie durų, bet siekdamas rankenos sustojau. Kažkas įkliuvo tarp durų ir staktos, plonas it voratinklio gija.

Baltas plaukas.

Pasižiūrėjau į jį nė kiek nenustebęs. Juk turėjau žinoti, ir jeigu ne nuolatinė įtampa, *būčiau* žinojęs. Viskas buvo juostoje, kurią davė pasiklausyti Džonas šį rytą... nors nuo to laiko, atrodė, praėjo šimtas metų.

Pirma, laiko žymeklis, pažymėjęs momentą, kai Džonas padėjo ragelį. *Devynios keturiasdešimt*, ištarė roboto balsas, o tai reiškia, jog Rodžetė skambino be dvidešimties septynios ryto... jei tikrai skambino iš Palm Springso. Tai įmanoma; jeigu šita aplinkybė būtų toptelėjusi man važiuojant iš oro uosto pas Metę, nuraminčiau save, jog visoje Kalifornijoje yra naktibaldų, kurie pradeda darbus dar saulei nepasirodžius virš horizonto. Bet buvo dar viena aplinkybė, kurios negalėjau taip lengvai paaiškinti.

Kartą Džonas išjungė magnetofoną, nes aš, esą, ne apsidžiaugiau, o išbalau kaip popierius. Pasakiau jam, kad paleistų toliau, kad tiesiog nustebau ją išgirdęs. *Kokia garso kokybė. Viešpatie, na ir reprodukcijos gerumas.* Tačiau į advokato juostelę sureagavo būtent vyrukai iš rūsio; mano pasąmonės konspiratoriai. Būtent *jos* balsas išgąsdino juos ir nubalino mano veidą. Pašalinis ūžesys. Ūžesys, būdingas visiems Tėero skambučiams, nesvarbu, skambini pats ar skambina tau.

Rodžetė Vitmor neišvyko iš TR-90. Jeigu dėl mano nenuovokos šiandien žus Ki Devor, negalėsiu gyventi ir pats. Kartojau Dievui tai be perstojo, šoliuodamas laiptais žemyn vėl įsišėlusioje audroje.

Tikras stebuklas, kad nenuskriejau nuo krantinės. Tenai bangos priplakė mano plausto nuolaužas, tikriausiai per skubėjimą būčiau pasismeigęs ir miręs lyg vampyras ant medinio mieto. Kokia maloni mintis.

Bėgti apimtiems panikos negerai; tai panašu į nuodingojo žagrenio draskymą. Kai apsikabinau pušį laiptų apačioje, idant sulėtinčiau savo bėgimą, buvau praradęs sugebėjimą rišliai mąstyti. Galvoje liko tik mintis apie Ki.

Staiga žaibas nuskėlė tris milžiniškos eglės kamieno pėdas. Medis tikriausiai mena pačią Sarą ir Kito. Jeigu tuo metu būčiau

žiūrėjęs tiesiai, veikiausiai būčiau apakęs. Net ir tris ketvirčius nusisukus, akyse ilgai mirgėjo šviesos stulpas. Medis sutraškėjo, ir virš pilko vandens pakibo žalia šakų užuolaida. Viršūnė liepsnojo tarytum raganos kepurė.

Tas pokštelėjimas it antausis suteikė mano smegenims paskutinį šansą. Susikaupiau. Kokių galų atėjau prie ežero? Kodėl man atrodo, kad Rodžetė atsives Kairą prie vandens, kur aš ką tik buvau, užuot nešusi Keturiasdešimt antruoju keliu?

Nebūk kvailas. Atėjo čia, nes Gatve galima nueiti į "Varingtoną", o juk tenai ji gyveno viena, privačiu lėktuvu nusiuntusi savo boso kūną į Kaliforniją.

Rodžetė įsmuko į namą, kol buvau po Džo studija, nagrinėjau genealogijos medžio brėžinėlį. Ji būtų paėmusi Ki tada, bet sukliudžiau. Parlėkiau išsigandęs, jog kažkas ne taip, kažkas nori pagrobti vaiką...

Ar Rodžetė ją pažadino? Ar Ki pamatė ją ir bandė mane įspėti prieš nugrimzdama į sapną? Galbūt. Tada dar išgyvenau transą, mes su vaiku buvom susiję. Rodžetė tikrai slėpėsi mano namuose, kai grįžau. Gal net lindėjo spintoje ir spoksojo į mane pro plyšelį. Dalis manęs irgi tai žinojo. Kažkas jautė ją, jautė buvimą kažko, kas nebuvo Sara.

Paskiau vėl išėjau. Griebiau maišelį iš gėlių parduotuvės ir nusileidau čia. Pasukau dešinėn, į šiaurę, prie beržo, akmens, kaulų maišo. Padariau tai, ką turėjau padaryti, o tuo tarpu Rodžetė nusinešė Kairą laiptais, praėjo man už nugaros ir dingo Gatvės kairėje. Nuskubėjo į "Varingtoną". Man sugniaužė pilvą pagalvojus, jog tikriausiai girdėjau Ki... ar net mačiau. Tas paukštuko pyptelėjimas buvo visai ne paukščio. Ki atsibudo, pamatė mane, - galbūt ir Džo, - mėgino pašaukti. Bet, teleidusi cyptelėti, Rodžetė užspaudė burną.

Kada tai įvyko? Atrodė, jog be galo seniai, nors taip negalėjo būti; ne daugiau penkių minučių. Bet vaiką nuskandinti ilgai ne-

trunka. Atkakliai beldėsi Kito kylančios ir besigniaužančios rankos vaizdas, nuvijau jį. Taip pat prisiverčiau susitvardyti ir nepulti galvotrūkčiais į "Varingtoną". Tada jau tikrai būsiu siaubo valioje.

Po žmonos mirties dar niekad taip smarkiai nesiilgėjau Džo. Bet ji išnyko, neliko nė pėdsako. Neturėdamas į ką atsiremti, pasukau į pietinį medžiais užverstos Gatvės galą, apeidinėdamas, kur galėjau, išgriuvusius medžius, praropodamas pro apačią, o jeigu nebuvo kitos išeities - ropščiausi per viršų. Eidamas sukalbėjau visas maldas, kurias mokėjau, bet nė viena nepajėgė nuvyti Rodžetės Vitmor veido. Rėkiančio, negailestingo veido.

Prisimenu, mąsčiau, jog tai "Vaiduoklių namų" versija. Miškas knibždėjo piktų jėgų: pirmo audros puolimo metu išrauti medžiai, neatlaikę vėjo ir liūties, virto kaip papuolė. Atrodė, jog girią trypia milžino kojos. Galėjau nesirūpinti dėl savo paties žingsnių. Praeidamas Bačeldersų sodybą, tą apskritą statinį ant uolos, it ant pakojo riogsančią kepurę, pamačiau, jog visas stogas kaip peiliu nurėžtas.

Už pusmylio nuo Saros, ant tako, radau vieną baltą Kairos kaspiną. Pakėliau jį galvodamas, kad rausvas jo kraštelis primena kraują. Susikišęs jį kišenėn, traukiau toliau.

Po penkių minučių priėjau seną apkerpėjusią pušį, užtvėrusią kelią; su šaknimis ją dar jungė nuoplaišų rankos, o karūną teliūskavo ežero bangos. Galėjau nesunkiai praropoti po apačia, o kai atsiklaupiau, pastebėjau kitų kelių žymes, pamažu prisipildančias vandens. Ir dar kai ką - antrą kaspiną. Įsikišau prie pirmojo.

Po pušimi išgirdau kito medžio traškėjimą, visai netoliese. Jį palydėjo riksmas - ne skausmo ar baimės, o piktas ir nustebęs. Ir per vėjo bei lietaus šniokštimą išgirdau Rodžetės balsą: *Grįžk! Neik tenai, tai pavojinga!*

Vikriai nusirangiau po pušimi, nejausdamas nugarą rėžiančios šakos, pašokau ant kojų ir nulėkiau taku. Pasitaikančius mažus medelius peršokdavau nelėtindamas žingsnio, po stambesniais praropodavau, nepaisydamas, kad pasismeigsiu ir susidraskysiu. Be paliovos trankėsi perkūnija. Plykstelėjo akinantis žaibas, ir jo šviesoje išvydau pilką gremėzdą. Tąkart, kai pirmą kartą susitikau su Rodžete, mačiau tik kraštelį klubo, tačiau dabar miškas suplyšo it nudriskęs skuduras ir dar negreit atgaus savo didybę. Užpakalinė "Varingtono" dalis buvo gerokai apgadinta poros išvirtusių medžių: jie liko sukryžiuoti kaip peilis ir šakutė.

Audrą perrėkė spigus nuo išgąsčio Ki balselis:

- Eik is šia! Man tavęs nereikia, baltoji senele! Eik is šia! - šiurpu buvo girdėti taip persigandusią Ki, bet apsidžiaugiau, jog ji gyva.

Keturiasdešimt pėdų nuo ten, kur mane sustingti privertė Rodžetės balsas, skersai kelio riogsojo dar vienas medis. Rodžetė stovėjo kitoje jo pusėje, ištiesusi ranką Kairai. Nuo rankos kapsėjo kraujas, bet to nepastebėjau. Mano akys susirado mergytę.

Gatvę ir "Saulėlydžio barą" jungė ilga - mažiausiai septyniasdešimties, o gal net viso šimto pėdų - prieplauka. Pakankamai ilga, kad pasivaikščiojimas su vaikinu ar meilužiu ilgam išliktų atmintyje. Audra jos nenuplėšė, bet ir nepasigailėjo - susuko it kaspiną. Prisiminiau vaikystėje matytą filmą, kuriame uraganas šokdino pakabinamą tiltą, - dabar taip atrodė prieplauka į barą. Ji vilnijo talžoma bangų ir dejavo senais sąnariais tartum medinis akordeonas. Anksčiau čia buvo turėklas, kad gerai pasivaišinę svečiai saugiai pasiektų krantą, tačiau jis buvo dingęs. Kaira stovėjo to netvirto, siūbuojančio statinio vidury. Pastebėjau mažiausiai tris juoduojančias ertmes tarp jos ir kranto - vietos, kur išlūžo lentos. Po prieplauka į tuščias metalines statines taktą mušė vanduo. Kelios iš jų atitrūko nuo inkarų ir plaukė į ežero gilumą.

Kaira šlitiniavo ištiesusi rankas į šalis lyg lyno akrobatė. Juodi "Harley Davidson" marškinėliai vijosi apie keliukus.

- Grįžk! - suriko Rodžetė. Ploni plaukai plaikstėsi, vėjas plėšė juodą brizgantį lietpaltį. Ji buvo ištiesusi abi rankas, ne tik kruvinąją. Spėjau, kad Ki jai įkando.

- *Ne, baltoji senele*! - Ki energingai papurtė galvą, o man norėjosi sušukti, jog labai neatsargu, mažule, šitaip purtyti galvą, labai neatsargu. Ji susverdėjo, viena rankutė švystelėjo į dangų, kita - į vandenį, ir tą akimirką priminė staigų posūkį darantį lėktuvą. Jeigu tuo metu prieplauka būtų sumaniusi panirti, mergaitė atsidurtų vandenyje. Bet vaikas atgavo pusiausvyrą, nors ir slidinėjo basomis kojomis ant šlapių lentų. - *Traukis, baltoji senele, as nenoriu pas tave! Eik... pamiegoti, atrodai pavargusi!*

Ki manęs nematė; jos dėmesį buvo prikausčiusi baltoji senelė. Ši manęs taip pat nepastebėjo. Kritau ant pilvo ir ėmiau šliaužti, remdamasis sudraskytais delnais. Griaustinis nusirito virš ežero lyg didžiulė raudonmedžio statinė, kalnai atkartojo aidą. Kai vėl pakilau ant kelių, Rodžetė artinosi prie prieplaukos. Vos tik ji žengdavo žingsnį į priekį, Kaira svirduliuodama pasitraukdavo atgal. Rodžetė ėjo ištiesusi sveikąją ranką, ir vieną akimirką man pasirodė, jog ji taip pat ėmė kraujuoti. Tačiau tarp pirštų tekantis skystis buvo tamsesnis už kraują, ir kai ji prakalbo girgždančiu balsu, privertusiu mano odą pašiurpti, supratau, jog ten tirpstantis šokoladas.

- Pažaiskime, pupa, - kranksėjo Vitmor. - Nori pradėti pirma? - žingsnis prieplauka. Ki atsitraukia, susvyruoja, išsitiesia. Mano širdis stabtelėjo, po to vėl ėmė plakti. Trumpinau mus skiriantį atsumą kaip įmanydamas greičiau, bet nebėgau. Nenorėjau, kad senė ką nors pajustų, kol atsipeikės. Jeigu išvis atsipeikės. Man nusišvilpt, jeigu ir neatsigaivalios. Po galais, jei sugebėjau sutrupinti Džordžo Futmano kaukolę plaktuku, tikrai galėsiu atsikratyti šitos baidyklės. Artindamasis sudėjau rankas į vieną kumštį.

- Ne? Nenori pradėti? Gėdiniesi? - Rodžetė kalbėjo saldžiu balseliu, nuo kurio man norėjosi griežti dantimis. - Gerai, aš pradėsiu. Paukščiukas! Kas rimuojasi su “paukščiukas”, pupa? Šuniukas ir miegiukas... tu juk buvai miegiuko karalystėje, kai atėjau ir pažadinau. Ir keliukas... ar norėtum pasėdėti ant mano keliukų, pupa? Mes vaišinsime viena kitą šokoladu kaip anksčiau... Papasakosiu tau naują anekdotą...

Dar žingsnis. Ji prisiartino prie liepto krašto. Jeigu norėtų, galėtų laidyti į vaiką akmenis, kaip mėtė į mane, kol numuštų Ki į ežerą. Bet nemanau, jog ji ketino taip pasielgti. Kai beprotybė peržengia ribą, pakliūvi į akligatvį. Rodžetė turėjo kitų planų Kairos atžvilgiu.

- Ateik, Ki, pažaisk su baltąja senele, - ji vėl ištiesė sutižusį šokoladą. Kairos žvilgsnis paleido ją ir pagaliau pastebėjo mane. Papurčiau galvą, kad tylėtų, bet viskas veltui - neapsakomo palengvėjimo išraiška nušvietė mergytės veidą. Ji suriko mano vardą, o aš pastebėjau, kaip iš netikėtumo trukteli Vitmor pečiai.

Perskriejau likusį tuziną pėdų iškėlęs kumštį kaip kuoką, bet lemtingu momentu slystelėjau ir, užuot trenkęs į kaktą, tik brūkštelėjau per petį, nes Rodžetė laiku susirietė. Senė susverdėjo, pargriuvo ant vieno kelio, bet tuojau pat atsistojo. Jos akys priminė mėlynas lempas, kurios skleidė ne šviesą, o neapykantą.

- Tu! - iškošė ji, ir iš jos burnos išslydęs žodis panėšėjo į senovinį užkeikimą: *Tttttuuuu*! Kaira suriko mano vardą ir mosikuodama rankytėmis stengėsi neįlėkti į vandenį. Bangos tiško ant prieplaukos ir ritosi per mažas jos pėdutes.

- Laikykis, Ki! - surikau. Rodžetė pasinaudojo į vaiką nukrypusiu mano dėmesiu ir apsisukusi nulėkė ant prieplaukos. Puoliau įkandin, griebiau ją už plaukų, bet jie liko mano rankoje. Visi. Stovėjau ežero pakrašty su rankoje it skalpu karančiu jos plaukų veltiniu.

Rodžetė niršdama grįžtelėjo per petį, ir aš, pamatęs seną, lietaus plaunamą pliką gnomą, pagalvojau: *Čia jis, Devoras, jis nemirė, kažkaip susikeitė su ta moterimi, tai ji nusižudė, jos kūnas grįžo į Kaliforniją lėktuvu...*

Bet kai ji nusisuko ir vėl puolė prie Ki, viską supratau. Taip, čia Rodžetė, ir nėra ko stebėtis jų panašumu. Liga ne tik atėmė jos plaukus, bet ir siaubingai pasendino. Ji atrodė septyniasdešimties, nors iš tiesų negalėjo turėti šešių dešimčių metų.

Žinau, kad daug žmonių panašiai pavadina savo vaikus, sakė man misis M. *Jiems tai atrodo gražu.* Maksui Devorui irgi taip atrodė, nes sūnų pavadino Rodžeriu, o dukrą - Rodžete. Gal Vitmor ji tapo ir teisėtai - jaunystėje buvo ištekėjusi, tačiau, nutraukus peruką, jos kilme abejoti neteko. Moteris, skutanti šlapia prieplauka pribaigti Ki, buvo mergaitės teta.

Ki ėmė paskubomis trauktis, nesisaugodama ir nežiūrėdama, kur stato kojas. Ji nulėks į vandenį, daugiau nebuvo kur. Bet prieš jai nugarmant, plyšyje, skiriančiame jas, kur vanduo išplovė kelias lentas, ūžtelėjo banga ir ėmė putodama suktis. Rodžetė sustojo iki kulkšnių vandenyje, aš sustojau dvylika pėdų už jos.

Ne kartą matytas sūkurys sutvirtėjo, ir aš pažinau plačius šortus bei pigius marškinėlius. Tik "Kimarte", žinia, galima gauti tokių beformių palaidinukių.

Tai buvo Metė. Pilka kaip kapas Metė, žvelgianti į Rodžetę pilkomis kaip kapas akimis. Rodžetė iškėlė rankas, susverdėjo, bandė bėgti. Tuo metu po prieplauka kliūstelėjo banga, pakėlė ją ir staiga nuleido. Rodžetė nugarmėjo per kraštą. Už jos, už vandens pavidalo merkiančiame lietuje mačiau, kaip ant "Saulėlydžio baro" verandos ropščiasi Ki. Paskutinė vilnis užmetė ją ant saugios salelės.

Metė žvelgė į mane, kažką kalbėjo. Ką Džo man sakė, galėjau suprasti, o dabar - nieko. Labai stengiausi, bet nesupratau nė žodžio.

- Mamyte, mamyte!

Pavidalui neprireikė apsisukti. Atrodė, kad po ilgų šortų kraštu nieko nėra. Ji pajudėjo baro link, kur išskėtusi rankas laukė Ki.

Kažkas įsikibo man į koją.

Pasilenkęs pamačiau kunkuliuojančiame vandenyje skęstančią raganą. Į mane išsprogintos akys. Rodžetė spjaudė vandenį, jos ranka silpnai tiesėsi manęs link ir... gniaužėsi, gniaužėsi, gniaužėsi. Priklaupiau ir sugriebiau ją. Bet senė įsitvėrė plieniniais nagais ir pamėgino įsitraukti su savimi. Violetinės lūpos prasiskyrė, atkišdamos gelsvus kaip Saros kaukolės dantis. Prisiekiu - šįkart juokėsi Rodžetė.

Įsitempiau ir truktelėjau ją viršun iš visų jėgų. Buvau už tą būtybę sunkesnis šimtu svarų, tad ištraukiau kaip milžinišką išsigimusį upėtakį. Bet senė suspigo ir suleido dantis man į riešą. Skausmas buvo nepakeliamas. Kilstelėjau ranką dar aukščiau ir krestelėjau, nenorėdamas jos užgauti, tik išsivaduoti iš tų kiaunės nasrų. Tuo metu prieplauką kilstelėjo antra banga. Jos kraštas susmigo į Rodžetės veidą. Viena akis iššoko iš akiduobės, medžio atplaiša persmeigė nosį it durklas, plyšo oda ant kaktos. Ir ežeras įsitraukė ją gelmėn. Dar kartą žvilgtelėjau į blankų sumaitotą jos veidą, po to Vitmor apsivertė, juodas vinilo lietpaltis apgaubė ją lyg įkapės.

Tai, ką išvydau pasisukęs į "Saulėlydžio barą," buvo dar viena proga dirstelėti po šio pasaulio oda. Tik visai nepanašią nei į Saros veidą Žaliojoje damoje ar urzgiantį Pašaliečio pavidalą. Kaira stovėjo baro verandoje tarp išvartytų staliukų. Priešais ją rymojo vandens stulpas, kuriame dar įžiūrėjau nykstančius moters bruožus. Moteris klūpėjo ištiesusi rankas.

Jos bandė apsikabinti. Ki rankutė perėjo kiaurai Metę.

- Mamyte, negaliu tavęs apkabinti!

Moteris iš vandens kalbėjo - mačiau jos judančias lūpas. Ki nenuleido nuo jos įdėmaus žvilgsnio. Po to Metė žvilgtelėjo į mane. Mūsų akys susitiko. Tik jos buvo iš ežero, Juodosios Žymės, kuri čia tyvuliavo šimtus metų prieš man apsigyvenant ir liks dar tiek pat, kai manęs nebebus. Sudėjau rankas prie lūpų, pabučiavau ir pasiunčiau jai oro bučinį. Skaidrios rankos pakilo, lyg norėdamos jį sugauti.

- Mamyte, neiseik! - suklykė Kaira ir apglėbė rankomis figūrą. Akimirksniu visa peršlapo ir atsitraukė kosėdama. Šalia moters nebebuvo, tik vanduo veržėsi pro plyšius, norėdamas susilieti su ežeru, kuris minta giliais požeminiais šaltiniais iš akmens, ant kurio stovi Tėeras ir visas šis kraštas, plyšių.

Atsargiai, kad pats nepaslysčiau, nušlitiniavau iki baro verandos. Paėmiau Kairą ant rankų. Ji smarkiai apsikabino purtoma drebulio. Girdėjau, kaip kaukši jos dantukai, o plaukai kvepia ežeru.

- Metė atėjo, - ištarė ji.

- Žinau. Aš ją mačiau.

- Metė nuvijo baltąją senelę.

- Mačiau ir tai. Dabar nespurdėk, Ki. Grįšime į krantą, todėl pasistenk nejudėti, nes abu atsidursime vandenyje.

Ji buvo tikras auksas. Kai vėl atsidūrėme Gatvėje, pamėginau pastatyti ją ant žemės, bet vaikas mėšlungiškai apsikabino mano kaklą. Neprieštaravau. Ketinau ją nešti į "Varingtoną", bet apsigalvojau. Tenai rasčiau sausų rankšluosčių, būtų kuo perrengti, bet bijojau aptikti ten ir mūsų laukiančią šilto vandens vonią. Lietus vėl po truputį rimo, ir vakarai atrodė kur kas šviesesni.

- Ką tau sakė Metė, a? - paklausiau jos, kai grįžome Gatve. Ki sutikdavo nusileisti ant žemės, kai mums tekdavo pralįsti pro nuvirtusį medį, bet kitoje pusėje vėl pakeldavo rankutes.

- Kad būšiau gera mergaitė ir neliūdėšiau. Bet man liūdna. Man labai liūdna, - ji pravirko, aš ėmiau glostyti šlapią jos galvutę.

Kol pasiekėme laiptus, ji išsiverkė... o virš kalnų vakaruose įžiūrėjau giedro dangaus kraštelį.

- Visi medziai nukrito, - apsidairiusi tarė Ki. Iš nuostabos ji buvo išpūtusi akis.

- Na, ne visi, bet daug.

Pusiaukelėje į vasarnamį uždusęs sustojau. Tačiau neprašiau, kad Ki pastovėtų. Nenorėjau paleisti jos iš rankų, tik atgauti kvapą.

- Maikai?

- Ką, lėlyte?

- Metė man dar kai ką sakė.

- Ką?

- Galiu į ausį?

- Žinoma, jei nori.

Ki pasilenkė, priglaudė lūputes prie ausies ir pakuždėjo.

Aš klausiausi. Kai ji baigė, linktelėjau, pabučiavau, perkėliau ant kitos rankos ir nunešiau į namą.

Ten tai nebuvo amžiaus audra, ne, bičiuli, nemanyk. Visai ne.

Taip kalbėjo senbuviai, sėdėdami priešais didelę karo medikų palapinę, kuri vasarą bei rudenį virsdavo Leikvju supermarketu. Ant jo užvirto kitoje 68-ojo plento pusėje augusi milžinė tuopa ir suspaudė kaip sardinių dėžutę. Dar daugiau, šakomis užkabino laidus, kurie uždegė propaną iš sprogusio baliono, ir viskas nuėjo šuniui ant uodegos. Palapinė puikiai tiko šiltu oru, ir Tėero liaudis įprato sakyti, kad eina į "trintuvę"* alaus ar duonos - to-

---

* MASH - ang. Medical Army Surgical Hospital (Karo medicinos chirurginė ligoninė), mash - angl. "trinti".

dėl, kad abiejose stogo pusėse galėjai įžiūrėti išblukusius raudonus kryžius.

Senbuviai sėdėjo palei brezentinę sieną sulankstomose kėdutėse, mojo savo pažįstamiems, kai tie prapukšėdavo surūdijusiomis geldomis (visi grynakraujai senbuviai turi "Fordus" arba "Ševius", todėl šiuo atžvilgiu neišsiskiriu). Užsimetę ant marškinėlių šiltus marškinius, atėjus sidro ir bulviakasio sezonui, stebėjo, kaip miestas atsigauna po nelaimės. Ir žiūrėdami kalbėjosi apie praeitos žiemos pūgą, per kurią dingo elektra, o tarp Kiterio bei Fort Kento buvo išvartytas milijonas medžių. Kalbėjosi apie 1985 metų rugpjūčio ciklonus, 1927 metų uraganą su kruša. Va *čia* tai buvo audros, sako jie. Dievaži, *čia* tai audros.

Aš tikiu, kad jų žodžiuose yra tiesos, nesiginčiju - beprasmiška ginčytis su tikru senbuviu jankiu apie orą, bet man 1998 metų liepos 21-osios audra visuomet bus *audra*. Pažįstu mergytę, kuri mano taip pat. Ji gali sulaukti 2100 metų, pasinaudojusi medicinos naujovėmis, bet, manau, Kaira Elizabeta Devor niekad nepamirš tos audros. Per kurią ežeru apsirėdžiusi pasirodė jos mirusi mama.

Pirma transporto priemonė mano kieme pasirodė šeštą vakaro. Ir tai buvo ne Kaslo apygardos policijos automobilis, bet geltonas ekskavatorius su mirksinčiu geltonu švyturėliu ant kabinos viršaus, valdomas neperšlampamu "Centrinio Meino elektros" kompanijos apsiaustu vilkinčio vaikino. Tačiau šalia jo sėdėjo faras, pats apygardos šerifas Norisas Ridžvikas. Jis prisiartino prie mano durų, pakėlęs pistoletą.

Orų permaina, kurią žadėjo pranešėjas, pagaliau pasiekė ir mus, žvarbus vėjas nusivijo debesis į rytus. Bet dar valandą po liūties miške virto medžiai. Apie penktą prikepiau sumuštinių su

sūriu, išviriau pomidorų sriubos... raminantis maistas, pasakytų Džo. Kaira valgė nenoriai, bet valgė ir išgėrė daug pieno. Apvilkau ją kitais savo marškinėliais, surišau plaukus. Pasiūliau įrišti baltus kaspinus, bet ji ryžtingai pareikalavo gumytės.

- Man nepatinka tie kaspinai, - pareiškė ji. Teko prisipažinti, jog man irgi, todėl išmečiau juos lauk. Ki, stebėjusi mane, neprieštaravo. Paskiau nuėjau prie krosnies.

- Ką darai? - ji išmaukė antrą pieno stiklinę, nusirangė nuo kėdės ir priėjo prie manęs.

- Kuriu ugnį. Tikriausiai per tuos karščius pasidariau šalčmirys. Taip sakytų mano mama.

Ki tylėdama žiūrėjo, kaip vieną po kito glamžau ir kišu į krosnį lapus nuo stalo. Nutaręs, jog prigrūdau užtektinai, ant viršaus ėmiau dėti neplėšytus.

- Kas parasyta tuose lapuose? - parūpo Kairai.

- Nieko svarbaus.

- Pasaka?

- Ne visai. Panašiau... na, nežinau. Į kryžiažodį arba laišką.

- Ilgokas laiskas, - pastebėjo ji, po to lyg pavargusi prigludo man prie kojos.

- Aha, - sutikau. - Meilės laiškai dažnai būna ilgi, bet laikyti juos namuose nelabai gerai.

- Kodėl?

- Nes jie... *Gali grįžti ir imti vaidentis*, toptelėjo man, bet nepasakiau. - Nes jie gali apsunkinti tolimesnį gyvenimą.

- A.

- Be to, - pridūriau, - šitie popieriai yra kaip tie tavo kaspinai.

- Jie tau daugiau nepatinka.

- Taip.

Tuomet pastebėjo dėžutę - skardinukę su DŽO NIEKUČIAI užrašu ant dangtelio. Ji gulėjo ant spintelės tarp svetainės ir

kriauklės, netoli tos vietos, kur kadaise ant sienos tiksėjo kvailas laikrodis-katinas. Neprisimenu, kad būčiau atsinešęs dėžutę iš Džo studijos, bet nieko čia keista; buvau kaip nesavas. Antra vertus, ji galėjo... atkeliauti pati. Dabar aš tikiu tokiais dalykais; turiu priežasčių tikėti.

Kairos akytės sublizgo, kaip neblizgėjo nuo tada, kai ji pakirdo iš pietų miego ir sužinojo, kad mirė mama. Pasistiebusi paėmė dėžutę, perbraukė pirštukais auksines raides. Pagalvojau, kaip svarbu vaikui turėti savo skardinę dėžutę. Reikia turėti - geriausiam žaisliukui, dailiausiam nėriniui ar pirmai brangenybei. Arba mamytės nuotraukai.

- Ji tokia... grazi, - susižavėjusi pasakė Ki.

- Gali pasiimti ją, jeigu nieko, kad užrašyta “Džo niekučiai”, o ne “Ki niekučiai”. Joje yra dokumentų, kuriuos norėsiu perskaityti, bet galiu rasti jiems kitą vietelę.

Vaikas pažvelgė į mane, bandydamas įsitikinti, ar nejuokauju.

- Norėšiau, - sušnibždėjo.

Išėmiau iš jos užrašų knygutes, užrašus, iškarpas ir padaviau skardinukę Ki. Ji pasimokė nuimti ir vėl užvožti dangtelį.

- Spėk, ką į ją įsidėsiu, - paklausė.

- Brangenybes?

- Taip! - šūktelėjo ji ir nusišypsojo. - O kas ta Dzo, Maikai? Ar as ją pazįstu? Juk pazįstu, ar ne? Ji buvo saldytuvo zmogus.

- Ji... - man šovė mintis. Pasklaidžiau pageltusius laikraščius. Nieko. Jau išsigandau, kad būsiu pakeliui kur nors pametęs, bet pastebėjau kamputį, išlindusį iš vieno bloknotėlio. Ištraukęs padaviau Ki.

- Kas šia?

- Atvirkščia nuotrauka. Iškelk ją prieš šviesą.

Mergaitė padarė kaip liepta ir ilgai stebėjo. Jos rankoje įžiūrėjau blyškią kaip sapnas savo žmoną su bikiniu, stovinčią ant plausto.

- Čia Džo, - pasakiau.

- Ji grazi. Dziaugiuosi, kad turiu jos dėzutę.

- Aš taip pat, Ki, - pabučiavau ją į viršugalvį.

Kai į duris pabeldė šerifas Ridžvikas, nutariau atidaryti iškėlęs rankas. Jis atrodė įsitempęs. Situaciją sušvelnino paprastas, natūralus klausimas:

- O kur dingo Alanas Pengbornas, šerife?

- Niū Hampšyre, - atsakė Ridžvikas, šiek tiek nuleisdamas ginklą (po minutės įsikišo jį dėklan pats to nepajutęs). - Jiems su Pole puikiai sekasi. Jeigu neminėsim jos artrito. Įsivaizduoju, kaip bjauru, bet pasitaiko ir gerų dienų. Manau, kad galima pakęsti, jeigu liga protarpiais atsitraukia. Misteri Nunenai, noriu užduoti jums daug klausimų. Suprantate, tiesa?

- Taip.

- Pirmas ir svarbiausias, ar vaikas pas jus? Kaira Devor?

- Taip.

- Kur ji?

- Mielai parodysiu.

Nuėjome koridoriumi į šiaurinį namo sparną ir sustojome ant miegamojo slenksčio. Užsitraukusi iki smakro antklodę Kaira kietai miegojo. Rankos gniaužė šuniuką - galėjome įžiūrėti iš vieno kumštuko galo kyšančią murziną uodegytę, o iš kito - nosį. Ilgai rymojome prie durų nešnekėdami, stebėjome prieblandoje miegantį vaiką. Girioje medžiai nebevirto, bet vėjas nerimo. Saros Kvatoklės pakraigėse jis skambėjo it senovinė muzika.

EPILOGAS

Per Kalėdas pasnigo. Šeši padorūs minkšto kaip pudra sniegelio coliai, ir Sendfordas su gatvėse kalėdines giesmes traukiančiais dainininkais priminė sceną iš filmo “Tas nuostabus gyvenimas”. Kai trečią kartą grįžau patikrinęs, kaip laikosi Ki, buvo ketvirtis po pirmos, dvidešimt šeštosios naktis. Nustojo snigti. Pro debesų properšas dirsčiojo storas blyškus mėnulis.

Šentes vėl praleidau su Frenku, likom paskutiniai nemiegantys. Vaikai, įskaitant Ki, miegojo kaip užmušti po kasmetinės maisto ir dovanų bakchanalijos. Frenkas siurbčiojo trečią škotiško viskio stiklą. Mūsų pokalbis būtų buvęs įkaušusių vyriškių vogravimu, jeigu ir aš būčiau tiek išgėręs. Tačiau tą naktį vos nugėriau iš pirmos taurės. Gal ir būčiau prisilakęs, jeigu ne Kaira. Kai ji pas mane, paprastai apsiriboju alaus bokalu. O dabar trys dienos iš eilės... velnias, *kemo sabe*, jeigu negali praleisti Kalėdų su savo vaiku, kokių galų tos šventės?

- Ar tau viskas gerai? - paklausė Frenkas, kai lyžtelėjau iš savo stiklo.

Išsišiepiau. Ne ar *jai* viskas gerai, o *tau*. Ką gi, niekas nesakė, kad Frenkas kvailas.

- Būtum matęs mane, kai Socialinių reikalų departamentas leido pasilikti Ki savaitgaliui spalį. Prieš atsiguldamas lovon, ėjau patikrinti jos bent tuziną kartų... o ir tada nenusiraminau.

Kėliausi, atsargiai sėlinau į miegamąjį, klausiausi jos kvėpavimo. Penktadienio naktį bluosto nesudėjau, šeštadienį nusnaudžiau trejetą valandų. Čia jau didelė pažanga. Bet jeigu kam nors prasitarsi apie tai, ką tau pasakojau, Frenkai, jeigu jie sužinos apie tą šiltą vonią, kurią prileidau prieš nusibaigiant generatoriui, - galiu atsisveikinti su viltimi ją įsivaikinti. Man tikriausiai teks užpildyti tris formos egzempliorius, kol gausiu leidimą dalyvauti mokyklos išleistuvių vakare.

Neketinau pasakoti Frenkui apie vonią, bet vos pravėriau burną, viskas ėmė lietis savaime. Matyt, turėjau kažkam pasipasakoti, kad galėčiau ramiai gyventi toliau. Tikėjausi, kad atėjus laikui mano išpažintį galės išklausyti Džonas, bet jis norėjo prisiminti tuos įvykius tik tiek, kiek tai nelietė mūsų teisminio proceso dėl Kairos Elizabetos Devor įvaikinimo.

- Aš laikysiu liežuvį už dantų, nesirūpink. Kaip juda kova dėl globos?

- Vėžlio žingsniu. Jau pradėjau nekęsti Meino valstijos teismų sistemos ir Socialinių reikalų departamento. Kai paimi tuos biurokratus po vieną - nors prie žaizdos dėk, bet visus kartu...

- Blogai, a?

- Kartais jaučiuosi kaip veikėjas iš "Nykiųjų namų". Kur Dikensas teigia, kad teisme laimi tik advokatai. Džonas liepia man kantriai laukti ir džiaugtis Viešpaties malonėmis, nes mes darome stulbinančią pažangą, atsižvelgiant į tai, kad esu pats nepatikimiausias padaras: nevedęs, pusamžis, baltasis. Bet Ki po Metės mirties gyveno dviejose globėjų šeimose ir...

- Negi ji neturi giminių aplinkiniuose miestuose?

- Metės tetą. Bet ji nenorėjo girdėti apie Ki nieko, kai Metė buvo gyva, o dabar - dar mažiau. Ypač, kai...

- ... kai Ki niekad nepaveldės turtų.

- Taip.

- Vitmor melavo apie Devoro testamentą.

- Nuo pradžios iki galo. Jis viską paliko fondui, kuris turi skatinti pasaulio kompiuterinį raštingumą. Atiduodamas pagarbą pasaulio kompiuterių žiurkėms, galiu pasakyti, jog neįsivaizduoju šaltesnės labdaros.

- Kaip Džonas?

- Jį neblogai sudurstė, bet dešinės rankos niekad negalės valdyti. Per plauką nemirė nuo nukraujavimo.

Frenkas gudriai, turint galvoje, kad iš trečio viskio stiklo beveik nieko neliko, nusuko kalbą nuo Ki globos ir artimų dalykų. Aš nėmaž nesipriešinau. Širdį spaudė pagalvojus apie ilgas dienas ir dar ilgesnes naktis namuose, kur Socialinių reikalų departamentas laiko niekam nereikalingus vaikus. Ki ne gyveno tenai, o egzistavo išblyškusi, tyli kaip gerai šeriamas triušis narvelyje. Pamačiusi mano automobilį, ji atgydavo, imdavo mojuoti rankomis ir šokinėti kaip šuniukas. Savaitgalis spalį praėjo nuostabiai (nepaisant paranojiško mano lakstymo kas valandą į jos kambarį), o Kalėdų atostogos - dar šauniau. Jos atkaklus noras būti su manimi kaip niekas kitas padėjo teisme... bet ratai sukosi lėtai.

Galbūt pavasarį, Maikai, ramino mane Džonas. Dabar jis buvo kitoks, išbalęs ir rimtas. Mažumėlę arogantiškas šaunuolis, norėjęs susimušti kaktomis su misteriu Maksvelu Piniguočiumi, pradingo. Liepos dvidešimt pirmąją Džonas kai ką suprato apie mirtingą žmogaus prigimtį bei idiotišką pasaulio žiaurumą. Vyras, kuriam teko išmokti sveikintis kairiąja ranka, daugiau nesidomėjo vakarėliais iki žemės graibymo. Filadelfijoje jis susitikinėjo su mergina, vienos mamos draugės dukra. Nežinau, ar rimtai, nes Ki dėdė Džonis apie tai tylėjo it vandens į burną prisisėmęs, bet kai jaunas vyras savo noru susitikinėja su vienos iš mamos draugių dukra, paprastai tai reiškia rimtus ketinimus.

Galbūt pavasarį. Anksčiau jis kartojo kitą mantrą: vėlų rudenį ar žiemos pradžioje. *Ką darau ne taip?* paklausiau jo vieną kartą. Tai buvo kaip tik po Padėkos dienos ir eilinį sykį atmesto prašymo.

Nieko, atsakė jis. *Vienišam tėvui visuomet sunku įsivaikinti vaiką, o ypač, jeigu tai vienišas vyras.* Jis parodė šlykštų gestą: įkišo smilių į nestipriai sugniaužtą kumštį.

Tai atvira lyties diskriminacija, Džonai.

Aha, bet ji įteisinta. Gali kaltinti kiekvieną asilą, kuris kada nors nusprendė, jog turi teisę nusmaukti vaikui kelnaites, jei užsigeidžia. Gali kaltinti biurokratus, jei pageidauji, arba kosminius spindulius. Tai vyksta labai iš lėto, bet tu vis vien laimėsi. Tavo byla švari, kiekvienam sutiktam teisėjui ir rūpybos darbuotojui Ki tvirtina, jog nori būti su Maiku. Turi pakankamai pinigų nesitraukti, kad ir kiek jie sukiotų uodegą, kad ir kokiomis formomis tave užpiltų... o svarbiausia, vaikine, turi mane.

Turėjau dar kai ką. Tai, ką Ki pakuždėjo man į ausį sustojus atsipūsti ant laiptų į Sarą Kvatoklę. Niekad nepasakojau to Džonui, nepasakiau ir Frenkui.

Metė sakė, kad dabar esu tavo mazulė, sušnibždėjo ji. *Metė sakė, kad tu manimi pasirūpinsi.*

Aš stengiausi, - kiek man leido tie sumauti vėžliai iš Socialinių reikalų, - bet laukti buvo sunku.

Frenkas pakėlė butelį ir pakreipė mano pusėn. Papurčiau galvą. Ki be galo mėgo lipdyti sniego senius, tad norėjau sutikti saulę ant šviežio sniego blaivia galva.

- Frenkai, kiek tu tiki visu tuo?

Jis įsipylė sau, po to valandėlę susimąstė. Kai pakėlė galvą, pamačiau šypseną veide. Ji taip priminė Džo, jog man suspaudė širdį. Kalbėdamas jis siurbčiojo bostonietišką brogą.

- Žinoma, kaip pusgirtis airis, ką tik baigęs klausyti senelio istorijų apie vaiduoklius Kalėdų naktį, aš tikiu viskuo, kvaila galva.

Nusijuokiau, jis prisijungė. Juokėmės tyliai, kaip išmetę burnelę ir iki vėlumos užsisėdėję vyrai, kai nenori pažadinti namų.

- Baik... pasakyk kiek?

- Viskuo, - pakartojo jis. - Nes Džo tuo tikėjo. Ir dėl jos, - jis parodė galva į laiptų pusę, kad žinočiau, apie kurią jis kalba. - Ki nepanaši nė į vieną mano matytą mergaitę. Miela, bet jos žvilgsnyje kažkas tokio. Iš pradžių maniau, jog tai mamos netektis, bet ne. Daugiau nei tai, tiesa?

- Taip, - atsakiau.

- Tavyje taip pat paliko ženklą.

Prisiminiau tą kriokiantį padarą, kurį Džo sulaikė, kol pyliau šarmą ant brezento. Pašalietį - taip žmona jį pavadino. Gerai neįsižiūrėjau, ir ačiū Dievui. Ko gero, tai didelė laimė.

- Maikai? - Frenkas atrodė susirūpinęs. - Tu virpi.

- Viskas gerai, - patikinau. - Tikrai.

- Kaip dabar tas namas? - tebegyvenau Saroje Kvatoklėje. Padelsęs iki lapkričio, paskelbiau parduodąs namą Deryje.

- Tylu.

- Visiškai?

Linktelėjau, nors tai nebuvo tiesa. Keletą kartų pabudau jausdamasis taip, kaip minėjo Metė: kad lovoje su manim yra dar kažkas. Nepavojingas. Porą kartų berods užuodžiau silpną “Red” kvepalų aromatą. Retsykiais kelis kartus skimbteldavo Banterio varpelis, nors buvo visai ramu. Atrodė, jog kažkas toks pat vienišas siunčia man labų dienų.

Frenkas dirstelėjo į laikrodį, po to kone atsiprašinėdamas - į mane.

- Dar turiu kelis klausimus, neprieštarauji?
- Jeigu negali sulaukti Pakavimo* dienos, - tariau. - Atrodo, negali. Klok.
- Ką papasakojai policijai?
- Neprireikė daug aiškintis. Užteko Futmano parodymų, Norisui Ridžvikui buvo net per akis. Futmanas prisipažino, kad jis su Osgudu - pastarasis vairavo tą automobilį, - įvykdė užpuolimą, nes Devoras pažadėjo didelius nemalonumus, jeigu jie to nepadarys. Valstijos policija tarp Devoro popierių "Varingtone" rado pervedimo kopiją. Du milijonai į sąskaitą Didžiajame Kaimane. Ant kopijos Rendolfo Futmano parašas. Rendolfas - antras Džordžo vardas. Misteris Futmanas dabar lankosi valstybiniame Šoušenko kalėjime.
- O kaip Rodžetė?
- Vitmor buvo jos motinos mergautinė pavardė, bet neapsiriksiu sakydamas, jog jos širdis priklausė tėveliui. Ji sirgo leukemija, kuri buvo diagnozuota 1996 metais. Jos amžiaus žmonėms (beje, mirė Rodžetė penkiasdešimt septynerių) ta liga mirtina, neišsikapsto du iš trijų, bet ji gydėsi chemija. Todėl ir nešiojo peruką.
- Kodėl ji bandė nužudyti Kairą? Nesuprantu to. Jeigu ištirpinęs kaulus nutraukei Saros Tidvel ryšius su žemišku pasauliu, prakeikimas turėjo... ko į mane taip spoksai?
- Suprastum, jeigu bent kartą būtum susitikęs su Devoru, - atsakiau. - Tas žmogus atsisveikindamas ir išvykdamas į saulėtą Kaliforniją padegė visą Tėerą. Kai nutraukiau tą peruką, pagalvojau, jog jie kažkaip susikeitė kūnais. Po to tariau sau: *O, ne, taip ir turi būti, čia Rodžetė, tik kažkaip nuplikusi.*

---

* Boxing day - gruodžio 26, kai visi apžiūri savo kalėdines dovanas.

- Ir tu neklydai. Chemija.

- Ir klydau sykiu. Dabar žinau apie vaiduoklius daugiau nei anksčiau, Frenkai. Ko gero, svarbiausia tai, ką išvysti ir pagalvoji pirmiausia... paprastai tai būna tiesa. Tądien ten buvo jis. Devoras. Jis grįžo. Esu įsitikinęs. Ir ne dėl Saros, ne dėl savęs. Net ne dėl Kairos. Viskas prasidėjo nuo Skuterio Laribio sniego rogių.

Įsiviešpatavo tyla. Kelias minutes buvo taip tylu, jog tariausi girdįs namo alsavimą. O jį galima išgirsti, patikėkite. Jeigu įdėmiai klausaisi. O tai aš sugebu.

- Viešpatie, - burbtelėjo jis pagaliau.

- Nemanau, jog Devoras grįžo iš Kalifornijos ją nužudyti, - pasakiau. - Iš pradžių planas buvo ne toks.

- Tai koks? Susipažinti su savo anūke? Pataisyti tvoras?

- Aišku, ne. Tu vis dar nesuvoki, koks jis.

- Tai paaiškink man.

- Monstras. Jis grįžo ją nupirkti, bet Metė nepardavė. Tada, kai jį užvaldė Sara, jis ėmė rengti Ki mirtį. Spėju, kad tokio parankaus ginklo Sara nebūtų niekur radusi.

- Kiek ji iš viso nužudė? - paklausė Frenkas.

- Tiksliai nežinau. Ir nelabai noriu žinoti. Sprendžiant pagal Džo užrašus bei iškarpas, sakyčiau, buvo kokios keturios... nukreiptos žmogžudystės, jeigu taip galima pavadinti, tarp 1901 ir 1998 metų. Visi vaikai, visų vardai prasideda "K", visi artimi giminės žmonėms, kurie juos nužudė.

- Dieve.

- Nemanau, jog į čia įsipainiojęs Dievas... bet ji privertė juos sumokėti.

- Tau jos gaila, tiesa?

- Taip. Nebūčiau leidęs paliesti Ki pirštu, bet taip, tikrai gaila. Ją išprievartavo ir nužudė. Jos vaiką paskandino, kai ji gulėjo merdėdama. Viešpatie, negi tau negaila?

- Ko gero. Maikai, ar žinai, kas buvo tas antras berniukas? Tas, kuris verkdavo? Ar jis mirė nuo kraujo užkrėtimo?

- Didžioji Džo užrašų dalis skirta šiam dalykui, nuo to ji pradėjo. Roisas Merilas gerai prisiminė tą atsitikimą. Mano name raudodavo Redžis Tidvelas jaunesnysis. Turėtum suprasti, jog prieš 1901 metų rugsėjį, kai "Red Tops" Kaslo apygardoje pasirodė paskutinį kartą, beveik visi Tėero gyventojai žinojo, kad Sara bei jos mažylis nužudyti ir kas tai padarė.

Tą rugpjūtį Redžis Tidvelas ne kartą lindo pas šerifą Nemiją Banermaną prašydamas, kad ieškotų jų pasiklydusių, po to reikalavo surasti kūnus, dar vėliau - žudikus... nes, sutikęs su mintimi, kad jų nėra tarp gyvųjų, jis neabejojo, jog žmona ir sūnus nužudyti.

Iš pradžių Banermanas užjautė jį. Visi užjautė. Su "Red Tops" komanda visi nuostabiai elgėsi, kol jie gyveno TR-90. Tai labiausiai ir siutino Džaredą, todėl galima atleisti Soniui Tidvelui už lemtingą klaidą.

- Kokią klaidą?

Na, jam pasirodė, kad Marsas yra rojus, pagalvojau. *Tėeras jiems tikriausiai priminė dausas, kol Sara ir Kito išėjo pasivaikščioti su kibirėliu uogoms ir negrįžo. Jiems turėjo atrodyti, jog pagaliau rado vietelę, kur gali būti negru ir laisvai kvėpuoti.*

- Kad su jais bus elgiamasi kaip su visais, ištikus nelaimei. Kad parodys rūpestį, kaip prieš tą atsitikimą. Bet priešingai, - visas miestelis stojo prieš juos. Ne todėl, kad Džaredui ir jo kompanijai buvo atleista, bet skiedros lekia...

- Gini savus, purvinus skudurus mazgoji už uždarų durų, - sumurmėjo Frenkas ir ištuštino taurę.

- Aha. Prieš rugsėjo mugę Kaslo apygardoje miestelio bendrija ėmė skilti, - viskas remiantis Džo užrašais, supranti. Apie tai nė žodeliu neužsimenama oficialiose kronikose.

Prieš Darbo dieną prasidėjo atviras kabinėjimasis, taip Džo pasakojo Roisas. Kiekvieną dieną jis darėsi vis bjauresnis, bet Sonio Tidvelo žmonės nenorėjo išvykti, taip ir nesužinoję, kas nutiko jo seseriai ir sūnėnui. Šeimos branduolys liko čia, kai kiti išvyko ieškoti draugiškesnės aplinkos.

Tada kažkas pastatė spąstus. Už mylios į rytus nuo vadinamosios Tidvelo pievos buvo laukymė, joje stovėjo didelis beržinis kryžius. Džo turėjo jo nuotrauką studijoje. Tenai juodaodė bendruomenės dalis laikė mišias, kai vietinės bažnyčios durys jiems buvo uždarytos. Berniukas dažnai nueidavo pasėdėti ten ir pamedituoti. Kažkas paliko sląstus ant tako, kuriuo eidavo vaikas. Pridengė lapais ir spygliais.

- Jėzau, - atsiduso Frenkas.

- Žabangus paspendė veikiausiai ne Džaredas ir jo berniukai medkirčiai - po žmogžudysčių jie nenorėjo girdėti apie Sarą ir jos giminę. Ir nebūtinai tai buvo jiems prijaučiančio darbas. Bėda ta, kad juodukai nesikraustė iš savo namelių paežerėje, kišosi ten, kur jiems nederėjo, šniukštinėjo. Ir kažkas pastatė tuos spąstus. Gal ne tiek trokšdamas nužudyti berniuką, kiek sužaloti? Palikti jį be kojos, luošį visam gyvenimui? Manau, jog šitiek tai jie galėjo siekti.

Kad ir kaip ten buvo, spąstai susirakino. Berniukas pastatė į juos koją... ir ilgai niekas jo nerado. Skausmas turėjo būti nepakeliamas. Po to kraujo užkrėtimas. Jis mirė, Sonis pasidavė. Turėjo galvoti apie kitus vaikus, ką jau kalbėti apie su juo likusius žmones. Susikrovė drabužius, gitaras ir išvyko. Dalį Džo susekė Šiaurės Karolinoje, kur tebegyvena jų palikuonys. O per 1933 metų gaisrą, kurio autorius Maksas Devoras, nameliai supleškėjo iki pamatų.

- Nesuprantu, kodėl nerado Saros ir jos sūnaus kūnų, - tarė Frenkas. - Kiek suprantu, trūnėsių kvapas, kurį jautei, nebuvo

fizinis pojūtis. Bet tuo metu... jeigu Gatvė buvo tokia mėgstama...

- Devoras neužkasė jų ten, kur aš radau. Ne iš karto. Pirmiausia jie nutempė lavonus giliau į mišką, galbūt ten, kur dabar stovi šiaurinis Saros sparnas. Uždengė krūmais, o naktį grįžo. Turėjo grįžti tą pačią naktį, nes ilgiau palaukus būtų sulėkę visi miško maitėdos. Nutįsė juos kažkur kitur ir palaidojo tame brezento ritinyje. Džo nežinojo tikslios vietos, bet aš spėju, jog Bovi Ridže, kur tą vasarą jie kirto daugiausia. Žinai, Bovi Ridžas - labai nuošali vieta. Turėjo užkasti kažkur tenai; tarkim, kad taip ir buvo.

- Tada kaip... kodėl...

- Dreiperis Finis nebuvo vienintelis, kurį ėmė persekioti nužudytųjų vaiduokliai... visiems vaidenosi, Frenkai. Visi buvo persekiojami. Galbūt tik Džaredas Devoras ne. Jis išgyveno dar dešimt metų ir apetitu niekad nesiskundė. Bet vaikinai sapnavo košmarus, per daug gėrė, per dažnai mušėsi, ginčijosi... pastatydavo šerį vos tik kam paminėjus "Red Tops"...

- Lygiai taip pat sėkmingai galėjo nešiotis plakatus: SPIRK MUMS, MES KALTI, - padarė pastabą Frenkas.

- Taip. Ir kad miestelis tyliai juos kentė, nepalengvino dalios. Kai Finis prigėrė karjere, tiksliau, nusiskandino karjere, Džaredo kompanijai kilo mintis. Kvaila, bet nieko kito jie negalėjo sumąstyti. Jie tikėjosi, kad perlaidojus kaulus ten, kur viskas įvyko, gyvenimas grįš į savo vėžes.

- Ar Džaredas pritarė tam sumanymui?

- Pasak Džo užrašų, nė vienas buvęs sėbras nuo tos dienos prie jo nesiartino. Jie perlaidojo kaulų maišą be senio pagalbos ten, kur aš jį radau. Berods 1902 metų rudenį ar žiemos pradžioje.

- Ji *norėjo* grįžti, ar ne? Sara. Ten, kur ji iš tikro galėtų juos veikti.

- Juos ir visą miestelį. Taip. Ir Džo buvo tos nuomonės. To pakako, kad ji nebenorėtų grįžti į Tėerą, kai tai sužinojo. O ypač po to, kai įtarė pastojusi. Kai sugalvojom pradėti vaikelį, aš pasiūliau pavadinti mergaitę Kija - kaip turėjau ją išgąsdinti! O aš net neįtariau!

- Sara tikėjosi, kad galės pasinaudoti tavimi Kairai nužudyti, jeigu Devoras išsikvėps nebaigęs darbo. Jis buvo senas, sunkiai kvėpavo. Džo statė už tai, kad ją išgelbėsi. Juk taip manai, tiesa?

- Taip.

- Ir ji buvo teisi.

- Nebūčiau vienas pajėgęs. Nuo nakties, kai sapnavau Sarą dainuojančią, kiekviename žingsnyje mane lydėjo Džo. Sarai nepavyko jos sulaikyti.

- Ne, ji ne iš tų, kurios lengvai pasiduoda, - pritarė Frenkas ir nubraukė ašarą. - Ką žinai apie savo senelio seserį? Tą, kuri ištekėjo už Osterio?

- Bridžeta Nunen Oster. Bridė savo draugų tarpe. Klausiau mamos, ji prisiekinėja visais šventaisiais, kad Džo jos niekad neklausė apie Bridę, bet ji gali meluoti. Moteris buvo nuklydusi giminės avelė, tai galiu suprasti iš mamos balso, kai ištariu Bridės vardą. Neįsivaizduoju, kaip ji susipažino su Bentonu Osteriu. Tarkim, kad jis svečiavosi pas savo draugus netoli Prouts Neko ir užkalbino ją per jūros gėrybių šventę. Visai tikėtina. Tai atsitiko 1884-aisiais. Jai buvo aštuoniolika, jam - dvidešimt treji. Jie paskubomis susituokė. Haris, tas, kuris nuskandino Kito Tidvelą, išvydo pasaulį po šešių mėnesių.

- Vadinasi, ji buvo vos septyniolikos, kai jie susitiko, - tarė Frenkas. - Viešpatie švenčiausias.

- Iki to laiko Bentono motina tapo labai religinga. Jo baimė, ką pagalvos mama sužinojusi apie tai, ką jis padarė, tik paspar-

tino vedybas. Nori dar ko nors paklausti? Nes jau metas ant šono.

Kelias minutes jis nieko neatsakė... jau pamaniau, kad baigta, bet Frenkas tarė:

- Dar du dalykus. Neprieštarauji?

- Manau, kad per vėlu trauktis. Ką gi?

- Pamėklė, apie kurią pasakojai. Pašalietis. Jis neduoda man ramybės.

Nieko neatsakiau. Jis man taip pat kėlė nerimą.

- Kaip manai, ar jis gali sugrįžti?

- Visada, - atsakiau. - Rizikuodamas, kad skambės pompastiškai, pasakysiu, jog Pašalietis visuomet sugrįžta, ar ne taip? Nes mes visi esame kaulų maišai. O Pašalietis... Frenkai, jam reikia to, kas maiše.

Frenkas suvirškino mano mintį ir nuplovė gurkšniu škotiškojo.

- Turi dar klausimų?

- Taip. Ar pradėjai rašyti?

Po kelių minučių pakilau į viršų, patikrinau Ki, išsivaliau dantis, vėl įlindau į Ki kambarį ir atsiguliau. Iš lovos matėsi mėnesienos apšviestas sniegas.

Ar pradėjai rašyti?

Ne. Po ganėtinai ilgo esė apie praleistas vasaros atostogas, kurį kada nors parodysiu Kairai, neparašiau nė žodžio. Žinau, kad Haroldas nervinasi, anksčiau ar vėliau teks jam paskambinti ir pasakyti, ką jis ir taip įtaria: ilgai ir švariai dirbusi mašina sugedo. Nesulūžo, - šitus memuarus parašiau vienu atsikvėpimu, - bet mechanizmas nebeveikia. Bakas pilnas benzino, žvakės kibirkščiuoja, akumuliatorius pakrautas, bet variklis tyli. Užklojau jį

brezento gabalu. Matote, gerai man tarnavo, nenoriu, kad apdulkėtų.

Iš dalies tai susiję su Metės mirtimi. Vieną dieną man toptelėjo, kad aprašiau panašią mirtį mažiausiai dviejose savo knygose, populiari fantastika taip pat prikišta panašių dalykų. Prieini moralinę dilemą, kurios negali išspręsti? Tarkim, pagrindinis veikėjas jaučia seksualinį potraukį daug jaunesnei moteriai. Reikia greito sprendimo? Nieko nėra paprasčiau. "Kai pasakojimas ima strigti, pakviesk žmogų su ginklu". Raimondo Čandlerio žodžiai, panašiai dirba ir vyriausybė.

Žmogžudystė - šlykščiausia pornografijos rūšis, žmogžudystė - galėjimas daryti tai, ką noriu, pasiekęs kritinę ribą. Aš tikiu, kad net ir į išgalvotas žmogžudystes reikia žiūrėti rimtai; tai dar viena pamoka, gauta praėjusią vasarą. Galbūt ši mintis kilo ant rankų laikant besiveržiančią Metę, kuriai iš suskaldytos kaukolės veržėsi kraujas, o iškeliaujant lūpose buvo dukters vardas. Mintis, kad kada nors galiu aprašyti tokią pragariškai įtikimą mirtį, kelia man šleikštulį.

O gal man reikia šiek tiek daugiau laiko.

Prisimenu, kaip sakiau Kairai, jog geriau meilės laiškų nepasilikti, kad jie negrįžtų tavęs persekioti. Mane vis tiek persekioja... bet pats vaiduoklių nekviesiu, ir savo valia užverčiau svajų knygą. Manau, galėjau ant tų svajų užpilti šarmo, bet susilaikiau.

Mačiau, ko nesitikėjau pamatysiąs, patyriau, ko neįtariau esant - ne paskutinėje vietoje yra ir mano jausmai kitame kambaryje miegančiam vaikui. Dabar ji mano mažulė, o aš jos didelis draugas, ir tai svarbiausia. Visa kita neverta sudilusio skatiko.

Tomas Hardis, sakęs, jog net ir puikiausiai aprašytas romano veikėjas tėra kaulų maišas, pats liovėsi rašyti knygas po "Džudo Nepastebimojo", pačioje kūrybos viršūnėje. Kitas dvi dešimtis metų jis kūrė poeziją, o kai kažkas pasiteiravo, kodėl jis metė ro-

manus, Hardis atsakė, jog, pirma, negali suprasti, kodėl taip ilgai prie jų sėdėjo. Dabar jam tai atrodo kvaila. Beprasmiška. Puikiai suprantu, ką jis turėjo galvoje. Nuo dabar iki tos akimirkos, kai mane prisimins Pašalietis ir nutars grįžti, turi būti kitų dalykų, vertų užsiimti, dalykų, reiškiančių daugiau nei tie šešėliai. Manau, galėčiau grįžti pasiklausyti, kaip barška grandinės "Vaiduoklių namuose", bet man tai neįdomu. Atsikandau baidyklių. Geriau pamąstysiu, ką galvojo Metė apie Bartlbį iš Melvilio apsakymo.

Padėjau savo plunksną. Ir kol kas neketinu jos imtis.

Centrinis Lavelis, Meinas
1997-ųjų gegužės 25-oji - 1998-ųjų vasario 6-oji

DAUGIAMILIJONINIS BESTSELERIS

Rašytojas Maiklas Nunenas, po žmonos mirties išgyvenantis kūrybinę krizę, atvyksta į savo vasarnamį prie ežero ir nė nenumano, kad čia aukštyn kojom apsivers visas jo gyvenimas. Čia jo laukia susitikimas su savo mirusios žmonos ir prieš daugelį metų gyvenusių žmonių vėlėmis, šiurpios transcendentinės vizijos, naujai prabudusi meilė ir tragiškos artimų draugų netektys; čia jam lemta patirti, kaip atpildas už protėvių nusikaltimus žiauriai persekioja jų palikuonis...

